

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 18 februari 2021

Notulen van de raadsvergadering van 18 februari 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap bij de agendapunten 3.3, 4 (deels) en 14 is waargenomen door mevrouw C.M. Zeegers

Tegenwoordig zijn 45 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer S.R.T. van Baarle, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükcifci, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer B.J. Eerdmans, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw E.C. Eskes, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, de heer E. Jami, de heer K. Jonker, de heer V.P.G. Karremans, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, mevrouw B.C.

Kathmann, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1. Opening

De **VOORZITTER**. Ik ga beginnen. Goedemorgen. Hoort iedereen mij? Er staat hier iemand in de raadzaal met een luide luidspreker. Daar gaat hij wat aan doen. Heel goed. Hartelijke welkom bij deze openbare raadsvergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik heet u allen van harte welkom. Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen. Maar voordat wij deze vergadering voortzetten zal de griffier een ronde maken om vast te stellen welke leden aan deze vergadering deelnemen. De griffier zal de lijst in alfabetische volgorde afwerken. Ik verzoek u, nadat uw naam is genoemd, uw deelname te bevestigen in beeld en geluid. Griffier.

De **GRIFFIER**. Oké, de camera aan. Goedemorgen allemaal. Ben ik hoorbaar? Ja. Mevrouw Aafjes-Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Een hele goedemorgen allen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Goedemorgen. Ben ik te verstaan?

De **GRIFFIER**. Zeker. Zeker. Mevrouw Arsieni.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja. Oké.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Goedemorgen voorzitter.



De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda).
Goedemorgen, aanwezig.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ja, goedemorgen. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Goedemorgen, aanwezig.

De **GRIFFIER**. Ik had geen geluid. We halen mijnheer Van Drunen er nog een keer in. Mevrouw Duijm-Wickerhoff doen we tussendoor even.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ja, geluid. En mijnheer Van Drunen?

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja,
goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ja, nu met geluid.
Goedemorgen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja? Nu ben ik wel verstaanbaar? Dank u wel.

De **GRIFFIER**. Ja. Welkom. Mijnheer Eerdmans.

De heer **EERDMANS** (lr). Present.

De **GRIFFIER**. Ja, present. Mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Een hele goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd).
Goedemorgen voorzitter, goedemorgen griffier vanuit het zonnige Kralingen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja,
goedemorgen vanuit het iets minder zonnige Nesselande.

De **GRIFFIER**. Beeld en geluid in ieder geval, dat wel. Mijnheer Jami.

De heer **JAMI** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Karremans heeft aangegeven wat later te zijn. Mevrouw Kockelkoren. Oh, u bent er.

De heer **KARREMANS** (vvd).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Kockelkoren dan nu.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl).
Goedemorgen.



De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Een hele goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Goedemorgen mijnheer de voorzitter, goedemorgen griffier.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, goedemorgen griffier.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Goedemorgen vanuit het iets minder zonnige deel in Kralingen.

De **GRIFFIER**. Een plaatselijk zonnetje bij de familie Van Groningen.

De heer **DE ROON** (d66). Ik denk het. Ja, Kralingen-Oost hè. Daar schijnt altijd de zon.

De **GRIFFIER**. Ja. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb er zin in.

De **GRIFFIER**. Ik zie het. Goedemorgen. Mijnheer Smet.

De heer **SMET** (gl). Goedemorgen. Katendrecht calling.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Goedemorgen.



De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Present.
En allemaal een zeer aangename vergadering.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Goedemorgen voorzitter. Hopelijk luid en duidelijk.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).
Goedemorgen voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja.
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. En mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp).
Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. We hebben een quorum.

De **VOORZITTER**. Geweldig. Dan kunnen we nu de vergadering beginnen en besluiten nemen.

De raadsleden en de wethouders zullen op afstand deze vergadering volgen. Dat heeft u denk ik zo meegekregen. Ook de besluitvorming vindt digitaal plaats vanavond. Belangstellenden kunnen deze vergadering via internet volgen en blijven volgen.

Aan het begin van de vergadering wil ik nog kort enkele praktische instructies onder uw aandacht brengen. Als u het woord wenst of een interruptie wilt plegen in het debat dan klikt u op het zogenaamde groene handje en wacht u totdat ik u het woord heb gegeven en totdat u zichtbaar in beeld bent. U kunt het ook aangeven in de chat. Dan weten we aan deze kant van de tafel dat u een vraag wilt stellen of dat u aan het debat wilt deelnemen. Ten slotte, om te voorkomen dat de stream net als de vorige vergadering uitvalt, zal ik u vragen straks in de dinerpauze uw systeem helemaal uit te zetten en opnieuw aan te zetten, zodat de stream vanavond intact blijft. Ik zie dat mijnheer Meeuwissen iets aan de orde wil stellen. Ik ben nog niet toe aan het vaststellen van de agenda, maar het kan als u dat wilt. Dan mag dat. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zie als agendapunt 2 het afscheid van wethouder Kathmann. Op zich heb ik geen problemen met wethouder Kathmann en de aankomende PvdA-wethouder. Wel wil ik, alvorens we afscheid gaan nemen, eerst het debat 'Onze wethouders wonen in Rotterdam, punt' voeren, want anders hebben we dadelijk



geen PvdA-wethouder, al is negen wethouders natuurlijk ook een enorm aantal wethouders. Dus ik zou willen voorstellen om eerst dat debat te voeren en dat we daarna afscheid nemen van PvdA-wethouder Kathmann. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Oké. Dat is een ordevoorstel. Het concrete voorstel is dat u eigenlijk zegt dat we, even kijken hoor-

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). 26.1: Onze wethouders wonen in Rotterdam, punt.

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dat is door mij en mevrouw Verkoelen aangevraagd.

De **VOORZITTER**. Ja. U wilt dat debat nu voeren begrijp ik.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja.

De **VOORZITTER**. Dat is interessant. Ik leg het voor aan de raad. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, nu word ik in iets getrokken wat ik niemand wens. Ik heb dadelijk een ander ordepunt, want voor mij vervalt 26.1 als we er op 3.3 met elkaar op uitkomen dat we daar een gesprek hebben. Dus ik heb dadelijk wel een ordepunt om wel wat agendapunten te wisselen, om dat gesprek te kunnen voeren, maar voor mij hoeft niet per se nu 26.1 als eerste. Ik zou dat graag bij agendapunt 3: 'Benoeming van een wethouder' willen doen. Ik ben er niet helemaal tegen dat we met negen wethouders verdergaan als we er niet uitkomen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dat is een goede.

De **VOORZITTER**. Laten we niet twee ordevoorstellen tegelijk laten lopen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee daarom.

De **VOORZITTER**. Dus u steunt dit ordevoorstel niet. Dat begrijp ik. Ja, dan gaan we naar mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, even een vraag, want het is bij agendapunt 3 toch mogelijk om woordvoering te doen over de benoeming van de wethouder?

De **VOORZITTER**. Zeker.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Juist. Voor mij vervalt dan ook, even interrumperend naar mijnheer Van Baarle, 26.1. Als we dat ook gewoon doen, dat heb ik ook van tevoren al aangegeven bij de voorzitter en bij de griffie.

De **VOORZITTER**. Ja. Maar mijnheer Van Baarle stelde een vraag aan mij. En volgens mij klopt dat, bij een benoeming kunt u altijd het woord voeren.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dan zou ik willen voorstellen dat mijnheer Meeuwissen zijn inbreng betreft bij agendapunt 3. Dan is het eigenlijk opgelost, wat mevrouw Verkoelen ook zegt, dan kan mijnheer Meeuwissen zijn inbreng leveren zoals hij die wenst en volgens mij ook gewoon zijn moties indienen. En dan hoeven we geen twee debatten te voeren.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat is het idee.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik ben nog altijd op zoek naar opvattingen over het ordevoorstel van mijnheer Meeuwissen. Het CDA steunt het voorstel van mijnheer Van Baarle. Dat doet GroenLinks ook. Dat doet D66 ook. Dat doet 50PLUS ook. De VVD doet dat. NIDA ook. DENK doet dat. En de Partij voor de Dieren dat ook. Ik mis nog Leefbaar Rotterdam in het venster en de SP. De SP is akkoord. De ChristenUnie-SGP is akkoord. De Partij van de Arbeid is akkoord. En mijnheer Eerdmans ook. Mijnheer Meeuwissen, er is een meerderheid om de inbreng die u wenst te



leveren bij agendapunt 3, 'Benoeming van een wethouder', dat is 3.3, uw voorstel wordt daarmee dus niet gesteund.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, mag ik daar even op reageren?

De **VOORZITTER**. Dat mag.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ik vind het prima. Dan hebben we dadelijk de kans dat we gewoon met negen wethouders in Rotterdam zitten. Nou ja, op naar de zes wethouders. Dus uitstekend eigenlijk. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte.

2. Afscheid van mevrouw B.C. Kathmann als wethouder

De **VOORZITTER**. Ik ga nu naar het afscheid van wethouder Kathmann. Het is overigens goed dat u weet dat wethouder Kathmann bij mij in de raadzaal zit. Dus als mijn blik naar links wenkt, voor u naar rechts, dan weet u dat ik eventueel met haar nog oogcontact heb.

Beste Barbara, op 27 januari ontving ik als voorzitter van de raad je ontslagbrief. Twee dagen na de rellen op Zuid. Je gaat in je brief uitgebreid in op dat fenomeen. En ongetwijfeld was je zoals heel veel Rotterdammers ook boos op die lui die, ik citeer, hun eigen buurt naar de vernieling helpen. Maar die boosheid maakte snel plaats voor respect en voor compassie voor de getroffen bewoners en voor de ondernemers. Voor de politieagenten en voor de mensen van Stadsbeheer, de mensen die de dag daarna de stad weer fatsoenlijker en toonbaarder hebben gemaakt. Met respect en compassie beschreef je hoe iedereen zijn schouders eronder zette om de troep op te ruimen en de schade te repareren. Ondertussen boden mensen elkaar troost en bood jij de mensen troost en hielp je de ondernemers. Dit zegt iets over de veerkracht van de Rotterdammers. Altijd de blik vooruit. Een helpende hand uitsteken. Het zegt iets over

jou. Je vertrouwen in de veerkracht van Rotterdammers, krachten die jij kunt aanzwengelen met je enthousiasme en dat doe je met een ongelooflijk gemak. Je bent er voor iedereen. Je luistert ook naar iedereen. En praten, dat kun je als de beste. Daarbij ben je niet vies van clichés en van oneliners. Je weet als geen ander dat in clichés een diepe waarheid kan zitten en met oneliners maak je duidelijk wat je bedoelt, maar die zijn dan naakt van elke nuance. Dus hebben de Rotterdammers jou de afgelopen jaren vaak horen zeggen: niet lullen maar poetsen. Dan, op jouw persoonlijke, toon: we moeten niet de hele tijd lullen over niet lullen maar poetsen, maar het gewoon doen. En nog een doordenker: als je niet kan delen, kan je ook niet vermenigvuldigen. Nou moet ik toegeven dat dat een interessante parafrase is van een uitspraak van een hele beroemde hoogleraar in Rotterdam, een man die ook de Nobelprijs voor de Economie heeft gewonnen, de zeer gewaardeerde mijnheer Tinbergen, maar die zei het net iets anders. Die zei: delen is vermenigvuldigen. Terwijl velen denken dat delen het omgekeerde is van vermenigvuldigen, maar dat is niet zo. Delen is gewoon: keer een breuk.

Je zei ook vaak: sterker door strijd. Ook een favoriet van jou, maar ook van de locoburgemeester trouwens. En: innoveren is floreren. Dat is ook een oneliner die je vaak hebt gebruikt de afgelopen periode. En we dachten: nou, laten we Barbara er nog een paar meegeven voor de verkiezingen. Wellicht dat je daar wat aan hebt. De eerste die we bedacht hebben luidt: die Kathmann kan praten als Brugman. We hopen dat je daar wat aan hebt. De tweede die we verzonnen hebben is: kies Kathmann, met een echte Rotterdamse achterban. En de derde is: Haagse bluf, niet het pakkie-an van Barbara Kathmann.

Op 17 maart zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamer en je gaat natuurlijk voor het lidmaatschap van dat prachtige, prestigieuze orgaan, ons parlement. Een



moment waarop de kiezers het antwoord kunnen geven op de vraag: waar gaan wij heen? Barbara, je wilt daar mede richting aan geven. En die richting is geïnspireerd op Rotterdam. Met dat Rotterdamse verhaal kom je straks nog meer campagnevoerders in het Haagse tegen: Joost Eerdmans kom je tegen. Je komt waarschijnlijk ook mevrouw Hoogwerf tegen voor een andere partij. En er zijn ook nog wat lijstduwers beschikbaar. En mijnheer Van Baarle kom je natuurlijk ook tegen. Mevrouw Verkoelen kom je tegen. Het wordt druk op het Plein voor het Binnenhof. Maar houd het netjes zou ik zeggen. Je ziet het liefst dat de Rotterdamse mentaliteit zich als een olievlek over het land verspreidt, dat zien die andere collega's natuurlijk ook, dat het handelen van de overheid snel, laagdrempeliger en zorgzamer wordt. En met de menselijke maat voorop. Aan mij heb je een fervente medestander, zeker op het terrein van wetgeving die gestoeld is op de menselijke maat en niet alleen maar volgepropt is met ideologische opvattingen. Als wethouder Economie, Wijken en Kleine kernen heb je die mentaliteit vertaald naar het crisis- en herstelprogramma van de stad en het functioneren van onze wijkdemocratie. Twee belangrijke pijlers van je portefeuille. We zullen die als gemeentebestuur blijven stutten nu je naar Den Haag vertrekt en Roos Vermeij zal daar als jouw capabele opvolger zeer zeker smoel aan geven. Je mag dan het stadhuis verlaten, je blijft in Rotterdam wonen met je gezin. Je mag het stadhuis ook verlaten en anders dan de raadsleden vervallen je rechten om het stadhuis binnen te komen, want je pas is met ingang van vandaag ook gewoon geblokkeerd. Raadsleden blijven raadsleden voor de eeuwigheid en blijven ook hun pas behouden, wethouders daarentegen niet.

Je Rotterdamse hart neem je gewoon mee naar Den Haag en je nagels waarschijnlijk PvdA-rood lakken kan ook in de trein. Je hebt daar een halfuur de tijd voor. Soms ook de metro. We kunnen ons geen betere ambassadeur wensen. Je gaat het

Rotterdamse geluid vertolken in de Tweede Kamer. Maar dat brengt ook verplichtingen met zich mee, want je zult heel vaak de lobbyisten van de stad Rotterdam aan de telefoon hebben en misschien ook de burgemeester in de linie, om ook voor het Rotterdamse belang te komen pleiten. Dus vertrekken uit Rotterdam is niet zonder hypothecaire verplichtingen zou ik bijna zeggen.

In je afscheidsbrief citeer je de 22-jarige Amanda Gorman, die tijdens de inauguratie van Joe Biden een gedicht voordroeg. Wat was dat trouwens een fenomeen van een mens. Ze zei: *there is always light if only we are brave enough to see it, if only we are brave enough to be it*. Een geweldig mooi mens. En dapper. Je schrijft het op z'n Engels heb ik gezien in je brief. As hell, schreef je daarbij. Barbara, we horen je het allemaal zeggen. Je enthousiasme is aanstekelijk. Je oprechte geloof in de kracht van de stad is oprecht. Dank voor je inzet de afgelopen jaren in verschillende posities, in de raad en in het college. Dank voor de goede samenwerking, voor de collegialiteit, voor het vertrouwen en voor de mooie T-shirts die je aan het college hebt overhandigd de afgelopen periode. Ik heb ook zo'n T-shirt gekregen. Er staat keurig op de rug 'Aboutaleb'. Dat helpt mij niet om anoniem te blijven tijdens mijn rondje in het Kralingse Bos, Barbara. Dus ik zal hem waarschijnlijk op andere momenten gebruiken. De PvdA-fractie in Den Haag mag blij zijn met je bevologenheid en de ervaring die je meebrengt. We wensen je alle goeds en de raad van Rotterdam is altijd bereid om je van advies te dienen, mocht dat nodig zijn. Dank je wel.

(Applaus.)

Barbara, mag ik je het woord geven?

Mevrouw **KATHMANN** (pvda) (wethouder). Ja, dank u voorzitter. Staat mijn microfoon aan? Ja? Oké. Ja, ja, en dan is nu het afscheid officieel. En inderdaad, eigenlijk is dat al zo, want mijn pas is al ingetrokken



inderdaad. Lieve voorzitter, lieve gemeenteraad, één van de meest memorabele momenten in en met uw raad beleefde ik in november 2014. Ik was toen zelf raadslid en zat op dit bankje. Deelder nam de zaal over, zoals alleen hij dat kon. We moesten de dingen wat meer op z'n beloop laten, zei hij tegen ons, want er gaan veel dingen goed in Rotterdam, ondanks de gemeenteraad, niet dankzij. Vervolgens kwam er een stortvloed aan rake, maar soms ook hilarische zinsneden, over de Havenwethouder van Amsterdam, die sinds 1340 geen ene pestpokken meer te doen heeft. En dat Deelder, die alles uit zijn hoofd deed, zelf eigenlijk ook benieuwd was naar wat hij zelf gingen zeggen. En toen werkte hij naar een einde toe en kwam zijn meest belangrijke boodschap: uiteindelijk gaan we allemaal dood, dat maakt ons allemaal mens, de splijtzwam der groepsvorming moeten we niet de kans geven om ons te verdelen. Hij sprak onze raad toe, omdat de nachtburgemeester ter ere van zijn zeventigste verjaardag ook een dagje dagburgemeester mocht zijn. Deelder is er niet meer, net als markante en dierbare raadsleden uit die periode: Leo Bruijn, Fatima Talbi en Gerda Eeuwijk. Sinds de start van corona denk ik vaak terug aan het bezoek aan de raad van Deelder. Wat zou hij gezegd hebben als hij ons vanuit deze digitale kastjes had kunnen toespreken? Hij had in ieder geval de tijd genomen, want als nachtburgemeester was hij inmiddels werkloos geweest. Ik denk dat hij nu had gezegd dat je in tijden van crisis dingen niet op z'n beloop moet laten en dat er een heleboel beter gaat in de stad dankzij de gemeenteraad. Zijn roep om eensgezindheid had nog luider geklonken en de omgeving van de mensen is namelijk de medemens. Dit zet me ook meteen aan het denken waartoe Leo Bruijn, Fatima Talbi en Gerda Eeuwijk ons in deze uitdagende tijden hadden opgeroepen. Tijdens hun in memoriam in deze raad hebben we hen alle drie herdacht als verbinders, namen we stilte in acht om hun levenslessen tot ons te nemen. En Leo had vast mopperend gezegd dat we van geluk

geen stad konden herstellen. En Fatima was een gevecht gestart voor de kwetsbaren met een zo breed mogelijke coalitie van links tot rechts. En Gerda had uit alle hoeken en gaten en van alle kleuren en politieke kleuren sterke vrouwen gehaald om hun mannetje te staan tegen deze crisis. Er is licht. De burgemeester citeerde haar net al. Er is altijd licht, zei de inauguratiedichter van Biden. We moeten alleen dapper genoeg zijn om het te zien en dapper genoeg zijn om het te zijn. En in u allemaal zit dat licht, dat ook zo fel brandde bij Leo, bij Fatima en bij Gerda. U bent opgestaan om vanuit de idealen van uw politieke partij de stad en haar Rotterdammers vooruit te helpen. Daarom ga ik u ook zo ongelooflijk missen. Ja, ook onze nestor, met zijn venijnige glimlach en pretogen, als hij een listig nabrandertje heeft bekokstoofd. En ook Maurice, al zullen we met Maurice net als deze ochtend, op sociale media lekker verder debatteren. En Tjalling, die altijd op zoek lijkt naar verbinding en de oplossing, maar dan komt ineens de pitbull in hem naar boven als het over iets wezenlijks gaat. En Ruud, waar iedereen bizar veel over kan leren als het over consistentie gaat. Bij Ruud is er wel wijn, maar definitely nooit water bij de wijn. En René, mijn allerfavorietste raadslid en ik blijf altijd hopen dat jij als talent overstapt naar die linkse kerk. Geintje Christine. Natuurlijk niet. Ellen, die je werkelijk waar in elke wandelgang van het stadhuis tegenkomt en met name op de eerste etage. Ellen, jouw sjouw voor Rotterdam is bewonderenswaardig. En als er al mensen zijn die zich druk maken over een informatieachterstand dan zijn het al jouw 44 collega's ten opzichte van jou. Vincent, ik ga je missen, want kan die jongen goed paardrijden hè mensen. En Stephan, jou zie ik in Den Haag. En de mannen van NIDA die altijd hardop durven dromen over hun ideale wereld. En Aart, het enige raadslid dat moties van wantrouwen beschouwt als een steuntje in de rug voor de wethouder. Houd die positiviteit vast. Lies, ons geheugen en geweten. En Chantal, die elke ondernemer persoonlijk



spreekt en niet loslaat tot de boel gefixt is. En dan de hele fractie van de PvdA. Steven, Narsingh, Duygu, Dennis en Co, blijf doorknoken met jullie linkerhart en rechtervuist. En mijn collega's in het college, die met elkaar elke dag bewijzen dat verbinding bestaat in politiek-bestuurlijk land.

Maar ja, waarom vertrek je dan als wethouder van de mooiste stad van Nederland? Omdat hetzelfde licht dat in u zit om op te staan voor Rotterdam mij vraagt om op te staan voor de sociaaldemocratische idealen in Den Haag. En voor Rotterdam in Den Haag. En soms zou ik willen dat dat licht had kunnen doven, want niet alleen neem ik afscheid van de meest bevlogen debat-arena van Nederland, ook neem ik afscheid van mijn team. Het is een goed gebruik om ambtenaren niet bij de naam te noemen, dus dat ga ik ook niet doen, maar lief team, jullie zijn geweldige mensen. Dank voor alles. En voor al die ambtenaren bij Economie en de Gebiedsorganisatie. Door jullie gaat Rotterdam straks sterker door.

En last but not least, jullie verdienen eigenlijk allemaal een staande ovatie en jullie krijgen die ook altijd, maar we leven in een treurige digitale wereld. Lieve bodes, chauffeurs, gastheren, gastvrouwen, beveiligers, iedereen bij IT, de griffie, dank voor jullie goede zorgen en heel veel meer dan dat, want door jullie hebben wij allemaal niet een stadhuis, maar een stadthuis. En lieve raad, dank voor de samenwerking, het vertrouwen, de vriendschap, het kruisen van de spreekwoordelijke degens. Ik geloof in ieder geval in deze uitdagende tijden: sterker door samen. Dus sluit ik ook af met Deelder: de een is de ander, de ander de een, ontsteek uw geweten, kijk om u heen. Het lot dat wij delen, laat niemand alleen. Tot ziens.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**. Erg bedankt Barbara. Namens de raad en het college heb ik een

prachtige bos bloemen achter staan met de welbekende rode kleuren, maar ook wel iets van Rotterdams groen.

(Burgemeester Aboutaleb overhandigt wethouder Kathmann een bos bloemen.)

De **VOORZITTER**. En ik heb nog een prachtig kunstwerk natuurlijk. Dat komt er nog even aan. Het ging over samen. Dus, het is een beetje samen de tango. Van harte gefeliciteerd. We zullen de verrichtingen richting de Tweede Kamer volgen. Erg bedankt.

3. Benoeming van een wethouder

3.1 Onderzoek van wettelijke vereisten en verenigbaarheid van functies welke verband houden met het wethouderschap

De **VOORZITTER**. Dan ben ik nu toe agendapunt 3: Benoeming van een wethouder. Er was een wens om hier nog een en ander uit te wisselen, maar dat doe ik pas nadat ik onderzoek heb laten verrichten van de wettelijke vereisten en verenigbaarheid van functies. Ja, ik maak even mijn zin af. Onderzoek van wettelijke vereisten en verenigbaarheid van functies welke verband houden met het wethouderschap. Ik was van plan om de commissie in te stellen en vervolgens rapport uit te laten brengen en daarna het debat te starten. Maar mijnheer Meeuwissen heeft een ordepunt?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik heb u daar afgelopen weekend, ook als voorzitter van de raad, een brief over gestuurd, dat de PVV graag eerst het debat ziet en daarna vul ik het stembiljet in. Dus zouden punt 3.2 en 3.3 kunnen worden omgedraaid?

De **VOORZITTER**. 3.2, dat is de stemopneming en 3.3 is het voorstel tot het verlenen van ontheffing van het ingezetenschap aan een wethouder. In principe kan dat technisch, maar ik wil eerst even de commissie aan het werk



zetten om ons te vertellen hoe het zit met het onderzoek naar de bescheiden van de kandidaat-wethouder. Dus dan kom ik zo even terug op de agendapunten 3.2 en 3.3.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. In de commissie benoem ik als voorzitter mijnheer Simons en als leden mijnheer Van Baarle, mevrouw Roest, mevrouw Zeegers en mijnheer Van Zevenbergen. Mijnheer Simons, mag ik u vragen ons te vertellen wat de uitkomsten zijn van uw bevindingen? Mevrouw Verkoelen wil toch nog even een punt van orde maken.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter. Voorzitter, misschien ligt het aan mij, maar bent u nou niet gewoon de agenda aan het afwerken en hebben we nou niet eerst even de agenda vast te stellen met elkaar? Ik heb een aantal puntjes van orde en ik weet niet wanneer ik dat kan gaan doen, want u bent nu gewoon met punt 3 bezig. Het afscheid van wethouder Kathmann kan ik me voorstellen. Dat hebben we gedaan. Maar moeten we nu niet gewoon eerst even netjes door de agenda heen gaan lopen, want op hetzelfde punt had ik een mooi stukje tekst, want ik probeer het maar kort te houden tegenwoordig. Dus ik heb teksten opgesteld. Zoals mijnheer Meeuwissen ook zegt. Maar ik heb nog wel meer punten en ik zou eigenlijk even de agenda door willen lopen.

De **VOORZITTER**. Ja, maar de vaststelling van de agenda komt zo meteen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). En wanneer gaat u dat dan doen?

De **VOORZITTER**. Ik loop gewoon de agenda door zoals u die ook heeft.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké.

De **VOORZITTER**. De vaststelling van de agenda is agendapunt 4.2.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké. Oké. In dat geval heb ik dus een apart agendapunt. Dat is inderdaad, en dat heb ik u ook al eerder gemeld en ook de griffier, dat ik graag zou zien, kijk ik vind het sowieso onlogisch dat we eerst gaan stemmen over een nieuwe wethouder om vervolgens de ontheffing van het ingezetenschap aan de orde te stellen. Ik denk dat je het om moet draaien.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, daar kom ik echt zo op terug.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké.

De **VOORZITTER**. Dat kunnen we überhaupt pas vaststellen, of iemand benoembaar is, aan de hand van de uitkomsten van de commissie. Dat is wat er nu aan de orde is. Ja?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké.

De **VOORZITTER**. Oké. Het komt allemaal op z'n pootjes terecht. Ik negeer niemand. Mijnheer Simons, wilt u vertellen wat de uitkomst is van uw eigen beraadslagingen.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ik deel u mede dat de commissie kennisgenomen heeft van de voordracht vanuit de fractie van de Partij van de Arbeid met betrekking tot de benoeming van een wethouder ter voorziening in de vacature Kathmann de bescheiden van mevrouw R.A. (Roos) Vermeij heeft onderzocht. Ook heeft de commissie hetgeen gewisseld is tijdens de openbare kennismakingsbijeenkomst op dinsdag 9 februari 2021 bij haar bevindingen betrokken. De commissie heeft geconstateerd dat mevrouw R.A. Vermeij nog niet voldoet aan het vereiste van ingezetenschap, maar voldoet aan de overige wettelijke vereisten voor het wethouderschap en geen functies vervult die onverenigbaar zijn met het wethouderschap. Met betrekking tot het vereiste van ingezetenschap heeft de commissie kennisgenomen van het voornemen van mevrouw Vermeij om zich



in Rotterdam te vestigen. De commissie verwijst dan ook naar het voorstel van de burgemeester om met gebruikmaking van artikel 36A van de Gemeentewet tijdelijke ontheffing te verlenen van het ingezetenschap. Ook heeft de commissie kennisgenomen van de toelichting van mevrouw Vermeij tijdens de openbare kennismakingsbijeenkomst met betrekking tot de zakelijke belangen van haar partner. De commissie concludeert dat mevrouw R.A. Roos Vermeij benoembaar is als wethouder van de gemeente Rotterdam. De commissie tot onderzoek van vereisten en onverenigbaarheid van functies welke verband houden met het wethouderschap. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons. Ik heb u goed gehoord. Dank u zeer mijnheer Simons. Hartelijk dank voor het advies. Ik ontbind de commissie bij dezen. Ik ga u een ordevoorstel doen, gehoord ook de inbreng van mijnheer Meeuwissen en mevrouw Verkoelen. Maar ook de opvattingen van de raad in het ordedebatje. Ik zou u heel graag willen voorstellen om 3.3, het voorstel tot het verlenen van ontheffing van het ingezetenschap aan een wethouder te combineren met agendapunt 26.1, het debat over 'Onze wethouders wonen in Rotterdam'. 26.1 is een algemeen debat. 3.3 is een toegespitst debat op de casus die nu voorligt, namelijk de beëdiging van een nieuwe wethouder. Als u daarmee instemt dan combineren wij dat debat en doen we daarna de beëdiging van de nieuwe wethouder. Kunt u zich vinden in deze volgorde? Dan heeft mijnheer Meeuwissen als eerste in dat debat het woord. Dus 26.1 combineren met 3.3, een algemeen debat en een specifiek onderwerp toegespitst op het onderwerp van vandaag en daarna de beëdiging van de kandidaat-wethouder. Ik zie in de chat een reeks akkoorden. Mijnheer Van der Velden heeft een punt.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik heb een ordepunt. Dat betreft onder andere de commissie van mijnheer Simons die dingen heeft

onderzocht. Ik had aan mevrouw Vermeij zelf de vraag gesteld destijds over de belangenverstrengeling die kan optreden met de functie van haar man. Zij antwoordde toen dat zij afspraken had gemaakt met u als burgemeester en met de gemeentesecretaris. Toen heb ik gevraagd: kunnen die afspraken openbaar worden? Nu begrijp ik dat mijnheer Simons als voorzitter van die commissie kennelijk die afspraken wel heeft gezien. Dus mijn vraag is: kunnen die afspraken aan de gemeenteraad openbaar worden gemaakt?

De **VOORZITTER**. Volgens mij, mijnheer Van der Velden, heb ik daar een openbare brief over gestuurd aan de raad als ik me niet vergis. Ik check het even bij mijnheer Simons. Mijnheer Simons. Ik weet niet welke brief mijnheer Simons precies gezien heeft, maar ik heb inderdaad een brief gestuurd naar de raad met een bevestiging van de gemaakte afspraken. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, die brief en de beraadslagingen hebben wij tot ons genomen.

De **VOORZITTER**. En het was een openbare brief toch, die ik gestuurd heb?

De heer **SIMONS** (lr). Volgens mij wel.

De **VOORZITTER**. En anders zeg ik bij dezen: er staat niets in die brief wat het daglicht niet kan zien. Het is eigenlijk een herhaling van het statement van de kandidaat-wethouder in de hoorzitting. Dat staat nu op papier. En dat heb ik u toegestuurd. Als hij niet openbaar is, maken we hem bij dezen openbaar.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké. Nee, dan is dat duidelijk. Dank ook aan mijnheer Simons voor het antwoord.

De **VOORZITTER**. Goed zo.

3.3 Het voorstel tot het verlenen van ontheffing van het ingezetenschap aan een wethouder



26.1 *Tweeminutendebat over 'Onze wethouders wonen in Rotterdam PUNT', aangevraagd door de leden Meeuwissen en Verkoelen*

De **VOORZITTER**. Dan zie ik dat eigenlijk iedereen wel akkoord gaat met mijn voorstel om 26.1 en 3.3 ineen te doen. Een algemeen onderwerp bij 26.1 uitmondend in een specifiek geval van vandaag. Ik geef mijnheer Meeuwissen als eerste het woord.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ik had verwacht dat we dit aan het eind van de dag zouden doen, dit onderwerp. Maar in ieder geval vind ik dat het gortig wordt met wethouders die niet in Rotterdam wonen of heel lange tijd niet in Rotterdam wonen. Zo hebben we ChristenUnie-SGP-wethouder Grauss, die weigert volledig om in onze mooie stad te wonen. VVD-wethouder Kurvers is een knipperlicht. Het is compleet onduidelijk hoe het nu met hem zit en ik vind dat de Rotterdammers recht hebben om te weten hoe dit zit. En nu dus ook een jaar uitstel voor mevrouw Vermeij. Nogmaals: niks ten nadele van mevrouw Vermeij. De PVV heeft ook een motie om te voorkomen dat dit soort situaties in de toekomst weer ontstaan en om het binnen de perken te houden, de weigerwethouders. Die motie luidt: constaterende dat mijnheer Grauss de hele beleidsperiode buiten onze gemeentegrenzen woont, mijnheer Kurvers als een soort knipperlicht dan weer wel, dan weer niet binnen onze gemeentegrenzen lijkt te wonen, mevrouw Vermeij waarschijnlijk vandaag een jaar uitstel krijgt van de plicht binnen onze gemeentegrenzen te wonen. Overwegende dat: wettelijke regels niet worden overtreden, echter de geest van de wet is dat een wethouder komende van buiten slechts gedurende maximaal één jaar uitstel van de plicht om in de betreffende stad te wonen krijgt. En dan nog even benadrukken: ik dien deze motie ook in samen met mijn collega mevrouw Verkoelen van 50PLUS. Het dictum van onze motie luidt: verzoekt het college vanaf heden alleen in uitzonderlijke gevallen af te

wijken van de plicht om hier te wonen. En verzoekt het college maximaal één keer en voor maximaal één jaar uitstel te verstrekken. Zodat we voortaan wethouders krijgen die echt verbonden zijn met hun stad, hier ook met hun gezin in onze mooie stad willen wonen. Zeker is het schandalig van een wethouder die over wonen gaat, dat hij er eigenlijk alles aan doet om zo ver mogelijk buiten Rotterdam te wonen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Stringenter beleid onze wethouders wonen in Rotterdam

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021; Constaterende dat:

- de heer Grauss de hele beleidsperiode buiten onze gemeentegrenzen woont;
 - de heer Kurvers als een soort knipperlicht dan weer wel en dan weer niet binnen onze gemeentegrenzen woont;
 - mevrouw Vermeij waarschijnlijk vandaag een jaar uitstel krijgt van de plicht binnen onze gemeentegrenzen te wonen;
- Overwegende dat:

- wettelijke regels niet worden overtreden, echter de geest van de wet is dat een wethouder komende van buiten slechts gedurende maximaal één jaar uitstel van de plicht om in betreffende stad te wonen krijgt;

De raad spreekt uit dat vanaf heden:

- alleen in zeer uitzonderlijke gevallen af te wijken van de plicht om hier te wonen;
- maximaal één keer en voor maximaal één jaar uitstel te verstrekken;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. M.J.P. Meeuwissen en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

U heeft een interruptie van mevrouw Eskes. Gaat het nog lukken mevrouw Eskes? Mevrouw Eskes, ik vermoed dat u



zal moeten uitloggen en opnieuw zal moeten inloggen. Ondertussen ga ik eerst naar mevrouw Verkoelen. Ah, mevrouw Eskes is er.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, om de een of andere manier gaat het bij mij altijd in tweeën.

De **VOORZITTER**. Maar mag ik u in de rede vallen mevrouw Eskes? Ik heb mevrouw Zeegers gevraagd om even de vergadering voor te zitten, omdat ik hier de beoogd portefeuillehouder ben. Maar ik geef u eerst het woord mevrouw Eskes.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan mevrouw Zeegers.)

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, mijn vraag aan mijnheer Meeuwissen is waarom hij de positie van de raad ondermijnt door dit verzoek aan het college te doen, want volgens mij gaan wij over het verlenen van ontheffingen en hoor ik nu dat u in uw motie het college verzoekt daar iets van te vinden. Volgens mij is dat aan ons. Ik vind het wat jammer dat u eigenlijk de positie van de raad hierbij ondermijnt. Graag uw reactie hierop.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Eens, wat mij betreft. Mevrouw Eskes heeft een punt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Prima, zullen we er raad van maken?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). U heeft helemaal gelijk.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dan maken we er 'de raad' van en dan wordt de motie opnieuw in het systeem gezet.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat had ook moeten.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, goed, dat was een interruptie van mevrouw Eskes. U zit nog in uw termijn mijnheer Meeuwissen? Ik moest even omschakelen. Of bent u klaar met uw termijn?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nee, ik ben klaar.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké, dan is nu het woord aan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dank u voorzitter. Ja, eigenlijk een beetje in lijn met mijnheer Meeuwissen. Kijk, het is nogal een functie die je hebt als je hier in de stad wethouder wordt en dat moeten we ook echt serieus nemen. Dat nemen we gelukkig ook met z'n allen wel serieus. Maar als je ziet waar we nu tegenaan lopen, dat we nu dus voor een derde wethouder, en ik heb de vorige keer begrepen, en ik heb de stukken erop nagekeken, wethouder Kurvers heeft zijn eigen woonruimte in IJsselmonde, dat klopt, dat is waar, maar het heeft een jaar geduurd voordat wethouder Kurvers in IJsselmonde zat, want hij heeft gebruikgemaakt van dat jaar. Vervolgens kregen we corona. Daar hebben we nog een aparte brief over gekregen, het voorstel tot het verlenen van ontheffing van vereiste ingezetenschap als wethouder aan wethouder Kurvers gegeven om gedurende de coronaperiode weer wel in Sliedrecht te kunnen wonen. Nou, het is erg vaag, maar dat is om de een of andere reden ergens in september weer opgehouden volgens mij dat verhaal. Ja, ik ben het gewoon met mijnheer Meeuwissen eens. Dat is nogal een knipperlichtverhouding met de stad. En dan meenemende dat wethouder Grauss natuurlijk ook de hele periode al buiten de stad woont. En nu met mevrouw Vermeij waar ook ik overigens geen enkel bezwaar tegen heb dat zij dat jaar uitstel krijgt, maar het leek mij goed om met elkaar nog eens een keertje te bevestigen en te accentueren en te versterken: jongens, het is ons uitgangspunt dat wethouders wel in



de stad wonen. En dat is meer de vraag en meer het punt. Daar gaat ook de motie over. Laten we onszelf nu gewoon houden aan één keer een uitstel van een jaar te verlenen. En dan vervolgens netjes de wethouders verzoeken om gedurende dat jaar te zorgen dat ze in die stad terecht komen. Niet meer en niet minder. Ik wens alle wethouders die buiten de stad wonen een mooi leven buiten de stad, maar ik voel me toch wel geroepen om op te komen voor de Rotterdammer, dat we onze wethouders wel in onze stad hebben wonen. En dat is eigenlijk het punt. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel mevrouw Verkoelen. Ik zie mijnheer Van Baarle in beeld dus ik ga er even van uit dat u een interruptie heeft. Klopt dat?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Een punt van orde als het mag voorzitter?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oh, een punt van orde. Nou, aan u het woord.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, even een vraag of de griffie ons hierin wel kan adviseren en dat we niet met elkaar dadelijk gaan stemmen over een broddelwerkmotie van mijnheer Meeuwissen. Het verzoek was inderdaad aan het college gericht, terwijl wij daar inderdaad als raad over gaan of we ontheffing verlenen of niet. Dat is een raadsbevoegdheid. Maar ik vraag me toch wel echt af of het zo simpel is dat wij als raad dit per motie maar even kunnen uitspreken, want er ligt natuurlijk ook iets aan ten grondslag wat een wet heet. En die ontheffing verlenen we altijd per raadsvoorstel. Dus ik vraag me gewoon af of dit technisch kan. En ik vraag me af of de griffie hierover zou kunnen adviseren, of dit überhaupt wel mogelijk is, of dat we hier dadelijk over een motie gaan stemmen die gewoon helemaal niet kan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. De burgemeester heeft aangegeven dat hij

dat in zijn beantwoording zal meenemen. Dus dat komt goed. Mevrouw Verkoelen, u heeft nog een aanvullende vraag?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mag ik een vraag stellen aan mijnheer Van Baarle? Ik ben het met u eens. Het moet natuurlijk gewoon een duidelijk verhaal zijn, maar in de geest van. Oh, mijnheer Van Baarle is weg.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Maar die halen we weer terug. Dus gaat u uw vraag maar stellen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dan kan hij het horen onderwijl hij binnenkomt. Mijnheer Van Baarle, ik wil graag van u weten: bent u het eens met mijnheer Meeuwissen en mij dat we wel in de geest moeten handelen en dat het daarom gaat. Ik ben het helemaal met u eens. Wettelijk is het gewoon allemaal netjes geregeld. Je krijgt gewoon uitstel voor een jaar, maar we kunnen dat natuurlijk oprekken zolang als we willen en het gaat natuurlijk om in de geest van. Bent u het ermee eens dat het ook eigenlijk gewoon niet zou moeten gebeuren en dat we dus nu gewoon in een situatie terechtkomen dat het een beetje regel begint te worden om het te doen. En dat dat een beetje een aantasting is van het ambt van wethouder in een stad?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, de voorkeur is inderdaad dat een wethouder zich in Rotterdam vestigt, maar ik vind dat we dat per situatie moeten afwegen met elkaar. Dat hebben we in het verleden ook gedaan. Ik voel me absoluut niet aangesproken door de Jiskefet-karavaan van mijnheer Meeuwissen van zojuist.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan bent u klaar met uw betoog mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik ben klaar met mijn betoog. Het gaat mij om de geest van, het moet het juiste verhaal zijn. Dus graag het advies van de burgemeester



en anders moeten we het aanpassen, maar het gaat mij erom dat ik gewoon graag wens dat wethouders hier wonen en dat we daar wat kritischer op worden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, uw punt is duidelijk. Nou, ik ben blij dat ik een vervanger heb gevonden vanuit D66. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter. Ja, ik wil wel even benadrukken dat het natuurlijk gewenst is dat wethouders in Rotterdam wonen en ik denk dat de wethouders dat zelf ook wensen, want het is natuurlijk gewoon de allerbeste stad om in te wonen. Dus ik kan me niet anders voorstellen dan dat ze niet kunnen wachten om hier te gaan wonen, maar je moet ook praktisch kunnen zijn. Als je hier moet instappen en je hebt een gezin, je moet woonruimte zoeken, ik neem ook aan dat de nieuwe wethouder niet een jaar nodig heeft, maar het is fijn dat we haar even de tijd geven om een goed huis voor haar en haar gezin in Rotterdam te zoeken. Ik denk dat we hier onterecht een veel te groot punt over maken, want ik kan me niet voorstellen dat mensen eigenlijk allemaal in Rotterdam willen wonen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mevrouw Van Wifferen van D66. Nu zie ik mijnheer Lansink-Bastemeijer in beeld van de VVD. Dit is wel een andere volgorde dan dat in de chat nu qua woordvoering werd aangegeven, maar ik geef gewoon het woord aan degene die in beeld komt. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter, want ik kan daar zelf natuurlijk helemaal niks aan doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nee.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Van Wifferen. Ik wil het ook kort houden. We hebben een wettelijke

bepaling waarbinnen dit kan. Volgens mij hebben we het de afgelopen maanden met elkaar over de menselijke maat gehad. Ik denk dat bij veel wethouders waar we het nu over hebben we het gewoon over de menselijke maat hebben. Het is mooi dat de raad daar zelfstandig bevoegd een besluit over kan nemen. Per wethouder. En ik zou dat graag zo willen laten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Waarvan akte mijnheer Lansink-Bastemeijer. Dan gaan we nu naar mijnheer Meeuwissen. Oh, mijnheer Meeuwissen heeft een interruptie op mevrouw Van Wifferen, maar mevrouw Van Wifferen is inmiddels weer weg. Nou, doet u even uw interruptie. Dan geef ik zo meteen mevrouw Van Wifferen de kans om daarop te reageren. Daarna wil ik toch weer even de woordvoeringsvolgorde gaan volgen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, goed mevrouw de voorzitter. Ja, mevrouw Van Wifferen zegt dat alle wethouders heel graag in Rotterdam willen wonen. Nou, mevrouw Van Wifferen, sinds het begin van deze beleidsperiode wil wethouder Grauss helemaal niet in Rotterdam wonen en voor wethouder Kurvers is het gewoon te min, is het blijkbaar voor zijn gezin te min om naar Rotterdam te verhuizen. Dus dat zijn echt weer mooie D66-praatjes die gewoon helemaal niet waar zijn mevrouw Van Wifferen. Tot zover voorzitter.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Nou ja, helemaal niet waar? Wethouder Kurvers woont hier gewoon. Wethouder Grauss woont op de grens en zou hier heel graag wonen, maar hij heeft een gezin en hij woont hier net over de grens. Je moet een beetje de menselijke maat hanteren. Ik denk dat hij er ook van baalt dat hij niet in Rotterdam woont, want wie wil dat nou niet? En wethouder Kurvers woont hier gewoon. Dus ik zou weleens willen weten wie hier nou onwaarheden verkondigt. Hij woont hier gewoon. Dus ik begrijp niet waar u het nog over heeft.



De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ogenblik mijnheer Meeuwissen. Ik zie dat mijnheer Van Baarle een punt van orde heeft. Dat gaat altijd voor. Dus mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, een ordepunt. Ik vind het prima dat de raadsleden gebruikmaken van hun recht om hier een onderwerp aan te snijden, maar ik vind persoonlijk dat als we uitingen met elkaar doen over wat de opvattingen van een gezin van een wethouder zijn, dat we toch wel een grensje overgaan met elkaar. Laten we dat niet bij een debat betrekken. Of een gezin het al dan niet te min vindt om naar Rotterdam te komen. Zij kunnen zich niet verdedigen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Uw punt is duidelijk. Een terecht punt. Dank u wel mijnheer Van Baarle. Goed, volgens mij bent u klaar mevrouw Van Wifferen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, nog even een reactie op mevrouw Van Wifferen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Geeft u nog een reactie op mevrouw Van Wifferen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, mevrouw Van Wifferen verdraait hier de boel, want ze zegt dat alle wethouders heel erg graag in Rotterdam willen wonen. Nou, die wethouders Grauss en Kurvers geven er gewoon helemaal geen blijk van dat ze graag in Rotterdam wonen. Dus dan moet mevrouw Van Wifferen dat hier niet gaan zeggen. Dat is gewoon pertinent onwaar. Dan moet ze het gewoon allemaal eens volgen wat er de afgelopen jaren is gebeurd. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed. Laten we het inderdaad hierbij houden. Dan ga ik nu over naar de volgorde van de woordvoering. Dan kunt u uzelf uitloggen. Ja. Mijnheer Eerdmans.

De heer **EERDMANS** (lr). Ja, ik log mijzelf in. Heel goed. Dank u wel voorzitter. Ja, Leefbaar Rotterdam vindt dat wethouders in Rotterdam moeten wonen. Die horen dat te doen. Wethouders van buiten mogen een jaar de tijd hebben om hier te komen wonen. Dat willen wij ook mevrouw Vermeij gunnen dat jaar, om dat te gebruiken, ook al is zij de tiende wethouder. Dat vinden wij te veel, maar zij volgt hiermee wethouder Kathmann op. We hebben tegen de ontheffing van wethouder Grauss gestemd destijds. Hij zegt: joh, ik woon in Capelle net over de grens, laat mij lekker daar wonen, dan kan ik zo heen en weer fietsen. Ik ben ook verhuisd uit Capelle naar Rotterdam. Ik woonde dicht bij Rotterdam dan wethouder Grauss. Ik woonde namelijk 800 meter van de grens. Toch vond ik het zaak als wethouder om in de stad te wonen waarin je wethouder bent. Accepteer anders de baan gewoon niet. Doe het dan niet. Je wilt die baan, je wilt wethouder in Rotterdam worden, waarom fiets je dan elke dag terug naar Capelle? Ik vind dat geen goed voorbeeld. Ik vind eigenlijk ook dat andere wethouders dat moeten overwegen: zorg dat je er woont. Ik heb daar ook een tijd over gedaan. Ik heb het niet met winst verkocht. Dat kan ik u allemaal rustig zeggen, dat is een verliespost, maar dat doe je omdat je gewoon hart voor de stad hebt en daar wil wonen. Wethouder Kurvers is een bijzonder verhaal. Hij heeft een jaar ontheffing gekregen met onze instemming. Hij moest nog wat verven en klussen en heeft toen drie maanden uitstel gekregen. Nou, daar hebben we coulance betracht. Hij was verlengd tot 5 oktober 2019. Toen woonde hij er dus zonder gezin, want dat bleef in Sliedrecht wonen. Hij woonde in Rotterdam. Ik heb daar wel wat over aangemerkt. Ik ben het niet met mijnheer Van Baarle eens. Ik vind het bijzonder dat je dan in je eentje in zo'n pied-à-terre gaat wonen en in het weekend in Sliedrecht de boodschappen doet. Ik heb daar wat tegen. Ik vind dat niet oké. Ik vind dat een wethouder gewoon in Rotterdam moet wonen volgens de definitie die we daarvan hebben, dat je er gewoon echt woont, met



je poten in Rotterdam bent en niet in je weekend je hielen licht richting Sliedrecht. Nou is het zo dat we wegens corona allemaal ingewikkeld thuiswerken en is het weer verlengd tot 1 september 2020 voor wethouder Kurvers. Een vraag aan de burgemeester: wat is er eigenlijk daarna gebeurd? Want de maatregelen zijn inmiddels zwaarder geworden, dus ik neem aan dat wethouder Kurvers helemaal niet meer in IJsselmonde woont en nu gewoon standaard in Sliedrecht zit. Is dat waar, want we hebben als raad helemaal niets meer gehoord qua communicatie sinds september vorig jaar. Kortom: dit is onze mening. Wethouders moeten gewoon in de stad wonen, mogen daar een jaar de tijd voor hebben en that's it.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dat was mijnheer Eerdmans van Leefbaar Rotterdam. Dan gaan we over naar de volgende spreker.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ben ik?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ah, mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ja, wethouder Kurvers woont in Rotterdam. Mevrouw Vermeij heeft gezegd dat ze zo snel mogelijk ook in Rotterdam wil wonen, wat natuurlijk geweldig is. En wethouder Grauss woont weliswaar om de hoek, maar heeft een warm hart voor Rotterdam. Ik denk dat we enorm veel te doen hebben in de stad, ook als ik naar de rest van de agenda van vandaag kijk. Ik geloof eerlijk gezegd dat wij vanuit de PvdA graag zien dat mensen zo veel mogelijk in Rotterdam wonen, omdat ze graag bijdragen aan deze stad en ik heel erg uitzie naar de rest van deze raadsvergadering en de overige agendapunten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Engberts van de PvdA. Ik kijk nog even rond in de chat of er nog bijdragen zijn, anders gaan we over

naar de beantwoording. Ah, mijnheer Jonker van de SP.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Daarna mevrouw Eskes. Aan u het woord mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ik ben te verstaan?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja.

De heer **JONKER** (sp). Dank u. Ja, debatteren en reflecteren over onze wethouders in onze stad, of ze in deze stad moeten wonen, ontaardt al snel in op de persoon gerichte aanvallen. Dat is vervelend, maar inherent aan het onderwerp. Dit debat is aangevraagd om te praten over de vraag of de in Den Haag woonachtige mevrouw Vermeij in Rotterdam zou moeten wonen nu zij bijna wethouder in Rotterdam is geworden. De SP vindt dat de woonplaatsvereiste er niet voor niets is. Onze wethouders moeten dus in Rotterdam wonen. Deelt het college dat standpunt? En deelt ook de gemeenteraad dat standpunt? Dat is een vraag. Is het een zwakgebod als er een ontheffing moet worden verleend? Vindt u dus ook dat uw voorkeur ernaar uit zou moeten gaan dat zowel wethouder Vermeij alsook de wethouders Kurvers en Grauss in Rotterdam zouden moeten wonen? Over de besluiten om ontheffing te verlenen aan de wethouders Kurvers en Grauss heb ik nog een aantal vragen. Er is ontheffing verleend aan wethouder Kurvers tot 1 september 2020 als mijn informatie verkregen van de griffie klopt. Klopt het dat die ontheffing dus inmiddels is verlopen? En zo ja, is een verlenging van die termijn wenselijk? Voorts staat in het besluit dat wethouder Kurvers is ingeschreven in Rotterdam, dat terwijl in het ontheffingsbesluit ingezetenschap voor wethouder Grauss staat vermeld dat hij wonende is in Capelle aan den IJssel. Is mij uit te leggen waarom voor deze afwijkende formuleringen is gekozen? Aan



wethouder Grauss is ontheffing verleend tot 5 september 2021. Is het de bedoeling dat deze ontheffing na deze datum wordt verlengd? Is het feit dat een wethouder in Rotterdam staat ingeschreven voldoende, is mijn vraag. Met andere woorden: als een wethouder in Rotterdam staat ingeschreven, wordt dan aan de woonplaatsvereiste voldaan? En zo ja, is het dan niet langer nodig om ontheffingen te verlenen? Wat vindt u ervan als wethouders die buiten de gemeente Rotterdam wonen zich laten ophalen en thuisbrengen door een BMW met chauffeur van de zaak? Hoe vaak rijden zij op en neer naar Sliedrecht en gaan ze dat straks ook doen naar Den Haag? En dan heb ik ook nog een vraag richting Leefbaar Rotterdam. Zit Leefbaar Rotterdam met gewetenswroeging omdat voormalig raadslid Struijvenberg in Rotterdam woont terwijl hij op dit moment in Capelle aan den IJssel wethouder is? Er is voor een tweede keer ontheffing verleend en ik vraag me af of Leefbaar Rotterdam daar nog wakker van ligt. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik weet niet of mijnheer Eerdmans daar nu op wil reageren. Anders geef ik hem even voorrang. Dan geef ik hem eerst het woord. Anders is het woord aan mevrouw Eskes. Ja, gaat u maar uw gang? Dan kijken we zo wel.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja? Ik kan het ook heel kort houden. Ik zou me willen aansluiten bij mijnheer Van Baarle dat dit wel een Jiskefetachtige toestand is. Wat mij betreft gaat de raad over ontheffingen en is alles volgend de regels gegaan en geldt voor mevrouw Vermeij dat er gewoon een wettelijke bepaling is. Ik zou mijn termijn eigenlijk willen gebruiken om de PvdA-fractie te feliciteren met de keuze voor een nieuwe wethouder en ik zie uit naar de samenwerking met mevrouw Vermeij. Wij zullen de komende tijd met elkaar van doen krijgen op tal van terreinen en daar zie ik naar uit. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mevrouw Eskes van het CDA. Het woord is nu aan mijnheer Eerdmans van Leefbaar Rotterdam.

De heer **EERDMANS** (lr). Ja mijnheer Jonker, kijk het leuke van gemeentegrenzen is dat er zo'n grens is tussen Rotterdam en Capelle. Wij gaan over Rotterdam en Capelle gaat over Capelle. Daar moet je ook je woonafzet houden. Dat is de reden. Wat mijnheer Struijvenberg doet, ja dat moet hij aan de gemeente Capelle vragen? Daar zitten ook wethouders. Die hebben ook afspraken en coalities, weet ik veel. Vraag het ze. Ik ga niet over Capelle. Dus succes aldaar.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Eerdmans van Leefbaar Rotterdam. Dan gaat mijnheer Jonker daar toch op reageren heb ik zo het idee. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u wel voorzitter. Uiteraard heb ik geïnformeerd bij de gemeente Capelle. Daar vindt men het geen enkel probleem dat mijnheer Struijvenberg in Rotterdam woont, maar goed, de vraag is natuurlijk legitiem aan iemand van Leefbaar Rotterdam, een partijgenoot van mijnheer Eerdmans is wethouder buiten de gemeente Rotterdam, woont nog steeds in Rotterdam. Als u daar niet mee zit dan is dat bij dezen duidelijk. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Jonker van de SP. Ik kijk nog even voor de zekerheid of mijnheer Eerdmans daarop wil reageren, maar ik heb niet de indruk. Dan gaan we over naar de beantwoording door de burgemeester. Aan u het woord.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, ik heb de eer in deze zaak mijn bijdrage te leveren aan de helderheid. Ik ga eerst iets zeggen over de regels en dan de casussen die we doorlopen hebben. Ten aanzien van het vereiste voor het ingezetenschap: een wethouder dient ingezetene te zijn van de



gemeente waar hij wethouder is. Dat vloeit voort uit de artikelen 36A en artikel 10 van de Gemeentewet. Dan volgt er een aantal definities. De definitie van ingezetene: dat zijn zij die hun werkelijke woonplaats hebben in de gemeente. Dat is artikel 2 van de Gemeentewet. Daar staat dat. Een wethouder dient ingeschreven te zijn in de gemeente en de werkelijke woonplaats te hebben in de gemeente. De gemeente waar de wethouder ingeschreven is, geldt als zijn wettelijke verblijfplaats tenzij het tegendeel wordt bewezen. Maar wanneer voldoet men dan aan de eis van werkelijke woonplaats? Het adres waar men gedurende een halfjaar de meeste malen overnacht. Nog een keer: het adres waar men gedurende een halfjaar de meeste malen overnacht. Dat staat in artikel 1.1 van de Wet basisregistratie personen.

Dan is er een ontheffing mogelijk. Als een wethouder niet voldoet aan het vereiste van ingezetenschap kan ontheffing van het vereiste worden verleend door de gemeenteraad. U bent daar zelf aan zet. En het kan gebeuren telkenmale voor een periode van één jaar. Ontheffing kan in bijzondere gevallen telkens voor de duur van een jaar worden verlengd. Dat is in het geval van wethouder Grauss aan de orde. Daar kom ik straks op terug. In die zin, voordat ik de casuïstiek doorloop, is natuurlijk de motie van mijnheer Meeuwissen een politieke motie en die kan ingediend worden, daarvan hebben we afgesproken dat alle moties kunnen worden ingediend, maar ik wijs u er wel op dat de gewenste politieke uitkomst van die motie in strijd is met artikel 36A van de Gemeentewet. U moet daar verder mee doen wat u wilt, maar hij is wel strijdig met het uitgangspunt zoals de wet dat bedoeld heeft.

Dan loop ik de casuïstiek door. Wethouder Kurvers. Wethouder Kurvers woont in Rotterdam, voldoet aan de ingezeteneverplichting. Hij staat ingeschreven en overnacht meer dan de helft van de nachten in Rotterdam. Ik loop met u zijn historie nog even door. Op 5 juli

2018 is aan wethouder Kurvers ontheffing van de zijde van de raad verleend voor het vereiste van ingezetenschap voor de duur van één jaar. De reden: wethouder Kurvers was nog op zoek naar een woning in Rotterdam in een ingewikkelde gespannen markt. De raad heeft daarna wethouder Kurvers ontheffing verleend voor drie maanden. Reden: het huis dat hij gevonden had moest enigszins bewoonbaar worden gemaakt. En sinds september 2019 woont wethouder Kurvers in Rotterdam. Tussentijds, namelijk in de periode van 28 mei en 1 september, mevrouw Verkoelen wees erop, heeft hij ontheffing gekregen, in overleg met mij overigens aan u voorgelegd, in verband met coronamaatregelen en het contact dat hij heeft met zijn gezinsleden. Om het risico op besmetting te voorkomen in die periode is op mijn advies aan u gevraagd om tijdelijk, kortstondig, tussen 28 mei en 1 september, ontheffing te verlenen van het ingezetenschap in Rotterdam. En sinds 1 september van het afgelopen jaar voldoet wethouder Kurvers weer gewoon aan het ingezetenevereiste. Dus als daar twijfel over bestaat, bij dezen. Misschien had het college u nog na 1 september een brief moeten sturen om aan te geven dat het voorbij is, maar omdat aan u een gesloten periode van 28 mei tot en met 1 september was gevraagd, ging ik ervan uit dat automatisch daarna de oude toestand zou worden hersteld. Maar ik denk dat mevrouw Verkoelen terecht zegt dat wij u daarover een briefje hadden moeten sturen om dat nog te markeren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U heeft een interruptie van mijnheer Eerdmans.

De heer **EERDMANS** (lr). Ja, dus vanaf september is de situatie als vanouds zegt de burgemeester, terwijl daarna de coronamaatregelen alleen maar strenger zijn geworden, zeker in december. Maar ik begrijp uit uw woorden dat dat nu geen reden is geweest voor wethouder Kurvers om weer in Slidrecht te gaan wonen? Klopt dat?



De heer **ABOUTALEB**. Hij woont in Rotterdam en ziet zijn gezin in Sliedrecht met enige regelmaat. In die periode, in mei, wisten we natuurlijk over de besmetting en het virus et cetera nog heel weinig. We wisten ook niet wat het bestemmingsgevaar zou zijn en we wilden niet het risico lopen dat die verplaatsing van de wethouder heen en weer het risico met zich mee zou brengen dat een wethouder besmet zou raken. Zoals u weet is het uiteindelijk de burgemeester geworden die besmet is geraakt en niet de wethouder, maar dat is voor de geschiedenis.

De heer **EERDMANS** (lr). Maar u zegt dus: ondanks de lockdown blijft de wethouder dus doordeweeks in IJsselmonde wonen en overnachten?

De heer **ABOUTALEB**. Correct.

De heer **EERDMANS** (lr). En de avondklok dan?

De heer **ABOUTALEB**. Hij is in Rotterdam. Hij voldoet aan de avondklok.

De heer **EERDMANS** (lr). Akkoord. Ik sta er even van te kijken, want ik had verwacht dat hij dat niet zou doen, maar als u dat zo stellig zegt dan is dat een feit.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, nou ja, het is heel leuk om in Rotterdam te wonen, dus dat doet hij ook. Hij is hier ook geboren. Ja.

De heer **EERDMANS** (lr). Bedankt.

De heer **ABOUTALEB**. Alstublieft.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké. Mijnheer Meeuwissen. Aan u het woord.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik had nog iets over de motie. De motie is inmiddels herschreven tot: de raad spreekt zich uit dat vanaf heden. Ik zou graag nog een reactie van de burgemeester daarop krijgen, want volgens

mij kunnen we als raad ons zeker uitspreken over wat we ervan vinden, wat de wet daar verder ook over zegt. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, we hebben met elkaar afgesproken naar aanleiding van eerdere discussies over wel of niet toelaten van moties dat alle moties toegelaten worden tot de gemeenteraad van Rotterdam. Ook als de raad wordt aangesproken en niet het college als handelend orgaan kan een college natuurlijk een motie en niet een wetsartikel opzijzetten. Dat advies geef ik mee aan de raad en in die zin adviseer ik dus ook niet om deze motie aan te nemen, omdat het een poging doet, bedoeld of niet bedoeld, om de wet buiten werking te stellen en dus adviseer ik u negatief. Dat is een beetje het verzoek van mijnheer Van Baarle. Maar u mag natuurlijk elke motie indienen en elke motie bespreken. Dus ik zegt niet dat u deze motie niet moet indienen. Hij blijft gewoon op de rol staan en is onderwerp van stemming. Maar mijn advies daaromtrent is negatief.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dan blijft deze motie gewoon staan, want ik weet zeker dat een groot deel van deze raad wil aangeven dat het gewoon niet acceptabel is zoals er nu met deze wet wordt omgegaan. Met deze motie komen we niet aan de wet, maar spreken we wel onze sterke afkeuring uit. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, waarvan akte. Dank u wel mijnheer Meeuwissen. Ik zie dat mevrouw Verkoelen nog een punt van orde heeft.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter. Nou, ik baal als een stekker. Ik



zie dat de tijd loopt. Wij zijn toch nog niet met de vergadering begonnen? Ik begrijp hier echt helemaal niks meer van.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Wat ik ook niet begrijp, ik ben het minst aan het woord geweest en het tikt maar door en ik snap dit gewoon niet. Ik snap niet wat er nu gebeurt. We zijn toch nog niet aan de vergadering begonnen? Die gaan we dadelijk vaststellen. Met de agenda, met de tijd. Dus ik vind dit niet netjes dat we nu hier de tijd hebben lopen. Ik ging hier echt van uit dat het ordetijd was allemaal.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nee, dat is niet zo mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, maar dat is mij niet gemeld. Het is echt een beetje raar wat er hier gebeurt deze vergadering weer. Echt waar, dit is toch een hele slechte procedure die we nu volgen? Ik ging er echt van uit, serieus.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, ik kan me voorstellen dat u daarvan uitging, maar u bent best lang aan het woord geweest, want ik heb het zelf ook in de gaten gehouden. Als u mij even laat uitspreken. Het is zo dat de tijd gewoon loopt en dat we nu in de officiële vergadering zitten. Hoe dat precies zit, ik snap uw punt wel rond het vaststellen van de agenda.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik snap er niks van.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Als u eventjes geduld hebt dan vragen we even aan de griffie hoe dat precies zit. Maar bij iedereen is de tijd gaan lopen, dus ook bij u.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik vind dat bij niemand de tijd had mogen lopen. Dit is gewoon een ordedebatje over een verhaal. Dat was precies waarom ik tegen de burgemeester zei: moeten we niet even

de agenda vaststellen? Want dan weet ik waar ik aan toe ben. Nee, dat gaan we daarna allemaal nog doen. Dus ik ben er gewoon volledig van uit aan het gaan dat we met elkaar aan het vergaderen zijn buiten vergadertijd. Serieus.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, ik snap dat. Ik geloof zeker dat u dat dacht. Tegelijkertijd was dit natuurlijk geen ordedebat. We hebben een inhoudelijk debat gevoerd over de zaak rond het ingezetenschap. Dus het is een inhoudelijk debat mevrouw Verkoelen. Ik denk dat het goed is als de griffie even uitlegt hoe dat zit met het vaststellen van de agenda, want ik snap wel dat mevrouw Verkoelen daardoor even in verwarring was.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, mag ik helpen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, als u dat kunt, burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, het is vrij logisch dat de tijd loopt. We hebben een inhoudelijk agendapunt 26.1 naar voren gehaald. Er is een motie ingediend. Dat doe je niet in een ordedebat. We dienen nooit moties in in een ordedebat. Het is gewoon een inhoudelijk debat, 26.1. Dat is met instemming van de raad naar voren gehaald en dat is gewoon een debatpunt. Dus loopt de tijd.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dan loopt de tijd. Dat lijkt mij ook een terechte conclusie. Tegelijkertijd denk ik wel dat het handig is dat we zo meteen even goed de structuur van de agenda doornemen, zodat we allemaal weten waar we precies zitten in het verhaal. Dan denk ik dat we nu aan het einde zijn van dit agendapunt.

De heer **ABOUTALEB**. Nee nee, nog niet, want ik moet nog twee casussen doorlopen voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ah. Nou, excuses hoor. Aan u het woord.



De heer **ABOUTALEB**. Ik heb net de casus van wethouder Kurvers doorlopen. Dus het is helemaal in de haak. Precies zoals gedacht. Met de conclusie dat het college, ik als burgemeester, u in september een brief had moeten sturen dat er een einde was gekomen aan die periode die u extra had verleend aan wethouder Kurvers. Dus dat is weer ter lering voor de toekomst, dat ik er niet van uit mag gaan dat het automatisch dan vervolgens verloopt, maar dat u daar expliciet over geïnformeerd had moeten worden. Dus dat trek ik me aan.

Dan wethouder Grauss voorzitter. Dat is vrij helder. Mijnheer Eerdmans overwegingen snap ik, maar de wethouder heeft van meet af aan gezegd: ik doe graag deze job, maar voor een half wethouderschap blijf ik graag in Capelle wonen, omdat het dan te veel rompslomp is. Daar heeft u als raad mee ingestemd. U heeft daar ontheffing voor verleend. En dat betekent dat u voor de zittingsperiode van dit college telkenmale elk jaar als de ontheffing is verleend die ontheffing zult gaan verlenen, althans dat zal u gevraagd worden. En dan hoopt de wethouder natuurlijk dat u daarmee instemt, omdat het een afspraak is die toen ook met u is gemaakt. Mijnheer Jonker vroeg hoe het zit met het ophalen. Nou, wij kennen een systeem van ophalen voor woon-werkverkeer. Wethouder Grauss is een trouwe fietser. Hij fietst gewoon tussen Rotterdam en Capelle. En mocht daar om bijzondere redenen reden voor zijn, bijvoorbeeld van klimatologische aard, slechte fietsroutes vanwege gladheid of allerlei andere dingen, dan verleen ik in persoon toestemming om de wethouder dan met de dienstauto op te halen, maar de regel is: hij fietst. En voor wethouder Kurvers geldt dat hij gewoon in Rotterdam-Zuid woont. Dat betekent dat hij gewoon met de dienstauto wordt opgehaald. Dus voor wethouder Grauss zal het college u op enig moment als dat nodig is weer een nieuw ontheffingsbesluit voorleggen indachtig de gemaakte afspraken aan het

begin van deze collegeperiode, telkenmale voor een jaar te verlengen.

Dan kandidaat-wethouder mevrouw Vermeij. Die heeft aangegeven in de hoorzitting dat zij zo snel mogelijk naar Rotterdam wil verhuizen. We gaan ervan uit dat ze dat ook zo snel mogelijk zal invullen. En om te voorzien in een lacune ligt vandaag ook voor het verlenen van een ontheffing voor de periode van een jaar. Maar de wethouder heeft zowel tegen mij, tegen de collegeleden, maar ook tegen u gezegd dat ze zo snel mogelijk naar Rotterdam wil verhuizen. En we gaan ervan uit dat dat ook zo snel mogelijk gerealiseerd zal worden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Burgemeester, uw beeld is weg. Misschien kunt u uw camera weer even aanzetten.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, ik was wel te verstaan?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja.

De heer **ABOUTALEB**. Waarschijnlijk heb ik op een verkeerde knop gedrukt. En daarmee denken wij, voorzitter, dat we in alle drie de casussen helemaal binnen de lijntjes kleuren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dat was de beantwoording van de burgemeester. Ik kijk even rond of hier nog een reactie op is of dat iemand hier nog openstaande vragen heeft. Dan geef ik u daar even de gelegenheid toe. Als dat niet zo is dan ga ik ervan uit dat wij dit agendapunt dan nu kunnen afronden. En dan geef ik de voorzittershamer weer terug aan de burgemeester.

(Mevrouw Zeegers draagt het voorzitterschap weer over aan burgemeester Aboutaleb.)

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, hartelijk dank voor uw ondersteuning.



3.2 Stemopneming met betrekking tot de benoeming van een wethouder

De **VOORZITTER**. Dan is nu eerst de stemopneming aan de orde, excuses, ik ga terug, want we gaan nu de stemmen opnemen. En er wordt op een bijzondere manier gestemd dit keer door middel van het toesturen van enveloppen die opgehaald zijn bij u. Dus ik schors kort de vergadering voor het tellen van die stemmen, het openen van de enveloppen et cetera. Mocht iemand nog een punt van orde hebben dan hoor ik dat graag van u. Maar ik schors nu de vergadering voor enige ogenblikken om de griffier in de gelegenheid te stellen om de enveloppen open te maken en de stemmen te tellen. Als u nog geen stem heeft uitgebracht, om wat voor reden dan ook, en u bent hier in de buurt dan kunt u alsnog uw envelop komen brengen naar de raadzaal. Ik schors de vergadering voor om te beginnen tien minuten. Tot 11.30 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Ik hoop dat iedereen wel weer is opgelijnd. Ik zie in de chat geen bijzondere mededelingen. Als u mij hoort dan ga ik u de uitslag bekend maken van de stemming over de benoeming van een wethouder. Wij hebben 45 raadsleden. Het aantal retour ontvangen stembiljetten is 38. Het aantal stemmen voor is 34. Het aantal stemmen tegen is 4. Geen blanco en geen ongeldige stemmen. Daarmee is mevrouw Vermeij benoemd tot wethouder van Rotterdam als ik haar zo meteen heb beëdigd.

(Applaus.)

3.4 Beëdiging van een wethouder

De **VOORZITTER**. Want we gaan nu over tot de beëdiging. Mag ik de griffier vragen mevrouw Vermeij naar voren te geleiden?

Ik word gecorrigeerd door de griffier. Volgens mij is dat ook terecht. Wij moeten eerst het besluit nemen over de ontheffing van het ingezetenschap. Dat is juist. Daar is zojuist het debat over geweest. Ik had u eigenlijk willen voorstellen om conform de uitkomst van het debat ervan uit te gaan dat dat oké was en u de mogelijkheid te bieden, als u daar nu bezwaar tegen wilt maken, of dat u zegt: ik word geacht tegen te hebben gestemd, om dat nu kenbaar te maken, zodat we verder kunnen gaan met het debat, om te vermijden dat wij zouden moeten gaan schorsen voor een stemming. Kunt u het eens worden met mijn voorstel? Dat we dat bij een soort acclamatie doen, tenzij u zegt: ik heb redenen om te zeggen: ik stem tegen. Of ik word geacht tegen gestemd te hebben. Dan noteren we dat als een tegenstem. Ik zie om te beginnen mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, het mag duidelijk zijn, de PVV wordt geacht tegen te stemmen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik noteer ook uit de chat dat mijnheer Van der Velden ook aangeeft dat hij tegen stemt. Zijn er nog andere tegenstemmen die genoteerd moeten worden? Eenmaal andermaal. Mevrouw Verkoelen stemt tegen. Nog iemand? Het gaat hier om de stemming over het verlenen van ontheffing voor het ingezetenschap. Ik noteer tegen voor mijnheer Van der Velden. Mevrouw Eskes is het eens met het voorstel. Ik noteer ook dat mevrouw Verkoelen tegen is. We hebben drie stemmen tegen. Eenmaal andermaal. Akkoord. Met drie stemmen tegen heeft de raad besloten om mevrouw Vermeij ontheffing te verlenen van het ingezetenschap. Akkoord.

Dan gaan we nu inderdaad over tot de beëdiging van mevrouw Vermeij. Ik probeer erbij te gaan staan, want dat is een goede gewoonte. Even de camera een beetje zo inrichten. Alstublieft.

Alvorens de functie te kunnen uitoefenen als wethouder van de stad Rotterdam legt



u in de vergadering van de raad in handen van de voorzitter de volgende verklaring en belofte af. Ik verklaar dat ik, om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw **VERMEIJ** (pvda) (wethouder).
Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**. Waarmee ik u van harte feliciteer, met het vervullen van het mooie ambt van wethouder van de stad Rotterdam. U krijgt van ons een bos bloemen aangereikt namens de raad. Normaal gesproken zouden we dit doen volgen met een applaus.

(Applaus.)

Van harte gefeliciteerd. Ik hoor graag wanneer u verhuist naar Rotterdam en wat het nieuwe adres gaat worden. Van harte gefeliciteerd.

4.1 Mededelingen

De **VOORZITTER**. Dan zijn we nu toe aan de aanbieding van de adviezen van de Jongerentop010 door Young010 aan de gemeenteraad van Rotterdam. Mevrouw Chaimae Fadis, voorzitter van Young010 is hier wederom in ons midden. Een tijdje geleden is ze hier ook bij ons geweest en vorig jaar presenteerde zij aan u het manifest naar aanleiding van de Jongerentop010. De afgelopen weken heeft Young010 gewerkt aan het schrijven van een adviesrapport. Dit zal mevrouw Fadis kort toelichten en vervolgens aanbieden aan mij als voorzitter van uw raad. Mevrouw Fadis, u heeft het woord.

Mevrouw **FADIS**. Dank u wel burgemeester. Geachte raadsleden, geachte leden van het college, in jullie digitale en gewone postvakje verschijnt vandaag de stem van honderden Rotterdamse jongeren. Uitgesproken tijdens de Jongerentop010. Honderden jongeren hebben aangegeven dat de coronacrisis een aanslag is op hun mentale gezondheid. Ik voel me afgestompt, zei een jongere. Iedere dag voelt als een stap verder op de trap naar beneden, zei een ander. Jongeren missen een uitlaatklep en professionele hulp, maar bovenal missen jongeren live contact met elkaar. Ondertussen zijn jongeren nu eindeloos online en komt er een gigantische stroom informatie op ons af. Hoe filteren wij wat daar wel en niet van klopt? Hoe werken wij aan onze online en offline weerbaarheid? Honderden jongeren hebben aangegeven dat zij zich zorgen maken over hoe zij nu les krijgen en of ze niet achterop gaan raken. Maar samen met die zorgen ook aangegeven dat ze mee willen denken over hoe we het onderwijs nu vorm kunnen geven, zodat het wel werkt in deze onwerkelijke tijd. Jongeren hebben aangegeven dat zij hulp nodig hebben bij het opstellen van toekomstplannen, omdat zij hun werk kwijt zijn, geen stage meer kunnen lopen, niet over de juiste netwerken beschikken of de skills missen om aangenomen te worden, maar jongeren kunnen pas over hun toekomst nadenken wanneer hun heden op orde is, wanneer zij een woonplek hebben waar zij tot rust kunnen komen, financiële zekerheid hebben en iemand om op terug te vallen. Geachte raadsleden en geachte leden van het college, honderden jongeren hebben aangegeven dat hun veerkracht afhangt van goed onderwijs, een goede mentaliteit en het hebben en kunnen werken aan toekomstperspectief. Maar de jongeren van Rotterdam kunnen dit niet alleen. Ik heb dit op 17 december al gezegd en ik herhaal het hier weer: veerkracht maak je niet alleen, veerkracht maken we samen. We kunnen geen hoge eisen stellen aan een groep als we deze niet ondersteunen. Niet alleen omdat we samenwerken aan de



veerkracht van jongeren, we moeten jongeren ook blijven betrekken bij zaken die hen aangaan. Jongeren zijn nu al onderdeel van de maatschappij en zij zijn degenen die de samenleving weer op moeten bouwen. Als we willen dat de jongeren het beleid volgen, moeten zij dit beleid kunnen omarmen als een aanpak die door en voor hen tot stand is gekomen. Young010 richt deze adviezen daarom nadrukkelijk aan het stadsbestuur van de gemeente Rotterdam en wil over deze adviezen verder in gesprek gaan en blijven. Samen met Stichting Lokaal blijven we in gesprek gaan met jongeren, zodat de stad op basis van deze adviezen tot beleid komt waar jongeren iets mee kunnen. En op die manier samen aan de stad kunnen bouwen. Om te zorgen dat de stem van jongeren overal terugkomt, hebben we de adviezen toegevoegd als een poster, zodat we die op prikborden, muren en deuren kunnen plakken, zodat de stem van jongeren zichtbaar blijft voor de stad. Blijven jullie luisteren? Met ons in gesprek gaan? En doen jullie er ook echt iets mee? Want honderden jongeren hebben zich opengesteld en hun persoonlijke verhaal verteld. Wij allemaal hebben nu de verantwoordelijkheid om naar hen te blijven luisteren. Dank jullie wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mevrouw Fadis. Erg bedankt voor wederom een mooi verhaal. Dank u wel voor de uitgebrachte adviezen. Via u danken we al die jongeren die betrokken zijn bij het maken van dit advies. We zorgen ervoor dat het advies uiteindelijk terechtkomt bij de raadscommissies die daarover gaan en de griffie zal ervoor zorgen dat het goed terechtkomt op de juiste plekken. Ik dank u wel mevrouw Fadis. Erg bedankt.

Dan gaan we nu naar mijnheer Büyükcıfci. Die heeft gevraagd om ruimte om een initiatiefvoorstel in te dienen.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, ben ik goed verstaanbaar?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja? Oké. Voorzitter, dank. Voorzitter, corona houdt de samenleving in zijn greep, iedereen wordt erdoor getroffen. De gevolgen zijn echter ongelijk verdeeld. Je zou kunnen zeggen dat een minuscuul virusdeeltje de ongelijkheid in de samenleving pijnlijk weet bloot te leggen. Het effect van corona op iemands gezondheid of inkomenszekerheid is helaas afhankelijk van iemands welvaart. De bestaande kloof tussen arm en rijk wordt zelfs verder verdiept in de coronatijd. Corona is daarmee de grote ongelijkmaker. Dit betekent dat omkijken naar elkaar belangrijker is dan ooit. Mensen die er wel bij varen dragen nog meer de verantwoordelijkheid om de ander bij te staan. Die verantwoordelijkheid ligt bij ons allemaal en gelukkig mondt dat verantwoordelijkheidsgevoel ook veelvuldig uit in hartverwarmende initiatieven. Dit is alleen niet voldoende. Er zal ook snel het nodige moeten gebeuren aan het huidige systeem dat de kloof tussen arm en rijk verder doet groeien. De alsmaar groeiende disbalans in welvaart verdient een systeemcorrectie, een andere manier van welvaartsverdeling en daarmee welzijnsverdeling. We zien de vermogensongelijkheid alsmaar groeien en de ontwikkelingen in de woningmarkt dragen daar aanzienlijk aan bij. Met als gevolg een groeiend verschil in welvaart tussen woningbezitters en huurders. Voorzitter, wat NIDA betreft moeten we over op een andere manier van belastingen en meer oog hebben voor minder bedeelden. Daarom dienen we het initiatiefvoorstel 'Sterker door strijd, tegen corona als grote ongelijkmaker' in. We pleiten in dit voorstel voor een progressieve invulling van de onroerendezaakbelasting in Rotterdam. Met hogere ozb-opbrengsten willen we een stevigere bestrijding van armoede in onze stad. Daarmee geven we als Rotterdam een belangrijke aanzet voor het tegengaan van de groeiende ongelijkheid. Ik hoop op een snelle en positieve reactie van ons college. Dank voorzitter.



De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ook het initiatiefvoorstel van NIDA zal aan het college worden aangeboden om vervolgens te worden betrokken bij een raadsdebat in de commissies.

Dan ga ik naar mevrouw Hoogwerf. Mevrouw Hoogwerf, ook u heeft gevraagd om een initiatiefvoorstel in te mogen dienen.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dat klopt, want als rode Carrie hier in een column je niet met pek en veren de stad uitjaagt, maar eigenlijk zegt: blijf nou, want het gaat nog absoluut niet goed in de jeugdzorg en we moeten gaan redden wat er te redden valt, dan ga je kijken wat er aan de hand is en dan blijf je niet op je handen zitten. Dat is precies wat we in de afgelopen maanden hebben gedaan. We hebben gesprekken gevoerd met instellingen, jeugdrechtsadvocaten, met ouders, met de politie en eigenlijk kwam overal hetzelfde beeld vandaan. We roepen allemaal dat het niet goed gaat, alleen we grijpen nog niet voldoende in om nu echt eens stappen te gaan maken, om met name die jongeren die te maken krijgen met zwaardere gespecialiseerde zorg een veilige plek te bieden. De politie zegt zelfs: we zien in de bijvangst van een onderzoek naar verwarde personen dat we steeds meer jonge mensen met ggz-problematiek aantreffen. Die kunnen we niet kwijt. Dus we proppen ze vervolgens maar de straffeten in om er toch voor te zorgen dat ze in ieder geval van de straat af zijn. Jongens, dat kan toch niet de bedoeling zijn? Dat het al heel lang misgaat hebben we ook allemaal kunnen lezen in een artikel van Follow the Money. Die zeggen eigenlijk: de problemen worden al tientallen jaren geconstateerd. Dat hebben wij zelf ook al eerder gedaan, onder andere in het debat na de moord op Hümeýra en na de dood van peuter Diya. Je ziet al jarenlang dat het probleem zich blijft herhalen. En we verzinnen steeds nieuwe regeltjes. We gooien er steeds meer geld tegenaan. Ondertussen hebben we al tientallen jaren hetzelfde probleem.

Dus laten we het nou eens anders doen. Laten we eens wat meer verantwoordelijkheid neer gaan leggen bij degene die als architect van het systeem optreedt. En op dit moment zijn wij dat als gemeente. We kunnen misschien wel eens een slapeloos nachtje hebben als er iets niet goed gaat, maar een consequentie of een straf staat er tot nu toe nog niet tegenover. Wij denken dat een stevige financiële prikkel om daar verandering in te gaan brengen misschien eens een keertje gaat helpen. Daarnaast hebben we gezegd: we gaan een keertje echt naar het systeem kijken, wat daar anders kan. Change the system. Het is keihard nodig. Alle experts die we hebben gevraagd om met ons mee te kijken op dit initiatiefvoorstel komen met één puntje van kritiek: jullie hebben het continu over jeugdzorg, maar eigenlijk is het jeugdhulp. Nou jongens, jeugdhulp, misschien, maar wij hebben nog steeds veel te veel zorgen om de jeugd. Ik hoop dat we dit initiatiefvoorstel met z'n allen stevig op kunnen pakken, zodat we over een aantal jaar kunnen zeggen: we hebben met z'n allen gefixt. Bedankt voor jullie aandacht.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ook voor u geldt dat dit initiatiefvoorstel zal worden doorgeleid naar de commissie ZOCS en ik zal het college alvast verzoeken om de voorbereidingen te treffen voor een gesprek over het initiatiefvoorstel. Mijnheer Verheij krijgt nu de ruimte om een initiatiefvoorstel in te dienen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. De Willemspoorttunnel onder de Binnenrotte, het Dakpark, de Museumparkgarage, de Kruispleingarage en de Weenatunnel. De A16 onder de grond om het Bergse Bos weer terug te kunnen bouwen. Stuk voor stuk voorbeelden waar functies in Rotterdam onder de grond werden gebouwd en de grond dubbel gebruikt wordt om de stad mooier en beter te maken. Het creëert nieuwe ruimte voor groen, sport, ontspanning en voor het bouwen van



nieuwe woningen. Met alle nieuwe inwoners die we de komende decennia in Rotterdam zullen verwelkomen neemt de druk op de stad toe. Meer verkeer en meer gebruik van de buitenruimte kan ook tot meer overlast leiden van geluid, of omdat het te druk wordt op openbare plekken. Grote verkeerswegen maken het lastig om te bouwen, scheiden wijken van elkaar, scheiden buurten van elkaar en zijn allesbehalve groen. Daarom dien ik vandaag het voorstel in om in Rotterdam meer te gaan stapelen. Stapelen op de grote doorgaande wegen in de stad, zodat daar nieuwe groene ruimten ontstaan. Zodat er dichterbij de wegen gebouwd kan worden of zelfs erboven, zodat bewoners meer ruimte hebben om te sporten, te ontspannen en zodat er minder verstoorde nachtrust is vanwege verkeerslawaaï. Voor de verdichting van onze stad een noodzakelijke stap. Er liggen volop kansen. De Tjalklaan kan een groene verbinding worden tussen Spangen en Oud-Mathenesse, waar een hele nieuwe buurt ontwikkeld kan worden. De barrière van het spoor op Zuid tussen aan de ene kant Hillesluis en Vreewijk en aan de andere kant het nieuwe Feyenoord City kunnen we slechten om economische groei op Zuid te bevorderen. De gebiedsontwikkelingen rond Excelsior, de Universiteit en het Brainpark kunnen op een veel mooiere manier gerealiseerd worden als we de Abram van Rijckevorselweg en het eerste stuk van de Maasboulevard kunnen gebruiken voor woningbouw en groen. En dus onder de grond brengen. Kralingen aan de Maas, een burgerinitiatief tekende het al voor ons uit en presenteerde het al in december. Meer plekken voor dubbel grondgebruik leest u in het initiatiefvoorstel 'Gestapeld Rotterdam'. Wij gaan graag met het college en de commissie BWB het debat aan over deze nieuwe manier om hoogwaardige ruimte voor onze groeiende stad te maken. Voor de toekomst en voor onze omgevingsvisie is onze oproep dan ook: stapelen maar.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik stapel ook vandaag. Dit is het derde voorstel. We gaan aan de slag. Dank u zeer mijnheer Verheij. Ook voor u geldt dat we het initiatiefvoorstel zullen doorgeleiden richting de commissie BWB en ik zal ook het college alvast verzoeken daarnaar te kijken.

4.2 Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 18 februari 2021

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 4.2: Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van vandaag. Iedereen die nog opmerkingen heeft over de agenda, zijnde niet de onderwerpen die we al behandeld hebben, kan hier nu aan het gesprek deelnemen. Ik zal eerst als voorzitter een aantal zaken met u doornemen. Aan het einde bied ik u de gelegenheid om iets te zeggen over de agenda als dat nog nodig mocht zijn. Ik stel voor om de stemopneming, agendapunt 7 en 8, tijdens de koffiepauze te doen en de uitslag daarvan na afloop aan u mede te delen. Het betreft een aantal stemmingen die nog nodig zijn. Om de vergadering niet ernstig te verstoren, wilden we daar graag de koffiepauze voor gebruiken.

Er zijn twee verzoeken om beraadslagingen ontvangen. Van de PVV en 50PLUS over 'Onze wethouders in Rotterdam'. Dat punt hebben we gehad. En dan Leefbaar Rotterdam: 'Geheime interne nota NCTV lekt uit, Erdogan bij opkomst salafisme in Nederland'. Wil iemand daar nog iets over zeggen? Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Sorry voorzitter, ik heb een vraag over de agenda.

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Onder de hamerstukken.

De **VOORZITTER**. Eerst even dit.



De heer **VAN PUTTEN** (lr). Oké, dan wacht ik even.

De **VOORZITTER**. Het voorstel van Leefbaar Rotterdam. Mijnheer Balwantsingh eerst. Mijnheer Lansink-Bastemeijer, sorry. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Wij vinden het punt 'NCTV' dermate belangrijk dat wij eerst alle informatie tot ons zouden willen nemen, alvorens wij daar een debat in deze raad over zouden willen hebben. Dus we stellen eigenlijk voor 26.2 voor nu van de agenda af te halen en daar een Regeling van Werkzaamheden voor te geven, zodat we ons goed kunnen voorbereiden, daarnaast echt het officiële rapport in kunnen zien. Dat scheelt als derde punt ook nog eens wat tijd in deze overvolle agenda. Dus dat zijn de drie redenen waarom het naar een raadsvergadering moet, maar wel met een goede inhoudelijke voorbereiding in de prematuurheid, omdat het rapport nog niet beschikbaar is en dat is de belangrijkste afweging. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank. Ook over het voorliggende voorstel van Leefbaar Rotterdam om het over het gelekte NCTV-stuk te hebben. Wat DENK betreft prima om in het debat de Turkije-obsessie van Leefbaar Rotterdam te bestrijden, maar niet nu. Het debatverzoek is laat gekomen. Laten we dat goed voorbereiden. Dus steun om daar een RvW van te maken.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, vanuit D66 ook de voorkeur eerst wel het officiële rapport te ontvangen en dan kan ik me voorstellen dat daarvoor een RvW wordt ingediend. Dus nu van de agenda.

De **VOORZITTER**. Dan mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het is natuurlijk weer schandalig dat het NCTV-rapport eerst geheim werd gehouden door het regime-Rutte en dat de VVD hier nu wil dat het niet besproken wordt. Die willen het gewoon tot na de verkiezingen tillen. Dat vind ik echt te belachelijk voor woorden. Ik wil dat het vandaag op de agenda komt en anders wil ik twee moties vreemd aan de orde van de dag die heel urgent zijn hierover in kunnen dienen vandaag. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De moties vreemd aan de orde van de dag had u eerder moeten indienen. Dus niet in het proces van de vergadering. Dan bent u daarmee te laat. Maar de raad is natuurlijk aan zet om zelf te besluiten, maar ik memoreer dat nu een motie vreemd aan de orde van de dag in strijd is met de regels.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, de moties zijn al ingediend. Die staan al in het systeem. Anders had ik ze als moties vreemd ingediend.

De **VOORZITTER**. Oké. Maar ik dacht dat u aankondigde nieuwe moties in te dienen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nee, dit zijn moties bij het agendapunt, alleen als het agendapunt vervalt, wat gebeurt er dan met mijn moties?

De **VOORZITTER**. Daar ga ik u zo meteen een antwoord op geven.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik constateer dat de Partij van de Arbeid en GroenLinks zich aansluiten bij de opvatting van mijnheer Lansink-Bastemeijer. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, ik begrijp werkelijk niet waarom deze vertragingstactiek nodig is, anders dan inderdaad dat het misschien niet zo goed uitkomt voor de komende verkiezingen, maar dat zou ik wel heel erg slap vinden.



Het is niet nieuw. Het is misschien nieuw dat het nu wordt bevestigd door een uitgelekt rapport, wat anders misschien ergens onder in een bureaulaasje terecht was gekomen. Maar het bevestigt eigenlijk wat we al jarenlang zien, wat we al zien sinds de Turkse coup poging en de organisatie die er vervolgens achter zat om de Erasmusbrug rood te laten kleuren. Dat was op voorspraak van Diyanet, aangestuurd door Erdogan en de organisatie die daar ook achter zat. We hebben het al ontzettend vaak gehad over de Turkse weekendscholen die worden betaald door het Turkse ministerie van Propaganda, de Diyanet-moskeeën die worden betaald-

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf, het is een ordevoorstel.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja, het zal voorzitter, maar het is gewoon te belachelijk voor woorden en dat wilde ik nog even benadrukken dat we nu maatregelen opnieuw uit de weg gaan lopen, omdat de VVD een debat niet aandurft.

De **VOORZITTER**. Oké. Mevrouw Arsieni voegt zich eigenlijk bij mijn standpunt dat er sprake is van een ordevoorstel. Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja, ik zal het kort houden voorzitter, want het is inderdaad een ordepunt. Wat NIDA betreft gaan wij geen enkel debat uit de weg, maar dit heeft zo'n hoog onderbuikgevoelgehalte, dit conceptrapport. Dus wat ons betreft gaan we graag zorgvuldig en uitvoerig met elkaar in debat wanneer er echt een gedegen rapport ligt. Dus wat ons betreft is het prima om er een Regeling van Werkzaamheden van te maken en het er met elkaar dan over te hebben.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik deel de zorgen die mevrouw Hoogwerf heeft over dit rapport. Ik vind ook dat we dat goed moeten bespreken. Maar ik ben me er niet

van bewust dat er verkiezingen zijn in Rotterdam. Dus volgens mij kunnen we dit prima gewoon in de commissie inplannen. Dan hebben we de tijd om daar een zorgvuldige bespreking van te maken in plaats van overhaast vandaag. Dus wat mij betreft inderdaad een Regeling van Werkzaamheden waarin we hier goed bijilstaan, want ik denk dat er zeker aanleiding voor zorg is.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, mevrouw Eskes wil het ook buiten de Tweede Kamerverkiezingen houden. Dat vind ik ook schandalig, maar zo kennen we het ontzettend laffe CDA en VVD weer. Dat wilde ik even toevoegen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ook die opmerking is buiten de orde. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, laten we dit gewoon op een manier behandelen die ook bij het onderwerp vast. Dus ik heb helemaal geen zin om er zo'n welles-nietesspelletje van te maken. Ik weet dat mevrouw Eskes met name ook al langer met ons op heeft getrokken om deze zorgen onder de aandacht te brengen. Laten we ook niet vergeten dat in de vorige periode een CDA-raadslid is bedreigd, ook door dit soort toestanden. Dus laten we elkaar vooral serieus blijven nemen. Ik heb gewoon zoiets van: we weten dit al jarenlang, er zijn problemen. Ik wil het liefst zo snel mogelijk aanpakken. Vandaar dat we ook een motie in willen dienen die zegt: pak het nu eens aan en blijf niet op je handen zitten in angst voor. Dus ik zou het jammer vinden als we dit op de lange termijn schuiven. Ik hoop echt dat daar vanuit de gemeenteraad steun voor is.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik steun dat we dat zeker op korte termijn moeten doen. Wat mij betreft geven we mee aan de commissie dat we dat op zeer korte termijn doen. Van mij hoeft het ook helemaal niet over de verkiezingen heen. Ik heb er helemaal geen angst voor om dit rapport voor die tijd te bespreken. Dus als we het verzoek doen dit punt urgent te behandelen



in VB, doorgeleid naar de commissie, alle steun daarvoor.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen zegt in de chat: de SP steunt behandeling tzt. in de commissie. Dat geldt voor mijnheer Vonk ook. Tot slot mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, ik herhaal mijn pleidooi. Volgens mij is het tijd voor maatregelen en geen tijd voor navelstaren. Wij hebben allang met ons hoofd tussen onze knieën gezeten, van ik wil het niet zien, ik wil het niet zien, ik wil het niet zien. Nu moeten we het zien. Handelen.

De **VOORZITTER**. Oké. Mevrouw Zeegers, misschien wilt u me helpen als voorzitter, want ik ga ook nog iets zeggen over dit verzoek, omdat ik beoogd ben portefeuillehouder te zijn. Mevrouw Zeegers? Ja. Dank u zeer.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan mevrouw Zeegers.)

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, er is geen rapport. Er is kennelijk een notitie bij een medium, bij een blad terechtgekomen, dat geciteerd heeft uit een notitie. Ik citeer nu de minister van Justitie. Hij heeft beloofd dat als het rapport er ligt, op enig moment, dat het openbaar wordt gemaakt richting de Tweede Kamer. Als het openbaar is beschikken wij er ook over. Op het moment dat het openbaar is, zal ik het aan u doen toekomen. Ik kan helemaal niet inschatten of de inhoud van het rapport betrekking heeft op Rotterdam of op andere vraagstukken. Dat kan ik nu niet beoordelen. Ik heb geen glazen bol. Maar op het moment dat het beschikbaar is, stuur ik het linea recta naar uw raad. Het is aan u om te bepalen wanneer u dat agendeert. Is het de verwachting dat het binnen enkele weken gereed zal zijn? Nee voorzitter, dat verwacht ik dus niet. Maar zodra het binnen is, zal ik het u linea recta

doorsturen. En dan is het aan u om te bepalen wanneer u dat agendeert.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Mevrouw Hoogwerf, wilt u daar nog op reageren?

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nou ja voorzitter, ik heb al aangegeven: wat ons betreft bevestigt het uitgelekte rapport de signalen die er in de maatschappij al veel langer zijn en is het gewoon aan ons om daar actie op te ondernemen. Ik laat het graag op een stemming door de raad aankomen. Dan weten we ook gewoon waar we aan toe zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, prima. Ja? Burgemeester?

De heer **ABOUTALEB**. Toch voor de nuance: mevrouw Hoogwerf blijft volhouden dat er sprake is van een rapport. Er is geen rapport, want als het rapport er was, dan was het openbaar gemaakt. Er zijn kennelijk notities richting een blad gegaan. U kunt daar wel zo over spreken, maar het is denk ik van belang om ons wel bij de feiten te houden. De minister van Justitie ontkent ten opzichte van de Tweede Kamer dat er sprake is van een rapport. Er wordt gewerkt aan een rapport. Het is er nog niet. Er is vroegtijdig iets gelekt uit documenten, maar er is nog geen rapport. Dat betekent dus wat mij betreft dat ik graag met u correspondeer als dat rapport er is. Dan voorzitter ben ik u nog het antwoord schuldig op de opvatting van mijnheer Meeuwissen ten aanzien van de moties. Die moties die hij had aangekondigd houden verband met het behandelen van dit onderwerp. Het onderwerp wordt niet behandeld. Dus mijn advies aan mijnheer Meeuwissen is om zijn moties aan te houden tot het moment dat het rapport is behandeld, want dan heeft het daar daadwerkelijk betrekking op en anders wordt het heel ingewikkeld, als de raad een uitspraak doet over iets wat niet behandeld is. Dus het lijkt mij wel voor de volgtijdselijkheid der dingen handig om dat

debat eerst af te wachten en dan de moties in te dienen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel. Ogenblik. Ogenblik. Ja, u krijgt allemaal het woord, maar we doen dat eventjes in volgorde. Eerst geef ik nog één keer het woord aan mevrouw Hoogwerf, maar als het heen en weer blijft pingpongen over hetzelfde onderwerp dan wil ik het daarna toch wel afsluiten. En daarna komt u aan de beurt, mijnheer Meeuwissen. Eerst mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, het rapport over de corruptie in de Haven was er ook niet. Nou is dat met heel veel gedoe over empirisch bewijs en het niet kunnen toetsen naar de achtergrond verdwenen, maar het wil niet zeggen dat het probleem er niet is. Er zijn ook vooraanstaande wetenschappers die gewoon zeggen dat de Haven zo is. Ja, dat zegt iets. En in dit geval zullen we ongeveer in hetzelfde beeld terechtkomen. Helaas verdwijnen er meer dingen in laatjes die politiek te gevoelig liggen. Dat mag voor Rotterdam nooit een reden zijn om het er niet over te hebben. Daar laat ik het bij.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, goed. Dan hebben we dat debatje eventjes afgesloten nu. Het woord is aan u mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb nog een vraag aan de burgemeester. Betekent dit dat ik voortaan beter al mijn moties als moties vreemd kan indienen? Dan weet ik zeker dat ze in de raad in stemming worden gebracht, want ik vind mijn moties namelijk wel heel erg urgent. Tot zover voorzitter.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, mijnheer Meeuwissen kent het spel. Een motie vreemd aan de orde van de dag is ook inderdaad vreemd aan de orde van de dag. Het is ook niet een onderwerp dat beleidsrijk is. Het gaat ook niet om grote beleidsvraagstukken ter agendering. Dit is

een vrij groot beleidsvraagstuk. De motie vreemd aan de orde van de dag kan een ludiek karakter hebben, kan een kers op de taart van het debat van die dag zijn, maar mijn gevoel zegt dat u hier moties wilt indienen die gerelateerd zijn aan het beoogde onderwerp. Het beoogde onderwerp wordt op deze manier niet behandeld. Het is aan u, want als u zegt: ik wil die moties blijven handhaven dan kan dat natuurlijk. Dan krijgt u daar een uitslag over. Maar het lijkt mij handig om die moties in te dienen in relatie tot het bespreekbaar maken van dit onderwerp, dus in te dienen op het moment dat het onderwerp aan de orde is. Maar het is aan u om te bepalen of u ze op de lijst houdt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, oké. Dus mijnheer Meeuwissen, het is duidelijk, u kunt uw moties indienen, maar u kunt ze ook aanhouden totdat het onderwerp aan de orde is.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, bij dezen, ik houd ze aan. Dit zijn zeker geen ludieke moties over het verschrikkelijke probleem met de Erdogan-aanhang hier in Rotterdam. Dus ik houd ze allebei aan. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké. Dat betekent dat u ze van de agenda haalt en aanhoudt totdat we het onderwerp gaan behandelen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nee nee, ik wil ze in stemming brengen vandaag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, oké, dat is even wat anders dan aanhouden.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Excuus.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dus u wilt ze wel in stemming brengen? Dan stel ik voor dat u dat even overlegt met de griffie wat hier de juiste procedure in is. Anders blijven we hierover door bakkeleien. Wat daar precies goed in is, overlegt u dat even met de griffie op de



achtergrond. Dan het woord aan mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, om het zuiver te houden. Kijk, mijnheer Meeuwissen, inderdaad dat zegt de griffier nu in de chat, stelt nu voor moties in de vorm van een motie vreemd aan de orde van de dag in te dienen en dat moeten wij dan zelf als raad vaststellen of we dat toestaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dat klopt. Maar het leek me even goed dat de griffie daar even zijn advies over geeft, zodat dat voor mijnheer Meeuwissen ook een legitiem proces is, dat iedereen weet hoe het precies zit. Dat is een agendavoorstel. En ik check heel eventjes bij de burgemeester, want dit gaat gewoon weer verder over de agenda, wilt u dit weer als voorzitter oppakken burgemeester of zal ik dit even afmaken?

(Mevrouw Zeegers draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

De **VOORZITTER**. Ja, mevrouw Hoogwerf vraagt om een stemming over haar ordevoorstel om het onderwerp vandaag te behandelen. Mag ik van u in de chat horen hoe u daar tegenaan kijkt? Mijnheer Meeuwissen zegt ja. Mijnheer Van Baarle zegt dat hij tegen is. Mevrouw Hoogwerf is voor. Mijnheer Lansink-Bastemeijer is voor een Regeling van Werkzaamheden. Even kijken, even wat terughalen allemaal. Mijnheer Van der Velden: Regeling van Werkzaamheden. Mijnheer Leewis is ook tegen. Mijnheer Büyükcifci is tegen. Mevrouw Zeegers is tegen. Ik stel vast dat het voorstel van mevrouw Hoogwerf met de stemmen van Leefbaar Rotterdam en de PVV voor is verworpen. Het rapport wordt naar u doorgeleid. Dan kunt u zelf bepalen wanneer u daar in de commissie over spreekt zodra het rapport openbaar wordt gemaakt. Dank u zeer.

Dan stel ik vast dat we nu aangekomen zijn bij de verzoeken voor

tweeminutendebatten. De SP: 'Ervaringsdeskundigen bij het hulpteam Toeslagen 010'. Leefbaar Rotterdam: 'Een nieuwe visie op de toerismebranche in Rotterdam'. Wenst iemand hierover het woord? Anders stel ik u voor deze punten te agenderen onder 27 als punt 1 en punt 2.

Er is een verzoek voor indiening van een motie vreemd aan de orde van de dag ontvangen van mijnheer Jonker: 'Ondersteun de politiebonden voor een salarisverhoging'. Wenst iemand hier het woord over? Nu wij hierbij bij de moties vreemd aan de orde van de dag zijn, wenst u de moties van de PVV toe te laten tot moties vreemd aan de orde van de dag? Mag ik in de chat van u zien wat u wenst? DENK: niet toelaten. Mijnheer Meeuwissen zegt ja. GroenLinks: tegen. De SP is ook voor. Dus met de stemmen van Leefbaar Rotterdam, PVV en de SP voor is het voorstel om deze twee moties als vreemd aan de orde van de dag toe te laten verworpen.

Zijn er nog leden die iets willen zeggen over de agenda? Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja voorzitter, ik wil graag onder de hamerstukken bij punt 12 over de VVGB Coolsingel 75 daar graag een B-onderwerp van maken met een korte verklaring daarbij. Dus dat is mijn verzoek.

De **VOORZITTER**. Ogenblik. Mijnheer Van Putten, we gaan naar de hamerpunten. Dat is agendapunt 12. Het voorstel met betrekking tot de afgifte van een ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor het pand Coolsingel 75. Daar wilt u straks een korte stemverklaring bij geven.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, geen stemverklaring, maar een toelichting, een verklaring bij geven. Dus het naar een B-onderwerp te verplaatsen.

De **VOORZITTER**. Oké. Is er bezwaar tegen om daar een B-punt van te maken? Het lijkt me niet. Dan maken we hier een B-



punt van. Dan verschuift naar het eind van de B-punten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Oké, bedankt.

De **VOORZITTER**. Dan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter, het is een eigenaardige vergadering. Het is 12.00 uur en ik begrijp er nog steeds niks van. Ik had een aantal ordepunten die ik eigenlijk in het begin had willen zeggen. Ik snapte niet waarom u eigenlijk in één keer naar onderwerpen met korte verklaringen ging, maar ik had een punt van orde met betrekking tot het volgende. Afgelopen maandag is door de Bewonersorganisatie Scheepvaartkwartier alsook door de Stichting Groen Parkhaven bij de Rijksdienst Cultureel Erfgoed het verzoek ingediend om de Parkhavenstrook aan te wijzen als rijksmonument. De Rijksdienst Cultureel erfgoed heeft ondertussen aan beide organisaties te kennen gegeven dat beide verzoeken in behandeling genomen zijn. Gezien het zeer negatieve advies van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed aan het college van wethouders over de voorgenomen bouw van het megalomane Masterplan met 630 woningen op de Parkhavenstrook is de kans zeker aanwezig dat de Parkhavenstrook tot rijksmonument aangewezen zal worden. Dit werpt daarmee een totaal ander licht op de haalbaarheid van de ontwikkelingen van de Parkhavenstrook. De kans is zeer groot dat in een later stadium bij de ontwikkeling van het Masterplan alsnog de plannen drastisch aangepast zullen moeten worden vanwege deze ontwikkeling rond het cultureel erfgoed op deze unieke en kenmerkende locatie van Rotterdam. 50PLUS wenst graag dat om die reden het agendapunt 22, 'Het voorstel met betrekking tot de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook zoals vastgelegd in het Masterplan Parkhaven' van de agenda afgehaald wordt.

De **VOORZITTER**. Helder. Een voorstel van 50PLUS om agendapunt 22 van de agenda af te voeren. Wilt u in de chat iets zeggen over het voorstel van 50PLUS? De PVV zegt: afvoeren. Mijnheer Büyükçifci: eens. Mijnheer Van Baarle: geen steun. Mevrouw Eskes wil een reactie geven op het voorstel. Mevrouw Eskes. Dan mijnheer Jonker. Mijnheer Jonker, wilt u iets zeggen over het voorstel?

De heer **JONKER** (sp). Nee voorzitter.

De **VOORZITTER**. U bent bij mij in beeld, vandaar. Oké.

De heer **JONKER** (sp). Pardon.

De **VOORZITTER**. Dan stel ik vast dat er bij de PvdA geen steun is. Bij GroenLinks is er geen steun. Leefbaar Rotterdam steunt het voorstel. Het CDA: geen steun. Mijnheer Van der Velden steunt het voorstel. Mijnheer Vonk: geen steun. Ik stel vast dat er geen meerderheid is om het agendapunt af te voeren. Agendapunt 22 blijft op de agenda staan.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké. Ik heb er nog één.

De **VOORZITTER**. Ja, gaat uw gang.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké. Zoals ondertussen natuurlijk wel bij alles en iedereen duidelijk dient te zijn, zijn wij raadsleden slechts parttime werkzaam als raadslid, met dank aan wat de oud-wethouder daarnet zei over mijn inzet. Dat is inderdaad allemaal buiten de tijd. De meesten van ons, en daar hoor ik nog steeds toe voorzitter, want ik ben nog niet met pensioen, hebben een normale reguliere baan naast ons raadswerk. Het is dus voor ons raadsleden in onze planning en in onze tijdsbesteding van cruciaal belang dat wij, om ons werk ook serieus kunnen doen, dat wij effectief en efficiënt de juiste informatie van het college van burgemeester en wethouders ontvangen. En voorzitter, dit is gebruikelijk al een drama maar bij deze vergadering



hebben wethouder Kurvers en wethouder De Langen het wel heel erg bont gemaakt. Twee dagen voor de raadsvergadering krijgen wij als raad van de heren een dermate aanpassing op het raadsvoorstel rond de volkstuinjes Streven naar Verbetering en de voetbalvereniging Steeds Hooger dat het eigenlijk gerechtvaardigd is om het agendapunt van de agenda af te halen en het terug te verwijzen naar de commissie om het opnieuw te behandelen. De reden dat 50PLUS daar vandaag niet om zal verzoeken is omdat de bewoners het kind van de rekening zijn in dezen. Terugverwijzen betekent heel veel onzekerheid voor de bewoners van de volkstuinjes en de leden van de voetbalvereniging. Dus ik laat het hier nu bij een reprimande aan de wethouders Kurvers en De Langen om het feit dat zij de raad niet serieus nemen en zo schofferen door op een zo belachelijk laat tijdstip met een volledig nieuw scenarioverhaal te komen. Ik behoud mij dan ook het recht toe om dit eventueel in een volgende commissievergadering alsnog opnieuw te agenderen, wat de wethouders hebben toegestuurd voorzitter. Dat staat nu bij ons agendapunt 23, de brief van de burgemeester en wethouders met betrekking tot het locatieonderzoek Kanaalweg. Ik wilde dat even gezegd hebben voorzitter. Het is echt een schande.

De **VOORZITTER**. Het is geen voorstel om het punt af te voeren hè?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Van mij niet. Ik kan me voorstellen dat anderen dat misschien wel doen. Gezien mijn tijd overigens zou het wel zinvol zijn, want daar ben ik nog steeds pissed over. Dan heb ik nog een laatste ordepunt.

De **VOORZITTER**. Nee, nog even niet mevrouw Verkoelen, want mijnheer Van Elck wil daar kennelijk iets over zeggen.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Dat klopt. Ook mijnheer Van Elck is nog niet met pensioen. Mijnheer Van Elck

kan wel tegen een stootje, maar heeft zich net als mevrouw Verkoelen hoogst verbaasd over de brief die een gewijzigd speelveld betekent en een brief, laten we dat niet vergeten, die vooral impact heeft gehad, want het zal je maar gebeuren als voetbalvereniging zijnde dat je een telefoontje krijgt van twee minuten, dat er nog een optie is voor je gebrek aan speelruimte en dat is je vereniging opheffen. Een telefoontje vanuit een ambtenaar en niet eens vanuit de wethouder zelf. Ik vind het echt onbeschoft. Ik vind het schandalig en ik begrijp heel goed de lijn van mevrouw Verkoelen dat er zoveel teweeg is gebracht dat een bespreking op zijn plaats is, maar ik zou daar een ander voorstel tegenover willen zetten en dat is eigenlijk het volgende. Ik heb dat ook in de commissie gevraagd. Er is een brief gestuurd. Die is besproken in de commissie. Er is nu weer een brief gestuurd. En in de commissie is heel duidelijk geworden dat er geen enkel draagvlak is voor de brief die gestuurd is en dat de brief eigenlijk nergens op slaat en dat de tweede brief paniekvoetbal is. Er is meer gebeurd omtrent dit dossier. Dus ik zou aan de wethouders en specifiek wethouder De Langen die woordvoerder is op dit onderwerp willen adviseren de eer aan zichzelf te houden en die brief terug te trekken. Dat betekent dat alles wat er geschreven is teniet wordt gedaan. Dat sluit dan ook aan op de lijn van mevrouw Verkoelen, zodat er duidelijkheid is over het onderwerp. Dus ik verzoek wethouder De Langen om de brieven die gestuurd zijn in te trekken en die daardoor niet behandelbaar te verklaren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik ga zo naar het oordeel van de wethouder. Zijn er nog andere raadsleden die hier in het ordedebat iets over willen zeggen? Eenmaal andermaal. Niet? Wethouder De Langen. De wethouder is niet ingelogd. De wethouder wordt geacht wel ingelogd te zijn, want ik heb geen berichten van verhindering gekregen. Anders verzoek ik hem alsnog zo snel mogelijk in te loggen.



Dan gaan we eerst even naar mevrouw Verkoelen, want u had nog een ander punt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja. Moeten we dit niet eerst eventjes afhandelen?

De **VOORZITTER**. Laten we de tijd even nuttig gebruiken.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Het zou mij een lief ding waard zijn als de brief van de agenda gaat. En als hij inderdaad niet van de agenda gaat, wil ik de brief van twee dagen terug alsnog in de commissie behandeld hebben. Dus dat is maar gezegd dan.

De **VOORZITTER**. Daar gaat u als commissie zelf over. Dat is geen punt voor de raad.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Het is wel voor de raad, want het is nu aan de raadsstukken toegevoegd. Net als wat mijnheer Van Elck zegt: ik wil gewoon helemaal niet dat dat een onderdeel van wordt. Het heeft een dermate impact die brief, wij hebben een ander voorstel. Daar gaat het vandaag over.

De **VOORZITTER**. Oké. Maar ik begreep van mijnheer Van Elck dat er sprake was van twee brieven.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dat klopt. En de eerste brief staat ter agendering. De tweede brief hebben we twee dagen terug gekregen.

De **VOORZITTER**. Maar u wilt deze brief teruggeleiden naar de commissie? Is dat wat u zegt?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, de tweede brief.

De **VOORZITTER**. Oké. Dat is minder vergaand dan de opvatting van mijnheer Van Elck, die zegt: de brieven überhaupt terugtrekken. Dus dat voorstel brengen we nu als eerste in stemming. Maar ik ga eerst

even checken of de wethouder hierover kan adviseren. Is de wethouder inmiddels ingelogd? Dan had u nog een ander ordepunt mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja.

De **VOORZITTER**. Dat is deze. Oké. Dan gaan we naar mijnheer Meeuwissen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nee nee nee nee. Ik heb nog een punt. Ik bereid me voor voorzitter. Ik had de hoop wat meer tijd te hebben. Ik heb nog één punt. Dat is eigenlijk gericht aan onze voorzitter. Het is mij via diverse inwoners ter ore gekomen dat afgelopen dinsdag een rode PvdA-caravaan met Lilianne Ploumen door Rotterdam-Zuid is getrokken. Geweldig dat de Partij van de Arbeid in deze verkiezingstijd zoveel aandacht heeft voor ons meest interessante en besproken stadsdeel van Rotterdam. Maar voorzitter, en dat vind ik interessanter, daar kreeg ik die telefoontjes natuurlijk niet over. Het blijkt dat u als onze Rotterdamse burgervader en onafhankelijk voorzitter van de raad en zeer begaan met juist ook dit stadsdeel van Rotterdam er ook in vol ornaat in deze PvdA-stoet mee huppelde. Nou, 50PLUS juicht het toe dat u als onze onafhankelijke burgemeester die boven alle politieke partijen staat toch zo betrokken bent bij de fracties in uw raad. 50PLUS Rotterdam ziet daarom dan ook, net als waarschijnlijk vele andere fracties in onze raad, graag uw uitnodiging tegemoet om ook met u door Rotterdam te gaan banjeren. Dat was mijn laatste punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, wilt u even de voorzittershamer vasthouden?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik kijk alleen ook even naar de opmerking van mijnheer Lansink-Bastemeijer. Volgens mij waren we eerst even bezig met die agenda vast te stellen en komt er nu weer een ander ordepunt aan.



(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan mevrouw Zeegers.)

De heer **ABOUTALEB**. Nou, dit kunnen we snel doen voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, nou, omdat u daar zo op staat, zal ik dat doen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Een heerlijke agenda.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, precies. Beantwoordt u dit en dan gaan we daarna weer verder met die agenda.

De heer **ABOUTALEB**. Ja. Nou, mevrouw Verkoelen wordt op haar wenken bediend. Ik heb alle lijsttrekkers uitgenodigd voor een bezoek aan Rotterdam. U bent daar van harte welkom bij. De 2^e maart mag ik mevrouw Kaag door Rotterdam leiden. En overigens, het idee is om alle lijsttrekkers dan ook in verbinding te brengen met hun eigen partijleiders in Rotterdam, zodat ik als burgervader enigszins iets kan vertellen over de grote agenda van de stad Rotterdam. Daarna laat ik de lijsttrekkers over aan hun eigen local heroes om weer de aandacht te vragen. Alle lijsttrekkers voor de Tweede Kamer zijn uitgenodigd om te komen. Op 2 maart is de beurt aan mevrouw Sigrid Kaag.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel. Dat wilde ik graag weten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel burgemeester. Ik zie dat mijnheer Eerdmans ook staat te trappelen. Dan geef ik de voorzittershamer weer over aan u.

(Mevrouw Zeegers draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. U bent ongelooflijk behulpzaam vandaag. Is de wethouder ingelogd inmiddels? De

wethouder is ingelogd. Wethouder, er is een verzoek tot mij gekomen van mijnheer Van Elck om de brieven die geagendeerd zijn onder agendapunt 23, daar staat nu één brief geagendeerd, over het locatieonderzoek Kanaalweg in te trekken. Daar was aan gekoppeld om brief 1 en brief 2 daarna wel weer te behandelen in de commissie. Wat is uw advies daarover aan de raad?

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dat zou heel vreemd zijn voorzitter. Ik probeer juist heel erg eerlijk en oprecht alle consequenties in kaart te brengen en die ook aan de raad mee te delen, voordat ze keuzes maken. Die brief helpt daarbij. Dus het is heel goed om die brief ook mee te nemen in de bespreking van straks, omdat daarin ook gewoon transparant wordt gemaakt dat er consequenties zijn bij de keuzes. En die keuzes gaan we vandaag maken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Elck, mag ik u aan de lijn hebben? De wethouder is niet van zins om de brief terug te trekken. Mijnheer Van Elck?

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, dat is uiteraard het recht van de wethouder om dat te vinden. Ik vind het onbegrijpelijk. Dan gaan we de arena in straks. Dan gaan we het zien.

De **VOORZITTER**. Oké. Mevrouw Verkoelen, daarmee wordt ook niet voldaan aan uw verzoek om de brieven terug te geleiden naar de commissie. Dat is u helder?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Het ging mij niet om de eerste brief hoor, want daarvan hebben we namelijk in de commissie besloten dat het een C-onderwerp was om te behandelen. Het gaat mij om het verhaal dat ik zei: ik vind het gewoon schandalig dat we twee dagen van tevoren een volledig verhaal krijgen, een heel ander verhaal dan waar we een hele commissievergadering over gehad hebben. Dus het ging mij om brief twee.



De **VOORZITTER**. Helder.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Wat ik zeg, ik behoud mij het recht voor, en daar gaat het mij dan om, dan ga ik het gewoon in de commissie weer opnieuw behandelen.

De **VOORZITTER**. Helder.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Het in behandeling brengen.

De **VOORZITTER**. Heeft u nog een ander ordepunt mevrouw Verkoelen? Dat had u. Dat was natuurlijk de voorzitter. Dan ga ik naar mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb één ordepunt. Agendapunt 9, over de maaltijdbezorging, een initiatiefvoorstel van mijnheer Karremans. Is het mogelijk om dat als een B-punt te behandelen, want ik wil er wel even iets over zeggen en mogelijk willen meer mensen daarop reageren. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. U schopt met z'n allen de agenda vandaag wel erg in de war. Agendapunt 9 is nu geagendeerd als hamerstuk. Mijnheer Meeuwissen vraagt om dit als B-punt te agenderen, omdat hij daar iets over wil zeggen. Ja, dan kan dat. Dan verhuist dat naar onder punt 18 als derde punt. Dan gaan we daar agendapunt 9 aan toevoegen, want we hadden ook nog een ander onderwerp verhuisd. Dan wordt agendapunt 9 ook een B-punt. Goed. Dat is dan helder. Mijnheer Balwantsingh?

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Nog even een reactie op het feit dat de brieven van de agenda gehaald moesten worden waar mijnheer Van Elck het over heeft. Volgens mij zijn die brieven juist opgesteld naar aanleiding van wat er in de commissie is besproken. Dat wilde ik nog even als reactie toevoegen als dat nog iets uitmaakt hoor voorzitter. Ik vond een reactie wel op

z'n plaats vanuit onze partij in elk geval. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Voor de geschiedenis. Dan was ik inmiddels terechtgekomen bij de spreektijd. Die hebben we voor vandaag vastgesteld op 3,5 uur. Wenst iemand hier iets over te zeggen? Mijnheer Jonker wil nog iets zeggen over de agenda. Sorry, hiervoor zat mijnheer Eerdmans nog met een ordepuntje. Mijnheer Eerdmans.

De heer **EERDMANS** (lr). Mijnheer Jonker mag wel even zijn punt maken.

De **VOORZITTER**. U bent nu toch aan het woord. Dus zegt u het maar.

De heer **EERDMANS** (lr). Helder. Nou, weet u wat het is voorzitter? Kijk, u kent mij maar weet u waar we mee zitten bij onze fractie? Dat is dat we nu een netto spreektijd hebben van een halfuur. We hebben 35 minuten voor vijftien debatten vandaag. Dat is dus eigenlijk gewoon iets meer dan twee minuten per onderwerp. Weet u, dan kun je net zo goed zeggen: jongens, laten we het gewoon per mail doen. En dan zult u zeggen: dat is inderdaad. Is dat nou de waarde van de gemeenteraad van Rotterdam, dat we dus gewoon debatjes wegzetten voor een partij als ons, wij hebben dus 35 minuten. De anderen hebben het nog moeilijker denk ik. Dat is toch niet een normaal debat voorzitter? Als je dat doet met zulke onderwerpen die er vandaag en dan zeggen we: plan het debat in. Ik zou echt willen pleiten, en dat doe ik echt niet omdat ik wil kletsen totdat de nacht valt, maar kunnen we er niet ietsje, zodat we een beetje normale gedachtewisseling krijgen. Dus mijn voorstel is toch een halfuur erbij voor iedereen minimaal, om een normaal gesprek met elkaar te hebben.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Eerdmans stelt voor om de spreektijd met een halfuur op te plussen.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus). Dat was mijn zelfde ordepunt voorzitter.



De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Verkoelen steunt dat. Mag ik van u in de chat horen wat u daarvan vindt? De PVV steunt het ook. Het CDA niet. Mijnheer Van der Velden steunt het ook. Mijnheer Van Baarle zegt: geen bezwaar. Ik leg dat uit als steun. Mevrouw Zeegers: geen steun. Mijnheer Vonk: geen steun. De Partij van de Arbeid: geen steun. Mijnheer Van Zevenbergen: steun. Mijnheer Van Noppen zegt ook oké. De VVD is tegen.

De heer **EERDMANS** (lr).
Die denkt grappig te zijn.

De **VOORZITTER**. Goed. Ik mis D66 volgens mij nog als ik me niet vergis. Mevrouw Zeegers? Die heeft gereageerd, sorry. Die heb ik over het hoofd gezien. Geen steun. Daarmee is er geen steun voor het opplussen met een halfuur. Dan gaan we naar mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben te verstaan? Daar ga ik van uit. Ik zie geen notulen van de vorige raadsvergadering voorzitter. Dat zullen de notulen gaan worden waarin een woord is geschrapt dat in de vergadering van januari is uitgesproken. U weet waarschijnlijk waar ik op doel. Een woord dat is gebezigd door mijnheer Meeuwissen. Het schrappen van dit soort woorden vindt de SP prima, maar we kunnen ook een stapje verdergaan door ook op internet terug te kijken en in uitzendingen van de raadsvergadering het geluid weg te filteren van de woorden die we in onze huiskamer niet wensen te horen. Daarop aanvullend lijkt het me ook een goed idee om dat soort woorden ergens te registreren, zodat de plaatsvervangende voorzitters van de raad weten wanneer er moet worden ingegrepen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Een goede opmerking, maar die woorden worden in de opnames van de raad voorzien van een 'beep' nadat u de notulen heeft vastgesteld. Dat zal dus nog gebeuren. De heer **JONKER** (sp). Dank u.

De **VOORZITTER**. Dank voor de aansporing. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, ik wil niet bijdragen aan de verwarring die er tot op heden bestaat met betrekking tot de agenda, maar we hebben punt 26.2 net als agendapunt verwijderd om het zo maar te zeggen, maar wel volgens mij ook in de chat met de opmerking dat het een Regeling van Werkzaamheden wordt, want als we het dan toch op een later moment agenderen wil ik nog wel wat meegeven aan de voorkant. Dus staat het dadelijk wel als Regeling nog op de agenda? Dat was eigenlijk de vraag.

De **VOORZITTER**. U kunt het zo uitleggen mevrouw Hoogwerf. Ik heb aangegeven dat ik zodra het rapport beschikbaar is het linea recta naar de raad stuur en daarmee voldoe ik aan de wens van de raad om het rapport te bespreken. Dan komt dat deze kant uit. En dan kunt u met elkaar beslissen over hoe u dat met elkaar bespreekt. Maar het is de bedoeling het met een korte begeleidende brief naar de raad te sturen.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, volgens mij is het zo dat we als raad nog steeds gaan over wat we zelf bespreken en volgens mij gaat het ook om de problematiek heen die er rondom dat rapport wordt geconstateerd en is dat gewoon een brede maatschappelijke discussie waar je ook gewoon wat andere punten aan de voorkant mee wilt geven. Daar gaat het mij om, dat we niet alleen sec dat rapport dan bespreken, maar ook gewoon de gebeurtenissen daaromheen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, wilt u alstublieft de voorzitterskamer overnemen, want we heropenen het debat hierover.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan mevrouw Zeegers.)



Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Dat was niet de bedoeling. Als we er gewoon een Regeling van kunnen maken, kan ik een aantal vragen meegeven. Dan hebben we het gehad wat mij betreft.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, ik geef het woord aan de burgemeester. Ja, die geef ik wel het woord. En dan geef ik daarna het woord aan u mevrouw Verkoelen.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, maar ik heb een punt van orde. Dus dat is echt iets anders.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, mevrouw Verkoelen, maar dat wist ik niet, dat u een punt van orde heeft. Dan gaat u even voor. Een punt van orde van mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nou ja, ik zit nu helemaal niet te wachten op een verhaal van onze voorzitter als burgemeester. Mevrouw Hoogwerf heeft gewoon volledig gelijk. Wij besloten hier als raad zojuist met meerderheid tot een Regeling van Werkzaamheden. Dan wordt het een Regeling van Werkzaamheden. Dus ik zit nu helemaal niet te wachten op allerlei voorstellen en adviezen van onze voorzitter, want het is niet aan de orde. De raad heeft zojuist besloten dat het een Regeling van Werkzaamheden wordt. Ik heb daar verder niet aan meegedaan, aan dat debat, maar ik ben wel procedureel zo netjes dat ik me daaraan ga houden. Dus als de burgemeester nu weer gaat uitleggen wat hij straks ook uitgelegd heeft, dat er nog helemaal geen rapport is en geen brief.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Uw punt is duidelijk. Ja, uw punt is duidelijk. Volgens mij is dan nu de vraag: gaan wij het in deze raadsvergadering agenderen als een Regeling van Werkzaamheden? Punt. Of niet?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). En dat was al besloten. Dat was al besloten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, u zegt: dat was al besloten. Dat check ik even bij de burgemeester. Ik zie mijnheer Van Baarle. Ik vraag me even af of dat ook een punt van orde is of dat dat een ander punt is.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Nou ja voorzitter, in reactie op het verzoek van mevrouw Hoogwerf, kijk als mevrouw Hoogwerf een aantal punten wenst mee te geven voor agendering in de commissie ga ik daar niet voor liggen. Het zou ook kunnen dat we dat gewoon middels een nieuw verzoek bij de aansluitende actualiteitenraad doen. Dat zou in principe ook kunnen. Dat is gebruikelijk met een RvW. Maar als mevrouw Hoogwerf dat nu wenst te doen, prima. Dan heb ik zelf ook nog een aantal vragen die ik zou wensen mee te geven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, maar we gaan nu niet inhoudelijk dit punt behandelen. De vraag is: zetten we de aanvraag voor de RvW nu op de agenda of volgende week? Ik check even bij mevrouw Hoogwerf: is het goed als we die dan volgende week bij de actualiteitenraad doen of zegt u: nee, het was echt de bedoeling om deze vergadering dan ook die RvW te agenderen.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). We hebben geen actueel volgende week, want het is natuurlijk vakantie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ach, sorry, ja dat ben ik vergeten. Nou goed, dan een later moment, dat zou dan over twee weken zijn. Ik krijg wel de indruk dat wij hebben besloten, dat de meerderheid er een RvW van wilde maken, maar dan is even de vraag: wanneer gaan we die dan in behandeling nemen, deze RvW? Ik check even bij de burgemeester hoe hij dat heeft afgeconcludeerd.

De heer **HOOGWERF** (lr). Prima.



De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, ik heb het afgeconcludeerd als dat er een wens is om erover te spreken in de commissie. Als dat een RvW is dan is het een RvW. Het kan me niet zoveel schelen hoe u dat noemt. Dus er is wat mij betreft geen extra ordedebat daarover. Waar het over gaat is dit: er is geen rapport. Dus het nu agenderen voor over twee weken is zinloos voorzitter. Daarom heb ik gezegd: ik ga het rapport zodra het er is, en ik verwacht het overigens ook niet over twee weken, zodra het rapport er is, wil ik heel graag bevorderen dat u daar met elkaar over kunt spreken. Dan krijgt u het rapport onmiddellijk. Maar voorzitter, even procesmatig, normaal gesproken is een Regeling van Werkzaamheden ook het beschrijven van een en ander in een brief van de zijde van het college, in dit geval van het gezagsorgaan burgemeester, aan de commissie om daar met elkaar over te kunnen spreken. Ik kan helemaal niet overzien waar dat rapport over gaat. Als dat rapport gaat over internationale vraagstukken, internationaal beleid vanuit Ankara richting de diaspora et cetera et cetera, dan ligt het veel eerder voor de hand dat daarover een standpunt wordt ingenomen door de Tweede Kamer en niet zozeer door de raad van Rotterdam. Komen er in dat rapport vraagstukken die verwijzen naar lokale vraagstukken in de Nederlandse steden dus ook in Rotterdam, dan ligt het voor de hand dat het rapport kort daarna ook nog voorzien wordt van een standpunt van het college. Dan kunt u het rapport en het standpunt van het college met elkaar verenigen in een debat. Ik heb het gevoel en daar worstel ik dus een beetje mee als u zegt: ik wil het rapport over twee weken agenderen. Er is geen rapport, laat staan een standpunt van het college, laat staan dat we weten waar het rapport over gaat. Raakt het internationale vraagstukken of lokale vraagstukken? Dat kan ik niet beoordelen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nee, dat is duidelijk. Uw punt is duidelijk. Maar bij een aanvraag van een RvW zou je altijd kunnen zeggen: op het moment dat

het rapport er is, dat het dan zo snel mogelijk wordt geagendeerd voor bespreking in de commissie. Dan is het wel alvast laten we zeggen in de procedure gezet, maar inhoudelijk moet er nog op het rapport gewacht worden. Is dat een voorstel waarmee wij allen kunnen leven? Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee voorzitter, want we kunnen de VN er wel bij gaan slepen. Het heeft weinig zin. We weten al dat er invloed is. Het gaat om die brede maatschappelijke discussie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed. Ik sluit dan nu dit debatje af.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). We maken er een Regeling van Werkzaamheden van. Dan geven we de vragen aan de voorkant mee. Zo hadden we het al afgesproken volgens mij, dus ik snap het probleem niet zo zeer nu.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké, maar dan wordt er dus een Regeling van Werkzaamheden ingediend en die zien we dan tegemoetkomen.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Nee, ik had een debataanvraag gedaan voor vandaag. Daarvan is gezegd: wij vinden dat te vroeg. We willen dat eerst in de commissie bespreken. Prima. Dan zetten we het onder een Regeling van Werkzaamheden. Maar het is wel gebruikelijk dat iedere partij met zo'n Regeling punten mee kan geven die ze dan graag tijdens de commissiebehandeling willen bespreken. Dat is concreet mijn verzoek. Dan hoeft ik hem echt niet opnieuw in te dienen. Dan kunnen we hem gewoon vandaag behandelen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. Dat is volgens mij ook wel in lijn met wat er is besloten door de raad, dat hij dan dus vandaag als een soort Regeling op de agenda komt te staan waarin die vragen aan de voorkant worden meegegeven. Dat

is volgens mij ook de besluitvorming die we recent hebben genomen hierover.

De heer **ABOUTALEB**. Mag ik daar iets over zeggen voorzitter? Ja. Sorry.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Maar goed, ik moet dit nu voorzitten. Ik heb zelf ook wel kunnen constateren dat er een meerderheid was, overigens heb ik daar zelf niet voor gestemd, maar de rest wel, dat er een Regeling van gemaakt zou worden. Als dat nu de beslissing is dan moeten we daar volgens mij ook aan vasthouden. Dat is hoe we het hebben besloten, dat er een Regeling van zou worden gemaakt en dat dus vandaag wordt omgeklapt tot een Regeling wat eerst een debataanvraag was. Ik ga er even van uit dat dat de beslissing is die we met elkaar hebben genomen en dan zie ik dat er weer een ordepunt komt. Ik ga er even van uit dat dat de beslissing is. Anders moeten we daar maar weer even over stemmen. Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik heb een ordepunt. Kijk, ik heb er net mee ingestemd dat we er een Regeling van Werkzaamheden van maken, maar ik ben het helemaal eens met de burgemeester dat zodra er een rapport ligt, dat we het dan in de commissie gaan bespreken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja. Oké. Dan is het volgens mij helder dat niet iedereen precies wist welk beslispoint nou voorlag. Dus dan is nu het beslispoint dat voorligt: kunnen we de debataanvraag die mevrouw Hoogwerf heeft ingediend omkatten naar een Regeling van Werkzaamheden en vandaag dan als Regeling behandelen? Of zegt u: nee, helemaal van de agenda af? Als u zegt voor dan zegt u: nu een Regeling. Als u zegt tegen dan zegt u: van de agenda, op een ander moment de Regeling. Nou, het CDA zegt: nu een Regeling. Leefbaar Rotterdam zegt: nu een Regeling. De PVV zegt: nu een Regeling. NIDA is tegen. Griffier, telt u even mee? DENK is tegen. De SP moet even duidelijker zijn, voor of

tegen? Mijnheer Van der Velden zegt: voor nu een Regeling. De VVD zegt: voor nu een Regeling. 50PLUS zegt: voor nu een Regeling. De SP zegt: voor nu een Regeling. D66 zegt: tegen een Regeling. Mijnheer Vonk van de ChristenUnie-SGP zegt voor. De PvdA is tegen. GroenLinks is tegen. Ja, dan is er in mijn beleving een meerderheid voor om er nu een Regeling van te maken. Dus het debatvoorstel van mevrouw Hoogwerf wordt dan omgezet in een verzoek tot een Regeling van Werkzaamheden en toegevoegd aan deze agenda. Dat is wat er volgens mij nu besloten is. Ja. Goed. Nou, dan zijn we klaar met dit voorstel en dan geef ik het woord terug aan de burgemeester.

(Mevrouw Zeegers draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan gaan we naar een aantal huishoudelijke punten. Ik stel voor de besluitvorming over de huishoudelijke punten, de ingekomen stukken, bekrachtigingen geheimhouding et cetera en de hamerstukken gelijktijdig bij de behandeling van de desbetreffende punten te doen. Uiteraard kunt u aantekenen dat u geacht wordt te hebben tegengestemd en we hebben een aantal hamerstukken inmiddels verhuisd naar de B-categorie.

Dan de notulen. Daar heeft mijnheer Jonker een opmerking over gemaakt. Die heb ik van een antwoord voorzien. De besluitvorming over de agendapunten 14 en verder vindt in het stemvenster plaats. Ik ga ervan uit dat u verder over de notulen geen andere opmerkingen heeft raad? Ik ben een beetje te snel gegaan. Nee. Dan arresteren we de notulen en zijn deze vastgesteld.

De besluitvorming over de agendapunten 14 en verder vindt in het stemvenster plaats aan het einde van de vergadering. Gezien de onderwerpen op de agenda verwacht ik dat dit laat in de avond zal zijn. Voorafgaand zal er een ruime schorsing



zijn zodat u met elkaar kunt overleggen over het stemmen.

Ten aanzien van de indiening van moties heeft u al veel moties aangeboden bij de griffie. Deze staan alle in het raadsinformatiesysteem bij het desbetreffende agendapunt of worden tijdens het debat nog toegevoegd als daartoe reden is. Als u nog moties 'in voorraad houdt' bestaat de mogelijkheid die alsnog in te dienen.

5. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 4 tot en met 6*

De **VOORZITTER**. Dan een Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 4 tot en met 6. Ik stel u voor te handelen conform de aangegeven werkwijze.

6. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:*

De **VOORZITTER**. Dan de bekrachtiging van agendapunt 6. Ik heb zo meteen een opmerking over agendapunt 6.2.

6.1 *De (geheime) brief van burgemeester en wethouders over voortgang ontwikkeling Schiekadeblok*

De **VOORZITTER**. Maar ik begin bij de geheime brief van burgemeester en wethouders over de voortgang ontwikkeling Schiekadeblok. Ik teken daarbij aan dat de fracties van 50PLUS en de Partij voor de Dieren geacht worden niet te hebben voorgestemd in verband met hun principiële uitgangspunten ten aanzien van geheimhouding. Dus dat doen we dan. Voor de SP geldt dat ook. De PVV stemt ook tegen. Dan arresteren wij in elk geval 6.1 met de aangegeven stemmen tegen.

6.2 *Bijlage behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over*

discussiedocument Steunaanvraag Diergaarde Blijdorp

De **VOORZITTER**. Dan 6.2: Bijlage behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over discussiedocument Steunaanvraag Diergaarde Blijdorp. Dat punt wordt ingetrokken, omdat er een nieuwe openbare versie zal komen van de zijde van het college. Mijnheer Simons wil daar wat over zeggen.

De heer **SIMONS** (Iv). Ja, wat mij betreft is dit een punt van orde. Wij hebben als raad recent besloten dat eigenlijk alle stukken openbaar worden tenzij er zwaarwegende redenen zijn. In de landelijke politiek hebben we gezien naar aanleiding van de toeslagenaffaire dat het ook gewenst is om meer rapportages openbaar te maken. Vorige week hadden wij het debat over Blijdorp. Ik had onderhands alle stukken van Blijdorp gekregen, waarbij de afzender de familie Bokito was. Toen ik die punten inbracht in de vergadering dacht de wethouder dat ik allerlei geheime stukken had gelezen en toen zei hij: nou, dan krijgt u ook wel de geheime stukken van ons. Toen ik daar van het weekend over nadacht, dacht ik: ja, dat kan toch eigenlijk helemaal niet? Wethouder Wijbenga en wethouder Van Gils hebben toch gewoon een actieve informatieplicht? En dus is mijn vraag aan de wethouders: als ik die vraag niet had gesteld, was u dan van plan geweest om deze informatie te delen met ons, die cruciaal is voor het debat over de reorganisatie en de daaraan verbonden lening van de gemeente? Maar ik heb ook nog een vraag voor u burgemeester. We hebben dus dat stuk nu in geheimhouding gekregen. Ik las vanochtend in de pers, want ik krijg dus mijn stukken via Blijdorp of ik lees het in de pers, dat morgen het rapport openbaar wordt gemaakt van Deloitte, waar het over gaat. Dus ik appte straks de griffier en die zei tegen mij: nou mijnheer Simons, u hoeft niks meer te zeggen, want we gaan het openbaar maken. Ik vind dat wij dus als raad zo niet langer kunnen functioneren. Wij moeten straks een uitermate belangrijk debat gaan



voeren over Blijdorp en vlak voor de vergadering wordt dus tot voor kort geheime informatie opeens openbaar gemaakt via de pers en daarna via de griffier die dat vertelt. Er is natuurlijk ook een aantal raadsfracties dat principieel geen gebruikmaakt van die geheime informatie. Hoe moeten die zich nu voorbereiden op het debat van vanmiddag? Daarom heb ik ook een vraag aan de burgemeester. Ik vind dat hiermee de integriteit, maar ook gewoon het functioneren van de raad van Rotterdam gewoon niet gewaarborgd kan worden door deze manier van werken. Dus daar wil ik gewoon wel graag een antwoord van u op hebben. Dat was het voor dit moment.

De **VOORZITTER**. Ik ga zo naar wethouder Wijbenga. Ik ga zo naar wethouder Wijbenga op dit hele concrete punt. Als het gaat om het geheim verklaren van stukken, dat is natuurlijk het goed recht van het college. Daar zal het college altijd gewichtige redenen voor moeten hebben. Als het college van mening is dat die argumenten achterhaald zijn, dan kan de geheimhouding ergens van afgehaald worden. Ik leg uw punt uit als: ja, maar als dat rapport morgen openbaar wordt gemaakt, zo leg ik het uit, wat is erop tegen om het dan ook vandaag openbaar te maken, zodat het debat kan worden bevorderd? Wethouder Wijbenga, er zat een impliciete vraag in het betoog van mijnheer Simons. Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja.

De **VOORZITTER**. Wethouder, ik neem aan dat u mij hoort?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Voorzitter, ik ben er.

De **VOORZITTER**. Ik heb de opmerking van mijnheer Simons over geheimhouding rondom het agendapunt Blijdorp zo uitgelegd dat mijnheer Simons zegt: de geheimhouding is ingewikkeld als het rapport over Blijdorp morgen vrij wordt gegeven. Lastig debatteren. Waarom kan

het debat niet gefaciliteerd worden door het rapport eerder vrij te geven voor het raadsdebat van vandaag. Dat is eigenlijk de concrete vraag die een beetje besloten lag in de opmerking van mijnheer Simons. Mijnheer Simons, heb ik u goed geïnterpreteerd?

De heer **SIMONS** (lr). Eén vraag wel. Ik weet niet of wethouder Wijbenga het debat ook heeft gevolgd, want dan hoeft ik de vragen niet te herhalen.

De **VOORZITTER**. Herhaal het voor de zekerheid maar.

De heer **SIMONS** (lr). Oké. Daaruit concludeer ik dat de wethouder niet aanwezig was bij het debat, maar goed, dat even terzijde. Ik heb even gerefereerd, wethouder, naar ons overleg in de commissie.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja.

De heer **SIMONS** (lr). Ik had alle stukken van de familie Bokito van Blijdorp onderhands gekregen. Daar confronteerde ik u mee tijdens de vergadering. Toen was uw veronderstelling dat ik ook dat rapport van Deloitte had. Dat had ik niet, maar toen zei hij: nou, dat gaan we dan wel openbaar maken. Of dat gaan we dan in de kluis leggen.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja.

De heer **SIMONS** (lr). Toen ik daar van het weekend eens over nadacht, dacht ik: ja, maar weet je, u heeft toch een informatieplicht? U had toch gewoon voor dat debat ons daarover die cruciale informatie moeten geven? Was u dat nou eigenlijk van plan geweest? Of is dat alleen maar naar aanleiding van mijn vraag geweest in het commissiedebat? Dat was een vraag van mij. En ten tweede: wat waren nou eigenlijk de gewichtige redenen om dit rapport geheim te houden? Dat is mij nog volkomen onduidelijk.



De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, mijnheer Simons heeft wel een belangrijk punt, omdat het Deloitte-rapport in het debat dat we uitgebreid gevoerd hebben in de commissie MPOF een stuk van bewijsvoering was van de reorganisatie van Blijdorp, dat het verhogen van inkomsten en het verlagen van kosten, structureel, noodzakelijk was. En dat de aanpak die ze kozen in de rede ligt. Ik vond daarom, dat heb ik toen ook gezegd, dat dat rapport voor de raad die een besluit moet nemen over tien miljoen liquiditeit beschikbaar moet zijn. En ik heb toen ook meteen actie ondernomen met een collegebesluit en het in de kluis onder de geheimhoudingsregeling aangeboden. Waarom kon ik het niet meteen openbaar aanbieden? Omdat ik toestemming moest verkrijgen van Blijdorp en van Deloitte, de makers en de eigenaar van het document, dat ze die openbaarheid ook zouden accorderen. Dus het heeft én in de kluis gelegen de afgelopen dagen én twee: het rapport is as we speak vanmorgen door Blijdorp en Deloitte vrijgegeven in de openbaarheid. Dat is even de stand van zaken.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u wel wethouder, maar ik had ook nog wel een vraag aan de burgemeester, omdat het dus niet de eerste keer is dat de raad op het allerlaatste moment van informatie wordt voorzien, omdat wij ook een beleid hebben vastgesteld met elkaar, wat vindt de burgemeester hier nou van? Dat wij als raad zo laat geïnformeerd worden of door de buitenwereld worden geïnformeerd om ons werk te doen. Ik bedoel: kan de burgemeester daar iets over zeggen, dat er misschien beterschap wordt beloofd? Of er de volgende keer gewoon alerter op zijn? Want als raadslid kun je je op zo'n belangrijk punt gewoon slecht voorbereiden op het debat en om het bestuur van deze stad te controleren.

De **VOORZITTER**. Voorzitter, als ik daar in mijn rol als voorzitter van de raad iets over mag zeggen. Dan spreek ik mijzelf aan.

Het college dient er altijd rekening mee te houden dat stukken en informatie tijdig aan de raad worden aangereikt, opdat het debat optimaal kan worden gefaciliteerd. Het college wordt bijgestaan door tientallen ambtenaren. De raadsleden moeten het doen met een enkele fractieondersteuner. Dus er is veel tijd mee gemoeid van de raadsleden om hun werk goed te kunnen doen. Dus in dat opzicht steun ik u van ganser harte. Nou weet ik zelf als portefeuillehouder dat het niet altijd lukt om zeer ruim van tevoren of ruim tevoren daaraan te voldoen. Als het een enkele keer moet, dan moet dat, maar het algemene uitgangspunt moet zijn dat de raad tijdig wordt gevoed opdat u het debat goed met elkaar kunt voeren. En als u dan zegt: voorzitter, wilt u daar in uw rol als voorzitter van het college een beetje op letten dan vind ik dat een aansporing. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voor uw antwoord, uw heldere antwoord. Nou, we gaan het in de nabije toekomst zien, maar in ieder geval een mooi uitgangspunt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Dank. Dan gaan we naar de Partij van de Arbeid. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Ik had eigenlijk nog twee aanvullende vragen. Kijk, als eerste is het inderdaad een beetje in lijn met de aansporing van mijnheer Simons. Dit rapport is van september. We hebben volgens mij ergens in oktober het raadsbesluit genomen. Dus ook nog even voor het nageslacht, ik denk dat in het vervolg dit gewoon bij het raadsbesluit gelijk in de kluis had gemoeten. En de tweede vraag is: waarom worden we er niet actief op gewezen dat dit rapport van vandaag openbaar wordt gemaakt? Het is nu eigenlijk puur bij toeval omdat mijnheer Simons het aanklaagt, ik was er in mijn bijdrage van uitgegaan, ik zat al te stoeien met woorden zal ik u bekennen, omdat het rapport niet openbaar is, ja het praat een stuk makkelijker, kan ik



u vertellen, als ik gewoon naar openbare feiten kan verwijzen in mijn bijdrage. Dus ik hoop ook dat dat het begrip is waarmee we vandaag het debat ingaan, dat we er gewoon van uitgaan dat alles wat in het rapport staat in z'n openbaarheid mag worden behandeld. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dat is aansporing twee voor het debat van vandaag Partij van de Arbeid, mijnheer Tak. Als er een datum bekend is voor het openbaar maken van een document dan is het ook verstandig om dat ook aan de raad te melden. Dan kan dat betrokken worden bij de overweging. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja, dank voorzitter. Zeer eens met collega Tak op dit punt. En even om het helemaal scherp te hebben, de raad wordt nu gevraagd om geheimhouding te leggen bij agendapunt 6.2 op het betreffende rapport dat al openbaar is. Ik neem aan dat de geheimhouding gaat over de afgelopen periode en dat we in het debat straks volledig vrijelijk kunnen spreken over de feiten die in dit inmiddels geopenbaarde document staan. Die bevestiging zou ik graag van u horen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Voorzitter, het voorstel is om agendapunt 6.2 van de agenda af te voeren, dus geen geheimhouding te verklaren, omdat er een nieuw openbaar document komt waar u met elkaar vrijelijk over kunt spreken. Dus agendapunt 6.2 wordt niet meer behandeld als een verzoek tot geheimhouding. Dus dat punt gaat eraf. Er komt een nieuw openbaar stuk voor de raad. Dat wordt zo snel mogelijk rondgestuurd. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, dank dat u mij zojuist bij mijn ordepunt steunde richting wethouder Kurvers en wethouder De Langen dat daar hetzelfde speelt. Het mag incidenteel zegt u. Dat is dus niet zo. Deze vergadering toont al aan wat voor zootje het is af en toe met de informatie. Maar daar nog aan gekoppeld, hoe gaan we nou om met mijn

fractie en met de fractie van de Partij voor de Dieren die het principe van geen geheime stukken in gebruik nemen? Want wij kennen het document natuurlijk niet, want het zat achter de kluis.

De **VOORZITTER**. Ja, dat is een keuze van de beide fracties. Dan noteren wij dat u daar niet aan deelneemt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Oké.

De **VOORZITTER**. Dat nemen wij op in de annalen van de raad.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Maar nu wordt het openbaar en dan mogen we het in één keer gaan gebruiken vanmiddag. Ik hoop dat u erachter bent voorzitter: geen schoonheidsprijs en zo kun je eigenlijk helemaal niet met elkaar vergaderen. Dit is echt een schandelijke vertoning. Je zou nu bijna gewoon leestijd moeten geven aan die partijen om het document nog even tot zich te kunnen nemen, want het gaat dus nu gewoon in de openbaarheid vanmiddag behandeld kunnen worden, terwijl er eigenlijk niks over gezegd had mogen worden voor de meeste partijen. Dus ik wil maar meegeven dat daar toch een oplossing voor bedacht moet worden, Voor die partijen die iets willen zeggen over de dierentuin lijkt het mij handig als ze die informatie hebben die nu openbaar is, dat u daar ruimte voor geeft.

De **VOORZITTER**. Ja voorzitter, u gaat zelf over de orde van uw vergadering. Ik agendeer hier slechts dat dat punt van de lijst af gaat en dat er een openbaar stuk komt. Als u vindt dat dat punt, want dat is dan in concreto het geval, vandaag niet moet worden behandeld of dat het later wordt behandeld et cetera, het is de raad die daarover beslist. Dan moet u dat aan de raad voorleggen.

7. *Stemopneming met betrekking tot de benoeming van een voorzitter van de commissie Werkgelegenheid, Inkomen, Integratie, Schuldenaanpak en Armoedebestrijding (WIISA)*



8. *Stemopneming met betrekking tot de benoeming van een voorzitter en een lid van het algemeen bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)*

De **VOORZITTER**. Ik ben inmiddels terechtgekomen bij agendapunt 7, de benoeming van een voorzitter van de commissie Werkgelegenheid, Inkomen, Integratie, Schuldenaanpak en Armoedebestrijding. Dat geldt ook voor 8, het voorstel tot de benoeming van een voorzitter en een lid van het algemeen bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Rotterdam BOOR. Dat doen we na de lunch, zoals we dat met elkaar hadden afgesproken.

Ik doe nog de hamerstukken. Dan gaan we pauzeren.

A. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Ik ben bij categorie A, de hamerstukken terechtgekomen. Agendapunt 9 is op verzoek verschoven naar een bespreekpunt. Dat is inmiddels onder 18 ondergebracht. Dus daar gaan we aan voorbij.

10. *Het voorstel over beschikbaar stellen van extra rijksmiddelen voor Cultuur*

De **VOORZITTER**. Dan breng ik onder uw aandacht agendapunt 10. Daar is het vermoeden van dat we dat kunnen hameren. Dat is het geval?

11. *Het voorstel tot vaststelling van de Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Rotterdam*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 11, het voorstel tot vaststelling van de Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Rotterdam. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het ging even razendsnel. De PVV wordt geacht tegengestemd te hebben tegen

agendapunt 10. Kan ik gelijk over de andere hamerstukken iets zeggen?

De **VOORZITTER**. Ja, gaat uw gang.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nou, 11 dus voor. En agendapunt 13, Huisvesting 21-24 tegen. Waar gaat het college 95 miljoen mee betalen? S.v.p. eerst zorgen dat onder andere onze zwembaden niet meer door jongeren worden geterroriseerd. Tot zover de hamerstukken voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik was bij agendapunt 11. Agendapunt 12 wordt een B-punt op verzoek van Leefbaar Rotterdam.

13. *Het voorstel tot vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan Gym 2021*

De **VOORZITTER**. En agendapunt 13 is nog steeds een hamerstuk: Het voorstel tot vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan Gym 2021. Kunnen we die met de stemmen van mijnheer Meeuwissen tegen hameren? Ik kijk nog één keer in de chat. Dat is het geval.

Dan zijn we aangekomen bij blok B. Dat doen we na de lunchpauze. Ik stel u voor dat we drie kwartier pauzeren en dat we de vergadering aanvangen om 13.45 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

(Lunchpauze.)

(12.56 uur)



Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 18 februari 2021

Notulen van de raadsvergadering van 18 februari 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap bij agendapunt 14 is waargenomen door mevrouw C.M. Zeegers en bij agendapunt 21 door de heer J.W. Verheij.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Goedemiddag, het is 13.45 uur geweest. Wij heropenen de vergadering. En ik neem u eerst mee naar de uitslagen van de stemmingen onder 7 en 8, die zijn bekend. Als eerste de stemmingen voor de Commissie WIISA. Aantal beschikbare stemmen: 45, het aantal uitgebrachte stemmen: 40. Het aantal stemmen voor is 38, het aantal stemmen tegen is 2. Waarmee de voordrachten zijn geaccordeerd.

Dan de stemmingen voor de benoeming van de voorzitter voor het Algemeen Bestuur. Het aantal uitgebrachte stemmen is 33, het aantal stemmen voor is 29, het aantal stemmen tegen is 3, en er is 1 blanco uitgebracht. En waarmee de voordracht ook is geaccordeerd.

We gaan zo beginnen met de discussies rondom de agendapunten in de categorie B. Het eerste onderwerp is 'Integriteit'. En we zullen de agendapunten 14.1 en 14.2 als één agendapunt behandelen, gezien de samenhang. Ik wil heel graag checken of de wethouder Organisatie ook beschikbaar is voor zover er vragen zijn over de ambtelijke integriteit. En ik vraag graag aan de vicevoorzitter om het stokje over te nemen.

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

14. Integriteit

14.1 Het voorstel tot vaststelling van het beleidsplan Bestuurlijke integriteit

14.2 Het voorstel tot vaststelling van het beleidsplan Ambtelijke integriteit

(De heer Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan mevrouw Zeegers.)

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dank u wel, burgemeester. Dan gaan wij van start. Ik was eventjes niet helemaal voorbereid dat ik dit moest doen, dus ik moet mijn tekst er even bij halen. Maar wij gaan beginnen met, ik doe het wel eventjes uit mijn hoofd, agendapunt 14: Integriteit. En zoals de burgemeester aangaf, is dat agendapunt 14.1 en 14.2 gezamenlijk. Dan vraag ik even aan de griffie om de volgorde van woordvoering in acht te nemen en de eerste die het woord voert toe te laten. Mijnheer Achbar, maar die is op dit moment niet ingelogd. Dan is mijnheer Postma van GroenLinks aan de beurt, aan u het woord.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, de integriteit van ons



stadsbestuur en van onze ambtenaren is de basis van het sociale contract tussen overheid en samenleving. Het is de basis van het vertrouwen dat de Rotterdammers in ons stellen en dat vraagt onafhankelijkheid, transparantie, zorgvuldigheid en het altijd voorop stellen van het belang van de stad. Voorzitter, we leggen de lat hoog met het beleidsplan bestuurlijke en ambtelijke integriteit. De regels, de procedures, de sancties die daarbij horen zijn, ondanks de fouten die altijd gemaakt zullen worden, steeds beter geworden. Maar dat is niet voldoende. Een integere overheid vraagt om een integere cultuur en die is nooit af, die is altijd in uitvoering.

Voorzitter, GroenLinks is tevreden met de toezeggingen van het college op onze vragen om integriteit hoog op de agenda te zetten bij de uitwerking van het nieuwe bestuurlijke stelsel. En om beter inzichtelijk te maken welke externe partijen mogen meepraten over gemeentelijk beleid. Voorzitter, laten we gezamenlijk onze verantwoordelijkheid blijven nemen en bijdragen aan een integere overheid.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel, mijnheer Postma van GroenLinks. Dan gaan we over naar mijnheer Van der Velden van de Partij voor de Dieren.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, wij komen vandaag met moties voor een afkoelingsperiode voor bestuurders en topfunctionarissen als zij de gemeente verlaten. Voor die van de bestuurders hebben wij ons laten inspireren door de casus met wethouder Visser destijds, waar de afkoelingsperiode overigens door interventie van de raad is ingelast. En voorzitter, wat hebben bijvoorbeeld de Stichting Verre Bergen, Stadion Feyenoord N.V., Real Economy B.V. en SteenhuisMeurs eigenlijk gemeen? Juist, oud-ambtenaren van de gemeente die nu aan de andere kant van de tafel met de gemeente zaken doen. Personen die alle

posities van de gemeente kennen en wij vinden dat zeer onwenselijk. En vandaar onze motie hierop. Ik dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Afkoelingsperiode voor teruggetreden bestuurders

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Beleidsplan bestuurlijke integriteit 2021-2025;

Constaterende dat:

- bij het terugtreden van een bestuurder uit het college van burgemeester en wethouders in 2019 de nieuwe werkgever van deze persoon met de gemeente Rotterdam heeft afgesproken een afkoelingsperiode in te gelasten van twee jaar voor lobbyactiviteiten, of langer dan twee jaar in geval van tegenstrijdig belang op de strategische dossiers van het voormalig werkteerterrein van de teruggetreden bestuurder indien de informatie waarover deze persoon beschikt nog steeds actueel is, hetgeen inhoudt dat deze persoon in de periode van twee jaar niet werkzaam mag zijn voor de gemeente Rotterdam en ook niet mag optreden als bemiddelaar, lobbyist, contact of tussenpersoon in zakelijke contacten tussen de nieuwe werkgever en de gemeente;

- er, behoudens artikel 3 lid 15 van de gedragscode Rotterdamse bestuurders 2016, momenteel geen kader bestaat dat het inlassen van een afkoelingsperiode voorschrijft;

Overwegende dat:

- het onwenselijk is dat teruggetreden bestuurders functies vervullen waarmee zij direct na hun terugtreden opnieuw actief worden op hun voormalige werkteerterrein, omdat zij goed op de hoogte zijn van de onderhandelingspositie van de gemeente Rotterdam;

Verzoekt het college:



- een afkoelingsperiode van twee jaar in te gelasten voor teruggetreden bestuurders van het Rotterdamse college van burgemeester en wethouders, teneinde te voorkomen dat zij zich in zakelijke relatie tot de gemeente Rotterdam verhouden binnen hun voormalige werkterrein;
- deze bepaling gestand te doen in de daarvoor geëigende instrumenten, zoals de Gedragscode Rotterdamse bestuurders 2016 of een ander beleidskader;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 2. Afkoelingsperiode voor vertrekkende topambtenaren

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Beleidsplan ambtelijke integriteit 2021-2025;

Constaterende dat:

- er met enige regelmaat ambtenaren van het topkader van de gemeente Rotterdam vertrekken en vervolgens een nieuwe betrekking aangaan bij organisaties waarmee zij in hun ambtelijke rol een zakelijke relatie onderhielden;
- er momenteel geen kader bestaat dat voorschrijft dat er een afkoelingsperiode geldt voor vertrekkende topambtenaren, dat erin zou moeten voorzien dat desbetreffende personen niet in een nieuwe hoedanigheid en in een nieuwe dienstbetrekking zich gedurende een tijd in zakelijk verband tot de gemeente verhouden op een werkterrein waar ze eerder in een ambtelijke rol actief waren;
Overwegende dat:
- het onwenselijk is dat vertrekkende topambtenaren functies vervullen waarmee zij direct na hun vertrek opnieuw actief worden op hun voormalige werkterrein, omdat zij goed op de hoogte zijn van de onderhandelingspositie van de gemeente Rotterdam;
- de Code Integriteit Rijk 2016 reeds het gebruik van afkoelingsperiodes aanmoedigt;
Verzoekt het college:

- een afkoelingsperiode van twee jaar in te gelasten voor vertrekkende ambtenaren uit het topkader van de gemeente Rotterdam, teneinde te voorkomen dat zij zich gedurende een tijd in zakelijke relatie tot de gemeente Rotterdam verhouden op hun voormalige werkterrein;
- het topkader zuiver te definiëren, teneinde interpretatieverschillen in zwaarte van functie te voorkomen;
- deze bepaling gestand te doen in de daarvoor geëigende instrumenten, zoals de Gedragscode voor de medewerkers van de gemeente Rotterdam 2016 of het Beleidskader integriteit HR;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Van der Velden van de Partij voor de Dieren. Dan gaan wij over naar mijnheer Simons van Leefbaar Rotterdam.

De heer **SIMONS** (lr). Ja dank u voorzitter. Leefbaar Rotterdam vindt ambtelijke en bestuurlijke integriteit belangrijk. Afgelopen halfjaar hebben we veel gesproken over de casus bij Stadsbeheer. Jarenlang heeft het voort kunnen duren, dus dat debat gaan we niet overdoen. Er ligt nu een aantal plannen, nieuwe voornemens van de wethouder om beter te monitoren, beter in de hand te krijgen en hopelijk misstanden in de toekomst te voorkomen. Daar geven we de wethouder ook het vertrouwen in. Wij gaan ervan uit dat hij ook lessen heeft geleerd het afgelopen halfjaar. Nog wel één opmerking, een vraag aan de wethouder. We hebben natuurlijk met enige regelmaat een inspreker bij onze commissie, die toch allerlei signalen geeft: ik kan de vinger er niet achter krijgen. Maar ik wil toch wel heel graag weten van de wethouder dat hij daarnaar kijkt. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja dank u wel, mijnheer Simons van Leefbaar



Rotterdam. Dan gaan we over naar mijnheer Verheij van de VVD. Ik weet even niet of mijnheer Verheij komt, anders dan gaan wij over naar mevrouw Van Wifferen van D66.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).
Voorzitter?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Aan u het woord, mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).
Voorzitter, ik concentreer me even op de bestuurlijke kant en als we kijken naar het Rekenkamerrapport 'Werken onder druk', dan was daar heel veel commentaar niet óp ambtenaren maar op de druk die ervaren werd door ambtenaren in de gebieden. En daar zien we op dit moment niet zoveel actie op en dat is ook lastig. En dat gaf de burgemeester ook toe in het debat, dat dat, door de afstand, gewoon een moeilijk punt is. En daarom wil D66 bij het debat over het bestuurlijk stelsel echt goed kijken naar de verdeling van bevoegdheden. Hoe maken we die nou zo helder en transparant mogelijk, zodat het gesprek daar op een goede manier over integriteit kan gaan? Dat doe ik niet nu, dat doe ik dan, maar dat is dan alvast iets wat we aankondigen. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers).
Dank u wel, mevrouw Van Wifferen van D66. En dan kijk toch nog even of mijnheer Verheij er al is. Mocht dat niet zo zijn, zijn er nog andere sprekers op dit agendapunt? Ik wacht nog heel even, want het zou kunnen zijn dat mijnheer Verheij verbindingsproblemen heeft. Ja, mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja, dank u wel, voorzitter, en excuus, ik was even afgeleid door iets anders. Integriteit, zowel bestuurlijke als ambtelijke integriteit, het is natuurlijk van groot belang om de Rotterdamse overheid goed te laten functioneren. En daarom is het goed dat daar een stuk voorligt waarin zowel de bestuurlijke als ambtelijke integriteit aan de

orde komt. En wij zien daar gelukkig ook veel goede dingen in. Er is in de commissie heel veel over gezegd, ik memoreer hier in ieder geval de uitspraak van de wethouder dat daar waar het ambtelijke integriteit betreft, dat een zaak is van elke werknemer van de gemeente Rotterdam en niet alleen van de leidinggevenden. Ik zou graag horen dat de wethouder dat nog een keer bevestigt in dit debat, zodat duidelijk is dat dat ook het uitgangspunt is op het moment dat we het over dit vraagstuk hebben.

Er is een aantal moties ingediend ten aanzien van integriteit, waar wij wel wat van zullen vinden. En dan met name over de motie die een afkoelingsperiode voor voormalig bestuurders voorstelt, voor een periode van twee jaar. Zoals die nu geformuleerd is, is hij wat ons betreft echt te verstrekkend en te vergaand en kunnen wij dat niet steunen. Laat ik het voorbeeld noemen van een wethouder Economie die daarna gaat werken bij een verkeerskundig bureau en van daaruit klussen doet voor de gemeente Rotterdam. Daar hoeft wat ons betreft geen afkoelingsperiode tussen te zitten. Het zou echt moeten gaan over wethouders die op hun eigen beleidsterrein, waar ze zelf invloed hebben gehad, vlak voor hun overstap invloed op hebben gehad, dan kunnen we ons voorstellen dat er een afkoelingsperiode moet zijn. Maar die zou je kunnen oplossen in de contractering door de gemeente Rotterdam van externe spelers door daar rekening mee te houden. Bovendien vinden we twee jaar echt veel te veel, want we willen dat wethouders zo snel mogelijk uit het wachtgeld komen en weer aan de slag gaan. En dus op dit moment kunnen we daar niet mee uit de voeten. Wij zijn er wel voor dat er altijd kritisch gekeken wordt of een afkoelingsperiode aan de orde zou zijn voor een wethouder die op het eigen beleidsterrein weer actief wordt. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers).
Dank u wel, mijnheer Verheij van de VVD. Dan gaan we over naar mijnheer Van Baarle van DENK.



De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Maar mijn collega Achbar is het inmiddels gelukt om in te loggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké, dan geef ik het woord aan hem. Mijnheer Achbar van DENK. Nou, als het toch wat te lang duurt, dan stel ik wel voor dat we overgaan naar mijnheer Van Noppen van NIDA, anders dan duurt het allemaal te lang. Aan u het woord.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, ik denk dat het de tip was om eruit te gaan en er weer in te gaan, want dat was bij mij ook even een dingetje.

Voorzitter, zoals aangegeven in de commissie voelde ik me erg naïef tijdens het bespreken van deze zware onderwerpen. Corruptie, omkoping, fraude, echt dingen die je gewoon niet verwacht in ons gemeenteapparaat met een nogal braaf voorkomen. En mij werd duidelijk dat dit op sommige plekken van de organisatie gewoon cultuur geworden is. Dat hebben we met zijn allen gezien in de krant, maar ook met elkaar besproken. Het is heel kwalijk, het is onbegrijpelijk, ondernemers die opdrachten mislopen, ambtenaren die druk ondervinden van binnen of buiten de organisatie om, maar vooral meedoen met een ontstane graaicultuur. Wat ik wel heel belangrijk vind, is om te benadrukken dat het vooral, ja voornamelijk wel gewoon goed gaat. Er zijn ook vele duizenden ambtenaren die zich totaal niet herkennen in deze bizarre berichtgevingen, die ons overspoeld hebben. We hadden wat vragen gesteld in de commissie, die iets te technisch waren, we hebben ze als schriftelijke vragen ingediend. Er is iets misgegaan met de communicatie met de griffie, ik had dit graag ook hierin willen meenemen, maar dat komt dan achteraf. Ondertussen zijn we wel blij met de raadsvoorstellen die al voorliggen. We moeten in ieder geval doorzetten en niet opgeven om de uitwassen aan te pakken en zoveel mogelijk uit te bannen. Wel

vinden we in eerdere onderzoeken van de Rekenkamer en ook andere interne onderzoeken ook terugkomen dat het melden van misstanden niet altijd zo makkelijk of veilig gevonden wordt. Dus NIDA is ervan overtuigd, dat vooral ook dat een onderdeel moet zijn van de toekomst. Want anders heb je geen zelflerende en zelfcorrigerende organisatie. En bij het melden willen we heel graag dat onze ambtenaren zich veilig voelen om mee te helpen onze gemeenteorganisatie gezond te houden. Zo hebben we bij ziekenhuizen een online anoniem meldsysteem voor misstanden tijdens operaties bijvoorbeeld, en na de invoering van deze systemen zijn medische misstanden echt enorm teruggelopen. En zo zien we op de website van de Artsenfederatie het volgende staan: incidenten melden vormt een onderdeel van het veiligheidsmanagementsysteem dat elk ziekenhuis sinds 2008 moet hebben. Door melding en analyse van incidenten en bijna-fouten, kan de kwaliteit en de veiligheid van de zorg worden verbeterd. Systeemfouten kunnen worden opgespoord en risicovolle situaties voor patiënten kunnen worden weggenomen. Het veiligheidssysteem vormt het systeem waarmee ziekenhuizen continu risico's signaleren, verbeteringen doorvoeren en beleid vastleggen, evalueren en aanpassen. Het is daarmee de verankering van patiëntenveiligheid in de praktijk.

Goed, we zijn natuurlijk geen ziekenhuis met z'n allen, dat snappen we ook wel. Maar dit zijn ook vaak hele grote organisaties met, toch wel, in het verleden een cultuur dat fouten weggemoffeld werden. Nou, dat willen we natuurlijk niet en zo'n systeem zou dus ook goed zijn, naar onze smaak, voor onze ambtenaren, zodat ze in een veilige omgeving en met een veilig gevoel ook dat kunnen melden, anoniem. Dus vandaar ook een onderzoeksmotie die we indienen om met de aankomende onderzoeken van de Rekenkamer en ook externe partijen dit extra aspect vooral ook mee te nemen en kijken of een soortgelijk systeem zin heeft en ook vooral in welke vorm dan.



De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mag ik even, mijnheer Van Noppen. Ik moet u er even op attenderen dat uw twee minuten voorbij zijn. We zitten in een tweeminutendeбат, was ik zelf ook vergeten, excuus.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Oh, dat is zo?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U kunt nu een punt eraan draaien, ja.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Oké. De motie heet 'Online klokkenluidersregeling 2.0'. En om dit dus mee te nemen in de onderzoeken om te kijken of zo'n systeem dus voor ons nut heeft en in welke vorm. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Van Noppen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Online Klokkenluidersregeling 2.0

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021; Constaterende dat:

- integriteitskwesies pas laat (soms jaren later) tot uiting komen terwijl er individuen zijn die hiervan hebben geweten;
- het mogelijk is dat de oorzaak van late bekendwordingen te maken hebben met een gevoel van onveiligheid om misstanden te melden aan de vertrouwenspersoon of ombudsman;
- de klokkenluidersregeling een verzwaarde lading kent en een grote drempel vormt om meldingen van integriteitschendingen te doen;
- het belangrijk is om misstanden niet alleen tegen te gaan, maar het belangrijk is om zo spoedig mogelijk te in te grijpen;
- meldingen maken genormaliseerd en zelfs aangemoedigd moet worden;
- er gevallen bekend zijn geworden van inhuurkrachten die aangeven geen melding te durven maken omdat ze vrezen voor hun banen;
- melders van vermoedelijke integriteitsschendingen beschermd moeten

worden. Hiervoor is nodig dat zij de melding anoniem kunnen doen;

- de medewerkers in de gemeentehuis-lockdown nu thuiswerken en daardoor nog verder weg zijn van de gemeentelijke organisatie. Melders moeten daarom vanwege de lockdown online hun meldingen kunnen doen;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken of het mogelijk is om een online meldsysteem te creëren voor het melden van integriteitskwesies met daarbij de mogelijkheid om de melding anoniem te doen. Daarbij te onderzoeken of het mogelijk is om een terugkoppeling te creëren zodat, indien gewenst, de indiener deze kan ontvangen;
- hierover de raad te informeren;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Noppen, A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ja, ik denk dat u een interruptie heeft van mijnheer Simons. Ik weet even niet meer of dat mag tijdens een tweeminutendeбат, maar ik sta het gewoon maar even toe.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. Ja kijk, het oogt sympathiek en ik ben het helemaal met mijnheer Van Noppen eens als hij het over zijn motie heeft, over dat er een veilige werksfeer moet zijn, waarbij je incidenten en dergelijke kunt melden. Het is ook in de luchtvaart al sinds jaar en dag gebruikelijk en het heeft daar ook tot een hoog veiligheidsniveau geleid. Alleen anoniem melden, daar heb ik dus eigenlijk grote vraagtekens bij, want wat nou als mensen ruzie hebben op de werkvloer? En dus anoniem gaan melden? Hoe voorkom je ook dat zo'n systeem misbruikt wordt? Dat is mijn vraag aan mijnheer Van Noppen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Mijnheer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja, ik vind dat een hele goede vraag, hoor. En dat



moet dus ook bekeken worden, in hoeverre dat dus toepasbaar is. Maar we weten wel dat het sinds 2008 bij de ziekenhuizen verplicht is en daar heb je, en ik weet niet of u de ziekenhuiswereld een beetje kent, daar is, dat zijn echt eigen werelden met heel veel machtsstructuren. En dat is juist ook de reden waarom het anoniem gaat. Maar er wordt echt wel gefilterd en onderzocht of iets echt een incident is geweest. Dus daar vertrouw ik gewoon op, dat we daar een goede modus voor kunnen vinden. Maar het moet gewoon wel uitgezocht worden: wat past er nou bij een ambtelijke organisatie? Nogmaals, we zijn geen ziekenhuis.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dat was mijnheer Van Noppen van NIDA. Dan gaan we mijnheer Achbar weer uitnodigen. Hé, gelukt. Aan u het woord.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank u wel, dank u wel. Nou voorzitter, integriteitsfraude blijft een onderwerp waar wij als raad zeer scherp op moeten zijn om duidelijke en concrete maatregelen te kunnen vaststellen. De richtlijnen waar wij vandaag over zullen stemmen missen toch een belangrijk onderdeel. Namelijk de administratieve veranderingen welke niet zijn opgenomen in het beleidsplan en jaarplan. De meest recente onderzoeken naar fraude tonen namelijk aan dat het klimaat kan gedijsen door gebrekkige administratie en controle. De administratieve veranderingen zullen worden uitgelicht naar aanleiding van het onderzoek naar de 'hard controls'. Zullen de resultaten van deze onderzoeken zodra ze beschikbaar zijn worden verwerkt in het beleidsplan? En zo nee, waarom dan niet? Nou, het beleidsplan benadrukt dat integriteit en leiderschap nauw met elkaar verband houden. Het is zowel preventief als repressief goed om te bekijken hoe er vanuit leiderschap invulling wordt gegeven aan integriteit. Hierbij is DENK ook van mening dat er een gedragscode moet worden geïmplementeerd om het tegengaan van discriminerend handelen

toe te voegen aan het beleidsplan. Wij dienen dan ook een motie hierover in genaamd 'Gedragscode tegen discriminerend handelen'. Tot zover mijn bijdrage, voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Gedragscode tegen discriminerend handelen

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 14.2 Beleidsplan ambtelijke integriteit; Constaterende dat:

- de stad Rotterdam financieel en qua imago veel schade heeft ondervonden door het meest recente fraudeschandaal;
- er veranderingen moeten worden doorgevoerd om het aanzien van de gemeente weer te veranderen naar een betrouwbare overheidsorganisatie;
- er in het onderzoek naar de integriteitsschendingen binnen Stadsbeheer naar voren kwam dat de fraude kon voortduren door gebrekkige administratie en controle;
- het nieuwe beleidsplan de nadruk legt op leidinggevend en die de integriteit van hun medewerkers dienen te handhaven alsmede bevorderen;
- de leidinggevend en de kwetsbaarheden zullen onderzoeken en tevens zorg zullen dragen voor (steekproefsgewijze) controles;
- de leidinggevend en hierbij geen gedragscodes opstellen voor discriminerend handelen;
- indien ambtenaren discriminerend handelen zij de wet overtreden en hierbij niet integer bezig zijn;

Van mening dat:

- de gemeente in het kader van de toeslagenaffaire hard moet optreden tegen discriminatie;

Verzoekt het college:

- om het tegengaan van discriminerend handelen toe te voegen als gedragscode aan de kwetsbaarheden welke



leidinggevend en zullen onderzoeken onder hun ambtenaren;
- hierover te rapporteren aan de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mijnheer Achbar van DENK.

Ik zie dat mijnheer Lammering van de Partij van de Arbeid ook een bijdrage heeft.

De heer **LAMMERING** (pvda). Heel kort dan, voorzitter, dank u wel. Het vertrouwen in de overheid en politiek is hoog, maar staat her en der onder druk. Daarom is het wat mijn fractie betreft wel belangrijk om als stadsbestuur altijd het goede voorbeeld te geven en integriteit hoog in het vaandel te hebben staan. Mijn fractie vindt het goed, dat er plannen liggen om dit te bevorderen, zowel aan de bestuurlijke kant als aan de ambtelijke kant. En wij zullen de motie van de Partij voor de Dieren met betrekking tot de afkoelperiode voor afgetreden bestuurders daarom dan ook steunen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Lammering van de Partij van de Arbeid. Ik kijk nog heel even of er nog meer bijdragen zijn, maar ik heb niet de indruk. Dus dan geef ik eerst het woord aan de burgemeester, denk ik, en dan daarna aan wethouder Van Gils.

De heer **ABOUTALEB**. Ja dank u zeer, voorzitter. We hebben, vond ik zelf, in de commissie een goed en een mooi debat gehad over dit onderwerp. Het was bij tijd en wijlen een ietwat verheven debat en dat mag dan ook wel eens. De bestuurlijke integriteit is denk ik een belangrijk vraagstuk. Daar kun je niet genoeg van hebben. Ik beperk mij nu tot de motie van de Partij voor de Dieren, waarvan ik inhoudelijk, voordat het werd opgeschreven in de commissie zei: zo'n afkoelingsperiode voor een bestuurder, en dat is misschien

ook tegelijkertijd het antwoord op de vrees van mijnheer Verheij van de VVD, voor een bestuurder die overstapt naar een functie die samenhangt met het eerdere functioneren, dus een bouw wethouder die naar een bouwbedrijf overstapt. Daar hebben we toentertijd over gesproken. Dus niet zozeer een wethouder die overstapt naar een totaal andere wereld, die daar geen verband mee houdt met zijn functioneren, want je netwerk bouw je toch uiteindelijk op binnen je portefeuille en niet ver daarbuiten. Dus een wethouder Financiën die vervolgens bij NOC-NSF directeur Sport wordt, daar heeft dit geen betrekking op. Volgens mij heeft mijnheer Van der Velden dat in zijn motie zo aangegeven. Nou, dat idee heb ik in de commissie omarmd, wat mij betreft. Dan komen we natuurlijk t.z.t. met een uitwerking van die motie als u die aanneemt. En dan kunnen we het met elkaar nog hebben over de vraag of het op die manier doel treft, zoals het uiteindelijk wordt beoogd. En het is natuurlijk niet de bedoeling om op deze manier onnodig bestuurders langer in de wachtgeldregeling te houden dan wel brodeloos te maken. Dat is niet de intrinsieke bedoeling, heb ik begrepen van mijnheer Van der Velden. Daarom steun ik deze motie wel.

De rest van de vraagstukken heeft betrekking op ambtelijke integriteit, ware het niet dat mijnheer Van Baarle en ik ook in de commissie van gedachten hebben gewisseld over de vraag of discriminerend handelen, ook in bestuurlijke sfeer, want hij verwees - ik weet niet of hij dat was of iemand anders - naar het feit dat de gemeente Rotterdam ooit veroordeeld was voor discriminatie op het terrein van de sociale zekerheid, of zo'n terechtwijzing door de rechter, zo'n tik op de vingers uitgelegd zou moeten worden als gebrek aan integriteit. Ik vond dat intellectueel lastig om die twee vraagstukken bij elkaar te brengen. Ik zou dat daarbuiten willen houden. Dus daar heb ik wat aarzelingen bij, maar ik ben wel benieuwd wat de wethouder zelf ervan vindt als het gaat om



ambtelijk handelen bij dat onderwerp. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel burgemeester. Dan geef ik nu het woord aan wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. We hebben eigenlijk, net als de burgemeester zei, in de commissie B&V, maar ook in de commissie MPOF echt heel uitgebreid gesproken over dit onderwerp en de urgentie en het belang, zoals zovelen van u, mijnheer Postma zei dat, mijnheer Simons zei dat, mijnheer Verheij zei dat, dat kan niet makkelijk overschat worden. Dus integriteit geldt voor alle medewerkers, de ambtelijk aangestelden, maar ook mensen die hier op basis van uitzendkracht of ingehuurd zijn. Dus daar begint het mee. Dat krijgt ook meteen bij het checken bij VOG's, bij de aanstelling, bij de werving-en-selectie, maar ook bij de ambtseed en ambtsbelofte alle aandacht. Dus daar kan geen misverstand over bestaan. En leidinggevendenden hebben daar een bijzondere rol, niet alleen door voorbeeldgedrag, maar ook om toe te zien en er aandacht aan te geven dat dat één van de kernwaarden is, waar ze ook mensen die onder hun verantwoordelijkheid hun werk doen, dat dat ook gezekerd is. Ook over de incidenten die pijnlijk zijn en ook te lang soms hebben kunnen doorgaan, daar hebben we het ook uitgebreid over gehad. Ook daar zit, van links tot rechts, geen verschil van opvatting tussen welk raadslid en welk college dan ook.

Als het gaat over een vraag van mijnheer Achbar, waar het gaat over administratieve verandering en, zeg maar hoe nu het onderzoek dat op dit moment afgerond is en besproken wordt over 'hard controls', dat zit nog niet in het jaarplan, misschien ook nog niet in het nieuwe beleidsplan. Zodra de uitkomsten er zijn zullen die ook daarin verwerkt worden en, als gezegd, we komen daar bij u op terug. De rol van leidinggevendenden heb ik net genoemd.

In antwoord op mijnheer Simons, dank in ieder geval voor het vertrouwen in de aanpak en ook daar is de urgentie onderstreept. U vroeg nog naar een inspreker die met enige regelmaat zijn zorgen deelt met uw commissie en waar ik dan ook bij ben en soms ook in andere commissies, ik kan u verzekeren dat er met hem afspraken zijn gemaakt in een bijzondere procedure, dat die bij een hoge ambtenaar dicht bij het college, die direct toegang heeft tot de burgemeester en met de gemeentesecretaris erbij zijn zorgen of meldingen kan doen en die worden daar ook opgepakt. Dus daar is wel soms de suggestie is dat er van alles mis is, maar daar doen we echt ons best om te kijken als daar iets van aanknopingspunten zijn, dat we daarmee aan de gang gaan.

Dan nog mijnheer Van Noppen over de vragen. Dus excuses dat die schriftelijke vragen die u gesteld heeft, ergens in de pijplijn tussen de griffie en ons niet doorgekomen zijn, wij zullen zorgen dat ze snel beantwoord worden.

Dan even naar de moties die er ingediend zijn. De eerste motie, 14.2.1 over het onderzoeken naar online klokkenluidersmeldingen, of klokkenluidersmeldingen, het makkelijk maken van meldingen, die omarm ik graag. Er is net al even in het debat gezegd: pas op, dat het niet een kliklijn wordt. Dat zit er allemaal in, om het zo maar te zeggen, maar het feit dat mensen geen belemmeringen moeten ervaren en aangemoedigd worden om als dingen niet goed gaan om die te melden. Daar hebben we de afgelopen tijd veel in geïnvesteerd om te zeggen: kijk ook vooral naar exit-interviews. Op het moment dat mensen weggaan zijn ze vrij om dingen te zeggen. Maar dit is zeker een waardevolle, maar er zitten inderdaad haken en ogen aan, zoals mijnheer Van Noppen zelf ook zegt, en ook aangegeven is door mijnheer Simons. Maar daarom is het goed dat het een onderzoeksmotie is en zullen we die meenemen.



De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, u heeft een interruptie van mijnheer Van Zevenbergen van de SP.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u wel, voorzitter, het is meer een vraag eigenlijk. De wethouder had het over 'ambtelijk aangestelden'. Maar volgens mij worden de ambtenaren niet meer aangesteld, hebben ze gewoon een arbeidscontract. Een vast arbeidscontract of niet, daar zit al een kern van integriteit in, want de meningen verschillen nog wel eens, dat je zegt van iemand die aangesteld wordt om te werken is wat anders dan iemand met een contract. Of vergis ik mij, wethouder?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). De Ambtenarenwet als zodanig, dus de contractvorm, is gelijkgeschakeld. Dat valt nu onder het nieuwe Burgerlijk Wetboek, dus in die zin is er niet meer een heel bijzondere ambtelijke rechtspositie. Maar eigenlijk zijn mensen die in vaste dienst zijn bij de gemeente Rotterdam, overigens zijn de bepalingen die daar allemaal voor gelden tot en met de gedragscodes, wel een-op-een overgenomen. Dus u heeft, denk ik, formeel gelijk dat we het geen ambtenaren moeten noemen, maar het zijn gewoon medewerkers die in vast dienstverband zijn en exclusief voor ons werken. Dus die correctie, met excuses, iets te lang gewerkt in die dingen, dus soms blijft die oude routine er nog in zitten. Daar heeft mijnheer Van Zevenbergen vast begrip voor.

Dan de andere motie. Mijnheer Van der Velden. Ja, dat is heel raar, die ga ik ontraden, omdat hij overbodig is. Wat mijnheer Van der Velden vraagt is gewoon geregeld, dat is opgenomen in het Personeelshandboek. En waar het gaat over de regeling Topkader, daar staat op pagina 60 precies geregeld wat u wilt, namelijk dat voor wie er onder het topkader vallen een specifieke regeling geldt, het openbaar maken van nevenwerkzaamheden, maar ook de gedragsregeling rondom vertrek,

transparant bij een voorgenomen overstap die je gaat maken, vooraf melden, bespreken van de risico's, het afspreken van een afkoelingsperiode, er kan een opzegtermijn zijn en meteen stoppen met de functie of de toegang tot de informatie die je al hebt, tot en met afspraken als je bij een nieuwe werkgever in dienst treedt, wat zijn de afspraken met die andere werkgever - de burgemeester had het er ook al even over waar het ging over bestuurders. Het kan ook betekenen dat ze zeggen: dan gaat dat bedrijf even niet meedoen aan opdrachten voor de gemeente. Of aan de betrokkenen: dan komt er waterscheiding in of anderszins. Dat is maatwerk, dat staat erin, maar precies wat mijnheer Van der Velden vraagt en ik weet, daar heeft hij een en andermaal om gevraagd, maar het is inmiddels geregeld en het is ook formeel van kracht. Dus in die zin is hij overbodig.

En die laatste motie zag ik nog niet in mijn systeem staan, de vraag of er voor discriminatie een gedragscode kan komen. Zonder precies de motie te kennen zou ik zeggen dat die overbodig is, omdat in de gedragscode staat dat onder integriteit of gedrag dat niet tolerabel is seksuele intimidatie zit, pesten zit, racistisch gedrag zit en ook discriminatie zit inbegrepen. Dus in die zin is het absoluut een onderdeel van verwijtbaar gedrag dat niet toegelaten wordt en waar ook sancties op staan. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel voor deze beantwoording. Ik kijk zo even of er nog een veeg nodig is. Maar de burgemeester geeft aan dat hij nog een vraag van mijnheer Postma wil beantwoorden.

De heer **ABOUTALEB**. Klopt, voorzitter. Mijnheer Postma en ik hebben het daar ook in de commissie met elkaar over gehad. Hij stipte het net heel even aan, dat is of het college bij de agendaposten aan de raad, die gaan over vraagstukken waarbij het initiatief voor een beleidsontwikkeling bij een derde partij ligt,



dus van buiten het college, buiten het ambtelijke circuit waartoe voorstellen zijn gedaan. Mijnheer Postma vraagt uit het oogpunt van transparantie ook te vermelden dat bij die beleidsontwikkeling derden betrokken zijn. We hebben het erover gehad in de commissie dat we soms ons beleid baseren op rapporten, soms op bevindingen en soms op gesprekken met bijvoorbeeld schoolbesturen of met de sportsector. Maar het kan geen kwaad, denk ik, om nog meer ons best te doen om de raad te informeren over in relatie tot welke partijen bepaalde beleidsontwikkeling heeft plaatsgevonden. Het is niet dat we het niet doen, maar het kan beter en ik ben ervan overtuigd dat er nog meer ruimte is voor die verbetering. En dus, ik wilde graag mijnheer Postma nog eens melden dat dat punt niet onopgemerkt is gebleven in het vorige debat, maar ook in dit debat niet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dank u wel voor de beantwoording, burgemeester en wethouder Van Gils. Ik check even of er nog een veegronde nodig is. En als dat niet zo is of er nog behoefte is aan een tweede termijn, het is een tweeminutendebat dit. Nou, af en toe ben ik ook even in de war. Dan denk ik dat wij dit agendapunt kunnen afronden. En dan geeft ik de voorzittershamer weer over aan de burgemeester.

(Mevrouw Zeegers draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

15. Het voorstel tot vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025

De **VOORZITTER**. Dank u wel, mevrouw Zeegers.

Dan gaan we naar agendapunt 15. Het voorstel tot vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025. Ik hoop dat wethouder Wijbenga meeluistert. En ik geef als eerste het woord aan

mijnheer Van Baarle. We gaan dan naar mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dank voorzitter. Ja, we hebben met notitie het plan van de Riolering aangehoord en we zullen met één motie komen, de motie 'Drainflex', waarbij burgers aan de voorkant wordt geadviseerd dat de drainflex op het riool dient te worden aangesloten. De gemeente verzuimt het nu vaak, waardoor mensen met bakken met water zitten. Voorbeelden als Grasbuurt en Hoogvliet zijn daar de voorbeelden van, waar een hoop ellende uit ontstaat. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Schaik heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Attendeer op de drainages

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het agendapunt Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025; Constatende dat:

- bij het vervangen van de riolering, het plaatsen van een drainage vaak niet wordt meegenomen in de gemeentelijke aanpak; Overwegende dat:
- bij het vervangen van de riolering de nieuwe rioleringsbuizen vaak hoger komen te liggen dan de vorige rioleringsbuizen;
- hierdoor de aansluiting van de riolering op de woningen niet altijd meer toereikend is;
- dit tot gevolg kan hebben dat er flinke hoeveelheden water blijven liggen, zoals bijvoorbeeld het geval was bij de vervanging van het riool in Ommoord en Hoogvliet;
- het plaatsen van een (PVC) drainagebuis het hoogteverschil eenvoudig kan overbruggen door het water af te voeren naar een lager gelegen punt;
- de gemeente bewoners echter niet of nauwelijks informeert over het gebruiken en plaatsen van drainages;
- zij hierover gemakkelijk kan attenderen via bijvoorbeeld bewonersavonden; Verzoekt het college:
- bij de vervangingsopgave van de riolering betrokken bewoners actief en zorgvuldig te



attenderen op het gebruiken en plaatsen van drainages om zo te voorkomen dat bewoners met een grote hoeveelheid water blijven zitten;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Schaik, C.M. Zeegers en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja dank u wel, voorzitter. Een belangrijk stuk dat er voorligt, dat we eens in de zoveel tijd moeten vaststellen. We hebben het ook uitgebreid besproken in de commissie. Ik zou dat niet over willen doen, ook gezien de lange zitting die we vandaag hebben. We zullen een aantal moties ondersteunen. Toch nog wat meer duidelijkheid verschaffen in de richting die de VVD zou willen doen. Wat zegt u? Oh, nou ja goed.

De **VOORZITTER**. Dat was een huishoudelijke mededeling, excuses.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dat geeft niet. Ik ga gewoon door, als mijn tijd nu maar een paar seconden terugloopt. Nee hoor, grapje. We zullen de motie van Leefbaar Rotterdam ondersteunen. We staan ook op het amendement van de ChristenUnie-SGP en zullen zo een aantal andere moties ook steunen. Maar we zullen ook tegen een aantal moties zijn, die we veel te verstrekkend vinden en onhaalbaar. Dank u wel voorzitter.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ook ik zal het debat in de commissie niet overdoen. Wel vind ik het van belang om nog een motie in te dienen. Die ligt reeds bij de griffie. En die dien ik in mede namens ChristenUnie-SGP, VVD, Leefbaar Rotterdam, D66, GroenLinks en Partij van de Arbeid. En dat is een motie om een aantal toezeggingen die de

wethouder in de commissie gedaan heeft extra kracht bij te zetten en dat gaat over de pilot in de Bloemenbuurt, die uitgebreid gaat worden naar de Gravenbuurt. En om vervolgens tot een structurele situatie te komen, waarin die pomp kan blijven staan en waarin in overleg met de omwonenden afgesproken wordt hoe het gewenste waterpeil wordt ingezet. En daarbij, zeker vanwege de onzekerheid die er aan de kant van de bewoners is, om daarbij ook te vermelden dat de gemeenteraad expliciet betrokken wordt op het moment dat er een wijziging plaatsvindt in het beleid rondom deze pomp. Voor de rest kunnen wij instemmen met het plan zoals het voorligt en zullen wij ook enkele moties en in ieder geval het amendement van ChristenUnie-SGP mede ondersteunen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Behoud een werkzame pomp in Hillegersberg

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025; Constaterende dat:

- in het GRP voor 2021-2025, net als in eerdere jaren, een goede samenwerking met de bewoners zeer belangrijk is;
 - de installatie van een pomp in Hillegersberg om paalrot te voorkomen een voorbeeld is van goede samenwerking tussen de gemeente en bewoners;
 - de bewoners van Hillegersberg al sinds 2005 structureel te maken hebben met een lage grondwaterstand waardoor paalrot kan optreden en funderingsproblemen kunnen ontstaan in de wijk;
 - de bewoners, vertegenwoordigd in de initiatiefgroep 'Grondwater Op Peil', zich met behulp van de pomp al jaren succesvol inzetten om paalrot te bestrijden;
 - de initiatiefnemers de gemeente daarom nog steeds dankbaar zijn voor de installatie van de pomp jaren geleden en de pomp dus graag willen behouden;
- Overwegende dat:



- in het GRP 2021-2025 echter niet duidelijk naar voren komt dat de gemeente de pomp in Hillegersberg ook echt wil behouden;
- de woordvoerder van GOP op 13 januari 2021 heeft ingesproken in de commissie BWB om dit aan te kaarten en de wethouder te vragen de pomp te behouden;
- de wethouder heeft toegezegd in de commissie van 13-01-2021 de pomp voor onbepaalde tijd te willen behouden door deze toe te voegen aan de 'kleine gemalen' van de gemeente Rotterdam;
- bewoners uit gesprekken met de gemeente de indruk krijgen dat dit anders wordt geïnterpreteerd dan door de wethouder toegezegd;
- dit voor frustraties zorgt bij de initiatiefnemers van GOP;
- deze onduidelijkheid over het voortbestaan van de pomp onterecht is aangezien bewezen is dat de pomp succesvol is in het voorkomen van paalrot;
- hiermee ook hoge kosten voor funderingsherstel in de Bloemen- en Gravenbuurt zijn vermeden;
- dit tot slot een prachtig voorbeeld is van een goed werkend burgerinitiatief waarbij de bewoners zich gepassioneerd inzetten voor het behoud van hun eigen omgeving;

Verzoekt het college:

- om de pilot met de pomp in de Bloemen- en Gravenbuurt in Hillegersberg voor onbepaalde tijd voort te zetten;
- de huidige pilot om te vormen naar structureel beheer. Hiertoe een beheersovereenkomst te sluiten met betrokken bewoners, waar overleg met bewoners over gewenst waterpeil onderdeel van uitmaakt;
- de gemeenteraad expliciet te betrekken bij eventuele beleidswijzigingen omtrent de inzet van deze pomp;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E.C. Eskes, T.J. Vonk, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, C.M. Zeegers, A. Kockelkoren, B. van Schaik en D. Yildirim

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Dan staat verder op mijn lijst mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel. Nou, allereerst dan dus mijn complimenten aan het college voor dit goede rioleringsplan. Er wordt veel geïnvesteerd in de rioleringen, er is ook heel veel aangelegd. En het mooie van dit nieuwe plan is, dat er ook steeds meer aandacht is voor die buitenruimte, omdat we natuurlijk zien dat heel veel wateroverlast ook gecreëerd wordt doordat dat allemaal eerst hier via de riolen moest worden afgevoerd, maar dat we dat nou juist ook heel goed in de buitenruimte kunnen doen. En dat dat voor de klimaatadaptatie superbelangrijk is. Nou, los van deze zaken rond de buitenruimte, hebben we ook in de commissie natuurlijk gesproken over de funderingsproblematiek die juist ook weer heel erg veel plaats heeft bij een wat hogere waterstand. En dat er allerlei projecten zijn vanuit bewoners, mevrouw Eskes heeft daar al naar verwezen, en wij zullen dan ook haar motie daaromtrent mede indienen, evenals het amendement dat door ChristenUnie-SGP is opgesteld op dit terrein. Omdat het heel erg belangrijk is, juist ook voor bewoners die hun verantwoordelijkheid ook voor die funderingsproblematiek heel zwaar voelen. Het gaat tenslotte ook om hun huizen. Dat we daarin juist die samenwerking ook goed in de toekomst borgen.

We hebben nog één aanvulling op het geheel en dat is toch dat we ook zien, dat borduurt eigenlijk wel een beetje voort op die initiatieven vanuit bewoners van Hillegersberg en Schiebroek, en dat is Citizen Science. We zien dat burgerwetenschap steeds breder vorm krijgt, steeds toeneemt, vaak in luchtkwaliteitsmetingen, maar ook bij het tellen van vogels en noem maar op. Maar dat je dat ook in dit geval heel goed kan gebruiken, zoals dat ook in Hillegersberg en Schiebroek is. Dus wij dienen een motie in, samen met een aantal andere partijen om toch meer werk te maken nog van die burgerwetenschap, van die Citizen



Science, om dat ook echt te omarmen en daarin met bewoners nog meer samen te werken en hun kennis ook echt tot hun recht te laten komen en er ook nog zelf voordeel van te hebben, want zo kunnen we nog beter zorgen voor een betere fysieke leefomgeving om het maar zo te zeggen. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Samen meten en weten we meer!

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het Gemeentelijk Rioleringsplan Rotterdam 2021-2025; Constatende dat:

- actieve communicatie en participatie met Rotterdammers één van de doelen is waar het college naar streeft bij de uitvoering van het GRP;
- wereldwijd miljoenen burgers participeren in citizen science, ofwel burgerwetenschapsprojecten;
- 95 procent van de Nederlandse EU-rapportages over biodiversiteit gevuld worden met citizen science-data en citizen science dus grote meerwaarde heeft voor beleid;
- er bij de uitvoering van het GRP meer informatie gestuurd gewerkt wordt en er dus ook meer data verzameld zal worden;

Overwegende dat:

- de gemeente Amersfoort en Amsterdam reeds succesvol samenwerken met bewoners om meer informatie over de staat van het water te verzamelen;
- bewoners zo meer te weten komen over het waterbeheer bij hen in de omgeving en zich er zo meer betrokken bij voelen;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe citizen science valt in te passen in de participatiedoelstellingen van het GRP;
- in de voortgangsrapportages terug te komen op de inpassing van citizen science in de participatie bij het GRP, inclusief een gerichte uitnodigingsstrategie om zoveel mogelijk Rotterdammers hierbij te kunnen betrekken;

- hierover een apart afdoeningsvoorstel te sturen naar de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. C.M. Zeegers, E.C. Eskes, A. Kockelkoren, T.J. Vonk en B. van Schaik

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel, voorzitter. Ja, onze tijd kenmerkt zich steeds meer door weerextremen, zo sta je op het ijs en zo loop je, hopelijk van het weekend, in je T-shirt. En dat vereist een actief beleid rondom ons grondwater en rondom onze rioleringen. We zijn blij met de inzet van het college. Op één punt is wat ons betreft aanscherping nodig, en dat is als het gaat om hoe de gemeente omgaat met mechanische pompen om de grondwaterstand te beïnvloeden. De grondwaterstand is essentieel voor woningeigenaren als het gaat om behoud van hout en funderingen. In Hillegersberg loopt al enige tijd een experiment, waarbij gemeente en bewoners nauw samen optrekken. Uit dit experiment komt naar voren dat inzet van mechanische middelen door particulieren kan bijdragen aan het voorkomen van hoge kosten voor funderingsherstel. Waar het in andere gevallen mogelijk en nodig is, zal de gemeente daarin ondersteunen en faciliteren. En daartoe dienen we een amendement ‘Faciliteren van particulier initiatief’ in. Dat doen we samen met CDA, D66, VVD, Partij van de Arbeid en Leefbaar Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Faciliteren van particulier initiatief

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 te bespreking van ‘Het voorstel tot vaststelling



van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025.'

Besluit aan het Ontwerpbesluit
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025 toe te voegen:

Dat het strategische principe dat de grondwaterstand in het openbaar gebied niet wordt beïnvloed met mechanische middelen zoals pompen van toepassing is voor zover het de verantwoordelijkheid van de gemeente betreft. Dit laat onverlet dat er ruimte is voor particuliere initiatieven die de gemeente zal faciliteren binnen de kaders van het gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025.

Toelichting:

Uit het experiment in Hillegersberg-Schiebroek komt naar voren dat inzet van mechanische middelen door particulieren kan bijdragen aan het voorkomen van hoge kosten voor funderingsherstel. Waar dat in andere gevallen mogelijk en nodig is zal de gemeente daarin ondersteunen en faciliteren.'

w.g. T.J. Vonk, E.C. Eskes, C.M. Zeegers,
P.J.P. Lansink-Bastemeijer, D. Yildirim en
B. van Schaik

Het amendement is voldoende
ondersteund en maak deel uit van de
beraadslagen.

Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.
Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank u, voorzitter. Voorzitter, met dit Gemeentelijke Rioleringsplan wordt de verbondenheid met Rotterdam als waterstad duidelijk gemaakt. Maatregelen om overlast, wateroverlast in tempo op te vangen worden verbonden met maatregelen om wateronderlast tegen te gaan. In dit Gemeentelijk Rioleringsplan wordt duidelijker gekoppeld aan de klimaatdoelstelling en de maatregelen uit het Rotterdams Weerwoord. Dat is een goede zaak. We hebben het daar in de commissies uitgebreid over gehad. Daarbij

zijn we uitvoerig ingegaan op de problematiek van een langdurige, structureel te lage grondwaterstand, een stand die gebieden met veel woningen met houten paalfundering treft, de zogenaamde funderingsrisicogebieden. We hebben het dan eigenlijk over zo'n 20.000 woningen en in het Gemeentelijk Rioleringsplan staat bij herhaling het belang van samenwerking met onze inwoners. In het funderingsrisicogebied Hillegersberg komen al deze punten bij elkaar in het unieke samenwerkingsproject tussen gemeente, hoogheemraadschap en bewoners. Uniek, omdat nergens zo'n hechte betrokkenheid van bewoners bij het zoeken naar oplossingen om paalrot en ingrijpend funderingsherstel te voorkomen is vormgegeven. Intensieve bewonersparticipatie op alle fronten bij het zoeken naar vernieuwende methoden om de gezamenlijk doelstelling 'natte palen en droge voeten' inhoud te geven. In de Bloemenbuurt is succesvol geëxperimenteerd met een inlaatpomp. En we bespreken het evaluatierapport in de commissie. Het experiment wordt uitgebreid met de Gravenbuurt die na de rioolvervanging op de pomp wordt aangesloten. Ook in het Statenlaankwartier en De Laantjes wordt gezamenlijk onderzocht op welke wijze de houten paalconstructies onder water kunnen komen en er blijven, bestaande houten palen ten opzichte van het grondwater op verschillende hoogten. Actief toevoegen van water kan ook hier helpen. Om dit uit te zoeken is een mechanische voorziening, een pomp nodig. Hoe deze in te zetten, daar is onderzoek voor nodig en dat die nodig is om te kunnen experimenteren, dat is inmiddels duidelijk.

Tot slot, voorzitter, in het Gemeentelijk Rioleringsplan worden eisen gesteld aan het meewerken door de gemeente aan een extra voorziening, een pomp in de openbare ruimte op initiatief van de bewoners. En daarvoor moet voor de periode na het experiment, als de juiste mix van maatregelen vaststaat, een overeenkomst komen. Die gaat dus



eigenlijk over de beheerfase. Een dergelijke overeenkomst tussen de gemeente, het hoogheemraadschap en bewoners is uniek. Inhoud en vormgeving wordt uitgezocht tijdens de periode van experimenteren. En deze punten zijn eigenlijk neergelegd in mijn motie: 'Hillegersberg aan de bak', die ik hierbij als ondersteuning van de inzet van het college indien met de boodschap: ga door op de ingeslagen weg. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Hillegersberg aan de bak

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het Gemeentelijk Grondwaterplan 2021-2025; Constaterende dat:

- in het funderingsrisicogebied Hillegersberg sprake is van langdurig en structureel grondwateroverlast met als gevolg aantasting van houten paalfunderingen in het gebied, waaronder die van particuliere woningen;
- met het oog op het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van preventieve maatregelen eind 2017 op bestuurlijk niveau een samenwerking tot stand is gebracht tussen de gemeente Rotterdam, het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard en de Samenwerkende Bewonersgroepen Hillegersberg;
- op basis van een gezamenlijke aanpak met directe bewonersparticipatie met bewonersgroepen in de gebieden waar de rioolvervangning wordt voorbereid, uitgevoerd en geëvalueerd op experimentele basis met innovatieve oplossingen en flexibiliteit in aanpak en uitvoering gezocht wordt naar doelmatige en voor alle partijen efficiënte maatregelen;

Overwegende dat:

- het GRP5 de mogelijkheid opent op basis van particulier initiatief te komen tot toevoeging van mechanische hulpmiddelen als een waterinlaatpomp die om reden van doelmatigheid en efficiëntie kan worden aangebracht in het openbaar gebied;

- de experimentele inzet van een waterpomp onderdeel is van de gezamenlijke zoektocht om het gemeenschappelijk doel 'natte palen en droge voeten' ook in de deelgebieden Gravenbuurt en Statenlaankwartier/De Laantjes te realiseren;
- de betrokkenheid van het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard van belang is, aangezien medewerking van het hoogheemraadschap nodig is voor de plaatsing van de waterpompen, de aanvoer van voldoende water gedurende het hele jaar en deze verantwoordelijk is voor de hoogte van het singelpeil en de stabiliteit daarvan;

Van mening dat:

- de ontwikkeling van het gemeentelijk beleid met betrekking tot wateronderlast en wateroverlast, evenals uitvoering van Rotterdams WeerWoord, gebaat is bij voortzetting van het bestuurlijk experiment funderingsrisicogebied Hillegersberg tot en met de evaluatie van de rioolvervangning en andere genomen en experimenteel toegevoegde maatregelen;
- het onderzoek naar het voldoen aan de randvoorwaarden voor de inzet van mechanische hulpmiddelen als opgenomen in het GRP5 onderdeel dient uit te maken van het experiment;

Verzoekt het college:

- de samenwerking gericht op uitvoering van het experiment funderingsrisicogebied Hillegersberg voort te zetten;
- de raad door middel van voortgangsrapportages actief op de hoogte te houden van de voortgang, uitvoering en resultaat;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D. Yildirim en C.M. Zeegers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mevrouw Yildirim. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik wou eigenlijk alleen maar van de gelegenheid gebruik maken



om te zeggen dat wij drie moties op dit agendapunt indienen en die zijn ontsloten op het RIS.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Afkoppeling hemelwater in de vuistregels voor het bouwen

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025;

Constaterende dat:

- het gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025 uitgaat van de eigen verantwoordelijkheid van eigenaren van een perceel om hemelwaterverwerking af te koppelen van het riool;

- de vuistregels voor het bouwen door de gemeente Rotterdam worden gebruikt om ontwikkelaars van het vastgoed ertoe te bewegen tijdig juiste maatregelen te nemen in het ontwerp van nieuw vastgoed;

Overwegende dat:

- eigenaren van nog te bouwen woningen en niet-woningen er zeer bij gebaat zijn als reeds in het ontwerp van het vastgoed een afkoppeling naar het riool wordt gerealiseerd;

Verzoekt het college:

- afkoppeling van hemelwater naar het riool een plek te gunnen in de vuistregels voor het bouwen;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 3. Belast grootverbruikers water, grootgebruikers riool

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025;

Constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam in de tariefstelling van de rioolheffing geen gebruikersdeel toekent aan de aanslag;
- de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Utrecht in de tariefstelling van de rioolheffing een gebruikersdeel toekennen aan de aanslag op basis van de afvoer van afvalwater en opgepompt grondwater van het perceel naar het riool vanaf een drempelwaarde, te weten respectievelijk 500 kubieke meter, 300 kubieke meter en 250 kubieke meter;

- kosten die worden toegerekend aan het gebruikersdeel bestaan uit variabele posten die daadwerkelijk verband houden met onderhoud van het riool door het grootverbruik van het riool, dus uitgezonderd vaste posten zoals reiniging van straatkolken, reiniging oppervlaktewater of kapitaalslasten;

Overwegende dat:

- het gebruikersdeel in de drie andere grote steden tot doel heeft om grootgebruikers van het riool extra te belasten, omdat dit recht doet aan het principe dat de gebruiker moet betalen;

- een mooie bijvangst van toevoeging van het gebruikersdeel is dat er een financiële prikkel ontstaat bij grootverbruikers van water om hun waterconsumptie omlaag te brengen;

Verzoekt het college:

- een gebruikersdeel toe te voegen in de tariefstelling van de rioolheffing op basis van de afvoer van afvalwater en opgepompt grondwater vanaf een bepaalde drempelwaarde, bij voorkeur vanaf 250 kubieke meter (het ‘Utrechtse model’);

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 4. Opvang hemelwater voor doorspoeling toilet in nieuw of gerenoveerd gemeentelijk vastgoed

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling



van het gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025;

Constaterende dat:

- het toilet nog altijd wordt doorgespoeld met leidingwater, wat vervolgens als afvalwater naar het riool wordt geleid;

Overwegende dat:

- het zonde is om het toilet door te spoelen met leidingwater, zeker in tijden van waterschaarste en ook omdat er veel energie wordt verbruikt in de waterzuivering;

- gebruik van leidingwater voor doorspoeling van het toilet leidt tot meer druk op het riool, omdat het hemelwater nog altijd rechtstreeks het riool instroomt;

Voorts overwegende dat:

- de gemeente nieuwbouw pleegt in het gemeentelijk vastgoed (inclusief onderwijshuisvesting) of grondig renoveert (dus met behulp van een renovatiearchitect), wat kansen biedt om de opvang van hemelwater ter doorspoeling van het toilet te integreren in het ontwerp en/of het programma van eisen;

Verzoekt het college:

- opvang van hemelwater ter doorspoeling van het toilet integraal te verwerken in het ontwerp en/of programma van eisen voor nieuwbouw of grondige renovatie van gemeentelijk vastgoed;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter. Wat GroenLinks betreft is dit voorliggende rioleringsplan van buis naar buitenruimte een goede stap in een integrale kijk op het stedelijk watersysteem. Gekoppeld aan het Rotterdams WeerWoord kan zo beter gestuurd worden op het langer vasthouden van water, klimaatbestendigheid en het scheiden van waterstromen. Een aantal belangrijke

stappen moet nog worden gezet, zoals een hemelwaterverordening en klimaatgerichte normering. En wij sporen het college aan om hier voortvarend mee aan de slag te gaan. Ook de afgelopen jaren hebben bewoners in verschillende wijken al laten zien dat zij met al hun kennis, kunde en inzet van enorme meerwaarde zijn bij het werken aan een goed functionerend stedelijk watersysteem. Of het nu gaat om de bewoners in Hillegersberg, Middelland of de Agniesebuurt, of individuele bewoners die hun regenwater hebben afgekoppeld van het riool en een regenton hebben geplaatst in of op hun balkon. GroenLinks wil al deze mensen bedanken voor hun inzet. Want alleen in samenwerking komen we tot een robuust Rotterdams watersysteem. Daarom dienen we ook samen met D66 en anderen de motie 'Samen meten en weten we meer in' en steunen we andere moties op dit punt. Tot zover. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dat zijn mooie opmerkingen, mevrouw Kockelkoren, een hemelwaterverordening, dan hebben we dus een verordening die hemelwater verordent. Schitterend, die moeten we inlijsten.

Mijnheer Van Baarle, u stond op mijn lijst. We hebben geprobeerd u binnen te halen, dat is niet gelukt. U kunt het nog proberen, ja hij is er. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Dank u wel. Ja, zoals het gaat met thuiswerken stond er een pakketbezorger voor de deur, net op het moment dat ik in moest komen. Dus excuses daarvoor, maar ik ben er nu.

Allereerst namens de fractie van DENK ook woorden van waardering in de richting van het college voor het voorliggende plan en ook woorden van waardering in de richting van alle mensen in de stad die dag in dag uit met dit onderwerp bezig zijn. En er zijn goede stappen gezet in dit Rioleringsplan, waardoor er ook stappen gezet worden die ertoe leiden dat de eerste geraamde stijging van de rioleringsheffing, dat die



lager gaat uitvallen. En de oorzaak hiervan is natuurlijk het beleid in het verleden, dat hiervoor een lening is afgesloten door het vorige college onder de verantwoordelijkheid van Leefbaar Rotterdam en daar betalen de Rotterdammers nu voor, dat is al vaak gezegd. Maar het is goed dat die stijging nu binnen de perken wordt gehouden. Desondanks zijn wij, om de redenen dat het in de vorige periode zo is opgelost, daar nog erg kritisch over. Wij vinden het niet goed dat de lasten van Rotterdammers door dat beleid nog steeds moeten stijgen. In een heel vroeg stadium hebben wij namens de fractie van DENK al samen met onder andere het CDA een motie ingediend om op te roepen tot een zo doelmatig mogelijke uitvoering van dit plan. En ik zou aan de wethouder willen vragen hoe die doelmatigheid ook in de toekomst bij de uitvoering nadrukkelijk aandacht gaat krijgen, zodat we de te waardenen stap die nu gezet wordt om de lastenstijging wat binnen de perken te houden, om dat nog lager te doen uitvallen. Ik dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan gaan we naar de wethouder, wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Beste raadsleden, voorzitter, ik heb zowel in de commissie als nu ook de waardering gehoord voor de uitvoering van het grote werk aan de riolering de afgelopen jaren. De kosten hebben zich gunstig ontwikkeld. Er zijn heel veel oude riolen vervangen. Er zijn er heel veel nu vele kilometers meer dubbel uitgevoerd. We hebben heel veel vergroening kunnen combineren in wijken waar we met de riolering aan de gang gingen, werk met werk maken. En altijd is participatie gezocht in de wijken waar we dat werk gingen uitvoeren. Nu maken we de keuze om daarmee door te gaan, maar nog meer dan de afgelopen jaren de buitenruimte centraal te stellen en niet zozeer de buis, de rioolbuis. En ook daar heb ik de steun voor gehoord van de raad

en dat is heel fijn. Dat is heel belangrijk en dat gaan we dan ook waarmaken.

Met een aantal moties zijn accenten gelegd, voorzitter, en die accenten neem ik even door. Het eerste accent is de drainage, het attenderen daarvan op bewoners, van mijnheer Van Schaik namens Leefbaar Rotterdam. Een goed en duidelijk dictum. We willen dat, zoals besproken in de commissie en zoals ik ook al heb toegezegd, zeker met de motie nog versterken en omarmen. We gaan dat meenemen in de standaard communicatiestrategie.

Twee is Partij voor de Dieren, die zegt: koppel dat hemelwater nou af als onderdeel van de vuistregels voor het bouwen. Dit is wel een terecht punt. Ik heb een aantal raadsleden dat ook horen zeggen. Haal dat hemelwater, waar een prozaïsch vervolg op kwam van u, voorzitter, haal dat hemelwater nou uit de rest van de waterverwerking, want dat is gewoon schoon water. En in de verordening 'Beheer ondergrond Rotterdam' gaan we dat regelen. In de Omgevingswet, als die in werking treedt, passen we de bouwregelgeving daarop aan en het is onze planning om nog voor de zomer uw raad daarover een voorstel te doen. En overigens geldt dat voor bouwers en ontwikkelaars, dat als je vanaf 500 vierkante meter in de verharding werkt, dan is het al een plicht. Dat betekent, voorzitter, dat deze motie overbodig is, want dat is precies wat we gaan doen. Dus heel belangrijk en we gaan het doen en deze motie, ja voegt daar niet verder iets aan toe. We gaan dat doen.

De Partij voor de Dieren heeft ook een motie ingediend over de grootgebruikers in het riool. En ik kom dan ook op het punt van DENK. Ik merk dat voor sommige fracties er een wens is om het tarifieringssysteem, het heffingssysteem te veranderen. En we hebben daar in de commissie, denk ik, uitgebreid over gesproken en het college is daar niet voor. Het is een ingewikkeld vraagstuk, het heeft



aspecten van inkomensverdeling, administratie, incasso. Het moet een robuust goed systeem zijn en we zijn niet overtuigd dat het huidige systeem beter wordt met een veranderd systeem. En ik weet dat ik dan niet zeg wat die fracties graag zouden willen, maar het is onze voorkeur om daar niet de energie nu op te zetten. De winst daarvan is niet groot genoeg. Dus deze motie ontraad ik.

De proef met opvang van het hemelwater voor de wc, de Partij voor de Dieren. Ik wil daar toch even zeggen: in de basisschool De Sleutel op Zuid wordt nu zo'n full-scale toepassing gedaan; opvangen van water en daarmee de toiletten, ja door laten stromen. We hebben daar ook aan betaald en dat hebben we niet zomaar gedaan, dat is om ook echt ervaring op te doen: werkt dit? Is de hoeveelheid altijd goed? Is de druk genoeg? Werkt het in de praktijk zodanig? We gaan dat evalueren en die evaluatie wil ik u ook doen toekomen, opdat we met die evaluatie ook kunnen zeggen: zo moeten we het gaan doen. We willen dat niet lichtvaardig doen, omdat er wel een kostenverhogende kant is van renovatie of nieuwbouw. Dus de Partij voor de Dieren kan gerust zijn dat dit onderwerp op de agenda blijft.

'Hillegersberg aan de bak', ja heel veel raadsleden hebben gereageerd op de inbreng van enthousiaste en deskundige en betrokken bewoners uit Hillegersberg, Bloemhof, Gravenbuurt. Daar is iets heel bijzonders aan de hand. Ik heb ook aan de raad gezegd: dat heeft zijn vergelijk in Nederland niet. Het is kostbaar, maar ook heel waardevol. Er wordt door de Partij van de Arbeid een dictum voorgelegd met een motie, het doorgaan met die samenwerking en de raad ook actief op de hoogte houden van die samenwerking. En ik denk dat dat recht doet aan de mooie samenwerkingstraditie die er is. En ja, deze motie willen we dan ook omarmen. En ik kom daar straks, bij de moties van het CDA, nee die pak ik meteen mee, voorzitter. Het CDA gaat ook in op Hillegersberg en zegt: ja, mooi dat het

gebeurt en dat we het evalueren, maar het moet ook niet zomaar ineens ophouden. En we hebben daar goed over gesproken, denk ik, maar met een motie krijgt dat nu even, ja het zwaarste instrument van de raad, namelijk: kies voor onbepaalde tijd in die samenwerking. Dat betekent dat de raad niet als bij toeval kan horen dat het gestopt is, dat zal niet gebeuren. Wat we nu gaan doen is een beheerovereenkomst opstellen met die betreffende bewoners, met het waterschap en met de gemeente, waarin goed de rollen zijn verdeeld over wie doet wat met welke verantwoordelijkheid ook. En dat betekent dat de pilot daarmee als vanzelf overgaat in de bestendige beheerovereenkomst en dat we daarmee volgens dit dictum ook gaan werken. Dus deze motie kan ik omarmen. Dus Partij van de Arbeid en CDA, op de moties 'Hillegersberg' reageren we positief.

Dan 'Samen meten en weten we meer'. Citizen Science, ja eigenlijk is dat in datzelfde project Hillegersberg ook gebleken. Ik denk dat dat ook deze motie geïnspireerd heeft, kennis van de burgers, citizen science in te brengen in het verhaal. En er worden een paar dingen in het dictum gevraagd die we willen omarmen, opdat we dit niet vrijblijvend doen, maar echt als een belangrijk onderdeel maken en dat ook terug laten zien aan de raad wat we daarvan leren. En ik heb ook in het voorbespreken met de indiener van D66, mevrouw Zeegers, besproken: nog meer dan het leren werken met citizen science in de riolering, is het ook het leren van citizen science in de praktijk van de gemeente Rotterdam.

Voorzitter, het laatste punt is het amendement en dat amendement van de ChristenUnie-SGP, past helemaal bij hoe we willen omgaan met particuliere initiatieven. Hoe bewerkelijk ze ook zijn, ze geven veel meer bestendigheid, robuustheid, betrokkenheid naar de toekomst toe. Dus deze motie omarmen we. Dank u wel.



De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik weet niet of op deze manier zo alle vragen zijn beantwoord en de moties van advies zijn voorzien. Wellicht een check bij u of dat het geval is. Er zijn veel moties bij het onderwerp ingediend. Het zijn er in totaal zeven en één amendement en die worden vanavond in stemming gebracht. Ja wethouder, u bent nog steeds te horen met uw staf, dus misschien dat u uw microfoon kunt uitzetten.

16. Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de nota's van de uitgangspunten voor het Codrico-terrein en voor het Maritiem Centrum, alsmede cofinanciering ten behoeve van de woningbouwimpuls

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 16: Het herziene voorstel tot vaststelling van de nota's van de uitgangspunten voor het Codrico-terrein enzovoorts, enzovoorts. Ik hoop dat wethouder Kurvers meeluistert, daar ga ik van uit. Als eerste geef ik het woord aan mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u wel, voorzitter. Inzake het Masterplan Codrico-terrein vinden wij als Leefbaar Rotterdam dat er grote ambitie spreekt uit dit plan. Het ombouwen van een monumentale fabriek als rijksmonument naar woningen, een hotel en een wandelpromenade over de kade vinden wij sterke punten van dit plan. Ook het Maritiem Centrum in de Rijnhaven ziet er spectaculair uit, verbonden met loopbruggen met de kades. Rijnhaven wordt er een stuk intiemer door. Het aantal woningen van maar liefst 1500 is ook heel hoog en dat juichen wij op zich toe. Vraag is nog of er vanuit allerlei vervolgonderzoeken inzake het bestemmingsplan het allemaal kan. Segmentering van de woningen, het bestaat uit de helft betaalbaar, 10% sociaal en 40% middeldure segment. Dit ook om een rijkssubsidie hiervoor van acht miljoen te krijgen. Die tot nu toe helaas niet is afgewezen, maar er komt nog een poging doen om die alsnog binnen te krijgen. In

het middensegment is 30% middeldure huur en 10% middeldure koop van toepassing. Wij vinden dat een scheve verhouding die geen recht doet aan de enorme vraag naar middeldure koopwoningen in Rotterdam. Daarom dienen wij als Leefbaar Rotterdam een motie in genaamd 'Codrikoop' om het percentage op te hogen naar 15% en de middeldure huurwoningen daarmee te verlagen naar 25%. Met daarbij ook een zelfbewoningsplicht van tien jaar en een antispeculatiebeding. Bij de uitleg van de wethouder hierover bleek dat de hoogte van het verhoogde huurpercentage met name voortkomt uit de hoge woontoren van 220 meter hoogte. Die moet voor 70 procent zijn voorverkocht aan een belegger om een financiering binnen te halen om deze toren überhaupt van start te kunnen laten gaan. Door deze systematiek ontstaat een overschot aan huurappartementen van boven de duizend euro huur per maand waar veel jonge starters of doorstromers niet op zitten te wachten. Doordat er ook veel vergelijkbare torens in ontwikkeling zijn in Rotterdam en met daarin 100% huur, zoals bijvoorbeeld Boompjes 60-68 met 342 huurappartementen 100%, Blaak, oude Rabobank 300 huurappartementen 100%, Groene Kaap 75% huurappartementen daarin, kunnen jonge mensen op deze manier niet meer aan vermogensopbouw voldoen. Om hiervoor een oplossing te vinden dienen wij een motie in genaamd 'Doorbouwen voor starters en doorstromers', om samen met het Rijk, namens de grote steden instrumenten te ontwikkelen, waarbij het Rijk een deel van 20 procent van de voorfinanciering naar zich toe kan trekken om deze woningen niet tot huurappartementen te laten bouwen, maar deze als middeldure koopappartementen te kunnen laten aanbieden aan inwoners. Deze motie is in principe niet alleen bedoeld voor de Codrico-toren, maar ook in de toekomst voor andere hoogbouwprojecten, zoals RISE bij het Hofplein, Schiekadeblok-toren, Hart010 bij het Churchillplein en de Lumière-toren. Deze motie dienen wij samen in met de



VVD, ChristenUnie-SGP, D66, Partij voor de Dieren en het CDA. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Putten heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Codrikoop

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het ‘Codrico-terrein’;
Constaterende dat:

- op het Codrico-terrein 10 procent middeldure koopwoningen worden gebouwd; Overwegende dat:
- vooral starters en doorstromers op de woningmarkt vragen om een (middeldure) koopwoning, omdat zij vermogen op willen bouwen en liever niet willen huren;
- er bij veruit de meeste projecten stevast meer huurwoningen dan koopwoningen worden gebouwd, doordat de woningen opgekocht worden door beleggers die deze vervolgens verhuren;
- de wethouder nog wel wat koopwoningen in te halen heeft, omdat de bouwprojecten bulken van de huurhuizen: Blaak 333 is 100% huur, Codrico is 65% huur, De Groene Kaap is 79% huur en ga zo maar door;

Verzoekt het college:

- verder te gaan dan haar eigen target (10% middeldure koopwoningen per project) door met de ontwikkelaars van het Codrico-terrein in gesprek te gaan om het aandeel koop in het middensegment te vergroten van 10% naar 15%;
- bij deze woningen te streven naar een zelfbewoningsplicht en antispeculatiebeding met de duur van tien jaar;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. J.W. van Putten, J.W. Verheij, T.J. Vonk en R.C.J. de Roon

Motie 2. Doorbouwen voor starters en doorstromers

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het ‘Codrico-terrein’;

Constaterende dat:

- de vraag van starters én doorstromers naar middeldure koopwoningen zeer hoog is;

- te weinig middeldure koopwoningen gebouwd worden;
- snelle realisatie van bouwplannen in de stad gewenst is;

Overwegende dat:

- projectontwikkelaars voordat de bouw start de voorfinanciering geregeld willen hebben, waarvoor verkoop van minimaal 70 procent van de woningen meestal een vereiste is;
 - banken sinds de kredietcrisis minder aan projectfinanciering doen, waardoor projectontwikkelaars aangewezen zijn op beleggers die garant staan voor de financiering door afname van woningen die ze vervolgens verhuren;
 - koopwoningen in het middensegment minder opbrengen dan huurwoningen voor ontwikkelaars waardoor de grondwaarde van projecten daalt;
 - kopers hierdoor in het middensegment achter het net vissen;
 - voor een goed functionerende woningmarkt het aanbod van koop- en huurwoningen dezelfde verhouding moet hebben als de vraag naar koop en huur;
 - naar aanleiding van de bespreking over het Codrico-terrein, in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte, er nu samen naar een nieuwe oplossing wordt gezocht voor bovenstaande problematiek;
- Verzoekt het college:
- samen met andere grote steden en het Rijk instrumenten te ontwikkelen om te zorgen dat ontwikkelingen niet vertraagd worden in afwachting van de minimaal vereiste voorverkoop of een onhaalbare grondexploitatie, zodat koopstarters en -doorstromers sneller aan een koophuis komen zonder dat dit automatisch leidt tot kleinere koopwoningen;
 - hierbij verschillende mogelijkheden te onderzoeken, waaronder in ieder geval een “Doorbouwfonds” waarbij de Rijksoverheid voor de start van de bouw voor 20 procent van de voorverkoop van middeldure koopwoningen garant staat om deze vervolgens beschikbaar te maken voor



starters en doorstromers die een woning willen kopen;
- het afrekenmoment voor de grond te verschuiven, zodat de ontwikkelaar dit pas betaalt na voldoende voorverkoop;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. J.W. van Putten, J.W. Verheij, T.J. Vonk, R.C.J. de Roon, R.T.J. van der Velden en E.C. Eskes

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen

Dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u, voorzitter. Over Codrico. De mogelijkheid om te komen tot een ontwikkeling van het Codrico-terrein biedt de kans de ontbrekende schakel in de gebiedsontwikkeling Rijnhaven aan te pakken. GroenLinks is daarom in principe voor deze ontwikkeling, waarmee een fabriek met milieucategorie 4 verdwijnt uit het gebied en de bouw van circa 1500 woningen mogelijk wordt gemaakt. Wel hebben we naar aanleiding van recente brieven twee vragen. Vandaag maakte het ministerie bekend dat voor deze ontwikkeling geen geld uit de tweede tranche woningbouwimpulsgeld beschikbaar komt. Wat betekent dat voor het proces en voor het beschikbaar stellen van de gevraagde drie miljoen in het geval de derde tranche wel wordt toegekend? En in het geval dat het niet wordt toegekend? Kan de wethouder hier een toelichting op geven?

En de tweede vraag: bewoners en andere partijen schrijven ons aan omdat zij de ontwikkeling wel erg snel vinden gaan en beter betrokken willen worden bij de ontwikkelvisie. Op welke manier wil de wethouder dit vormgeven de komende tijd?

Als laatste zijn wij geen voorstander van het uitbreiden van het aandeel middenkoop, zoals een aantal andere partijen, maar hebben wij wel veel waardering voor de inspanning van

mijnheer Van Putten om ervoor te zorgen dat de koopwoningen die gebouwd worden ook echt beschikbaar zijn voor individuele particuliere Rotterdammers. En dat voorstel zullen wij dan ook van harte steunen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Verheij. Ik zoek nog mijnheer Verheij. Dan ga ik naar mijnheer De Roon als eerste. Mijnheer Verheij intussen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja, maar laat mijnheer De Roon vooral even eerst gaan voorzitter. Dank u.

De heer **DE ROON** (d66). Oké, nu moest ik weer even schakelen. Ja dank, dank voorzitter. Ja, in de commissie is al uitgebreid gesproken over het Codrico-terrein en het Maritiem Museum en de nota van uitgangspunten die voorligt. Het is ook al eerder gezegd, D66 is een groot voorstander van de ontwikkeling in het Rijnhavengebied. Er zijn echter nog wel een paar vragen bijgekomen naar aanleiding van brieven die we onlangs vanochtend nog hebben ontvangen. En de eerste gaat, volgens mij ging mevrouw Kockelkoren daar ook al op in, over de financiering van de tweede tranche, en we hebben daar ook al eerder vragen over gesteld, over hoe dat zit. Maar de eerste reactie was dat dat toch wel even slikken is. Gelukkig krijgen we een derde kans, maar wellicht kan de wethouder daar nog even op ingaan, hoe dat zo gelopen is.

Dan nog twee brieven van De Bok en een andere burgerbrief. Ja die brief hebben wij ook gisteren nog bekeken en wij zouden het wel op prijs stellen als de wethouder daar ook nog even op in kon gaan. En dan met name op het punt van participatie en de cultuurhistorische waarde van het Codrico-gebouw. Hoe ziet het vervolg eruit? Hoe pakt de ontwikkelaar dat verder op? En wat wordt de rol van de Monumentencommissie en Welstand daarbij? Wat zijn de vervolgstappen naar het bestemmingsplan? Graag nog een reactie van de wethouder daarop.



Nou, mijnheer Van Putten heeft het al uitgebreid gezegd, hij heeft twee moties die hij wilde indienen. Nou, ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Kockelkoren, sterker nog: hele goede moties. Terecht ook om het aandeel van 10% koop, 10%, dus 90% niet, dat vinden wij ook uit balans. Het is heel goed om die naar vijftien procent op te trekken. Dus dat is ook de reden dat wij ook de motie van Leefbaar Rotterdam op dit punt hebben ondersteund. En wij steunen ook de zelfbewoningsplicht en het antispeculatiebeding dat daarin zit. En ook de andere motie over het Doorbouwfonds en het eerdere afrekenmoment heeft onze steun. Ik denk dat Leefbaar Rotterdam terecht heeft opgemerkt vorige keer: ja, ontwikkelaars moeten natuurlijk het project kunnen bekostigen, de belegger moet het project kunnen bekostigen. Maar ja, tien procent koop in dit segment vinden wij ook wel heel erg weinig, dus steun daarvoor. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Ja, ik kan mij grotendeels aansluiten bij de woorden van mijnheer De Roon ten aanzien van de Codrico-ontwikkeling. Goede ontwikkeling voor de stad, goede ontwikkeling om van de Rijnhaven een nieuw kernpunt van de stad te maken. Samen met de rest van de ontwikkelingen rondom de Rijnhaven kan dit een fantastisch gebied worden, een enorm verdicht gebied met hoge kwaliteit waar het ontzettend prettig wonen en werken is. Wij steunen inderdaad ook de moties van mijnheer Van Putten om ervoor te zorgen dat er voldoende koopwoningen ook in dit gebied komen en om in bredere zin ook te onderzoeken op welke manier we kunnen bewerkstelligen dat er vaker voldoende koopwoningen in het middensegment beschikbaar komen. Want als er iets is waar een gierend tekort aan is in onze stad, dan zijn het wel woningen juist in dat segment. Met andere woorden: grote steun van de VVD. Wij kijken

reikhalzend uit naar een succesvolle aanmelding voor de derde tranche van de rijksmiddelen om uiteindelijk ook die elf miljoen binnen te slepen die hiervoor nodig is en we hebben er alle vertrouwen in dat ook de minister tegen die tijd zal inzien dat dit een van de mooiste plannen op haar lijstje is, waarmee dat ook gefinancierd gaat worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ja, in de commissie hebben we ons positief-kritisch uitgelaten over de Nota van uitgangspunten over de ontwikkeling van het Codrico-terrein. Het is mooi dat er perspectief is en dat het rondje Rijnhaven wordt afgemaakt, inclusief een grote hoeveelheid woningen. Maar vanochtend kwam het bericht, en mijnheer De Roon had het er ook al over, dat we voorlopig geen geld krijgen vanuit het Rijk. En dat geld is wel nodig om de complexe opgave in dit gebied te kunnen realiseren en de woningen betaalbaar te houden. Wat betekent dit bericht voor het Masterplan en verdere voortgang van het project? Dat is onze vraag aan de wethouder. En welke aanpassingen zijn nodig om wel tot een succesvolle aanvraag te kunnen komen? En wij kregen ook die brief, waar ook mijnheer De Roon al aan refereerde, van verontruste bewoners. En ik ben ook benieuwd naar de reactie van de wethouder op die brief, want het is natuurlijk wel buitengewoon wrang dat als je als bewoners en gemeente al participerend een mooi stukje groen invult, je een paar maanden later moet vaststellen dat met de grootse plannen daar rücksichtslos een streep doorheen gaat. Graag een reactie van de wethouder. De bewoners zijn ook kritisch, plaatsen kritische kanttekeningen bij het omgaan met de monumenten. En dat doet ook een artikel dat deze week op Vers Beton verscheen. In dit artikel van Vers Beton wordt afgevraagd of het niet te vroeg is voor deze ontwikkelingen. Wordt het gebied niet te zeer opgezadeld met

verplaatsingskosten en zouden we niet beter kunnen wachten met de ontwikkelingen? We zijn benieuwd naar de visie van de wethouder op deze kritische geluiden van zowel de bewoners als van Vers Beton en de suggestie van Vers Beton om voorlopig maar niet te gaan ontwikkelen. En ten slotte steunen we van harte de moties die zijn ingediend door mijnheer Van Putten en ook zo uitgebreid zijn toegelicht door hem. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja dank u wel, voorzitter. De herontwikkeling van de voormalige Meelfabriek Latenstein, zoals ik hem altijd goed heb gekend op Katendrecht, is een prima initiatief. De SP had dolgraag ingestemd met dit plan, maar doet dat niet. Dat komt omdat van de 1500 woningen die er zullen worden gebouwd slechts 10% in de sociale sector komen. De SP vindt dat minimaal 10% te weinig, met 20% sociaal hadden we graag ingestemd. Helaas is dat niet iets waar u zich voor heeft ingezet. Over die 10% sociaal heb ik dan nog een volgende vraag: klopt het dat Woonstad Rotterdam als kandidaat-corporatie om deze woningen te bouwen enige terughoudendheid heeft om als opdrachtgeefster te gaan fungeren? En zo ja, wie zal zich anders ontfermen over de bouw van deze 150 woningen als Woonstad afhaakt? Tot zover voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Het plan, de Nota van uitgangspunten dat voorligt bij het zogenoemde Codrico-terrein is een ontwikkeling die goed kan zijn voor de stad met een toevoeging van flink wat woningen en die ook aansluit bij de ontwikkeling die we met elkaar gepland hebben aan de Rijnhaven. Dus in dat kader is DENK er een voorstander van dat we in dat gebied ervoor zorgen dat die ontwikkeling er komt.

De woningnood is groot en dat belang weegt zeer zwaar. DENK is uiterst teleurgesteld dat in de verdeling van woningcategorieën de sociale woningbouw er op dit moment zo bekaaid van afkomt. Dat is wat DENK betreft te weinig in tijden van enorme wachtlijsten en een groot tekort aan sociale huurwoningen. Maar in de algehele belangenafweging voor de stad met het woningtekort laten wij de ontwikkeling op dat gebied op dit moment prevaleren over die kritiek, dus wij zullen er wel mee instemmen, maar wij zijn over het gebrek aan sociale huurwoningen op die locatie, uiterst teleurgesteld. En wij hopen dat in de verdere uitwerking van de plannen hier toch meer aandacht voor kan komen. Ten tweede is er veel kritiek geuit door mensen in de omgeving, ik rond even af, nog twee seconden. Er is veel kritiek geuit van bewoners in de omgeving als het gaat om participatie. En namens DENK een oproep in de richting van de wethouder om hier meer werk van te gaan maken. Dank u.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan mijnheer Van Baarle. Hij moppert enigszins over het feit dat 10% te weinig is, maar hij gaat toch instemmen met dit plan. Stel dat dit percentage die 5% was geweest, 3% of 0, had u dan het plan afgewezen?

De heer **VAN BAARLE** (denk). Aan 'als-dan'-verhalen doen we niet mee, voorzitter.

De heer **JONKER** (sp). Ja, nou, we zitten aan de vooravond van de verkiezingen en dan gaat het alleen maar over 'als-dan' verhalen. Maar goed, ik zal genoeg moeten nemen met het antwoord van mijnheer Van Baarle. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De nationale verkiezingen, mijnheer Jonker, mag ik u eraan herinneren. We besturen hier nog altijd een stad.



De heer **JONKER** (sp). Gelukkig maar.

De **VOORZITTER**. Zo is het. Mijnheer Van Baarle was uitgesproken. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja dank u wel voorzitter. Ja, een prachtige ontwikkeling bij de Codrico-locatie. In de commissie hebben we daar uitgebreid bij stilgestaan en wat ons betreft alle steun voor dit plan. Ik zou nog kort een verzoek willen doen aan de wethouder. Er is een motie ingediend door Leefbaar Rotterdam, die heet 'Doorbouwen voor starters en doorstromers' en de achtergrond is dat mijnheer Van Putten vaak oproept tot het toevoegen van meer koopwoningen aan ontwikkelingen. En ik snap zijn verzoek wel, want ik gun ook iedereen een eigen woning, die je in volledig eigendom kunt hebben en waar je op termijn ook wat winst op kunt maken. Tegelijkertijd zit onze zorg in de beschikbaarheid in het middensegment en ook in het feit dat je voor middenkoop ook de grondprijzen omlaag moet bijstellen om die tot ontwikkeling te brengen. En het risico is dat je vervolgens als particulier die woning na een jaar of vier, vijf met forse winsten kunt verkopen. En dat gun je natuurlijk iedereen, maar gemeenschapsgeld is niet bedoeld om enorme spaarpotten voor particulieren aan te leggen. Mijn vraag aan de wethouder is dus of hij bij de motie 'Doorbouwen voor starters en doorstromers' wil betrekken het onderzoeken van instrumenten waarbij je voor koopwoningen deze langer kunt houden in het middensegment, dan wel tot een afrekenmoment kunt komen op het moment dat er woningen eerder verkocht worden, zodat we niet gemeenschapsgeld in zo'n ruime mate laten weglekken naar particulieren. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer, mevrouw Eskes. Ik check nog of er iemand nog een bijdrage wil leveren aan dit debat. Volgens mij heb ik alle mensen die op de lijst stonden inmiddels aan het woord gehad. Dat is het geval. Wethouder Kurvers, wilt u

alstublieft reageren op de gestelde vragen en de moties van advies dienen?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter en ook dank aan alle insprekers voor de bijdragen die geleverd zijn, waarin ook wel woorden van steun doorklinken. Uw raad herkent een stevige ambitie die er ligt, de potentie die het Codrico-terrein heeft. En dan niet alleen qua woningbouw natuurlijk, maar vooral ook het wegnemen van de fabriek haalt ook een deel van de belasting op Katendrecht weg. Die vaargeul komt vrij, er komt minder vrachtwagenverkeer. En we kunnen dat felbegeerde rondje Rijnhaven ook echt rond gaan maken. En dat 30 jaar eerder dan de erfpachtcontracten aflopen. We willen daar zo maken, natuurlijk ook gewerkt kan worden, waar horeca is en wat te beleven valt, kortom: echt een stad maken.

Er is een aantal vragen gesteld door de raad. Die zal ik eerst beantwoorden en tot slot zal ik toekomen aan de moties, waarbij ik ook de vraag van mevrouw Eskes meeneem, die als laatste gesteld is. Laat ik beginnen met de vraag naar de woningbouwimpulsen, want zowel mevrouw Kockelkoren als mijnheer De Roon en mijnheer Vonk en anderen stelden daar vragen naar. En ik heb in de commissie reeds gezegd: wij reserveren elf miljoen aan cofinanciering om deze ontwikkeling mogelijk te maken en we hebben voor elf miljoen aangevraagd bij het Rijk. Helaas is het deze ronde niet gelukt. Tegelijkertijd denk ik dat we niet bij de pakken neer moeten zitten, ik heb daarover persoonlijk contact gehad met het Rijk. Zij zijn voornemens om vrij snel hierna een derde ronde in gang te stellen. En we hebben op zich een degelijke en goede onderbouwing, alleen zij willen wel vervolgvragen stellen. En ze hebben ook vragen over de hardheid van het plan en de mogelijkheden tot realisatie. Wij krijgen nog een inhoudelijke toelichting ambtelijk, we zullen daar onze voordelen mee doen, we zullen daarmee de aanvraag gaan verscherpen en verbeteren. Ik zie dat dan



ook wel positief tegemoet, om die volgende kans en die volgende ronde te pakken. En ik denk ook dat het vaststellen en bespreken vandaag van de Nota van uitgangspunten daar ook weer een bijdrage aan gaat leveren, omdat we daarmee laten zien als gemeente Rotterdam dat we de haalbaarheid dan ook weer een stapje dichterbij hebben gebracht. Ook de ontwikkelaars en initiatiefnemers willen gewoon vol door met dit plan, zij zullen de komende tijd ook niet bij de pakken neerzitten. Die weten ook dat er een relatie is met het verplaatsen van de fabriek in de Spaanse Polder, daar wordt ook aan doorgewerkt in de tussentijd. En dit voorjaar, is mijn inschatting, zal de nieuwe tranche open zijn, zullen wij er weer aan mee gaan doen. Dat is dus ook hoe het proces eruit gaat zien. Mocht dan onverhoopt blijken dat het toch niet doorgaat, ja dan moeten we onszelf herbezinnen. Dan zal ik ook in overleg treden met uw raad over de mogelijkheden en de onmogelijkheden die er dan voor ons liggen. Maar voor nu gaan we gewoon door, zoals dat ook past bij Rotterdam.

Als het gaat over de participatie, want daar is ook een aantal vragen over gesteld, er zijn natuurlijk verschillende vormen van participatie geweest. We hebben het Masterplan Rijnhaven zelf gehad, dat heeft een veel langere aanlooptijd gehad. Daar is nog veel meer werk bij geweest. En bij dit project op het niveau van participeren, informeren en consulteren zijn er twee bijeenkomsten geweest: één fysiek en eentje helaas digitaal. Alhoewel het voordeel daarvan wel weer is dat dat soms wat laagdrempeliger is voor mensen. Al met al toch een flink bereik, het heeft ook geleid tot een aantal aanpassingen. Dus ook al was het informeren en consulteren, desalniettemin is er ook een aantal aanpassingen gedaan. De afstand van de woningen tot de moet minimaal 35 meter zijn. De bouwlogistiek over het water om Katendrecht te ontlasten, en ook nadrukkelijker in het plan zit nu mobility service om ook in de fase daarna, als het is opgeleverd om ook inderdaad de

parkeerdruk, de mobiliteitsdruk omlaag te brengen. Dus die participatieronde heeft wel degelijk wat opgeleverd en is hiermee ook nog niet klaar. Ik denk dat dat ook wel belangrijk is om te zeggen. Er zullen hierna werkgroepen gevormd gaan worden en hier kunnen omwonenden zich ook voor aanmelden om dan ook weer bij de uitwerking van het plan input te blijven leveren.

Mijnheer Vonk, toch nog een kleine reactie wat betreft het groen. Ik denk dat het ook goed is, in de commissievergadering hebben we het er ook over gehad, het is ook belangrijk als we kijken naar dat groen, die fabriekshekken die er nu staan, die gaan straks weg. Je kunt daar dan omheen lopen. Ik zie toch ook wel de relatie met de Rijnhavenontwikkeling in totaal. Er is echt flink substantieel groen toegevoegd. En nou, inmiddels is er dus ook die toezegging gedaan dat die minimale afstand 35 meter moet zijn. Ja, je zou dus ook, zoals in het artikel stond, je zou kunnen wachten. Dat betekent dus ook dertig jaar wachten, dertig jaar langer fabriek in Katendrecht, dertig jaar lang vrachtverkeerbewegingen en dertig jaar lang vaargeul en dertig jaar lang geen mogelijkheid om het rondje Rijnhaven af te maken. Ook juist dat maakt de koppeling naar de monumentale waarde, dat het soms ook in het belang is van onze monumenten om naar elkaar toe te bewegen. We hebben in Rotterdam ook voorbeelden gezien, waarbij de ontwikkeling en het vertrek bijvoorbeeld van ons postkantoor niet hand in hand gaan. En dat postkantoor staat nu al tien jaar leeg. Ik denk dat dat ook iets is wat wij willen, dat het juist mooi is beweegt.

Mijnheer De Roon, wat betreft de cultuurhistorische waarde. Juist in die Nota van uitgangspunten hebben we dat eigenlijk per blok in dit plan beschreven. Ik denk dat het dus ook goed is om die NvU vast te stellen nu, want dat is dan ook vanaf dat moment het toetsingskader waarlangs gewerkt kan gaan worden om te kijken of het plan ook echt voldoet aan de criteria van uw raad. Welstand en



Monument zal bij dat vervolgproces ook aangesloten worden. Die hebben al aangegeven hier ook gewoon goed vanuit hun rol en kritisch in mee te kijken en de RCE zal ook betrokken gaan worden. Dat zal dus allemaal via de reguliere werkwijze verder voortgaan.

Mijnheer Jonker, wij zijn in gesprek met Woonstad, dat klopt. Ik ga ervan uit dat we daar ook gewoon goed uitkomen. Het heeft mijn absolute voorkeur om gewoon een woningcorporatie die woningen te laten afnemen. Is dat niet bij Woonstad, dan wat mij betreft een andere corporatie. En lukt dat echt niet, dan hebben we in de commissie ook gezegd, dan gaan we die huurprijzen in ieder geval voor vijftien jaar vastzetten, zoals we ook bij het middensegment doen. Maar laten we daar niet van uitgaan, want laten we ervan uitgaan dat we daaruit gaan komen met elkaar.

Richting mijnheer Van Baarle: u gaf aan de algemene belangenafweging te zien, ook al had u liever meer sociaal gezien. U weet dat wij werken volgens de Gebiedsatlas, zo komen wij op deze verdeling. Maar misschien toch ook richting uw kant, juist toch ook substantieel woningen in dat middensegment toe te voegen, daartoe bieden we mensen toch ook een kans om door te stromen en doen we dus ook wat aan de algehele druk op de algehele woningmarkt, maar dus ook meer aan het sociale segment, zodat mensen dan een kans krijgen om door te groeien en wat achterlaten.

Over participatie heb ik net al een opmerking gezegd en er komen ook werkgroepen voor het vervolg.

Dan kom ik uit bij de twee moties die er liggen, de motie: 'Codrikoop', die oproept om in gesprek te gaan om te kijken of dat middensegment voor koop vergroot kan worden van 10% naar 15%. En er dan ook naar te streven die zelfbewoningsplicht en die antispeculatie daarop te zetten. Nou, die inspanning neem ik heel graag op mij. Ik weet dat er heel veel behoefte is aan

koop. Ik heb uw raad ook net gehoord. De discussie komt ook steeds terug en steeds manifester terug. Dus de urgentie is heel duidelijk. Ik denk dat koop ook bijdraagt aan eigenaarschap, ook in een wijk, en het dat dan weer bijdraagt aan sociale cohesie. Ik denk dat dat ontzettend goed is.

Tegelijkertijd zit er inderdaad dat spanningsveld, zeker bij dit soort grote ontwikkelingen. Er moet 70 procent afgenomen zijn voor de start bouw. Maar deze inspanning neem ik graag op me, alhoewel ik er geen garanties op kan leveren. Deze motie zou ik dan ook willen omarmen.

En dan hebben we de tweede motie: 'Doorbouwen voor starters en doorstromers'. En die verzoekt eigenlijk om instrumenten om hier structureel wat aan te gaan doen en komt met twee concrete suggesties: een doorbouwfonds waar de rijksoverheid ook een rol kan vervullen en het afrekenmoment van de grondprijzen verschuiven. Mevrouw Eskes voegt daar terecht aan toe: ja, het kan niet zo zijn dat wij de spaarpot van particulieren gaan spekken via een verborgen subsidie van onze grexen, want zo interpreteer ik het dan maar in mijn woorden, en vraagt om onderzoek te doen om het weglekeffect te voorkomen in grexen. Die kan ik hier ook in meenemen. Ik zou hier ook korthedshalve willen verwijzen naar het Actieplan Middenkoop dat we aan het uitwerken zijn, waarin uw raad ook heeft gevraagd om meer aandacht voor middenkoop te hebben en instrumenten daartoe uit te werken. Ja, en met deze toelichting kan ik deze motie ook van harte omarmen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik check nog even of alle vragen zijn beantwoord, of er nog iets is blijven liggen. Eenmaal, andermaal, niet. Dan gaan we naar het volgende agendapunt. Niet nadat ik verteld heb dat het rapport over Blijdorp nu bij de stukken is toegevoegd voor agendapunt 24, dus als u dat in het digitale systeem opzoekt, dan kunt u dat rapport daar ook aantreffen. Dit omdat we dit vanochtend zo



besproken hebben na de interventie van mijnheer Simons.

17. Het voorstel tot verlenging van het onderhandelingsmandaat Warmtebedrijf Rotterdam in het kader van WLQ+

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 17: Het voorstel tot verlenging van het onderhandelingsmandaat Warmtebedrijf Rotterdam in het kader van WLQ+. Mijnheer Achbar als eerste.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Het verzoek dat vandaag voor ons ligt gaat gepaard met enorm veel risico's. Ben ik trouwens goed te verstaan, voorzitter? Want ik kreeg net een melding dat ik niet zo luid te verstaan was. Ja oké, top. En naar onze mening zijn de onzekerheden als mederisico's alleen maar toegenomen sinds het afgelopen raadsbesluit in november. Nou, door middel van het verlengen van de onderhandelingen zal er verdere liquiditeitssteun nodig zijn. Maar de onderhandelingen horen dan ook naar onze mening volledig in het teken te staan van het belang van Rotterdam. Het geld van de Rotterdammers staat namelijk niet ter beschikking voor onnodige financiële risico's. Wij achten het dan ook uiterst belangrijk dat er gedurende het onderhandelingsproces aanbevelingen worden overgenomen uit de Raadsenquête, alsmede het feit dat eindresultaten voor worden gelegd aan de raad voordat er een besluit gemaakt wordt. En op deze wijze kunnen wij als raad ook onze input geven waar nodig. Er ligt op dit moment een motie van collega Simons en voor deze stap lijkt het ons goed dat we die gaan ondersteunen, maar diep in mijn hart ben ik eigenlijk voorstander om de stekker eruit te trekken. Wij gaan nu dus mee als DENK met de motie van onze collega Simons. Tot zover mijn bijdrage, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Roest. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. Het dossier Warmtebedrijf Rotterdam is geen hoofdpijndossier. Het is ook geen migrainedossier. Het is een clusterhoofdpijndossier. Ik heb me laten vertellen dat clusterhoofdpijn de ergste hoofdpijn is die een mens kan treffen. In november hebben wij een debat gehad in de raad met de verantwoordelijk wethouder Van Gils, over de onderhandelingen, waarin wij een richting moesten aangeven. We hebben als Leefbaar Rotterdam daar onze bedenkingen en zorgen geuit. Maar de wethouder zei: geef me tot 31 december de tijd, dan kom ik bij u terug. Helaas is dat niet gehaald. Nu legt de wethouder een voorstel voor om tot 1 mei door te mogen onderhandelen. Wij zullen hem daarin steunen, mits, nou ja, aan de voorwaarden, die in de motie staan, die ik samen indien met de Partij van de Arbeid en D66 en de steun ook heeft van DENK, en zo de meerderheid heeft, dat de wethouder vanuit het belang van Rotterdam handelt, dat hij de lessen van de Raadsenquête van het Warmtebedrijf, waar vele collega's hard aan hebben gewerkt zich ter harte neemt en geen onomkeerbare besluiten neemt en het eindresultaat voorlegt aan de raad. Als de wethouder daarmee kan instemmen, dan zullen wij hem mandaat geven dat hij van ons vraagt. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Wel de lusten, niet de lasten

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het Warmtebedrijf; Constaterende dat:

- het college tot 1 mei 2021 het mandaat vraagt om te onderhandelen over de uitwerking van WLQ+;
 - op 17 september 2020 het eindrapport Raadsenquête Warmtebedrijf is overhandigd aan de voorzitter van de gemeenteraad;
- Overwegende dat:
- dit eindrapport 21 conclusies en aanbevelingen bevat van de



Raadsenquête, waaronder: 'Bezint eer ge begint', 'Niet starten zonder een voldragen businesscase' en 'Stoppen is geen falen', waar de gemeente van kan leren;

Verzoekt het college:

- tijdens het onderhandelingsproces de relevante aanbevelingen uit de Raadsenquête mee te nemen;
 - tijdens deze gesprekken te handelen uit belang van Rotterdam en niet opnieuw grote financiële risico's op te nemen die kleven aan een nieuwe pijpleiding, de WLQ+;
 - in de onderhandelingen geen onomkeerbare besluiten te nemen en het eindresultaat van de onderhandelingen voor te leggen aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons, D.P.A. Tak en C.M. Zeegers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Roest. Mijnheer Leewis? Mijnheer Verheij eerst.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Ja opnieuw ligt een besluit over het Warmtebedrijf voor en opnieuw is het een besluit dat in eerdere instantie niet als zodanig de bedoeling was, niet was voorgenomen. En opnieuw uitstel, opnieuw een langere periode van onzekerheid, opnieuw een langere periode van onduidelijkheid. Mijnheer Simons noemt het clusterhoofdpijn. Of het dat is, weet ik niet. Het is in ieder geval niet goed. Tegelijkertijd, in het zicht van de finish, ga je niet nu de stekker eruit trekken, terwijl na de finish wellicht een betere wereld voor het Warmtebedrijf wacht. Mijnheer Simons dient een motie in, of heeft een motie ingediend, die eigenlijk als je hem goed leest volstrekt overbodig zou moeten zijn, maar het signaal is in dit dossier dusdanig belangrijk, dat ook de VVD deze motie zal steunen om te zorgen dat daar de goede dingen gebeuren. Wij zullen voor nu

instemmen, maar het is opnieuw niet van harte.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel, voorzitter. D66 kan kort zijn hierover, het is inderdaad wat mijnheer Verheij zei: in het licht van de finish hopen we natuurlijk ook dat het echt dan ook de finish is en dat we tot een resultaat gaan komen waarmee we perspectief hebben voor dit toch ongelooflijk complexe en lastige dossier. Dus we steunen de wethouder daarin, ook in de aanpak hoe hij dit aan heeft gevolgen de afgelopen periode, met zorgvuldigheid, met het meenemen van de raad, alles goed in kaart brengend, de verschillende scenario's. Tegelijkertijd zien we dan toch dat het elke keer weer wat langer duurt. Ja, het is zo en het is zeer te betreuren, maar we merken ook wel dat het college gewoon echt er stevig bovenop zit. Dus wat dat betreft ook steun voor de verlenging van dit mandaat. We zullen dus ook de motie van Leefbaar Rotterdam steunen hierin.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Leewis, volgens mij. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank, voorzitter. Ja, u hoort mij wel? Oké. Anders dan mijnheer Verheij zou ik willen zeggen: juist wel van harte ondersteuning bij deze motie. Het zou eigenlijk ook bij dit hoofdpijndossier heel gek zijn geweest als de onderhandelingen extreem soepel zouden verlopen. En wat wij met deze motie doen, en daarvoor heel veel dank aan Leefbaar Rotterdam en mijnheer Simons, is dat we als raad wel even heel expliciet gewoon wat regie terughalen uiteindelijk als het gaat over de besluiten. Want één ding is zeker, wat het CDA Rotterdam betreft, de ontwikkeling van het Warmtebedrijf zou er dan eentje moeten zijn die exploitabel is, maar vooral eentje die de richting opgaat van minder verantwoordelijkheid en dus ook minder risico bij de gemeente. En alles wat dat



proces ten goede komt is van harte welkom wat ons betreft.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verheij heeft een vraag aan u.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Nou meer een reactie, voorzitter. De VVD steunt van harte de motie die ingediend wordt. Wat de VVD niet van harte ondersteunt, maar er wel mee akkoord gaat, is het raadsbesluit dat voorligt. En dat onderscheid moet wel gemaakt worden. Want natuurlijk vinden wij dat dat goed moet gebeuren, vandaar die steun voor die motie.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja heel fijn dat mijn opmerking die reactie heeft uitgelokt bij mijnheer Verheij, want dan is het inderdaad voor mij ook heel duidelijk. Ik had hem inderdaad begrepen als niet echt con amore meegaan met de motie, maar oké, vooruit dan. Maar gelukkig dus wel. En nou heb ik daarmee ook genoeg gezegd wat dat betreft en wij steunen de motie dus van harte. Dank.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan gaan we naar mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u wel, voorzitter. Ja ook mijn partij steunt overigens de motie van Leefbaar Rotterdam van harte. Wij vinden het heel belangrijk dat we inderdaad onze lessen leren van het Rekenkamerrapport en die ook goed op de juiste manier gebruiken bij dit besluitvormingsproces rondom het Warmtebedrijf. Ik moet zeggen: kijk, dit proces is denk ik toch voor geen van ons een fijn proces. Hoe het tot nu toe loopt en hoe het ook in de toekomst zal lopen. Het is buitengewoon ongewis wat de toekomst ons gaat brengen. Ik moet persoonlijk zeggen, dat ik het heel spannend vind dat we hier op een goede manier uit gaan komen. Uiteraard geven we onze zegening aan het raadsbesluit, maar wij zullen wel heel goed de vinger aan de pols blijven

houden, dat we hier straks niet ongehoorde financiële risico's gaan lopen in de toekomst. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Oké. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik wilde graag nog wel enige nuance in dit debat aanbrengen. Ja, GroenLinks zal zeker instemmen met de motie en ook instemmen met het raadsbesluit. Ik ben niet van mening dat het nu zo grimmig is als een aantal fracties doet voorkomen. In mijn beleving is er sinds lange tijd eindelijk wat licht aan de horizon. Ja, het duurt wat langer met onderhandelen, maar we hebben nu eindelijk serieuze partijen om tafel met het Rijk, de Gasunie en de Provincie, die bereid zijn om écht in te stappen. Die ook bereid zijn om risico's over te nemen en die bereid zijn om een heel ingewikkeld infrastructuurproject aan te leggen en dat niet bij het Warmtebedrijf te leggen. Dat vind ik hele grote winst. Ja, het is niet zeker dat dat helemaal rond komt, maar ik zou zeker het college alle ruimte willen geven om tot zo'n deal te komen. Want als dat lukt, dan slaan we én een grote slag in de energietransitie van ons land, én we dragen bij aan het financiële gat dat het Warmtebedrijf heeft doen ontstaan dus. Daarin zie ik eigenlijk veel positieve ontwikkelingen, maar het is inderdaad nog lang niet zeker en het is nog lang geen einde van het dossier Warmtebedrijf, maar wel een goede ontwikkeling.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u, voorzitter. Ja voorzitter, de SP is een verantwoordelijke partij en wil ook een verstandige partij zijn en dat probeer ik ook te zijn in dit dossier. Ik weet dan soms niet hoe ik hiermee om moet gaan. Vorige keer heb ik vertrouwen gegeven aan de wethouder, achteraf heb ik daar gewoon spijt van gekregen. Soms heb ik ook het gevoel dat we meer met believers te maken hebben dan met verstandige



mensen. En als ik mijnheer Leewis zo hoor, is er nu echt licht, is er nu echt licht aan het einde? En dat wil ik ook graag geloven en ik hoop het ook oprecht, maar, sorry, wij gaan niet meer mee. Wij zijn er klaar mee. Hoe hard het ook klinkt, wij zijn er klaar mee. En zowel de motie als het voorstel heb ik dus geen behoefte om te steunen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? Wethouder Van Gils.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel, voorzitter. Ik zou het geen clusterhoofdpijn willen noemen, maar ik heb veel marathons gelopen in mijn leven, dit is er ook wel eentje, een bestuurlijke marathon en een politieke marathon. In die zin zijn we ook nog niet aan de finish. Dus ik hoef het gelukkig niet alleen te doen, wethouder Kurvers en wethouder Bonte doen daar volop aan mee. Het was mooi geweest en we hebben er echt hard op gedruwd om te zeggen, en we willen het, zowel de Provincie als wij ook, bij Economische Zaken, wij willen dat het voor de jaarwisseling rond is, want het duurt lang en we kunnen het niet voor ons uit blijven schuiven. Uiteindelijk bleek dat niet mogelijk, omdat daar toch nog een paar open eindjes zaten met name aan de Leidse kant en hebben we gezegd: dan moeten we verder door en dus naar een verlenging van het mandaat. Er is in die zin niets nieuws onder de zon, we hebben er uitgebreid in de commissie over gesproken, in het openbare en geheime deel. Ook bij de eerste keer en nu ook bij de tweede keer, waarom dat nodig is en wat de ingrediënten zijn. Ik ben het in die zin wel eens, en dat herken ik wel van mijnheer Leewis, de verhoudingen zijn goed. Er staat intussen een veel robuuster WBR. De verhouding met de Provincie is, zeg maar, genormaliseerd en gestabiliseerd. EZK doet constructief mee en heeft een hoeveelheid geld beschikbaar en heeft ook een belang vanuit de Warmtewet. En die Leidse regio is niet alleen de gemeente Leiden, maar een conglomeraat van een vijf en mogelijk straks zeven gemeenten en maakt deel uit van de regionale

energiestrategie, waar ook de voorzitter, de burgemeester van Alphen aan den Rijn aan trekt, en zegt van: wij kunnen niet zonder die warmte. En de Gasunie heeft intussen pijpen besteld voor, of in ieder geval een besluit genomen om dat te gaan doen, voor die bredere pijp. Dus kortom, binnen het geheel gaat het goed.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen wil u een vraag stellen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u wel, voorzitter. Ik vind het toch een misleidend voorbeeld, dat de wethouder geeft, een marathon. Nou, u hebt er een paar gelopen, dan weet u ook dat het bij een marathon heel erg belangrijk is om je energie te verdelen. Je weet het einde en je weet het begin en je weet in het begin soms al hoe je aan het eind ongeveer terecht komt, omdat je je krachten kunt verdelen. Nou, dat is in dit geval absoluut niet mogelijk. Het is allemaal giswerk en het blijft giswerk, en zo is het als je de geschiedenis terugkijkt ook geweest. Het is een misleidend voorbeeld als u zegt dat het net een marathon is. Het blijft wat mij betreft ook een soort clusterhoofdpijn. U moet wel eerlijk zijn in dit debat.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Nou, een clusterhoofdpijn zou het zijn als je niet kan functioneren en dat het ondraaglijk is. En dat is gewoon niet waar. Er zitten professionele mensen die dat doen. Het is ingewikkeld, en dat heeft mijnheer Tak ook benadrukt. De wet- en regelgeving is nog in ontwikkeling met de Warmtewet. Er moet een regionale energiestrategie zijn, maar de tegemoetkomingen en de middelen en de bevoegdheden die de gemeenten hebben moeten nog geregeld worden in het Haagse en bij een nieuw kabinet kan dat toch net weer even anders zijn dan dat we nu denken. Dus er zit gewoon een aantal onzekerheden in. En ik kan het niet mooier maken dan dat het is. We zitten niet in een situatie dat je zegt: zou je het nog een keer doen? Alleen, dat hoor ik bij velen van u, ik zit daar voor Rotterdam en om de belangen van Rotterdam en de

Rotterdamers te behartigen om geen nieuwe risico's en onnodige risico's aan te gaan. Door na te denken, en die toezegging is er ook al, om ook te werken aan een publiek kader, dat ook als dit rond is, meteen kan bepalen hoe we ons daar verder in willen verhouden, daar hebben we ook al over gewisseld, beperk je tot waar het belang van de stad en Rotterdam echt in zit, neem geen risico's verder en kijk naar een robuustere toekomst met minder risico's. We gebruiken deze tijd om het open einde dat in de contractonderhandelingen nu een keer zit, om van die verplichtingen in die leiding over Oost om te zetten naar die nieuwe. Daar zijn in totaal dus een twaalfstal spelers bij betrokken. Daar wordt hard aan gewerkt. Dat gaat so far so good, maar het moet allemaal op het goede moment allemaal passen en bij elkaar komen. Die balans maken we dan op. Die motie is, in die zin, zou je kunnen zeggen, overbodig, omdat die voor zichzelf voor zich spreekt, maar ik kan hem niet anders dan als van harte omarmen. Omdat dat nou net betekent: ja we houden het in de gaten, met al die lessen, omdat we wel eens eerder hebben gedacht we zijn dicht bij de eindstreep en dan bleek het toch geen eindstation maar een tussenstop te zijn. Ja, we zijn van mening dat we steeds vanuit Rotterdam onderhandelen en niet zeggen: om de lieve vrede of een groter geheel of laten wij maar elders een gat dicht lopen. Ja, alles wat we doen is uiteindelijk, gelet op het budgetrecht van de raad, onder het voorbehoud van bestuurlijke goedkeuring van uw raad en dat komt bij u terug. Dus zowel de overwegingen als het dictum kan ik van harte ondersteunen. Dus ik beschouw dat maar als én een waarschuwing om daar alert op te zijn én een steun in de rug om voortvarend door te gaan met deze marathon met soms wat hoofdpijn. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik check nog even of alle vragen zo beantwoord zijn. De advisering over de motie. Dat is het geval.

18. De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes

De **VOORZITTER**. Dan gaan we door naar agendapunt 18: De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes. Mijnheer Van Schaik als eerste spreker. Welkom mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter, over welk onderwerp hebben we het nu, want mijnheer Van Schaik was even van zijn plek af.

De **VOORZITTER**. We gaan naar punt 18: De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Daar zou mijnheer Van Elck wat over zeggen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Elck zegt: geen bijdrage. Dan gaan we verder met mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. GroenLinks maakt zich grote zorgen over de beschikbaarheid van goede eerstelijnszorg, zoals huisartsen, maar ook apothekers, fysiotherapeuten en verloskundigen dicht bij huis. Formeel is het geen taak meer van de gemeente om hiervoor te zorgen, maar in de praktijk zien we dat het niet goed gaat als we het aan de markt overlaten. Er is dus sprake van marktfalen. En dat onderkent het college ook, want al in 2019 gaf u aan dat het college hier een actievare rol in wil gaan spelen en daar zijn wij blij mee. Toch heeft het ruim een jaar geduurd voordat we dit punt dan eindelijk inhoudelijk bespreken. En nog steeds is het niet volledig duidelijk hoe we die actievare rol concreet gaan invullen. De wethouder is al meer dan een jaar in gesprek met de andere partijen die hier een rol in hebben over hoe verdere structurele samenwerking kan worden vormgegeven. Het is goed dat dit zorgvuldig wordt gedaan, maar mijn partij wil er wel op aandringen dat het zeer



urgent is om hier snel en goed mee aan de slag te gaan. Gelukkig heeft de wethouder ons in de commissiebehandeling al toegezegd dat we uiterlijk in juni een concrete lijst krijgen met maatregelen die de gemeente gaat nemen om dit probleem te tackelen. Daarnaast start de gemeente een loket waar we vraag en aanbod bij elkaar brengen. Dat is mooi, maar dat is tegelijkertijd pas het begin. Wethouder Van Gils zei net bij het vorige agendapunt al dat het Warmtebedrijf als dossier soms als een marathon aanvoelt en ik voorzie dat dit ook voor dit dossier zou kunnen gaan gelden. Nou is onze wethouder een duursporter, maar wij zouden hem vanuit de raad toch willen aanmoedigen om ook eens een sprintje te proberen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Volgens mij bij alle fracties een belangrijk punt. We zien onze stad groeien, we zien ook de vraag naar huisartsen groeien, dat komt door de groei van de stad, maar zeker ook doordat de huisartsen steeds meer taken toegeschoven krijgen. Het is belangrijk om die huisartsenzorg goed te borgen. Ik ben dan ook blij met het rapport dat voorligt, maar ik ben het wel met mevrouw Roest eens dat dit rapport eigenlijk meer een startpunt is van een volgende loop, namelijk toch echt veel meer uitwerking en resultaat. Ik ben bereid om het nu zonder moties aan te nemen de wethouders op pad te sturen, wethouder De Langen op pad te sturen, maar ik vind wel dat we ook concrete resultaten moeten gaan zien. Dat we dus ook echt zien dat er meer huisartsenpraktijken in de stad geopend worden. Dus ik geef hem het voordeel van de twijfel en ik verwacht ook wel, dat samen met de samenwerkingspartner, want hij doet het niet alleen, er ook wel schot in de zaak gaat komen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan gaan we naar mevrouw Mohamed-Hoesein. Mevrouw Mohamed-Hoesein reageert niet.

Dan gaan we naar mevrouw Verkoelen. Uw microfoon is niet goed afgesteld, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik wilde enkel twee moties indienen voorzitter. Dat was het.

De **VOORZITTER**. De zinnen die u net heeft uitgesproken, mevrouw Verkoelen, heb ik niet verstaan. Wilt u dat nog in technische tijd doen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Twee moties, 50PLUS heeft twee moties ingediend die hierbij horen.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan doen we het daarmee.

Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend, die erbij horen.

Motie 3. De huisarts is een basisbehoefte

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van ‘De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes’;
Constaterende dat:

- huisartsen essentieel zijn voor de zorg dichtbij. Zij zijn de spil in de zorg, de poortwachter voor de tweedelijns zorg, de ogen en oren voor vele problemen die ook voor de Rotterdamse gemeenteraad van groot belang zijn, waaronder misbruik, mishandeling en eenzaamheid;
- uit het onderzoek Huisvestingen huisartsenpraktijken in Rotterdam (21bb971) onder andere blijkt dat:
 - * 74% van de onderzochte huisartsenpraktijken de praktijkruimte te klein vindt;
 - * 91% ontevreden is met de uitbreidingsmogelijkheden;
 - * 87% de praktijkruimte huurt;
- de huur door huurverhoging een steeds groter deel van de vaste lasten uitmaakt;
- het daardoor steeds moeilijker wordt om een huisartsenpraktijk te kunnen beginnen;



- er door vergrijzing een tekort aan huisartsen in Rotterdam dreigt;
- er nu al vele Rotterdammers geen huisarts hebben, (een huisarts die zijn praktijk weer openstelde voor nieuwe patiënten had binnen twee weken 150 nieuwe patiënten);

Overwegende dat:

- huisartsen allereerst en vooral ondernemers zijn, maar met een maatschappelijk zeer relevante rol;
- deze ondernemers met de handen gebonden zijn omdat niet zij, maar de zorgverzekeraars hun tarieven vaststellen;
- hun ondernemingsvrijheid daarmee beperkt is;
- dit gevolgen heeft voor de maximale praktijkkosten, waaronder huur;
- het college geen directe verantwoordelijkheid heeft voor de huisartsenpraktijken en het vestigingsklimaat, maar wel de (morele) verantwoordelijkheid heeft om te zorgen dat alle Rotterdammers zich kunnen inschrijven bij een huisartsenpraktijk;
- als wij de zorg voor alle Rotterdammers serieus willen nemen, dan moeten we ook serieus zorgen voor de Rotterdamse huisartsen;

Draagt het college op:

- te inventariseren waar nu en in de nabije toekomst een tekort dreigt aan huisartsen;
- actief beleid te voeren op beschikbaar zijn van geschikte en betaalbare huisvesting;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, E. Büyükcıfci en A. van Zevenbergen

Motie 4. De Huisarts staat niet alleen

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van 'De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes';

Constaterende dat:

- huisartsen zijn essentieel voor de zorg dichtbij, zij zijn de spil in de zorg, de poortwachter voor de tweedelijns zorg, de ogen en oren voor vele problemen die ook voor de Rotterdamse gemeenteraad van

groot belang zijn, waaronder misbruik, mishandeling en eenzaamheid;

- de huisarts steeds vaker een samenwerkingspartner is van de gemeente, maar meer nog van allerlei andere professionals in de zorg en niet te vergeten de wijkteams;
- deze samenwerking vooral effectief is in gezondheidscentra;
- dit de zorg voor Rotterdammers verbetert en vergemakkelijkt;
- veel huisartsen wel samenwerken, maar nog wel een zelfstandige praktijk voeren;

Overwegende dat:

- het aantal 65-plussers in Rotterdam volgens opgave van het college tot 2035 met 32.000 toeneemt (Masterplan Ouder en Wijzer);
- personeel in de zorg, waaronder huisartsen, doktersassistenten en ander ondersteunend personeel schaarser wordt;
- de behoefte aan efficiënte zorg daardoor toeneemt;
- gezondheidscentra daar een belangrijke bijdrage aan kunnen leveren;

Draagt het college op:

- actief beleid te gaan voeren om gezondheidscentra te promoten en te stimuleren;
- gemeentelijk maatschappelijk vastgoed beschikbaar te stellen in verhuur en/of verkoop voor deze te ontwikkelen gezondheidscentra;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, E. Büyükcıfci en A. van Zevenbergen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dan gaan we naar mijnheer Van Zevenbergen.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk).
 Dank u wel, voorzitter. Ik hoorde u niet, maar ik zag wel dat u aangaf dat ik het woord heb. Voorzitter, huisartsen zetten zich in voor hun patiënten, nu en in de toekomst. Ze brengen de gewenste ontwikkeling in de zorg graag vooruit en ze willen in de komende jaren bijdragen aan



goede, doelmatige, betaalbare zorg in de buurt van hun patiënten. En wat ik hoorde tijdens de verschillende bijdragen is dat er sprake is van behoefte om daarin te kunnen blijven voorzien. En om een beroep te kunnen doen op de huisarts, is het van groot belang dat de huisarts meer tijd krijgt voor zijn patiënten. In 2017 sprak de LHV al over meer tijd door minder patiënten per huisarts en een stevig breed inzetbaar praktijkteam. Voorzitter, de forse uitdagingen in de gezondheidszorg maken dit streven al moeilijk haalbaar. En ik verwijs naar de gigantische toename van de zorgvraag en de zorgzwaarte door de vergrijzing, maar ook door de hervormingen in de GGZ, de Jeugd- en Ouderenzorg die steeds meer vorm krijgen. Voorzitter, laat nou die uitdagingen liggen in het verlengde van wat dit college met haar diverse programma's wil realiseren: een gezond, sterk, veerkrachtig Rotterdam. Dus voorzitter, DENK is verheugd dat de wethouders hebben toegezegd zich te zullen inspannen om samen met de huisartsen te kijken naar onder andere problemen rondom de huisvesting. En we hopen dan ook dat de wethouders de betrokken partners serieus nemen in die verzoeken, daadkrachtig aan de slag gaan met oplossingen, concrete oplossingen, creatieve oplossingen. Want voorzitter, soms is het ook zoeken naar de grenzen wat mogelijk is en soms is het ook grenzen verleggen.

Voorzitter, wij steunen meerdere moties, maar DENK wil zelf nog een motie indienen voor ondersteuning voor huisartsen en jongeren. Voorzitter, dit is een van de punten waar er kan worden gewerkt aan het verbreden van de basis van de huisartsen, zodat zij daadwerkelijk een breed inzetbaar praktijkteam kunnen krijgen. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Ondersteuning voor huisartsen en jongeren

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 18, De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes;

Constaterende dat:

- uit het onderzoek naar de knelpunten van huisvesting van huisartsenpraktijken blijkt dat veel huisartsenpraktijken in Rotterdam een ruimtetekort ervaren;
- 90 procent van de huisartsen aangeeft dat er geen mogelijkheid is tot uitbreiding van ruimte;
- het ruimtetekort een invloed heeft op de instroom van nieuwe huisartsen;
- het aantal opleidingsplekken minder is dan waar praktijkhouders toe bereid zijn te geven;

Van mening dat:

- de instroom van nieuwe huisartsen zou moeten meegroeien met de ontwikkelingen in Rotterdam;
- het onwenselijk is dat praktijk ondersteunende functies belemmerd worden door het huidige ruimtetekort;
- vooral wanneer hierbij de verschuiving van de tweedelijnszorg naar de eerstelijnszorg in aanmerking wordt genomen;
- de Rotterdamse samenleving gebaat is bij een snellere doorverwijzing naar de juiste hulp;
- huisartsen alle hulp van POH's goed kunnen gebruiken;

Verzoekt het college:

- een inventarisatie te maken onder Rotterdamse huisartsen over in hoeverre er behoefte is aan praktijk ondersteunende medewerkers;
 - een uitvraag te doen naar het aantal beschikbare opleidingsplekken en de behoefte daaraan bij Rotterdamse huisartsenpraktijken en onderwijsinstellingen die de opleiding POH aanbieden;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.



Ik dank u zeer. Dan gaan we naar mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel, voorzitter. Och arme stad, och arme burgers. Maar ook de huisartsen nu zijn het slachtoffer van de liberale dogma's, dat de markt allesbepalend is. Ik heb niet veel spreektijd, dus ik zal daarom kort mijn moties toelichten. Maar een huisarts kon het zo mooi zeggen, dat kan ik niet anders, beter dan hij. Hij zei: we zijn ondernemers, doch enerzijds gebonden aan de tarieven van de NZA, wat de Nederlandse Zorgautoriteit bepaalt, en anderzijds gebonden aan onze beroepseer om onze patiënten niet in de kou te laten staan. En steun van lokale politiek voor het veilig stellen en toekomstbestendig maken voor onze noodzakelijke huisvestingsvoorzieningen in de wijk is een directe steun voor onze patiënten. En daar staan we toch voor, voor de Rotterdammers. Jong, oud, rijk, arm en kwetsbaren. We hebben als SP twee moties ingediend: één aanspreekpunt en de andere: in gesprek met de zorgverzekeraars. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. In gesprek met zorgverzekeraars

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 18 'De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes';

Constaterende dat:

- het college heeft uitgesproken zich verantwoordelijk te voelen voor voldoende huisartsenzorg dichtbij de bewoners, ondanks dat zij niet formeel verantwoordelijk is voor de huisvesting van huisartsen;
- het college streeft naar een nauwe samenwerking met de Landelijke Vereniging Huisartsen (maar bij voorkeur de Regionale Huisartsen coalitie) en Zilverenkruis in de formulering van een

huisvestingsvisie die is toegespitst op het oplossen van de huidige knelpunten en inspeelt op toekomstige trends zoals benoemt in het eindrapport (21bb970) 'Huisvesting huisartspraktijken in Rotterdam';

Mede overwegende dat:

- zorgverzekeraars verantwoordelijk zijn voor de adequate bereikbaarheid van zorg;
 - met het inspreekmoment van 27 januari jl. duidelijk is geworden dat de geschatte kosten voor het opstarten van een praktijk beginnende huisartsen afschrikt;
 - huisartsen van de zorgverzekeraar(s) te horen krijgen dat zij geen hulp krijgen bij het opstarten van een praktijk, omdat met de introductie van marktwerking in de zorg huisartsen worden gezien als ondernemers;
 - met het inspreekmoment de LHV Kring Rotterdam aangeeft dat de obstakels bij het vinden van geschikte betaalbare praktijken te groot zijn om door het veld zelf opgelost te worden;
 - de gemeente een overzicht heeft van maatschappelijk vastgoed in de stad; Verzoekt het college:
 - in gesprek te gaan met zorgverzekeraars over de mogelijkheden om huisartsen in de stad te ondersteunen bij de aankoop van een praktijk dan wel de mogelijkheden om garant te staan;
 - huisartsen in de stad op de hoogte te stellen van de resultaten van dit gesprek;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Eén aanspreekpunt voor huisartsen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 18 'De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes';

Constaterende dat:

- huisartsen vragen naar een aanspreekpunt om hen binnen het ambtelijk apparaat de weg te wijzen;



- het college in het eindrapport (21bb979) 'Huisvesting huisartspraktijken in Rotterdam' de suggestie doet om een loket of functionaris specifiek voor de huisvestingsvragen van huisartsen op te starten;

Verzoekt het college:

- een gemeentelijk aanspreekpunt voor huisartsen te realiseren waar zij al hun vragen omtrent huisvesting kunnen richten en te weten krijgen wat de gemeente voor hen kan betekenen;

- bij de realisatie van het aanspreekpunt mee te nemen dat deze in staat is binnen de verschillende delen van de gemeente afstemming te vinden;

- huisartsen in Rotterdam op de hoogte te stellen als dit aanspreekpunt is gerealiseerd;

- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Dank u zeer. Mijnheer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja dank u voorzitter. Ja de huisartsen hebben de alarmbel geluid en dat is voor de Partij van de Arbeid natuurlijk ook reden om zich grote zorgen te maken. Huisartsen zijn natuurlijk het eerste aanspreekpunt als mensen te maken krijgen met gezondheidsproblemen. En de problemen met het vinden van praktijkruimte zijn zo nijpend dat de druk op het verlenen van de eerstelijnszorg, nou ja, die komt onder druk te staan, groot is. Wat ik heb opgehaald aan informatie bij huisartsen, gebiedscommissieleden en in de stad schetst een zorgwekkend beeld, voorzitter. Een van de huisartsen die ik sprak vertelde dat hij zich meer vastgoedondernemer voelt dan huisarts, zoekend naar een geschikte ruimte, die dan vinden, dan opbieden tegen vastgoedondernemers, het kunnen kopen dan weer afgebeeld worden omdat iemand meer geboden heeft. Vervolgens een telefoontje krijgen de dag

erop met een vraag of hij interesse heeft in hetzelfde pand en of hij dat dan wil kopen, maar dan verhoogd met 25 tot aan 50 procent. Voorzitter, huisartsen moeten zich bezighouden met het verlenen van eerstelijnszorg en niet bezig zijn met ondernemen in vastgoed. En wij vinden dat de verantwoordelijkheid van de gemeente er ook is, om te zorgen voor betaalbare ruimte.

We hebben een goede commissievergadering gehad, voorzitter, waarin wethouder De Langen en wethouder Kurvers wat ons betreft voldoende intentie en urgentie hebben uitgesproken. Ze hebben voor dit probleem een toezegging gedaan, ze hebben ook actiepunten. En deze hadden ook betrekking op punten als maatschappelijk vastgoed, vasthouden van maatschappelijke doeleinden en een loket of contactpersoon van de gemeente, voor huisartsen en gemeente. Misschien kan de wethouder nog wel reflecteren op de volgende vragen: is er een overzicht van dekking van huisartsen in Rotterdam? Is er een overzicht waar in de stad behoefte is aan artsen en huisvesting? Wat is de norm? Voldoen we aan de norm? En wat gaat de wethouder verder doen, voorzitter? En daar hebben wij dan voorlopig vrede mee. We houden het in de gaten. Dank u voorzitter.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, ja de beschikbaarheid van de huisartsen in de buurt en daarmee de toegang tot de zorg is een cruciale functie voor iedere Rotterdammer. En die beschikbaarheid staat zwaar onder druk. Die beschikbaarheid is de primaire verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar, zeker. Maar de gemeente heeft ook een rol en gelukkig erkent het college dat ook volledig. Daar hoeven we nu nog niet eens per motie toe op te roepen. Want de erkenning is er en de concretisering daarvan lezen we in het rapport 'Huisvesting huisartsenpraktijken in Rotterdam'. We zijn blij met het rapport, de suggesties, de conclusies en de



aanbevelingen. Bijvoorbeeld de suggestie om een makelaar aan te stellen en een gemeentelijke contactpersoon c.q. loket. In de brief staat wat mij betreft niet heel duidelijk dat de wethouder met alle punten uit het rapport aan de slag wil gaan. Kan de wethouder dat bevestigen? Dat alle suggesties, conclusies en aanbevelingen het uitgangspunt zijn bij het monitoren op de voortgang die is toegezegd in het tweede kwartaal van 2021. Het rapport bevat veel goede ideeën waar de wethouder mee aan de slag gaat, hopelijk dus met alle.

Nog wel een vraag: hoe ziet de informatievoorziening naar de stad, in het bijzonder de huisartsen er concreet uit om ze op de hoogte te stellen van deze ontwikkelingen? Hoe weten de huisartsen, of andere directbetrokkenen waar ze op korte termijn terecht kunnen met hun vragen en knelpunten op dit gebied? Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wenst nog iemand het woord? Nee? Dan gaan we naar wethouder De Langen.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dank u voorzitter. Wij hebben inderdaad een goede commissievergadering gehad waar eigenlijk alles en ook heel veel besproken is. Om eventjes terug te komen op het begin van mevrouw Roest en mijnheer Lansink-Bastemeijer, ik denk ook inderdaad dat het een marathon is, maar dat we echt wel al een eind op weg zijn. Dus dat maakt dat we een sprintje kunnen trekken naar de finish. Wat heel goed is, is dat we inderdaad in 2019 als college al een andere weg zijn ingeslagen. En dat door de referentienormen er nu overal gebiedsontwikkelingen zijn, waar ook maatschappelijk vierkante meters zijn opgenomen voor huisartsen. En dat maakt het ook mogelijk om in zo'n loket ook snel, concreet te gaan matchen. Ik denk dat het heel goed is dat we die slag hebben geslagen en dit rapport helpt om daar nog een stapje bij te doen en nog verder te specificeren wat de rol precies is die de

gemeente inneemt. En het klopt ook dat wij een van de partners zijn. En ondanks dat wij geen wettelijke taak hebben, vinden wij als stadsbestuur wel dat we die rol op ons moeten nemen, want inderdaad een huisarts in de buurt is wel het minste wat je kan verwachten in de stad.

Er zijn eigenlijk twee vragen gesteld en dan ga ik gelijk door naar de moties, voorzitter. De Partij van de Arbeid vroeg naar die overzichten en de dekking. Daar hebben we het in de commissie ook over gehad. Dus we hebben als gemeente een inventarisatie gedaan naar aanleiding van die vragenlijsten en daar kwam redelijk goed uit naar voren dat met name in het Centrum en Delfshaven een tekort is. Maar de echte feitelijke cijfers, die wij niet konden gebruiken in dit onderzoek, zijn beschikbaar bij zorgverzekeraars op kantoor. En die weten ook dat wij die betrekken, zeg maar, in de gesprekken met de huisartsen om te komen tot oplossingen in dit loket. En daar worden bijvoorbeeld ook, en dat is niet onze verantwoordelijkheid maar wel die van de opleiders en weer van de verzekeraars, dat er voldoende nieuw potentieel aan huisartsen klaarstaat. Dat was ook een punt dat in de commissievergadering terugkwam.

Tegen ChristenUnie-SGP zeg ik: ja, inderdaad. Net als in de commissie zeg ik: alle aanbevelingen van het onderzoek nemen wij over en mee. En die staan dan ook aan de basis van de toezegging die ik heb gedaan om voor de zomer daarop terug te komen. Dus dat is zeker waar.

En hoe bereiken we nu die huisartsen? Nou dat is oprecht in het verleden best wel een lastig punt geweest. In tegenstelling tot andere gemeenten, bijvoorbeeld Zoetermeer, waren de huisartsen in Rotterdam niet zo eenvoudig en als geheel georganiseerd. Maar ik moet ze daar echt een groot compliment voor geven. Wij hebben altijd heel goed zaken gedaan met de LHV, de afdeling daarvan in het Rotterdamse. Maar er ontstaat nu ook een



Rotterdamse huisartsencoalitie. En juist dit onderwerp, en alle onderwerpen die gaan over huisartsen, gezondheidscentra, maar ook het beleid daaromheen, dat kunnen we nu met de huisartsencoalitie afstemmen. En het gesprek om die agenda vorm te geven is binnenkort.

Dan de moties, voorzitter. De eerste motie is een motie van de SP en die vraagt om in gesprek te gaan met de zorgverzekeraars over dit punt. Nou ik kan mijnheer Van Zevenbergen geruststellen, het zou wel heel gek zijn als dat niet al het geval was, en dat blijven we natuurlijk doen. Zeker ook in de afspraken die we daarin hebben gemaakt en de verzekeraars die zijn daarvan op de hoogte en het er ook mee eens. Dus motie 1: 'In gesprek met zorgverzekeraars' is overbodig.

Hetzelfde geldt, kan ik met enige blijdschap zeggen, over motie 2. Want juist dat loket dat we gaan inrichten is dat ene aanspreekpunt. Dus dat is misschien wel het belangrijkste wat we doen. Dat is de rotonde waar we het over hadden, waar de vraag naar huisvesting en ook het aanbod dat we nu creëren door middel van die referentienormen en ook andere voorbeelden daarvan, bij elkaar zou moeten komen. Dus dat is ook de plek, in samenwerking met die huisartsencoalitie, waar iedereen terecht kan, zodat er ook één aanspreekpunt is voor alle onderwerpen rondom de huisartsen. Dus deze motie is eveneens overbodig.

Dan motie 3 van 50PLUS. Ja, de titel is natuurlijk meer dan logisch: 'De huisarts is een basisbehoefte'. Alleen ze vragen te inventariseren waar een tekort dreigt. En dat is nou net hetgeen we net in het onderzoek hebben gedaan en waar de zorgverzekeraar ook inzicht in heeft. Dus dat hoeven we niet nog een keer over te doen. En actief beleid te voeren op de beschikbaarheid van geschikte en betaalbare huisvesting. En dat actieve beleid zijn we ook gestart vanaf 2019 en we zijn nu al zover dat we het loket kunnen gaan inrichten. Dus motie 3 is overbodig.

Dan motie 4: 'De huisarts staat niet alleen'. Dat klopt, sterker nog: er komen steeds meer medewerkers om de huisarts heen staan, bijvoorbeeld de praktijkondersteuner, en die draagt het college op om beleid te gaan voeren om gezondheidscentra te promoten en te stimuleren. Nou dat is precies ook hetgeen er in het rapport staat en wat ik al overgenomen heb. En gemeentelijk vastgoed beschikbaar te stellen, nou dat is ook opgenomen, daar hebben we over gesproken in de commissie. Dat willen we zeker doen, wel met die kanttekening dat het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed in omvang natuurlijk beperkt is. En als het er is ook niet altijd geschikt is om een heel gezondheidscentrum in te ontwikkelen. Dus ook deze motie is overbodig, voorzitter.

Dan gaan we naar de laatste motie van DENK, die vraagt om ondersteuning voor huisartsen en jongeren. Die verzoekt het college een inventarisatie te maken in hoeverre er behoefte is aan praktijk ondersteunende medewerkers. Nou, dat vind ik wel echt een taak die niet bij de gemeente ligt, maar daar is natuurlijk in het onderzoek wel aan geraakt. Een van de punten die naar voren komt, is dat er steeds een groeiend aantal andere medewerkers zijn, met name ook in de gezondheidscentra en dat dat zorgt voor een extra ruimtebehoefte, sterker nog: daar draag ik als gemeente aan bij, want bijvoorbeeld mijn collega, wethouder Bokhove zorgt ervoor dat er steeds meer praktijkondersteuners Jeugd-GGZ worden toegevoegd bij de huisartsen. Dus het eerste lijkt me niet. Het tweede, een uitvraag te doen naar het aantal beschikbare opleidingsplekken, dat gaan we zeker bespreken in de driehoek, zeg maar, met de zorgverzekeraars, maar dat is ook echt wel een punt dat bij hen ligt. Dus ik was niet van plan om dat zelf te doen, maar natuurlijk is dat wel onderdeel van het gesprek met alle partijen die gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen. En ook in de gesprekken die wij voeren met bijvoorbeeld de onderwijsinstellingen die wij gelukkig in onze stad hebben



waaruit ook huisartsen naar voren komen, nemen we dat natuurlijk mee. Maar dat neemt niet weg dat deze motie in de richting van de gemeente niet de juiste richting is. Dus ik wil motie 5 ontraden, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft een vraag aan u.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN**. (denk). Ja voorzitter, als ik het goed begrijp zegt u: daar wordt op ingezet. Dan ben ik wel benieuwd, is de wethouder dan wel bereid om toe te zeggen dat hij daarover terugkoppelt over het verloop van die gesprekken die gevoerd worden?

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dat wil ik zeker doen met uw welnemen daarin, dat als daar iets uitkomt, het vervolgens wel weer aan de onderwijsinstelling en de verzekeraar is om daar iets mee te doen. Maar natuurlijk, dat nemen wij mee in het totaal. Als wij straks prachtige panden hebben voor gezondheidscentra, maar we hebben over twintig jaar geen huisartsen meer, dan hebben we natuurlijk ook een probleem. Ik snap uw punt natuurlijk heel erg goed.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN**. (denk). Fijn, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder, dank u zeer. Ik check nog even of alle vragen beantwoord zijn, dat er niets is blijven liggen. Eenmaal andermaal, dat is niet het geval.

20. AOW- en Jeugdtogoed

20.1 Het voorstel tot vaststelling van de tweede wijziging van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2020

20.2 Het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2021

De **VOORZITTER**. Dan stel ik u voor dat wij nu doorgaan met agendapunt 20 en 20.1 en 20.2 samen te voegen en daarna kort te gaan pauzeren. Het gaat dan over AOW- en Jeugdtogoed. Onder 20.1: Het voorstel tot vaststelling van de tweede wijziging van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam. En punt 2 op de agenda onder 20: Het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2020. Mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Normaal gesproken is deze verordening een formaliteit, die volgens mij een hamerstuk is en dat zou het, wat ons betreft dit jaar ook hebben kunnen zijn, ware het niet dat er één aspect in zit dat wel het noemen waard is, en dat is het overhevelen van de tegoeden van de mensen vanuit het afgelopen coronajaar naar dit jaar.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Versnel, mijnheer Versnel, de laatste 30 seconden heb ik u niet kunnen verstaan. Op herhaling.

De heer **VERSNEL** (vvd). Oké, raar. Voorzitter, normaal gesproken zou het een formaliteit zijn, dit jaar niet. Mensen hebben afgelopen jaar hun tegoed niet kunnen besteden.

De **VOORZITTER**. U hapert nog steeds mijnheer Versnel. Mijnheer Versnel, er is iets met uw geluid aan de hand, met name denk ik uw microfoon. Ja, misschien even in- en uitloggen nog een keer, en dan ga ik ondertussen naar mevrouw Roest en geef ik u zo meteen een herkansing. Dan resetten we ook de tijd. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter, ik houd het heel kort. Wij zijn blij dat het de wethouder is gelukt om het muizengatje te vinden waardoor we alle Rotterdammers die hun AOW- en Jeugdtogoed van afgelopen jaar nog niet hadden besteed, dat bedrag kunnen behouden en komend jaar alsnog kunnen besteden aan de



dingen die zij zo nodig hebben in onze stad. Dat is hartstikke fijn. En verder wil ik alle moties die ik tot nu toe heb zien langskomen, dat zijn moties van Partij van de Arbeid, D66 en DENK van harte aanbevelen aan mijn collega's.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, ook namens mijn fractie complimenten voor dit sociale besluit van het college om de resterende tegoeden van het AOW- en Jeugdtegoed op de Rotterdampas, die niet zijn uitgegeven door de coronacrisis mee te willen nemen naar het volgend jaar. Heel veel Rotterdammers hebben natuurlijk hierover aan de bel getrokken, ook bij mij. En heel fijn dat dit er is nou.

Vandaag vraag ik heel graag aandacht voor menstruatie-armoede. U heeft allemaal kennis kunnen nemen van de motie. Daar staat: menstruatie-armoede is namelijk een groot probleem in Nederland. Eén op de tien meisjes en vrouwen hebben hiermee te maken, zo bleek uit een onderzoek van het feministisch platform De Bovengrondse. Gemiddeld is de vrouw zeven jaar van haar leven ongesteld en zijn sommige meisjes en vrouwen één tot twee weken per maand ongesteld. Meisjes die menstrueren en geen menstruatieproducten kunnen betalen, blijven weg van school en werk. En dit leidt tot verminderde participatie en sociale uitsluiting. Toen Schotland enige tijd geleden bekend maakte menstruatieproducten gratis te gaan verstrekken, was er even hoop dat Nederland dit ook zou gaan doen. Want participatie en emancipatie van vrouwen heeft nog altijd politieke aandacht. En vandaag nog maakte Nieuw-Zeeland bekend dit ook te gaan doen. Helaas wappert de rode vlag anders in Nederland. Het is bizar, voorzitter, dat menstruatieproducten niet gewoon beschikbaar zijn in automaten op scholen, bibliotheken, opvanghuizen en alle andere openbare toiletten. Of vragen wij mensen

ook om toiletpapier van huis mee te nemen? En zou dit probleem ook spelen, voorzitter, als mannen een baarmoeder zouden hebben? En waarom is het dan zo dat in geval van een 'vrouwenprobleem' we dit wel zo zien? Ik heb een verklaring. Simpel uitgelegd, de vrouw manifesteert zich op plaatsen die vroeger steeds voorbehouden waren aan mannen. En de aanpassingen van die omgevingen blijven achter. Voorbeelden zat, denk bijvoorbeeld aan borstvoeding. Veel gebouwen houden hier geen rekening mee en hebben geen plek voor de vrouwen die het wel prettig vinden om dat in privé te gaan doen. Lees: men moet nog steeds wennen aan de manifestatie van de vrouw in de publieke ruimte. Als het gaat om menstruatie-armoede dan moeten er drie zaken gebeuren. Eén: openbare toiletten moeten voortaan bevoorrad worden met automaten gevuld met menstruatieproducten. Twee: voedselbanken moeten deze gaan verstrekken. Drie: via het AOW- en Jeugdtegoed moet via gemeentelijke regelingen strategisch gekeken worden hoe deze bestedingen op een zodanige manier gedaan kunnen worden, zodat menstruatieproducten beschikbaar worden voor vrouwen en meisjes. En om deze reden dien ik vandaag een motie in om dat mogelijk te maken, gesteund door mijn fijne collega's mevrouw Roest van GroenLinks en mevrouw Arsieni van D66. En ik kan alvast aankondigen dat ik vind dat de gemeente dit voorbeeld moet gaan geven en dat ik op een later moment met een motie kom om het stadhuis het goede voorbeeld te laten geven. Ik zou zeggen: bevoorraden die handel. Dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Menstruatieproducten toegankelijk maken via Rotterdampas

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot tweede



wijziging van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed 2020;

Constaterende dat:

- in Rotterdam veel meisjes en vrouwen te kampen hebben met menstruatiearmoede;
- een tekort aan menstruatieproducten kan leiden tot verminderde hygiëne, maar ook tot infecties, als deze producten niet op tijd worden vervangen;
- menstruatiearmoede resulteert in afnemende participatie van meisjes en vrouwen aan het maatschappelijk leven;
- anno 2021 het onacceptabel is dat dit probleem nog leeft in onze stad;

Overwegende dat:

- het doel van de Rotterdampas is het bevorderen van de participatie van Rotterdammers;
- om deze reden net zo goed mondkapjes ter bescherming van corona zijn toegevoegd en toegankelijk zijn gemaakt via de tegoeden op de Rotterdampas;

Verzoekt het college om:

- menstruatieproducten toegankelijk te maken via de tegoeden op de Rotterdampas;
- bestedingsplaatsen te vinden en toe te voegen waar menstruatieproducten worden verkocht;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D. Yildirim, L.L.P.R. Roest en N. Arsieni

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Om te beginnen ook vanuit onze kant: een goede zaak waar wij ook blij mee zijn dat het resterende AOW- en Jeugdtogoed van 2,5 miljoen euro nu wordt meegenomen naar 2021. En daarnaast hebben Rotterdammers ook nu meer ruimte als het gaat om het aanleveren van een inkomensverklaring. Er zijn hele positieve ontwikkelingen en daarvoor ook mijn complimenten aan wethouder Grauss.

Voorzitter, het Jeugdtogoed heeft al een boel Rotterdammers met een kleine beurs volwaardig mee laten doen in de samenleving. Vanwege de beperkte middelen lopen zij namelijk het risico dat zij worden buitengesloten, omdat zij gewoon het geld niet hebben of tekortkomen. En bijvoorbeeld rijbewijskosten, 41 euro bij onze gemeente. Voor sommige beroepsgroepen is het een vereiste zelfs. Maar daarnaast zien we ook dat het een belangrijk document is om bijvoorbeeld het sociaal isolement te voorkomen. Voorzitter, dan is het ook natuurlijk mooi als je de kosten voor het aanvragen van een rijbewijs en andere gemeentelijke dienstverleningsproducten kan betalen vanuit het Jeugdtogoed. En door het hebben van een rijbewijs zullen Rotterdammers bijvoorbeeld ook een aantal deuren open zien gaan. Daarom is het ook ons verzoek aan de wethouder om te onderzoeken of het mogelijk is om de kosten, bijvoorbeeld voor het aanvragen van een rijbewijs te doen via het Jeugdtogoed. En daarom dien ik vandaag ook een motie in en die is medeondertekend door de collega's van GroenLinks, D66 en de Partij van de Arbeid. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Gemeentelijke dienstverleningsproducten betalen uit het jeugdtogoed

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 20.2 Het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2021; Constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam het jeugdtogoed beschikbaar stelt voor Rotterdamse gezinnen met een kleine beurs;
- het jeugdtogoed te besteden is aan participatie-bevorderende activiteiten en producten;
- het jeugdtogoed ingezet kan worden voor het aanvragen van gemeentelijke



dienstverleningsproducten zoals een paspoort of een identiteitsbewijs;

- het jeugdtegoed momenteel niet uitgegeven kan worden aan andere gemeentelijke dienstverleningsproducten zoals het aanvragen van een VOG of rijbewijs;

- gemeentelijke dienstverleningsproducten Rotterdammers helpen bij het participeren in de samenleving;

Van mening dat:

- Rotterdammers met een kleine beurs vaak niet in staat zijn om de kosten te betalen voor de aanvraag van gemeentelijke dienstverleningsproducten;

- iedere Rotterdammer in staat moet worden gesteld om volwaardig te participeren in de samenleving;

- gemeentelijke dienstverleningsproducten van groot belang zijn bij het bevorderen van de participatie in de Rotterdamse samenleving;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om de kosten voor de aanvraag van bijvoorbeeld een VOG en rijbewijs en eventuele andere relevante gemeentelijke dienstverleningsproducten te betalen uit het jeugdtegoed;

- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit, L.L.P.R. Roest, N. Arsieni, D. Yildirim en E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, dank. Ja, het Jeugd- en AOW-tegoed, het is een middel om Rotterdamse minima te helpen volwaardig mee te kunnen doen. En onder participatie wordt verstaan deelname aan sportieve, sociale, culturele en educatieve activiteiten. In Rotterdam willen wij natuurlijk de hobbels die zich daar eventueel voordoen, wegnemen. En iets soortgelijks is, mevrouw Yildirim verwees er al naar, vandaag in Nieuw-Zeeland besloten. Op alle scholen komen gratis

menstruatieproducten. Waarom? Omdat arme leerlingen thuisblijven als ze geen tampons of maandverband kunnen betalen. Heel terecht punt dus, wat mevrouw Yildirim in de commissie heeft aangesneden en daarom, voorzitter, dienen wij deze motie gezamenlijk in. Maar daardoor ben ik wel gaan nadenken over hoe dat nou eigenlijk zit met die producten. Hoe bepalen we nou welke producten ondersteunend zijn aan participatie en welke niet? Anticonceptie wordt zo niet gezien, terwijl je toch echt kunt stellen dat het niet-gebruiken van anticonceptie een negatief effect heeft op de participatie. Dus als er vanwege armoede geen voorbehoedsmiddelen worden gebruikt, is dat wel degelijk een probleem voor de participatie. Jongeren kunnen immers zwanger raken en daardoor stoppen met school of werk. Maar voorzitter, toch mogen condooms niet gekocht worden met de tegoeden. Je mag wel gezelschapsspellen kopen en ook bedartikelen, zoals lakens, maar je mag geen producten kopen voor wat er in gezelschap tussen de lakens gebeurt. Dus wel een badmuts, maar geen condoom. Voorzitter, ik maak er een beetje een grapje van, maar het is natuurlijk wel echt een vraag wat nu wel en wat niet onder participatie kan worden verstaan hoe dit zoveel mogelijk kan worden bevorderd en hoe dan slim wordt gekozen voor producten die hierbij horen, want het is heel belangrijk om die hobbels weg te nemen. Voorzitter, wij denken dat producten daarop getoetst moeten worden en ook dat het belangrijk is dat wij in deze tijd niet afhankelijk blijven van fysieke winkels en hun openingstijden. We hebben de tegoeden vanwege de armoede in de stad, dan is het natuurlijk niet uit te leggen, dat tijdens een crisis mensen in armoede geen gebruik kunnen maken van die tegoeden. Het is heel goed dat die tegoeden nu kunnen worden meegenomen in 2021, maar eigenlijk is het natuurlijk te zot voor woorden dat die tegoeden niet konden worden opgemaakt.



Maar voorzitter, om de flexibiliteit van de mogelijkheden van die tegoeden te vergroten binnen de doelen die wij daarvoor stellen, hebben wij een motie ingediend: 'Participeren kun je definiëren'. En wij dienen ook de motie van DENK mede in, om dan ook te kijken naar de gemeentelijke dienstverleningsproducten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Participeren kan je definiëren

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18-2-2021 ter bespreking van agendapunt AOW- en Jeugdtegoed 2021;
Constaterende dat:

- het jeugdtegoed een middel is om Rotterdamse gezinnen met een kleine beurs te helpen volwaardig mee te kunnen doen in Rotterdam;
 - onder deze participatiebevordering in elk geval worden begrepen het kunnen deelnemen aan sportieve, sociale, culturele en educatieve activiteiten;
- Overwegende dat:
- "Participatiebevordering" als begrip ongedefinieerd is in de AOW- en Jeugdtegoed 2021;
 - hierdoor er onduidelijkheid en onbegrip kan zijn over het ontbreken van bepaalde producten. Bijvoorbeeld, badkamer- en bed-artikelen vallen wel in de participatie bevorderende categorie, maar anticonceptie niet;
 - de gemeente afhankelijk is van een systeem met een separate pas en een separate betaalautomaat;
 - er hierdoor beperkte flexibiliteit bestaat voor de selectie van producten buiten het bestaande winkelaanbod;
 - er met het huidige systeem geen online bestellingen gedaan kunnen worden, terwijl de huidige tijd het zeer ingewikkeld maakt om dan nog van de tegoeden gebruik te maken;
 - meer flexibiliteit en online mogelijkheden de ondersteuning in armoede ten goede zou komen;
- Verzoekt het college:

- te onderzoeken welke heldere en duidelijke definitie aan "participatiebevordering" in de zin van Verordening AOW- en Jeugdtegoed 2021 gegeven kan worden;
 - de selectie van huidige en toekomstige producten hieraan te koppelen: hoe kunnen we participatiebevordering zo goed mogelijk ondersteunen via de tegoeden;
 - te onderzoeken hoe meer flexibiliteit kan worden gecreëerd voor de (online) selectie van producten die uit het AOW- en Jeugdtegoed kunnen worden bekostigd;
 - de huidige en toekomstige productgroepen te toetsen aan deze definitie;
 - indien nodig, jaarlijks de lijst van productgroepen bij te werken;
 - hierover terug te koppelen aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. N. Arsieni, D. Yildirim, L.L.P.R. Roest en E. Yigit

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Dan gaan we naar mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, allereerst complimenten aan de wethouder die het nu mogelijk maakt voor Rotterdammers, Rotterdamse minima om het onbestede AOW- en Jeugdtegoed komend jaar gewoon te kunnen benutten. Maar ik ben het inderdaad helemaal eens met mevrouw Arsieni, dat je eigenlijk wil dat ze dat zouden kunnen benutten en al helemaal in coronatijd. Maar goed, het is goed dat het tegoed in ieder geval overgaat naar volgend jaar. Maar eigenlijk zou je dus willen dat ze gewoon terecht kunnen bij de winkels. En ik vraag me dan ook af waarom dat niet mogelijk is? Zou de wethouder daarop nog even kunnen reageren? Waarom is het bijvoorbeeld mogelijk geweest afgelopen maanden om online gewoon zo'n voucher aan te vragen van gemeente Rotterdam om duurzaamheidsproducten gewoon te bestellen, waar ook gewoon echt aan de



deur wordt bezorgd bij huizen. Dat is echt een heel mooi en prachtig initiatief. Maar je zou toch ook echt hopen dat we met zo'n tegood, waar we toch wel, ja een mooie dienst mee bewijzen aan de Rotterdamse minima, dat je ook gaat kijken naar dat soort mogelijkheden. Graag een reactie van de wethouder daarop. En verder steunt NIDA echt alle moties van mijn collega-partijen die Rotterdam een stuk socialer maken. Dank wethouder.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Soms denk je dat niks je meer kan verbazen in deze raad, maar dan is er toch weer zo'n moment dat je echt even achterovergaat in je stoel en denkt: ik hoop niet dat er echt mensen zijn die meeluisteren vandaag. Want ik denk dat als je echt leeft in armoede je wel een groter probleem hebt dan na te denken over menstruatie-armoede. Kom op, waar gaat dit over? Als je het hebt over de voortplanting, mevrouw Arsieni, nog even, groot gelijk, dat is echt een punt. Maar gelukkig hebben we dat in de zorgverzekering ook al een stukje opgelost. En ik denk ook dat dat daar eerder thuishoort. En wat betreft het beschikbaar stellen van condooms en tampons, die hebben we: automaten, kan je kopen, kosten ongeveer 700 euro. Ik denk niet dat het heel hard liep, dat zal de reden zijn waarom ze nergens geplaatst worden. Zullen we het hier blijven hebben over dingen waar mensen daadwerkelijk iets aan hebben? Ook vanuit een feministisch oogpunt gezien? Dank u.

De **VOORZITTER**. Helder. Volgens mij heb ik zo alle raadsleden gehad. Dan ben ik benieuwd naar de lezing van wethouder Grauss.

Mijnheer Versnel, oh sorry, ik had u helemaal vergeten. Ik hoop dat de verbinding het doet, mijnheer Versnel. Oh eerst even dan wethouder Grauss.

De heer **VERSNEL** (vvd). Test, voorzitter. Doet hij het nu?

De **VOORZITTER**. Ja, net hoorde ik u in het begin ook, alleen halverwege ging u een beetje vreemd doen. Ik hoop dat het nu een goede verbinding blijft. Ik luister.

De heer **VERSNEL** (vvd). Ik houd het heel kort. Het is terecht dat die tegooden worden overgeheveld voor de mensen zelf, maar ook voor de bedrijven en organisaties waar het kan worden besteed. Een welkome impuls hopelijk dit jaar. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan wethouder Grauss.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja dank u voorzitter. En ik probeer u als voorzitter ook nog ergens heel snel er nog bij in te fietsen met een voorbeeldje, mijnheer de voorzitter. Want ik hoorde u heel enthousiast over de hemelwaterverordening van mevrouw Kockelkoren. Ik heb, voorzitter, heel veel complimenten gehoord over de overheveling van het tegood van afgelopen jaar dat mensen door de lockdown niet kunnen gebruiken en nu ook. Helemaal mee eens. En ik wil nog even wat aanstippen, dat we ook een aantal extra bestedingsmogelijkheden hebben gedaan, de badkamer- en bed-artikelen, die noemde mevrouw Arsieni ook, de stadswinkels voor paspoort of id-bewijs, mijnheer Yigit heeft daarvoor gezorgd, M&S-mode en Intertoys. Maar ook een aantal kleinere lokale ondernemers, en voorzitter daar komt ie: De Vaan Teamcenter en de Fietshemel. Ja voorzitter, de Fietshemel hebben wij ook eraan toegevoegd. Het Broekenpaleis, Boetiek Blue Lagoon en Caressa Dierenziekenhuis. Voorzitter, dus naast alle complimenten over de overheveling, heb ik ook een vraag en een aantal moties. De vraag was van mijnheer Büyükcıfci van NIDA over de digitale kant. Ook in de commissie hebben we het hierover gehad, dat we bezig zijn met een pilot die dit



voorjaar loopt over online verzilveren van acties bij je webshops. En als dit goed werkt, dan gaan we dezelfde oplossing ook voor andere webshops van winkels mogelijk maken en dat implementeren. En na het eerste kwartaal, en daar zijn we heel snel bij, zal ik daarover rapporteren. En er ligt gewoon een aantal vragen: of het veilig kan, hoe gaat het retourneren, technische hobbels et cetera. Maar ik rapporteer zo snel mogelijk daarover.

Voorzitter, er zijn drie moties ingediend. De eerste over het eerste onderdeel van het agendapunt, ook van mevrouw Yildirim over menstruatieproducten toegankelijk maken via de Rotterdampas. Ze verzoekt het college menstruatieproducten toegankelijk te maken en de bestedingsplaats te vinden en toe te voegen waar dit wordt verkocht. Voorzitter, ik kan dit namens het college omarmen, maar wel met een aantal kanttekeningen. Logisch, menstruatie-armoede kan de maatschappelijke participatie in de weg staan. We zijn bereid om te onderzoeken of we deze producten kunnen toevoegen. En de kanttekening is wel dat het ook iets vraagt van de retailers, want die moeten ook een aantal dingen doen, bijvoorbeeld hun producten gekoppeld aan het kassasysteem aanpassen en dat kan ook kosten betekenen, dus die retailers moeten dat doen. Het succes is daarmee niet van tevoren gegarandeerd, maar ik wil wel gewoon, zoals we dat dan noemen, mijn stinkende best doen om dit gerealiseerd te krijgen. Dus met die kanttekening omarm ik de motie.

Dan ga ik naar de motie van mevrouw Arsieni, samen met de Partij van de Arbeid en GroenLinks over 'Participeren kan je definiëren'. Nou ze heeft een heel uitgebreid dictum, voorzitter, over wat er wel onder verstaan wordt, wat er niet onder verstaan wordt en de productgroepen bij te werken. Voorzitter, ook deze motie wil ik omarmen. Ik ben het met haar en anderen eens dat een heldere en eenduidige definitie van participatie heel erg belangrijk is. Dat is deels technisch, deels technisch-

juridisch, maar ook kijken we dan naar de wenselijke, praktische en haalbare aspecten van wat dit dan voor de participatiebevordering betekent. Dat gaan we uitzoeken. En ik hoop dat het lukt om een duidelijke afbakening daarvan te geven. Want dat leidt tot een langdurig en helder en duidelijk beeld. Dat is natuurlijk gelijk wel het voorbehoud dat ik erbij noem. Ik weet de uitkomsten niet, maar daarom zegt deze motie ook: ga het uitzoeken, kom met een voorstel. Dus met dit kleine voorbehoud wil ik deze dan ook van harte omarmen.

Voorzitter, en dan kom ik bij de laatste motie van de vrienden van DENK, van mijnheer Yigit en die zegt: zou u nou niet kunnen onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om de kosten van de aanvraag van bijvoorbeeld een VOG, Verklaring Omtrent Gedrag, een rijbewijs en eventueel andere gemeentelijke dienstverleningsproducten te betalen uit het Jeugdtegoed? En als ik 'Jeugdtegoed' lees, voorzitter, dan lees ik ook AOW- en Jeugdtegoed, dus het hele brede spectrum. Ook deze motie, voorzitter, wil ik omarmen. In de afgelopen periode hebben we het identiteitsbewijs al toegevoegd aan het AJT. Een mooi voorstel, een mooie motie toen. We zijn bereid om breder te kijken of die andere dienstverleningsproducten, een VOG en een rijbewijs er ook onder vallen. En dat past natuurlijk ook wel bij de motie die ik net heb omarmd van D66 en collega's: 'Participeren kun je leren'. Het kan dus zijn, kleine kans dat het onderzoek eindigt met een negatieve uitkomst, maar we staan, voorzitter, positief in het leven. Dus met die disclaimer, ik weet de uitkomst nooit van een onderzoeksmotie, met die disclaimer omarm ik van harte de motie. Voorzitter, dan heb ik de complimenten aangenomen, dan wil ik die graag doorgeven aan de mensen van de Rotterdampas en de medewerkers. Ik heb één vraag beantwoord en drie moties van advies gediend. En dan denk ik dat ik daarmee gedaan heb wat de raadsleden mij hebben gevraagd.



De **VOORZITTER**. Ik zie geen vragen meer in de chat. Volgens mij heeft u uitputtend de vragen beantwoord en de moties van advies voorzien. Ik check nog één keer bij de raadsleden of dat het geval is. Eenmaal andermaal, dat is het geval. Dan stel ik u voor vijftien minuten te gaan pauzeren. Ik wil u graag terug hebben aan uw scherm om 16.25 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

21. Aanpak corruptie en criminaliteit in de haven

De **VOORZITTER**. Hartelijk welkom. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 21: Aanpak corruptie en criminaliteit in de haven. Ik weet niet wie van de loco-voorzitters beschikbaar is, mevrouw Zeegers of mijnheer Verheij? Mijnheer Verheij komt eraan. Volgens mij is mijnheer Verheij nu aan de beurt.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ik pak even de agenda erbij. Ik moet kijken waar wij zijn met uw goedvinden.

De **VOORZITTER**. Agendapunt 21.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Agendapunt 21, daar gaan wij aan beginnen en dat is de aanpak van corruptie en criminaliteit in de haven. En ik ga als eerste het woord geven aan mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Niet voor het eerst en ik denk ook niet voor het laatst dat we spreken over de corruptie in de haven. We hebben vorige week in de commissie ook een bijzonder inhoudelijk debat gehad, ook met alle betrokkenen. Ook nog met dank voor de deelname van politie, OM en douane. Dat geeft een verhelderend beeld. In de Tweede Kamer zijn hoorzittingen gehouden

over de stand van zaken met betrekking tot corruptie in de haven. Nou daar is ook herhaald wat in Nieuwsuur al was gezegd door mijnheer Jansen, de directeur van de zeehavenpolitie. Het is zo rot als een mispel. Nou dat zijn niet de dingen die we graag willen horen over onze mooie haven, maar het is wel de realiteit waar we ons ook al een tijdje bewust van zijn. Wat in de commissie niet helemaal duidelijk naar voren kwam, is wat nu eigenlijk de directe relatie is tussen de ondermijnende criminaliteit, eigenlijk de parallelle samenleving in Rotterdam gerelateerd direct aan het feit dat er een lek zit in die haven. Dus hoeveel impact heeft nou eigenlijk de criminaliteit in de haven op de criminaliteit, maar ook op de leefomgeving in Rotterdam? Wij zouden daar meer beeld bij willen krijgen, net zoals Tops en Tromp hebben onderzocht in Tilburg, wat een heel verhelderend beeld heeft gegeven over wat ondermijning daar is en betekent, 900 miljoen euro, ongeveer even groot als de begroting van Tilburg als stad zelf. De achterkant van Amsterdam, daar hebben ze becijferd dat er 6 miljard omgaat alleen in cocaïne al in Amsterdam.

We weten het niet in Rotterdam, maar laten we die dark numbers nou eens een keertje naar boven krijgen en weten wat er speelt. Want dat het impact heeft, zeker in de liquidaties, granaten die aan de deur worden gehangen en noem maar op, dat kunnen we zien. We hebben daarom een motie opgesteld die pleit voor een wetenschappelijk breed onderzoek, dat de relaties met elkaar gaat becijferen en in kaart gaat brengen. Wat we daarnaast graag ook via een motie willen bevorderen, is het feit dat de screening in de haven eigenlijk ontzettend laag is. Nog minder dan honderd mensen worden door de AIVD gescreend, terwijl bijvoorbeeld bij Schiphol dat er 6000 zijn. Ik snap dat we niet overal over gaan als Rotterdam zijnde, maar op een gegeven moment moet je toch gewoon zeggen: jongens, het zou fijn zijn als we een keertje stoppen met dweilen met de kraan open. Een gevleugelde uitspraak, ook van Pim Fortuyn. Iedere verstandige



huisvrouw weet dat je eerst de kraan dicht moet draaien, voordat je begint met dweilen.

Wat in de hoorzitting en in de stukken ook naar voren kwam is dat er vanuit de gemeente Rotterdam minimale medewerking is geweest aan een onderzoek naar corruptie, zoals door politie en wetenschap is gedaan. Er wordt nu wel steun gevraagd ook vanuit Den Haag. De burgemeester heeft het in de commissie al gezegd, maar ik zou dat vandaag graag nog even willen herhalen: gaan we er als Rotterdam volledig voor om dit lek zo snel mogelijk te dichten voor zover dat mogelijk is? Tot zover. We hebben kort de tijd. Dank u. voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Omvang georganiseerde criminaliteit in de haven

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van de ‘Aanpak corruptie en criminaliteit in de haven’;

Constaterende dat:

- de vele corruptieschandalen en drugssmokkelzaken in de Rotterdamse haven zich blijven opvolgen en de landelijke politiek nu wil doorpakken om de grote problemen aan te pakken;

Overwegende dat:

- onderzoekers spreken over een ‘structureel corruptieprobleem’ in de haven dat de afgelopen jaren alleen maar is toegenomen;
- het college wel miljoenen kan blijven besteden aan het bestrijden van ondermijning en drugscriminaliteit, maar als het dit gapende gat in de haven niet aanpakt, blijft het voor Rotterdam vechten tegen de bierkaai;
- onderzoekers, zoals Pieter Tops en Jan Tromp, stellen dat er een parallelle economie in Nederland is ontstaan, waar criminele activiteiten vermengen met het

dagelijks leven van veel mensen (die niet per se een criminele inborst hebben);
- er grootschalig onderzoek nodig is, naar voorbeeld van ‘De achterkant van Nederland’ van Pieter Tops en Jan Tromp, dat de omvang en gevolgen van drugshandel in kaart brengt, zo deed Tromp veel onderzoek in Tilburg waar ongeveer 3000 mensen betrokken zijn bij drugshandel (met een omzet van 900 miljoen), ook laat hij zien dat drugs overal de ruggengraat van de criminaliteit is, waarvan ongeveer een derde van het verdiende geld terugvloeit in de handel, een derde geïnvesteerd wordt in landen als Marokko, Spanje of Turkije, en de rest van het geld consumptief wordt besteed;
Verzoekt het college:

- een wetenschappelijk onderzoek te starten naar de omvang van de (drugsgelateerde) schaduw economie, de hieruit voortvloeiende corruptie en welke impact dit heeft op onze samenleving, met daarin onder andere een analyse van:
 - * een gedegen inschatting van de totale hoeveelheden drugs die onze haven ieder jaar in- en uitgaan;
 - * welke criminaliteit het meeste voorkomt en welke trends waarneembaar zijn;
 - * of er een verband is tussen de steeds vaker voorkomende en heftigere geweldsincidenten en de drugseconomie;
 - * hoeveel, en op welke wijze, mensen hierin actief zijn: Hoe voorzien zij in hun levensonderhoud door drugshandel of nevenactiviteiten als witwassen etc.
 - * en daarbij hoe stroomt dit door in de criminele keten van witwassers, huisbazen, autoverhuurders, de beveiligers etc.
 - * wat de impact is van deze parallelle economie op gezinnen en kinderen;
 - * hoeveel spookjongeren verliezen wij aan deze georganiseerde misdaad? Heeft dit bijvoorbeeld impact op scholen?;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 4. AIVD-screening voor havenmedewerkers



'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van de 'Aanpak corruptie en criminaliteit in de haven';

Constaterende dat

- de stroom van corruptieschandalen en druggerelateerde zaken blijft aanhouden in de Rotterdamse haven;

Overwegende dat:

- er veel functies in de haven zijn waarbij het voor medewerkers moeilijk is om weerstand te bieden tegen verleiding, waardoor zij een doelwit kunnen worden voor afpersing;
- de AIVD veiligheidsonderzoeken uitvoert naar personen die een vertrouwensfunctie, bij de overheid of in het bedrijfsleven (bijvoorbeeld elektriciteitsbedrijven), (gaan) vervullen;
- op luchthaven Schiphol iedereen achter de douane gescreend is, terwijl in de havens van Rotterdam minder dan honderd mensen gescreend zijn;

Verzoekt het college

- te onderzoeken of de mensen met vertrouwensfuncties in de haven een AIVD-screening kunnen ondergaan, om qua controlecapaciteit en inzet op een vergelijkbaar beveiligingsniveau te komen als organisaties zoals kerncentrales en Schiphol;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mevrouw Hoogwerf. Dan is het woord aan mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja dank u wel, voorzitter. Liquidaties in woonwijken, criminelen die in dikke BMW's rondrijden in Rotterdam, terwijl de gemiddelde Rotterdammer jaren moet sparen voor een C1-tje, drugslabs in woonwijken, jonge jongens die soms op wel achtjarige leeftijd worden gerekruteerd op basisscholen, dat zijn allemaal de gevolgen van de drugscriminaliteit in Nederland. En die drugscriminaliteit draait, net als de

Nederlandse economie op de Rotterdamse haven. Daar komt het spul binnen en wordt het ook uitgehaald met alle maatschappelijke gevolgen van dien. En natuurlijk is er heel veel debat over wat we daar allemaal tegen kunnen doen. Nou zijn er gelukkig ook ontzettend veel dingen die we kunnen doen, maar één ding is ook zeker meer barrières opwerpen voor criminelen. En daarmee wordt ook de pakkans van drugscriminelen in de haven vergroot. Daarom dienen wij vandaag twee moties in. Die zijn inmiddels bij de griffie. De eerste motie is: 'Anti-corruptie conferentie', mede ingediend door, jawel, het CDA, GroenLinks en Leefbaar Rotterdam. Dus even snel geteld gaat die het wel halen. En dat is een motie die erop ziet dat de burgemeester, die organiseert nu al conferenties onder andere met de haven in Antwerpen, om dat door te zetten. Dus het liefst jaarlijks terugkerend. Maar goed, dat laten we verder ook even aan de agenda van de burgemeester. Maar het gaat ons in ieder geval om een top, een anti-corruptie-havenconferentie met onder andere de minister van Justitie, de ambtelijke top, douane, OM, politie en alle havenbedrijven. En het gaat inderdaad ook om die publiek-private samenwerking, die daar heel belangrijk in is. Het doel is ook om uiteindelijk te komen tot een soort NPRZ-aanpak voor de Rotterdamse haven. We kunnen dat niet alleen als Rotterdamse gemeente, daar hebben we de hulp van het Rijk voor nodig en van alle partners in de keten. En we willen ook graag dat er dan wordt gekeken of we een soort compliance systeem tot stand kunnen laten komen voor havenbedrijf en het personeel. Goed, dat is motie 1. Ik ga even snel door inderdaad, vanwege de tijd.

Motie 2, mede-ingediend door CDA, Leefbaar Rotterdam, SP en Partij van de Arbeid. Die gaat het dus ook halen. In de haven, zoals u weet voorzitter, wordt gehandeld in pasjes. En dan hebben criminelen ongehinderd toegang tot het haventerrein om dus ook drugs uit te halen. En we willen daarom dat het college gaat onderzoeken hoeveel het zou kosten en



hoe het geïmplementeerd zou kunnen worden als we een biometrisch systeem invoeren in de hele haven. Even voor degenen, voor de kijkers thuis die niet weten wat biometrisch is: nou, dat betekent dat je alleen nog maar met een vingerafdruk of een irisscan straks het haventerrein op kan komen, alleen tijdens jouw werkuren. Dus dan is zo'n pasje van iemand anders zinloos. Naar ons idee zouden die kosten ook moeten worden gedragen door het Rijk, omdat het inderdaad ook een landelijk probleem is. Maar laten we in ieder geval beginnen met het uitzoeken van die kosten en hoe we dat kunnen implementeren. Dan kunnen we het daarna gelijk bij de volgende, als de nieuwe minister van Justitie is begonnen straks op het bureau van die minister van Justitie leggen. Misschien is dat wel de burgemeester zelf. Maar daar kan ik helaas geen mededelingen over doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Karremans heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Zo sterk als de zwakste schakel

'De gemeenteraad van Rotterdam op 12 februari 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van de aanpak corruptie in de haven;

Constaterende dat:

- in de haven wordt gehandeld in pasjes en criminelen onverminderd toegang hebben tot het haventerrein;
- naar schatting duizend mensen betrokken zijn bij het transport en de overslag van één container;
- ook dit jaar de douane weer meer cocaïne heeft onderschept dan het jaar ervoor;
- zich de afgelopen jaren grote corruptiezaken hebben voorgedaan in de haven en het hoofd van de zeehavenpolitie de haven kwalificeerde als "zo lek als een mispel";

Overwegende dat:

- er biometrische beveiligings- en toegangssystemen in andere sectoren worden gebruikt waarbij uitsluitend tijdens werktijden met een pas, in combinatie met

een vingerafdruk of irisscan, toegang wordt verschaft aan personeel;

- het opwerpen van dergelijke barrières voor drugscriminelen een van de manieren is om drugscriminaliteit aan te pakken;

Van mening dat:

- de kosten van de implementatie van een dergelijk biometrisch toegangssysteem in de hele haven gedragen zou moeten worden door het Rijk, omdat dit een (inter)nationaal probleem is wat we willen oplossen;

Roept het college op:

- te onderzoeken wat de kosten zijn van de implementatie van een biometrisch toegangssysteem in de gehele Rotterdamse haven;

- te onderzoeken hoe een dergelijk systeem eruit zou moeten zien en het beste geïmplementeerd zou kunnen worden;

- de resultaten in 2022 te rapporteren aan de raad in aanloop naar de grote anti-corruptie havenconferentie in datzelfde jaar;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. V.P.G. Karremans, A. van Zevenbergen, E.C. Eskes, S. Leewis, T.C. Hoogwerf en S.F. Lammering

Motie 2. Anti-corruptie conferentie

'De gemeenteraad van Rotterdam op 18 februari 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van de aanpak corruptie in de haven;

Constaterende dat:

- de Rotterdamse Haven de motor is van de drugseconomie in Nederland;
- ook dit jaar de douane weer meer cocaïne heeft onderschept dan het jaar ervoor, namelijk 40.000 kilo cocaïne;
- bedrijven en personeel van bedrijven die handelen in fruit, schoonmaakbedrijven en beveiligingsbedrijven zeer kwetsbaar zijn voor omkoping en/of bedreiging door drugscriminelen;

Overwegende dat:

- drugscriminaliteit leidt tot schietpartijen in kinderrijke buurten, ondermijning, de



verwoesting van levens van kwetsbare mensen en nog veel meer ellende;
 - drugscriminelen middels bedreiging en omkoping zonder verdere beperking toegang hebben tot haventerreinen om bijvoorbeeld drugs uit containers te halen en er zelfs een markt is voor toegangspasjes;
 - eerder met succes met de Antwerpse haven door de burgemeester een conferentie over corruptiebestrijding georganiseerd is;
 Van mening dat:
 - er een stevige privaat-publieke coalitie gevormd moet worden met alle relevante private en publieke partners om drugs en corruptie in de Rotterdamse haven effectief te bestrijden;
 Roept het college op:
 - vanaf 2022 frequent, voortbordurend op de eerder door de burgemeester georganiseerde conferentie, een grote anti-corruptie havenconferentie te organiseren in Rotterdam;
 - daarbij standaard de minister van Justitie, de ambtelijke top van het Ministerie van J&V, de douane, het OM, de politie, het havenbedrijf, alle havenbedrijven en andere relevante partijen uit te nodigen;
 - als doel van deze conferentie(s) onder andere tot doel te stellen de totstandkoming van een landelijk programma à la NPRZ voor de bestrijding van corruptie en drugscriminaliteit in de Rotterdamse haven en overige havens in de regio, en de totstandkoming van een compliance systeem voor havenbedrijven en hun personeel;
 En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. V.P.G. Karremans, E.C. Eskes, S. Leewis en T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Mijnheer Tak is de volgende spreker.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, vorig jaar september schreef het Financieele Dagblad uitgebreid over de corruptie en

criminaliteit in de haven. De directeur van een fruitoverslag gaf voor mij het meest treffend de ernst van het probleem weer. In de krant verzuchtte hij: het was totaal uit de hand gelopen. We hadden meer werk aan het herstellen van de schade dan ons normale werk. Hij zat met de handen in zijn haar. Het bedrijf stond inmiddels boven aan de lijst met tapgesprekken van de politie. Toen de directie een zero-tolerance-beleid afkondigde nam binnen enkele weken een groot deel van het personeel ontslag. Die zouden namelijk de gevraagde verklaring omtrent gedrag helemaal niet kunnen leveren.

Voorzitter, dit verhaal benadrukt voor mijn fractie waar de crux zit van het probleem. Of het nu medewerkers zijn van een fruitoverslag, of onze douaniers, in de haven loop je aan de frontlinie van onze handel en het risico verstrikt te raken in het web van de internationale cocaïnehandel. Natuurlijk moeten wij ervoor waken dat de mensen die wij op die plekken neerzetten gepokt en gemazeld zijn. Het beste en meest integere wat ons land te bieden heeft. Echter met alleen meer controles en nog meer mensen komen we er niet. Als de strijd tegen de internationale drugshandel iets heeft laten zien, dan is het wel dat wij inventiever moeten zijn dan de boeven die we proberen te pakken. We nemen het op tegen een branche die goed is voor zo'n twintig miljard euro in Nederland. Een branche die geweld en intimidatie tegen mensen en onze vitale sectoren niet schuwt. Laten we eerlijk zijn, dit is een strijd die we op een conventionele manier niet gaan winnen. We moeten gebruikmaken van onze voorsprong in techniek en innovatie. Het strijdtoneel moeten wij verschuiven. Voorzitter, daarom dienen wij vandaag de motie 'Zelflerende aanpak corruptie en criminaliteit in de haven' in. Met deze motie kunnen we onze schaarse middelen en mankrachten effectiever inzetten. Een algoritme kan je niet bedreigen, een mens wel. Daarmee hebben we ook gelijk een effectieve manier om onze havenwerkers uit het web van



deze criminelen te houden. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Zelflerende aanpak corruptie en criminaliteit in de haven

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in raadsvergadering bijeen op 18 februari ter bespreking van het debat naar aanleiding van de aanpak corruptie en criminaliteit in de haven;

Constaterende dat:

- de Rotterdamse haven wordt gezien als de motor van de Nederlandse economie en slimste haven van Europa;
- ook dit jaar de douane weer meer cocaïne heeft onderschept dan het jaar ervoor;
- het digitale tijdperk zorgt voor geavanceerde technologische oplossingen;
- Rotterdam bij het Rijk aan het lobbyen is voor een investering van 231 miljoen euro voor de bestrijding van corruptie en criminaliteit in de haven;

Overwegende dat:

- wij er alles aan willen doen om havenwerknemers te beschermen tegen georganiseerde misdaad;
- innovatie zoals kunstmatige intelligentie in zowel de havenlogistieke ketens als drugsopsporing hieraan bij kan dragen;
- de douane al sinds 2019 experimenteert met kunstmatige intelligentie;
- drugscriminaliteit de logistieke processen in de haven verstoort met vertragingen in de logistieke ketens als gevolg;
- de haven van Rotterdam als slimste haven ter wereld beschikt over databronnen die inzicht geven in scheepvaartverkeer en havenlogistiek;
- er wereldwijd verschillende databronnen zijn die inzicht geven in mondiale logistieke ketens;
- de aanvoerketens van drugs daarom tot op een zekere hoogte te voorspellen zijn door middel van algoritmes en zelflerende programma's;
- dit kan bijdragen aan de gerichte inzet van mensen en middelen;

Verzoekt het college om:

- in de strijd tegen corruptie en criminaliteit in de haven, kunstmatige intelligentie stevig te verankeren in de aanpak van drugscriminaliteit in de haven;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. D.P.A. Tak

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel, mijnheer Tak. Dan is het woord aan mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, nou, het agendapunt Corruptie in de haven. Dat is natuurlijk een veelkoppig monster en een groot probleem, dat drugs op die manier ons land binnenkomen en ook echt een ontwrichtend effect hebben op de samenleving. Mijn partij, D66, gelooft niet dat je door middel van het verbodstelsel een echt houdbare oplossing hebt om dit aan te pakken. Dat zien we ook, het geld gaat met groten getale de zakken in van drugscriminelen. Juist omdat er zo veel aan kan worden verdiend is die ontwrichting des te groter. Maar goed, zolang we dit op deze manier blijven doen is het wel duidelijk dat de haven op dit moment zo lek is als een vergiet en dat we daar zeker paal en perk aan zouden moeten stellen. Of in ieder geval een begin maken van een oplossing, die we nu niet hebben. Heel goed dat de lessen uit Colombia worden meegenomen in die uitvoeringsagenda die samen met RIEC is opgesteld. En ja, we zijn natuurlijk voor een groot deel ook afhankelijk van de landelijke inzet op dit punt. Maar ik vind het daarom des te belangrijker dat de burgemeester blijft lobbyen voor steun voor de lokale aanpak. Want ik denk wel dat dat heel belangrijk is, dat we de Rotterdamse aanpak ook vooropstellen. Dus goed om te investeren in het verbeteren van expertise bij onze partners op dat vlak. En daarom steunen we ook de motie van de VVD, die daarover gaat. En is er nog een aantal andere moties dat gaat over het verbeteren van, of



het verbeteren van de begrenzing van de toegang tot de haven. En ja, die zouden we ook kunnen steunen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, dat is helder. Dan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel, voorzitter. Ja het probleem van corruptie in de haven is een ernstig en ontwrichtend probleem. En dat wordt veroorzaakt door die ondermijning die erachter schuilgaat rondom drugscriminaliteit, rondom wapenhandel en al die andere zaken die het daglicht niet kunnen verdragen. En het was goed om te zien in de commissie, dat ook de burgemeester zich, nou, toch wel wat ergerde aan het feit dat dat onderzoek van mijnheer Fijnaut en anderen niet tot een einde is gebracht. En dat dat buiten onze invloedssfeer ligt, dat realiseer ik me ook. Tegelijkertijd moet ik zeggen dat mijn fractie nog steeds grote zorgen heeft, dat we het lek niet boven hebben. Dat zien we aan het voorbeeld dat mijnheer Tak zojuist gaf over de fruitondernemer, maar ook Securitas waar grote problemen zich voordoen. Het is wat ons betreft echt nog zeer zorgelijk is dat we gewoon onvoldoende grip krijgen op de integriteit in onze haven en de kwetsbaarheid ook van de mensen die daar werken. Je zult maar schulden hebben en benaderd worden door nietsontziende criminelen. Dan ben je binnen no time in een fuik getrokken. Wat ons betreft is het belangrijk dat we iets doen aan de screening. En daarom zullen wij de motie van Leefbaar Rotterdam steunen. En ik realiseer me dat het niet aan de burgemeester is om nu zomaar de opdracht bij de AIVD neer te kunnen leggen, maar wij hebben alle vertrouwen in de burgemeester dat als hij zijn diplomatieke gewicht in de strijd werpt, hij zeer ver komt met het nadrukkelijke verzoek vanuit Rotterdam. Dus wij hebben daar alle vertrouwen in en zullen ook op die manier die motie lezen.

De tweede motie van Leefbaar Rotterdam vraagt om onderzoek, daar hebben wij nog wat twijfels over. Wat ons betreft is het

helder dat we het lek niet boven hebben. Ik weet dat de staatssecretaris een onderzoek heeft aangekondigd en de burgemeester heeft in de commissie klip en klaar gezegd alle medewerking te verlenen. Alleen ik vraag me af of het onderzoek dat nu gebeurt daadwerkelijk ook zo diep zicht krijgt op alles wat speelt, zoals dat beoogd was bij het onderzoek van mijnheer Fijnaut en anderen. Ik wacht dan ook het antwoord van de burgemeester af, maar wij zullen dit niet loslaten. Wij zullen in ieder geval de komende tijd kijken wat de acties van de staatssecretaris opleveren, maar ook dringen wij er wel op aan om de elementen die verwoord zijn in de motie van mevrouw Hoogwerf ook actief onder de aandacht te brengen om mee te nemen in het onderzoek. Wat ons betreft is het echt noodzaak dat we zicht krijgen op de stromen die maken dat die corruptie daar zo enorm groot is. Daarnaast zullen wij de moties van mijnheer Karremans ook steunen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Eskes. Dan heb ik mijnheer Van Zevenbergen nog.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u, voorzitter. In de haven is een grote multinational aan het werk. Groter dan een Shell of een Unilever. De multinational werkt ondergronds. Maar als u bedenkt hoe groot de invloed van een Shell of een Unilever is op de samenleving dan mag u er gerust van uitgaan dat die ondergrondse multinational, ik denk, anderhalf maal zoveel heeft. We hebben hier dus te maken met een enorm groot probleem. Ik kan het niet vaak genoeg zeggen. In de commissie hebben we hier uitgebreid over gesproken en dat ga ik nu niet over doen. Steun voor de VVD-motie over de toegangspasjes, met de kanttekening dat dit wel een druppel op de gloeiende plaat is. Maar ik begreep dat de VVD dat met me eens is. En nogmaals, ik ga het nog één keer herhalen, we moeten groot denken en handelen met nationale allure, groter dan de gemeenteraad, groter dan de burgemeester. De tijd van praten is voorbij.



Corruptie is ondermijnend voor de economie en de samenleving. We hebben in de haven geleerd efficiënt te organiseren en efficiënt geld te verdienen, nu moeten we efficiënt gaan bestrijden en heel snel. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, mijnheer Van Zevenbergen. Dan kijk ik of er nog andere sprekers zijn die een termijn wensen. Ik zie geen handjes omhoogkomen. Dat betekent dat we naar de beantwoording van de burgemeester gaan. Burgemeester, gaat uw gang. Met microfoon, graag. U bent niet te verstaan burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, ik ben er weer. Hartelijk dank. Ik was zelf ook onder de indruk van de goede commissiebehandeling die we hebben gehad, waarbij ook de partners waren die niet in dezelfde lijn van bevoegdheden van de gemeente of van de gemeenteraad liggen, dat vind ik zelf ook een hele ordentelijke manier om de raadsleden goed bijgepraat te hebben over wat er allemaal gebeurt. De douane was denk ik klip en klaar, maar ook het Openbaar Ministerie over de inzet en de verrichtingen. Er is zelfs door de politiechef mijnheer Westerbeke een poging gedaan om rekenkundig aan te geven om hoeveel tonnen drugs het zou kunnen gaan, hoeveel we daarvan afpakken. En mijnheer Van Zevenbergen noemde het net, we hebben een excellente haven, dat is juist, dat was ook het onderwerp van het debat in de commissie. Maar die excellente logistiek in die excellente haven is gebouwd om er bedrijven die te goeder trouw zijn in de wereldhandel, de 500 miljoen gebruikers van allerlei producten in Europa te bedienen. En er is nooit bij stilgestaan vanaf dag 1, dat de gebouwen van de excellente infrastructuur ook zouden kunnen worden gebruikt door die grote multinational waar mijnheer Van Zevenbergen over sprak. Die ook heel goed gebruikmaakt van die geweldige infrastructuur en dat daar te weinig barrières voor in de haven zijn aangelegd.

En we realiseren ons natuurlijk ook dat elke barrière die we in de haven aanbrengen ten koste gaat van het tempo waarin de handel wordt afgewikkeld. Zo simpel is dat, voorzitter. Als je besluit om nog veel meer containers aan de kant te zetten voor controles, betekent het dat de containers later bij de consument aankomen. En als dat in de ons omringende landen niet op dezelfde manier gebeurt, dan kost dat je concurrentiepositie. Vanuit die concurrentiepositie is de afgelopen jaren wel gedaan en gesproken over wat kunnen we doen om barrières te organiseren zonder dat daar grote schade wordt berokkend aan de concurrentiepositie en de reputatie van de haven. Het is natuurlijk niet zo dat er niets is gebeurd. In de afgelopen jaren hebben wij enorme hoeveelheden cocaïne en andere smokkelwaar, want er zijn veel gesmokkelde nepmerken in de haven, in beslag genomen. Alleen de afgelopen twee weken is er alweer voor duizenden kilo's aan cocaïne in beslag genomen. Maar we zijn er niet. We spraken over het identificeren van mensen, dan zorg je ervoor dat mensen die werken bij beveiligingsbedrijven beter worden gescreend en ook zeker niet de mogelijkheid krijgen om de kat op het spek te binden of allerlei functies tegelijkertijd met elkaar te combineren. De regelgeving, de straffen voor mensen die we aantreffen op die terreinen van de haven, om die zwaarder te kunnen straffen dan alleen maar het overtreden van je toegang verschaffen tot een locatie waar je niet mag zijn, want dat is echt niks die straf, dus dat moet echt aanzienlijk beter en ook hoger. We weten inmiddels ook, dat soms mensen die drugs uithalen uit de haven dus niet met een auto naar binnen gaan, of met een gestolen pasje, mijnheer Karremans, maar soms naar binnen worden getakeld in een container vanuit de wal naar het havengebied. Ja en die containers die naar binnengaan worden niet altijd gescreend, dus dan worden er tien of elf of vijftien mensen, dat is echt voorgekomen, met een container en al op het haventerrein



gedropt. Kortom: er moet dus op allerlei fronten worden geschakeld.

Deze week, dat is overigens langere tijd geleden gepland, hadden wij een goed gesprek met een van onze grootste operators in onze haven, een ICT-bedrijf, ik moet ze ongelooflijk complimenteren met wat ze daar allemaal aan het doen zijn in de goede samenwerking, die ze hebben opgezet in een pilot afgelopen periode, met de douane, de belastingdienst en alle andere partners. En het is ook nog zo dat ze die samenwerking continueren, verdiepen en er nieuwe accenten bij gaan zetten. Ik denk dat het goed is om u te melden dat er dus geen gebrek aan bereidheid is bij grote operators in de haven om die integriteit van de haven nog verder te verbeteren de komende jaren. Ik kan u ook vertellen dat de douane in een testfase zit met zelflerende programma's. Er is samenwerking aan de gang, zeg ik tegen de Partij van de Arbeid met andere wetenschappelijke instellingen in Nederland. Of dit tot een goed resultaat zal leiden, dat weten we niet.

Inderdaad, de Colombianen hebben mij persoonlijk aangeboden mensen van ons vanuit Nederland te kunnen accommoderen in hun havens om daar te selecteren welke containers getest zouden kunnen worden uitgekeken kunnen worden. Resultaten die we ook in Nederland kunnen uitlezen, real-time kunnen uitlezen. Dus er beweegt van alles. De ministers van Justitie en Buitenlandse Zaken zijn daarvan op de hoogte. Ik heb ze mijn verslag gestuurd en ze zijn ook bereid om met ons te kijken wat daar verder kan gebeuren. De minister van Justitie heeft behoorlijk wat geld gekregen om een landelijke unit op poten te zetten. Politiechef Westerbeke is mede betrokken bij de bouw van die unit. En het zal voor een behoorlijk deel ook in Rotterdam gaan neerslaan. En inderdaad, we hebben zelf op basis van onze eigen onderzoeken uitgevoerd door de Erasmus Universiteit een plan neergelegd bij de minister van Justitie, die gedurende zes à zeven jaar

enige tientallen miljoenen euro's per jaar zal moeten kosten. Al met al, het is gericht op het vergroten van de barrière, het is bedoeld om de informatiepositie te verbeteren, het is ook bedoeld juridisch om de strafmaat voor die uithalers te vergroten. Als ik ze een last onder dwangsom van 2500 euro op basis van de Verordening opleg, dan word ik zo ongeveer uitgelachen, want er gaan miljarden in die business en 'who cares' als het gaat om 2500 euro. Dus we moeten echt hier uit een ander vaatje tappen.

Wellicht heeft u gelezen de afgelopen dagen in het Algemeen Dagblad of op de voorpagina van het Rotterdams Dagblad dat er ook geprepareerde auto's in beslag worden genomen. Het waren er ongeveer, volgens mij, zeven. Die zijn in beslag genomen en de rechter is akkoord gegaan met het voorstel vanuit de politie om die auto's die geprepareerd waren ook werkelijk ook te vernietigen. Zo tref je natuurlijk ook die uithalers en de facilitators van de drugshandel tref je daarmee in hun portemonnee.

Kort en goed voorzitter, dan ga ik naar de moties die ingediend zijn. Er is een onderzoek van ons geweest en er is veel kennis beschikbaar bij het RIEC dat ons ten dienste staat als het gaat om de vraagstukken waarin witwassen en ondermijning in de Rotterdamse samenleving verder penetreren. We hebben ook een ondermijningsprogramma opgezet. Er komt een onderzoek van de staatssecretaris van Financiën. We hebben beloofd dat we aan dat onderzoek desgevraagd zullen meewerken en ook het gevoel van de raad daarin betrekken. Met andere woorden: ik ben nu niet genegen om te zeggen: laten we nog eens een ander onderzoek gaan doen. Mijnheer Van Zevenbergen zei terecht: we weten heel veel en laten we alsjeblieft aan de slag gaan met het aanpakken van die handel. En dan van lieverlee ontstaan er vanzelf wel weer inzichten waar we nog kennis nodig hebben. Dat kunnen we dan eventueel aanvullen. Maar ik voel er niet zo



veel voor om weer een onderzoek op te zetten en daar weer een aantal jaar op te gaan wachten. Wat mij betreft gaan we nu aan de slag met de kennis waar we over beschikken.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, aan de slag, dat klinkt mij als muziek in mijn oren. Alleen we weten helemaal nog niet zo veel. Dat is ook een van de redenen waarom mijnheer Fijnaut juist voor dat onderzoek heeft gepleit dat er nu wel of niet gaat komen. Het is nog niet helemaal duidelijk of het onderzoek dat de Tweede Kamer nu heeft aangekondigd, althans de staatssecretaris, of dat ook het onderzoek is, door een statencommissie zoals het door de onderzoekers was voorgesteld. En Colombia, leuk, maar mijnheer Fijnaut heeft ook gezegd: de haven van Colombia wordt gewoon geregeerd door de maffia. Dus je kan daar gaan controleren wat je wilt, heel veel zal het niet opleveren en als het wel wat oplevert, wijken ze uit naar een ander land. Dus het is nog steeds dweilen met de kraan open.

Ik hoorde gisteren gelukkig dat het CKM een onderzoek gaat doen naar criminele uitbuiting, ook keihard nodig. Maar zo heb je overal losse en vaste eilandjes die geen totaalbeeld geven van wat er nu eigenlijk aan de hand is in Rotterdam. En waarom kunnen ze het in Tilburg en in Amsterdam wel laten onderzoeken en doen we dat in Rotterdam weer niet? Het zou toch fijn zijn dat we die dark numbers, waar we nu maar een beetje naar moeten gissen, dat we die in beeld krijgen. Want fijn, dat er weer een paar ton van straat is gehaald, maar de straatwaarde is nog steeds onveranderd, dus heel veel zal het nog niet uitmaken.

De heer **ABOUTALEB**. Nee, maar we moeten het commissiedebat niet overdoen. Mijnheer Westerbeke heeft in de commissie nog wel iets meer over die dark numbers gezegd. Volgens mij, als we dat verslag erbij pakken, ik zal het niet overdoen, was hij heel helder over de tonnen die er omgaan en de bedragen die daarin omgaan. Dat de prijs in Nederland

niet stijgt, komt omdat de Nederlandse markt an sich een kleine markt is en als er 20.000 of 30.000 pond toch doorheen glipt, doet dat met die prijs niks. Dat verhaal is, denk ik, in de commissie verder uitgelegd. Nogmaals, ik ben niet tegen een onderzoek, maar ik wil nu juist dat we aan de slag gaan. En waar ik wel meer voor voel is om te kijken of, laten we zeggen, de interesse die in de Rotterdamse raad aan de orde is, maar die ook bij mij bestaat, om te kijken of we die via onze rol in het landelijk onderzoek eventueel zouden kunnen inbrengen. Dat is, denk ik, waar het mij over gaat. Maar nog een onderzoek naast het Rijksonderzoek, voorzitter, ik zou dat niet willen op dit moment.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Maar ik snap dat we niet alles moeten blijven onderzoeken tot in het oneindige, daar ben ik ook geen voorstander van. Maar wat je nu ziet gebeuren, en misschien komt dat wel door die tonnen die we wel tegenhouden, is dat het geweld in Rotterdam intensiveert. We hebben een paar weken geleden nog granaten aan deuren zien hangen. En die impact op de stad, daar zouden we denk ik toch wel wat meer grip op willen hebben. We hebben het steeds over ondermijning, we hebben het gehad over die veiligheid op scholen, jongeren die geronseld worden om met drugs aan de gang te gaan. Daar moeten we toch op de een of andere manier wat meer beeld bij zien te krijgen.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, de strijd die we soms in de nationale straten en nu in Rotterdam aantreffen tussen drugsbendes, is werkelijk een schijntje van waar het hier over gaat. We praten hier over tienduizenden kilo's en dat is niet waar de strijd in Nederland, doorgaans tussen criminelen over gaat. Er wordt wel eens wat geript over en weer en het antwoord daarop is meestal geweld. Dus daar weten we ook heel veel van, de inzichten daaromtrent zijn ook goed bekend. Ik laat me af en toe ook eens vertrouwelijk bijpraten door degenen die de onderzoeken doen, de

rechercheonderzoeken doen. Daar weten we echt heel veel van. En ik denk dat in de operationele sfeer het goed is om daarmee aan de slag te gaan en daar ook mee aan de slag te blijven. Het aardige is, werkenderwijs komen we erachter dat er hiaten zijn in onze beveiligingssystemen, of komen we erachter dat mensen ooit veroordeeld zijn voor een drugsdelict en toch vrachtwagenchauffeur mogen zijn om bij een containerbedrijf in de haven pallets weg te halen. Dat heet in uw en in mijn jargon 'de kat op het spek binden'. Maar in andere systemen heet dat 'mensen een tweede kans geven'. Nou, dan is de vraag of je zo'n vrachtwagenchauffeur een kans moet geven om op de Betuwe fruit van A naar B te brengen als tweede kans of dat je hem een tweede kans moet geven in de haven van Rotterdam. Nou de vraag stellen is hem beantwoorden. Daar zoek ik oplossingen met de havenbedrijven, met de transportbedrijven, daar weten we dus heel veel van om de barrière op die manier groter maken. Ik ben altijd bereid om de vragen die aan de orde zijn te proberen in te brengen in dat landelijke onderzoek en wellicht dat we daar ook nog eens wijzer van worden. Maar nog een totaalonderzoek doen, want het is best heel veel wat u wilt, ik heb die motie gelezen, dat is echt zo ongeveer beginnen bij alfa. Volgens mij moeten we dat niet doen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Hoogwerf, afrondend.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dan moeten we daar even afwachten wat de raad ervan vindt. Nogmaals in Amsterdam en Tilburg is het wel gedaan. Dat heeft wel een beeld gegeven. Over 'de kat op het spek binden', dat hebben we vanmorgen in de krantenkoppen nog kunnen zien, de vader van een verdachte douanier die verdacht was in een groot drugsonderzoek. Soms is het wel de kat op het spek binden als je het niet gewoon onderzoekt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Helder. Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Voorzitter, de kat op het spek binden, dat is eigenlijk willens en wetens, weten dat er risico's zijn en die op die manier verkeerd inschatten, dat is eigenlijk waar het over gaat. En ik denk dat als we inderdaad iemand veroordelen voor een drugsdelict, die zou niet meer de mogelijkheid moeten hebben om in de haven containers af te halen. Dat risico moeten we niet langer nemen. Dat moet in de toekomst niet nog een keer gebeuren. Daar gaan de gesprekken over, daar is de douane ook mee bezig, daar is de politie ook mee bezig en daar is ook het Openbaar Ministerie mee bezig. Maar ik noem nog maar één schakel op van nog meer schakels die aan de orde zijn. Wat dacht u van mensen die in de haventerreinen ook voedsel en producten mogen verkopen aan zeelui? Die komen gewoon legitiem het haventerrein binnen. Moet je dat willen accepteren dat dat daar gebeurt? Of dat je zegt: nou, als je die producten verkoopt, prima, maar buiten de hekken, niet binnen de hekken. Dat is ook nog een mogelijkheid. Zo zijn er verschillende dingen waar we met elkaar naar kijken. Dat is echt laaghangend fruit wat je kunt elimineren. En ik ben niet bereid om te zeggen dat in Colombia alles corrupt is. Dat is natuurlijk niet zo. Er zijn ook zeer kundige mensen die echt werkelijk geïnteresseerd zijn om Colombia een beter imago wereldwijd te bezorgen. En, corruptie is natuurlijk nergens uitgesloten, we weten ook dat als je gaat drukken op de lijnen vanuit Colombia, dat mensen dan parallellijnen kiezen via Caracas of via andere Zuid-Amerikaanse landen als Brazilië. Dus dan moet je blijven opletten. En dat het spul niet alleen maar in containers komt, maar ook in fruit, bij het afhandelen van fruit zien we dat ook langskomen. Dus we moeten ook intelligentere systemen organiseren en in die zin voel ik voor de motie van mijnheer Tak, om te kijken of je nog meer intelligentie kunt organiseren. Is het mogelijk om die containers bijvoorbeeld zodanig van chips te voorzien dat die iets kunnen vertellen over de lading? Is het mogelijk dat een zegel van een container



niet meer opengemaakt kan worden en opnieuw gerepareerd kan worden zonder dat dat door een intelligentiesysteem wordt ontdekt? Dat zijn ook belangrijke hulpmiddelen die ons kunnen helpen om te kijken of er, zelfs aan boord van een schip, het gebeurt zelfs aan boord van een schip, dat er een schip langsij komt en dat mensen aan boord gaan om daar toch het moederschap met containers te contamineren. Het gebeurt echt, op volle oceaan. Wat zijn intelligente systemen die we kunnen organiseren om dat te kunnen tegengaan? Dat boeit mij, ook in de techniek, in die zin ben ik ook blij overigens, dat die motie open is geformuleerd. Dat het de mogelijkheden biedt om te kijken of er nog meer mogelijkheden zijn.

Mevrouw **HOOGWERF** (Ir). Ja voorzitter, dat kan. Ik zie iets meer ook in het beter screenen van personeel. Ik zie net het OM, twee mollen in één familie. Nogmaals het is dweilen met de kraan open. Maar we zullen zien waar de moties stranden. Dank u wel.

De heer **ABOUTALEB**. Ja, over dat laatste ben ik het met mevrouw Hoogwerf wel eens. Ik heb zelf meerdere keren gesproken over beter screenen van personeel. En ik denk dat dat goed is om dat gesprek te blijven voeren. Ik ben ook blij dat de Tweede Kamer het punt ook geagendeerd heeft. Of het mogelijk is om zoveel mensen langs de AIVD-screening te halen, dat weet ik niet. Op voorhand acht ik dat ingewikkeld. Maar ik ben wel benieuwd wat de minister van Justitie daarvan gaat vinden. In ieder geval een betere screening dan nu het geval is. Het is ook nog denkbaar dat je daar iets anders van maakt dan alleen een AIVD-screening. Iets wat daar in de buurt komt, zou misschien ook nog aanvaardbaar kunnen zijn. Ik volg dat gesprek met meer dan gewone belangstelling. Daar doe ik dan ook aan mee. Dat geldt ook voor het meedoen aan het landelijke onderzoek.

Voorzitter, dan mijnheer Karremans. Eens dat die barrière voor criminelen beter zou

moeten. Het in gesprek blijven met de havengemeenschap en de nationale autoriteiten door middel van periodieke conferenties: eens. Ik vertelde net over het gesprek met een groter containerbedrijf in de haven de afgelopen dagen. Dat sterkt mij in het idee dat die gesprekken ook kunnen opleveren het inzichtelijk maken van de hiaten waar óf het bedrijfsleven óf de overheden kunnen inspringen. Dat geldt ook voor het inventariseren van mogelijkheden voor een beter pasjessysteem en om op die manier de toegang tot de haven te verbeteren.

Dan voorzitter, de motie van de Partij van de Arbeid, daar heb ik volgens mij net genoeg over gezegd. Mevrouw Arsieni heeft natuurlijk gelijk dat alleen maar de handel proberen te torpederen, zolang er nog geconsumeerd wordt en zolang dit spul illegaal is het een heel ingewikkeld vraagstuk is. Maar wij hebben er maar mee te dealen. Het is verboden en als het verboden is dan moeten we erop handhaven en dan ook beter ons best doen. En inderdaad, een goede drierapsraket, internationaal, landelijk en lokaal, wij hebben hier beter zicht op die ondermijningslijnen met de haven en de financiële sectoren in de Rotterdamse Spaanse Polder, wat wij inmiddels aan het schoonmaken zijn. Maar ook gebieden in de rest van Rotterdam waar flink wordt huisgehouden. Ik wil u eraan herinneren dat wij inmiddels voor die autoverhuursystemen, bedrijven in de Spaanse Polder vergunningen hebben opgelegd. Dat werkt echt heel goed. Onze agenten worden steeds beter in het herkennen van geprepareerde auto's. Zeven worden er nu gesloopt, het is maar een topje van de ijsberg. Ik denk dat het goed is om ook te blijven kijken naar wat er nog verder kan gebeuren aan de consumptie van die drugs. Want zolang er nog vraag naar is, is die situatie natuurlijk zoals die is.

Mevrouw Eskes, screening, pakken we op. Dat nieuwe onderzoek van de staatssecretaris van Financiën, daar gaan



we graag aan meewerken wat mij betreft. En ja, mijnheer Van Zevenbergen zei: 'handelen' en volgens mij was dat ook de intentie van het raadsdebat, voorzitter, maar dat deden we al.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, burgemeester. Daarmee bent u aan het einde van uw beantwoording? Dan kijk ik of er behoefte is aan een tweede termijn in dit debat. Dat is niet het geval. Dat betekent dat in het stemvenster later vandaag de moties aan bod zullen komen. En dat we dan de uitkomst van dit debat kennen.

Dan kijk ik naar de agenda en dan heb ik, denk ik, even ondersteuning van de griffie nodig, want er zijn wat hamerstukken overgeheveld naar de B-stukken. Dus ik kijk even naar de griffie welk onderwerp we nu gaan behandelen.

De heer **ABOUTALEB**. Coolsingel. Mag ik het weer terugnemen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik draag het weer over aan u, burgemeester.

(De heer Verheij draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

12. Het voorstel met betrekking tot de afgifte van een ontwerp-verklaring van geen bedenkingen voor het pand Coolsingel 75

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu terug naar agendapunt 12, omdat mijnheer Meeuwissen had gevraagd om het onderwerp toch een B-onderwerp te doen zijn, omdat hij daar iets over wilde zeggen. Sorry, Leefbaar Rotterdam wilde daar iets over zeggen. Het was voorgesorteerd als hamerstuk. Het voorstel met betrekking tot de afgifte van een ontwerp-verklaring van geen bedenkingen voor het pand Coolsingel 75. Ik weet niet wie daar iets over wilde zeggen? Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja dank u wel, voorzitter, ja graag. Ik wil namens Leefbaar

Rotterdam een toelichting geven waarom wij de verklaring van geen bedenkingen voor Coolsingel 75 hebben ingediend, samen met de Partij voor de Dieren. Leefbaar Rotterdam vindt dat de belangen van de horeca geborgd moeten blijven. Zij zitten hier al heel lang op het plein. Een meerderheid van de raad heeft zich er ook voor uitgesproken. Er ligt een uitspraak van de Raad van State dat er voor augustus 2021 een compleet functionerend gerepareerd bestemmingsplan moet zijn vastgesteld. En daarbij moet er voldoende leef- en woonklimaat in de woningen aanwezig zijn. Dit geldt al voor de reeds aanwezige studentenwoningen, maar ook voor het nieuwe gebouw Coolsingel 75. Zij zeggen dat ze daaraan gaan voldoen. Er is hierover een brief binnengekomen op 16 februari van de advocaat van een van de horecaondernemers, waarin een aantal dingen staat. Ten aanzien van de horeca stelt de gemeente in een aan de horeca verzonden brief op 12 februari drie eisen. Het gaat over het geluid aan de binnenzijde van de horeca, het geluid in eventuele nieuwe serres en het geluid vanaf de terrassen. En daarin stelt de gemeente dat daar maatregelen voor moeten worden genomen, omdat dat geluid uitwerkt naar de omgeving. Ook in de brief van de gemeente wordt gezegd dat er een probleem is met het geluid van de terrassen richting de Joost Banckertplaats en dit gebruikt de gemeente als argument dat de horeca zich moet aanpassen. En wij vrezen dat de gemeente, als het gebouw Coolsingel 75 er komt, het geluid op de balkons vanaf de terrassen dan ook gaat gebruiken tegen de horeca. Verder heeft de gemeente er in het verleden niet voor gezorgd dat er voldoende geluidwerende maatregelen zijn genomen in het Luciagebouw. Al met al lijkt de gemeente willekeur toe te passen naar welke partij ze eisen stelt. Ik hoop dat de situatie vanuit de technische oplossingen vanuit alle partijen kan worden opgelost voor augustus 2021 en dat er ook zo snel mogelijk duidelijkheid komt. Dank u, voorzitter.



De **VOORZITTER**. Dank u zeer.
Wethouder Kurvers. Eerst mijnheer
Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja dank u
wel voorzitter. Ja Coolsingel 75, het was
eerst een hamerstuk, maar ik wilde even
zeggen waarom wij tegen zullen stemmen.
Er komen appartementen vanaf een half
miljoen tot een miljoen, en penthouses
waarvan de prijzen alleen op aanvraag zijn.
Dit is weer echt bouwen voor de rijken en
wethouder Kurvers maakt heel Rotterdam
zo onbetaalbaar. En mijn collega van
Leefbaar Rotterdam heeft het net al
aangehaald, de horeca kan waarschijnlijk
stikken op het Stadhuisplein. Tenten als de
Skihut, die gaan hier heel veel last van
krijgen, en gaan hierdoor weg. Tot zover
mijn bijdrage, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw
Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Voorzitter. Ja ik
was eigenlijk helemaal niet van plan het
woord te voeren, maar eerlijk gezegd werd
ik toch weer getriggerd door mijnheer Van
Putten. We hebben hier in de commissie
over gesproken en wat mijnheer Van
Putten doet, en Leefbaar Rotterdam hier
doet is het vermengen van de discussie
over de studentenwoningen met de bouw
op Coolsingel 75. En ik vind het echt
oprecht heel tragisch dat Leefbaar
Rotterdam hierbij kiest voor een eindeloze
vertraging van de bouw van Coolsingel 75,
terwijl daar op alle manieren
tegemoetgekomen wordt aan geluidseisen
en er ook al mensen zijn die ingetekend
hebben op dat project en zitten te wachten
op een woning. Ik kan me voorstellen dat je
deze procedure in werking laat treden op
het moment dat je bezwaar hebt over dit
project. Maar feitelijk wordt er nu via dit
project een discussie gevoerd over een
ander project, namelijk de
studentenwoningen. Ik vind dat echt
zorgelijk en ik merk dat Leefbaar
Rotterdam hierbij kiest voor niet
doorbouwen, iets doen aan de woningnood
en ik hoop dat ze straks bij het onderwerp

‘Parkhaven’ een andere keus maken. Want
er is nogal wat aan de hand in deze stad
en ik hoop dat Leefbaar Rotterdam hier ook
zijn verantwoordelijkheid neemt, wat in het
verleden vaak wel het geval was, namelijk
dat je alles in het werk stelt om te zorgen
dat we echt woningen gaan toevoegen in
deze stad.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van
mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Nou, ik heb het
gevoel dat mevrouw Eskes niet helemaal
de boel goed gelezen heeft, met name niet
de brieven van de advocaten. Want daar
wordt duidelijk in gesteld dat de gemeente
wel degelijk gaat handhaven op het geluid
vanaf de terrassen richting de Joost
Banckertplaats. En datzelfde kunnen ze
dus ook gaan doen met het geluid vanaf de
terrassen richting Coolsingel 75, op de
balkons daar. Met andere woorden: de
horeca gaat wel degelijk last krijgen van de
nieuwbouw van Coolsingel 75 op deze
manier. Als u dat niet begrijpt, moet u zich
wat beter gaan verdiepen in het onderwerp.

Mevrouw **ESKES** (cda). Voorzitter, dit klopt
niet wat mijnheer Van Putten zegt. De
gemeente is verplicht te handhaven
wanneer er geluidsoverschrijdingen zijn.
Dat heeft niets met Coolsingel 75 te
maken, daar worden alle geluidswerende
maatregelen genomen die zij kunnen
nemen en die ervoor zorgen dat er geen
extra belasting voor de horeca is. Daar is al
een situatie met betrekking tot de
studentenwoningen en de directe
omgeving van de horeca. Daar wordt
gezocht naar een oplossing, maar dat heeft
geen betrekking op Coolsingel 75. En u
gaat nu dat project vertragen doordat er
problemen zijn aan de overkant. Ik vind dat
zorgelijk, maar helaas is dit de keuze die
Leefbaar Rotterdam blijkbaar maakt.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, en
nogmaals, mevrouw Eskes weet zelf niet
helemaal hoe het zit. Ze bemoeit zich er,
denk ik, ook niet mee. Ja kijk, het gaat om
wat de Raad van State voor uitspraak heeft



gedaan. Er moet nog steeds een gerepareerd bestemmingsplan komen voor augustus. Als de gemeente dat niet voor elkaar krijgt, kan daar geen enkele woningbouw gaan plaatsvinden, in de hele omgeving niet. Dus ik zou me daar maar eerder op focussen, mevrouw Eskes. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Volgens mij is dat zo nu wel genoeg over en weer, denk ik. Is er dan nog iemand anders die iets wil bijdragen aan dit agendapunt, wat beoogd was als hamerstuk? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja dank u wel, voorzitter. We hebben het over de VGB Coolsingel 75 en als er van een afwijking van het bestemmingsplan sprake is, kun je met een verklaring van bedenking een versnelling maken in de bouw. En het gaat dan om 114 woningen, die allemaal reeds verkocht zijn, waar mensen op zitten te wachten, waar particulieren op zitten te wachten die daar al snel zouden kunnen gaan wonen. Alleen kiest een aantal partijen ervoor om de uitgebreide procedure te doorlopen en dat ligt vandaag ook voor, het eerste stapje daarin. Toch even iets over die uitspraak van de Raad van State, want die zegt een aantal dingen. En ik ben het zeer met mevrouw Eskes eens, dat we de zaken niet moeten vermengen. De Raad van State zegt dat we een oplossing moeten zoeken voor een goed woon- en leefklimaat, dat we de bedrijfsvoering van de horeca niet onevenredig mogen aantasten, maar ook dat het activiteitenbesluit gewoon geldt. En daar komt die Joost Banckertplaats om de hoek, waar mijnheer Van Putten aan refereerde. Dat is een andere discussie net zoals dat de discussie met Lucia een andere discussie is. Dit gaat om een plek daarachter gelegen. En daar is gewoon volledig in het kader van goede ruimtelijke ordening beargumenteerd, gemotiveerd waarom er sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Sterker nog DCMR is zich volledig bewust van de gevoeligheid van deze situatie en is bereid een maatwerkbesluit af te geven. Er is

gerekend met de huidige situatie, waarin geen aanpassingen gedaan worden aan de horeca, de terrassen overvol zitten en dan toch, blijkt uit alle berekeningen, dat dit kan. Dus wat mij betreft staat niks in de weg om deze route in te gaan en we moeten zorgen dat die 114 woningen aan de Coolsingel die straks opgeleverd worden, er zo snel mogelijk komen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Ik check nog of er nog iemand niet goed geantwoord is. Dan even checken bij mijnheer Van Putten of dit inhoudt dat hij wat dat betreft geacht wordt te hebben tegengestemd? Mijnheer Van Putten? Van mijnheer Meeuwissen weet ik dat, maar van u heb ik dat nog niet vernomen.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Nou wij blijven de VGB aanhouden dus, hoe zeg je dat, indienen. Dus dat wil zeggen dat er een uitgebreide procedure blijft op dit dossier.

De **VOORZITTER**. Oké, de griffier corrigeert mij. Het gaat naar het stemvenster vanavond, omdat het een B-punt is geworden en geen hamerstuk. Maar het is een B-punt, dat komt vanavond in het stemvenster terug.

9. *Het initiatiefvoorstel-Karremans over 'Integrale aanpak bezorgaso's', alsmede de reactie van de burgemeester en wethouders hierop*

De **VOORZITTER**. Dan hadden we ook nog naar B overgeheveld agendapunt 9: de bezorgaso's en daar wilde mijnheer Meeuwissen iets over zeggen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja dank u wel, voorzitter. Kunt u mij verstaan?

De **VOORZITTER**. Ja, ik hoor u mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, heel goed. Ja voorzitter, een initiatiefvoorstel van mijnheer Karremans over onze



maaltijdbezorghelden. Alle bezorgers, die keihard werken om ons van maaltijden te voorzien, waaronder veel studenten, worden in dit voorstel van de VVD flink gestigmatiseerd en geschoffeerd. Mijnheer Karremans komt toch altijd op voor studenten? De meeste maaltijdbezorgers verdienen slechts 4,5 euro per uur. Daar kan de VVD zich natuurlijk niet zoveel bij voorstellen. Inmiddels zijn bijna alle scooters verdwenen en fietsers geworden. Dat moet dit college toch hartstikke toejuichen? De VVD kijkt weg van het werkelijke straatuig en censureert de PVV wanneer ik daarover begin. Dit initiatief van mijnheer Karremans wil nu de verantwoordelijkheid van het gedrag van bezorgers bij de eigenaren van restaurants neerleggen. Alsof deze mensen al niet genoeg door de VVD aan de kant zijn geschoven door de asociale coronamaatregelen. Typisch Mark Rutte-beleid. Voorzitter, dit is knettergek. De PVV stemt volmondig tegen dit maaltijdbezorghelden en horecaondernemers pesten. En, voorzitter, dan had ik een vraag aan mijnheer Karremans: trekt mijnheer Karremans dit initiatiefvoorstel mede naar aanleiding van de grote hoeveelheid kritiek die hij op sociale media krijgt op dit voorstel nu terug? En als hij dit niet zou doen, dan heb ik een stemadvies, voor zover ik een stemadvies kan geven om niet akkoord te gaan met dit initiatiefvoorstel van mijnheer Karremans. Tot zover mijn bijdrage voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, ja in grote lijnen eigenlijk ook wel eens met mijnheer Meeuwissen, opvallend genoeg. Wij snappen de frustratie om onveilige situaties door maaltijdbezorgers, dat snappen we. Maar die sanctie op een overtreding, dat zal zich toch voornamelijk moeten richten op de overtreder zelf. Voor veel ondernemers is het vaak al lastig om te voldoen aan allerlei eisen, aan allerlei regels. En dit voorgestelde plan legt te veel

de verantwoordelijkheid neer bij de ondernemers, die het momenteel ook al erg zwaar hebben. En natuurlijk, die ondernemers moeten hun personeel ook instrueren en aanspreken. Maar die jongens opvoeden gaat echt een stap te ver. En wat hier eigenlijk de VVD gewoon keer op keer weer doet is dat een groep, en dit keer dus jongeren, maar ook een categorie ondernemers wordt gecriminaliseerd, weggezet, die zijn de aso's en dan zijn ze weer tuig et cetera. En het gaat NIDA echt elke keer weer te ver, we gaan daar niet in mee, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Dan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, nou D66 is wel voor, voor dit voorstel. En ik vind zelf ook de term 'aso's' wat hard. Ik ben zelf vroeger ook een pizzabezorger geweest op een scooter en ik moet zeggen, ik denk ook wel een van de snellere van het restaurant waar ik voor werkte. Nooit door rood, dat moet ik zeggen. Maar wat hier nou goed aan is, is dat het echt gaat om bedrijven die zelf bezorgers in dienst hebben en dat je ook samen kan kijken: hoe doen we dit nou? Gaat het nou om zoveel mogelijk bestellingen? Gaat het om uurtarieven? En dan helpt het wel om ook het restaurant daar zelf verantwoordelijk voor te maken. En wat dat betreft kan D66 het wel waarderen, want verkeersveiligheid vinden we heel belangrijk. Dus ook dat er goed met deze jonge mensen wordt gesproken over veilig de bestellingen te doen. Daar is D66 het heel erg mee eens. De term had van ons ook wel anders gemogen natuurlijk. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Lammering. Mijnheer Meeuwissen heeft een vraag aan mevrouw Van Wifferen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, ik heb een vraag aan mevrouw Van Wifferen. Ja, ik wilde mevrouw Van Wifferen vragen via de voorzitter: vindt u ook niet dat de term 'bezorgaso's' er gewoon uit moet? Want

dat is toch vreselijk stigmatiserend? Ik vind het echt shockerend dat dat er zo staat. Zou u er ook voor kunnen pleiten dat dat sowieso eruit moet? Desnoods dient u het opnieuw in, mijnheer Karremans.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Nou, hoe geweldig ik het ook vind dat u ten strijde trekt tegen stigmatisering, toch vind ik het wel meevallen. Want mijnheer Karremans noemt niet iedereen een bezorgaslo, alleen degenen die zich dus zo gedragen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, mijnheer Karremans schreeuwt het uit en doet nu echt alsof de meerderheid gewoon bezorgaslo's zijn. Kijk maar eens op zijn WNL-show-tweets die er staan, daar staan twintig reacties op en vijftien die gewoon heel erg geschokt zijn dat mijnheer Karremans hier zo over praat. Ik vind het ook raar dat D66 hier niet voor in de bres springt, zo ken ik D66 helemaal niet.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter. Nou ja, kijk, ik wil natuurlijk niet dat mijn hele beroepsgroep van vroeger, zeg maar, als aso's wordt weggezet. Maar ik denk dat mensen die echt te hard rijden en door het rode licht gaan, dat vind ik zelf ook aso's. Dus ik heb er niet zo ontzettend veel moeite mee. Maar alsnog heel erg de complimenten dat u ten strijde trekt tegen stigmatisering. Dat vind ik wel heel fijn om te horen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen tot slot.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, waarvan akte.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan gaan we naar mijnheer Karremans, daar heeft u een paar vragen aan gesteld. Oh sorry, mijnheer Lammering als eerste als raadslid.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ook mijn partij is blij met het voorstel van de VVD. Het is goed dat er

zoveel aandacht is voor asociaal rijgedrag van sommige bezorgers. Er zijn eigenlijk twee punten waarom wij dit een goed initiatiefvoorstel vinden. En één is dat de verantwoordelijkheid nu ook bij de restauranteigenaren komt te liggen. En dat is mooi, want zij kunnen hun werknemers natuurlijk goed aansturen. En als werkgevers worden aangesproken en bestraft voor wangedrag van werknemers, zal die prikkel toch domineren.

En het tweede punt, en dan kan ik me wel enigszins vinden in wat bijvoorbeeld mijnheer Meeuwissen aantikte, is de eerlijke betaling, de eerlijke beloning van maaltijdbezorgers. Wij geloven wel dat door middel van een fatsoenlijk uurloon sommige maaltijdbezorgers minder de prikkel ervaren om te hard of te roekeloos te gaan rijden. Dus daar willen we toch ook nog graag een punt van maken. Maar voor de rest volop steun voor dit voorstel van mijnheer Karremans.

De **VOORZITTER**. Dank. Mijnheer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja dank u wel, voorzitter. Nou toch nog leuk dat we dit onderwerp nu toch nog behandelen dankzij mijnheer Meeuwissen. Het leuke is dat ik de politie sprak in Feyenoord, die zei: het gaat daar waar we de pilot gedaan heb die een onwijs groot succes was, het klinkt een beetje als Trump, dat mag natuurlijk ook niet, maar die dus wel een succes was, dat het voornamelijk ging om bezorgers, dat waren Marokkaanse jongens. Het is mooi dat de PVV daarvoor opkomt, dat is mooi om te zien. En het is ook inderdaad schitterend, en mevrouw Van Wifferen zei het ook al, dat de PVV, ja ik wist ook niet dat zij ook opeens problemen hadden tegen stigmatiseren, maar dat is dan inderdaad ook genoteerd. Tenminste, mensen stigmatiseren, ik zou niet weten wie en waarom. Maar de PVV heeft er in ieder geval een probleem mee. Nou dat is interessant.



En het is jammer, dat moet ik zeggen voorzitter, dat de PVV en NIDA niet bij de commissiebehandeling zijn geweest, de mensen, de enige mensen hier in de raad die dus kritiek op het plan hebben. Ja, ik had graag met ze van gedachten gewisseld, omdat we dan even de tijd hadden om dat goed te bespreken. Helaas zijn ze niet enthousiast. Nou goed, voorzitter, de politie is dat wel en ik ben erg veel dank verschuldigd aan mijn overige collega's in de raad die het plan allemaal hebben ondersteund, van Leefbaar Rotterdam tot en met DENK. Dus dat is hartstikke goed.

Dan nog even de vraag van mijnheer Meeuwissen of ik het terugtrek vanwege die vijftien berichten, een aantal berichten op social media. Nou volgens mij was hij zo'n beetje de enige die daar kritiek op had, dus ik trek het niet terug. En ook al zou er meer kritiek zijn, dan zou ik het alsnog niet doen, want ik vind het gewoon een goed plan. Bovendien, en dat is even dan for the record, een poll op Rijnmond liet ook zien, al een tijdje terug, dat slechts een procent ertegen was. Dus mijnheer Meeuwissen heeft dan waarschijnlijk fanatiek lopen klikken, maar verder dan een procent kwam hij niet. Dan even een serieuze vraag van mijnheer Lammering.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen wil u nog een vraag stellen.

De heer **KARREMANS** (vvd). Daar ben ik natuurlijk toe bereid.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, even reagerend op mijnheer Karremans. Hij heeft een of andere poll op Rijnmond. Iedereen weet dat dat een enorm links bolwerk is en de VVD is tegenwoordig ook hartstikke links. Ik zou mijnheer Karremans toch willen vragen om daar niet meer prat op te gaan, op dat soort polletjes. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Karremans, u kunt verdergaan.

De heer **KARREMANS** (vvd). Ja, en mijnheer Meeuwissen weet heel veel over polletjes, dus ik zal het ter overweging meenemen, dank u wel.

Goed dan de serieuze vraag van mijnheer Lammering over eerlijke beloning. Dat is inderdaad een van die dingen die meegenomen wordt in de gesprekken met restaurants, dat je zorgt dat die bezorgers goed beloont en ook per uur betaalt en niet alleen per rit. En dan wil ik eigenlijk for the record nog zeggen burgemeester, als u mij toestaat: ik verdiende vroeger bij de Albert Heijn 2 euro 93 per uur, dat is toch wel wat minder dan die 4 euro die mijnheer Meeuwissen aanhaalt, dus ik weet wel degelijk waar ik over praat. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Ik heb er als portefeuillehouder niet zo heel veel aan toe te voegen, anders dan dat het college het initiatiefvoorstel zoals dat hier vandaag werd gearresteerd omarmt.

C. ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

22. Het voorstel met betrekking tot de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook zoals vastgelegd in het Masterplan Parkhaven

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 22. We zijn inmiddels onder C terechtgekomen, onderwerpen met een regulier debat. Het voorstel met betrekking tot de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook zoals vastgelegd in het Masterplan Parkhaven. Mijnheer Van der Velden als eerste.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u, voorzitter. Ik heb nog heel even nodig. Zou ik misschien straks even kunnen?

De **VOORZITTER**. Vanzelfsprekend. Dan gaan we naar mijnheer Van Putten.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u wel.



De **VOORZITTER**. Die is net naar de keuken om koffie te halen? Mijnheer Van Putten, bent u daar?

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, ik heb het druk vandaag.

De **VOORZITTER**. Ja ja, komt u maar.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja bij de bespreking van het Masterplan in de commissie hebben veel bezorgde bewoners hun stem laten horen met name over de bescherming van de Euromast, oprijzend als een toren, maar ook over de verdwijning van grasstroken rondom de Euromast. Het Masterplan is wel wat aangepast ten opzichte van een jaar geleden. Dit omdat de ruimte naast de Euromast van 70 naar 105 meter is gegaan. Het aantal woningen en het volume is min of meer gelijk gebleven tot 630 woningen met hetzelfde aantal oppervlakten. De grootste achteruitgang echter is dat de parkeerbak onder de appartementen is bezuinigd van een tweelaagse garage naar een eenlaagse garage. Het aantal plekken is nu nog maar 366. Voor de ondernemers zijn er alleen al 200 plekken nodig die nu op de kade kunnen staan. Daarbij zijn er voor bewoners nauwelijks nog eigen parkeerplaatsen over, rond de 150. Op 630 appartementen is dat zo'n kleine 20 procent. En dit past gewoon niet bij zo'n prestigieus project, dat voor 50 procent uit dure appartementen bestaat. Wij dienen daarom ook een nieuwe motie in, die heet 'Los nu het toekomstige parkeerprobleem op in de Parkhaven', door in gesprek te gaan met ondernemers van de boten. Over de afdoening van onze eigen moties van een jaar geleden kan ik nog zeggen dat we die nog niet af willen doen. Over de middeldure koop is wel aan onze wens voldaan om dit van 10% naar 15% te verhogen, maar er is op de zelfbewoningsplicht een korting toegepast van tien jaar naar vijf jaar. Dat vinden wij te mager. Ten aanzien van de afdoening van de motie van het busparkeren, zoals het er nu uitziet, denken wij dat dit ook

onvoldoende gaat zijn. Er komen twee Park&Ride-plekken aan de kant van de Euromast via een eenrichtingsroute vanaf het Vasteland, waarbij de bussen op dit moment nu van twee kanten kunnen komen aanrijden, ook vanaf het Drooglever Fortuynplein. Waar het verkeer nu nog een hol af kan rijden de kade op, is die mogelijkheid straks weg. Dus bussen kunnen straks gaan opstoppen op piekmomenten en midden op de weg gaan stilstaan. Dit geldt ook voor het ladende en lossende vrachtwagens van de ondernemingen die in de plinten gaan komen. Dus wij willen ook de motie 'Busparkeren' niet af laten doen. En we willen daarentegen nog een nieuwe motie indienen inzake de overlast van het verkeer en die heet 'Stamp geen nieuwe files uit de grond'. Die roept op de gevolgen van het toenemende autoverkeer van de nieuwe bouwprojecten, zoals de Zalmhaventoren die naar het Drooglever Fortuynplein willen, wel goed in kaart te gaan brengen. Al met al en alles overziend geldt voor Leefbaar Rotterdam dat de minpunten groter zijn dan de pluspunten van het plan. Dit is met name de grote toren op de hoek van 70 meter die zichtbaar gaat zijn vanuit diverse kanten, maar zeker ook vanuit Het Park. Het plan is te fors en heeft aan de andere kant ook te weinig parkeerplaatsen gekregen. Door te weinig busparkeren, en laad- en losplekken voor vrachtauto's neemt de kans op verkeersoverlast daarentegen flink toe. Leefbaar Rotterdam gaat om die redenen tegen dit plan stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Putten heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Los nu toekomstig parkeerprobleem in de Parkhaven op

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van de 'Parkhaven';
Constaterende dat:
- met 366 plaatsen er onvoldoende parkeercapaciteit is opgenomen in het Masterplan Parkhaven, waardoor er in de



toekomst voor bewoners en bezoekers parkeerproblemen kunnen ontstaan;

Overwegende dat:

- ondernemers tijdens het inspreken aangaven dat op drukke dagen met veel bezoekers voor de boten en de Euromast, en als veel bewoners thuis zijn, het aantal van 366 parkeerplaatsen veel te weinig gaat zijn;
- bezoekers van de boten en de Euromast, die vanuit het hele land komen, nu eenmaal sneller de auto pakken omdat een trein-en-fiets-combinatie voor hen minder praktisch is;
- de binnenstedelijke parkeernorm niet wordt herhaald;
- het college te makkelijk bovenstaande kritiek wegwuift door te stellen dat er veel mensen komen wonen in de Parkhaven die geen auto nodig zullen hebben, terwijl dit in werkelijkheid niet gegarandeerd kan worden;

Verzoekt het college:

- samen met de ondernemers van de boten aan de Parkhaven een oplossing te vinden voor toekomstige parkeerproblemen, zodat ieder huishouden een parkeerplek kan krijgen (als dat nodig is) en er voor bezoekers van de horeca en de Euromast altijd een plekje vrij is om te parkeren; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. J.W. van Putten, B. van Drunen en K. Jonker

Motie 5. Stamp geen files uit de grond

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van de 'Parkhaven';

Constaterende dat:

- het Masterplan Parkhaven onvoldoende rekening houdt met de doorstroming van het verkeer op de wegen rond Het Park;

Overwegende dat:

- door het bouwen van onder andere de Zalmhaventoren en de Parkhaven er meer autoverkeer gaat rijden in het Scheepvaartkwartier en over de Parkhaven, Parkkade, Kievitslaan, Westerlaan, Westzeedijk, Westerkade. 's-

Gravendijkwal en het Drooglever Fortuynplein;

- door de geringe ontsluiting in dit gebied, auto's kunnen er alleen in of uit bij het kruispunt Vasteland en bij het Drooglever Fortuynplein, er sneller problemen kunnen ontstaan als er meer verkeer gaat verkeer;
- talloze touringcars iedere week in dit gebied bij de Spido en andere rondvaartboten mensen afzetten en ophalen, waarvan een groot deel van de bussen over de Parkkade rijdt om zo bijvoorbeeld de kortste route naar den Haag te nemen;
- de Parkkade een zeer drukbezochte plek is door het grote aantal dagelijkse bezoekers van de boten, de Euromast, Het Park, de midgetgolfbaan etc.;

Verzoekt het college:

- het toenemende autoverkeer en de daaruit voortvloeiende verkeersopstoppingen in het Scheepvaartkwartier en rond Het Park, door de grote woningbouwprojecten, middels uitgebreid onderzoek goed in kaart te brengen;
- de knelpunten (waar de kans op files toeneemt) aan te pakken, zodat de doorstroming rond Het Park optimaal blijft; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Drunen en J.W. van Putten

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Dan ga ik terug naar mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u wel voorzitter. Voorzitter, wie op 27 juni 2019 dacht het ei van Columbus te hebben gevonden door de unsolicited proposals naar Rotterdam te halen, ja die is ofwel heel dom of heel naïef. Maar in dit huis zijn het soms synoniemen. Het beleidskader voor de ongevraagde voorstellen heeft namelijk maar één doel en dat is namelijk het slopen van ons openbare groen voor de zakken van ontwikkelaars. En het is op maat gemaakt om de sloop van de Parkhaven mogelijk te



maken. Een college dat in dienst is van private partijen en een gemeenteraad die het eigenlijk allemaal wel best vindt. Een gemeenteraad ook die marchandeert met het argument van de woningnood, terwijl ze zelf hier goedkope woningen sloopt om er dan de voor haar zo gewenste VVD-woningen voor terug te zetten. Voorzitter, nu gaat de coalitie, nota bene onder aanvoering van GroenLinks het groen aan de Parkhaven opofferen voor VVD-woningen. Er is niks betaalbaar aan de woningen die er voor drie ton uitgaan. Wat krijgt GroenLinks hier nou voor terug? Nou, helemaal niks. Er staat een of andere onderzoeksmotie tegenover. Voorzitter, een onderzoeksmotie voor GroenLinks én VVD-woningen voor de VVD. Wie is nou eigenlijk de baas in deze coalitie? En zitten de huidige GroenLinks-raadsleden nog wel bij de goede partij? Of erger, wat heeft GroenLinks nou nog met groen? Eigenlijk helemaal niks meer, voorzitter. Waar het wat ons betreft echt om gaat is dat alles wat geen stem heeft wordt opgeofferd. Het groen heeft geen stem, maar wel intrinsieke waarde. De dieren die in de bomen leven hebben geen stem, maar wel intrinsieke waarde. En wie komt er nou nog op voor deze waarde? Voorzitter, dat doen wij, de Partij voor de Dieren. Wij gaan tegen dit absurde plan stemmen als het diepgroene anker in deze gemeenteraad. Daarom komen wij met drie moties om de schade nog enigszins te beperken. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Kettingbeding voor behoud bomen Parkhaven

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de haalbaarheid van het unsolicited proposal en het Masterplan Parkhaven; Constaterende dat:

- de ontwikkelaar van de woningbouw aan de Parkhaven in het masterplan vermeldt

dat er 555 bomen zullen komen te staan in het gebied waarop de ontwikkel- en koopovereenkomst van toepassing zal zijn; Overwegende dat:

- het bomenplan van de ontwikkelaar geldt als een vorm van compensatie voor de vernietiging van groen oppervlakte, mits dit dan wel blijft voortduren;
- bomen op particulier terrein in deze stad niet meer worden beschermd sinds uit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) de bepaling is geschrapt dat de kap van deze bomen vergunningplichtig is;
- bescherming van bomen op particulier terrein daarom privaatrechtelijk moet worden geregeld, bijvoorbeeld met gebruik van een kettingbeding dat het behoud van de 555 bomen regelt voor in de toekomst; Verzoekt het college:
- in de nog op te stellen koopovereenkomst met de ontwikkelaar een kettingbeding op te nemen dat regelt dat de 555 bomen op het te verkopen perceel niet gekapt mogen worden, tenzij advies van een boomexpert een ziekte bij een van de bomen uitwijst; En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 2. Dikke en beeldbepalende bomen blijven staan

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de haalbaarheid van het unsolicited proposal en het masterplan Parkhaven; Constaterende dat:

- voor de voorgestelde woningbouw aan de Parkhaven 98 bomen worden gekapt;
- uit de bomeninventarisatie blijkt dat er van de 357 onderzochte bomen 6 bomen een stamdikte van een meter of meer hebben en er 29 worden aangemerkt als beeldbepalend;
- het momenteel niet duidelijk is welke bomen worden gekapt en welke bomen blijven staan; Overwegende dat:
- bomen met een stamdikte van een meter of meer enorme ecologische waarde hebben, omdat ze vaak een zeer groot



kroonvolume hebben en met hun massa ook beter in staat zijn om water vast te houden in de ondergrond;

- beeldbepalende bomen niet voor niets als zodanig worden gezien, en ook nog eens in combinatie met de nabijheid van rijksmonument Het Park beslist behouden moeten blijven;

Verzoekt het college:

- alle bomen met een stamdikte van een meter of meer en beeldbepalende bomen die worden benoemd in de bomeninventarisatie te laten staan, dus om hiervoor geen kapvergunning te verlenen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 3. Toename houtopstand en kroonvolume bomen Parkhaven

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de haalbaarheid van het unsolicited proposal en het masterplan Parkhaven; Constatende dat:

- voor de voorgestelde woningbouw aan de Parkhaven een kleine honderd bomen worden gekapt;
- met de ontwikkeling per saldo tweehonderd bomen worden toegevoegd, waarvan een kleine driehonderd aan nieuw aangeplante bomen;

Overwegende dat:

- stamdikte, boomgrootte en kroonvolume iets betekenisvol zeggen over de ecologische waarde van het bomenareaal en het vermogen om geluid en zonlicht te weren en koelte te verschaffen aan mens en dier;
- nieuw aangeplante bomen klein beginnen en daarom voor langere tijd geen groencompensatie bieden voor het kappen van volwassen bomen in de omgeving van de Parkhaven;
- uit het Masterplan voor de woningbouw niet duidelijk wordt wat de stamdikte, stamomtrek, boomgrootte en kroonvolume zijn van de kleine honderd bomen die zullen worden gekapt;

Verzoekt het college:

- in de nog op te stellen koopovereenkomst met de ontwikkelaar te borgen dat er na oplevering een toename is van houtopstand - uitgedrukt in stamdikte en boomgrootte - en kroonvolume;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Als u GroenLinks uitdaagt, dan krijgt u GroenLinks aan de lijn, mijnheer Van der Velden.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. Stevige woorden van mijnheer Van der Velden, dat zijn we gewend. Wij stemmen inderdaad voor dit project. Maar daar wil ik wel even wat bij rechtzetten, want de wereld die mijnheer Van der Velden schetst klopt niet. Want dit plan, deze Parkhavenstrook tussen de Maastunneltraverse en Parkhaven biedt ruimte aan 630 woningen, waarvan meer dan 300 in het betaalbare segment. En mijnheer Van der Velden kan dat wel wegzetten als VVD-woningen, maar wij zien dat gewoon als huisvesting voor Rotterdammers die daar zo enorm op zitten te wachten. En daarbij zorgen wij ervoor en hebben wij ervoor gezorgd dat er een aantal goede voorwaarden zit aan deze voorstem en dat is namelijk: een dubbele groencompensatie, het toevoegen van 200 extra bomen, het toevoegen van groen in de wijken aan de westkant van de stad. En dat is de reden waarom wij voor stemmen. En ik kan me in het geheel niet vinden in deze weergave van de werkelijkheid, zoals mijnheer Van der Velden die schetst. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Van der Velden, u heeft recht op repliek.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja maar ja kijk, de werkelijkheid is soms hard voor GroenLinks. En ja, ik kan me zo voorstellen dat mevrouw Kockelkoren de volgende morgen, als het plan is



aangenomen, zichzelf in de spiegel moet kijken en dat lijkt me toch bijzonder bezwaarlijk. En woningen bouwen in het groen, wij hebben maar één credo: bouwen in het groen, moet je niet doen. Je kan groen leggen op daken, je kan 200 sprietjes gaan planten, maar er staan nu al prachtige bomen. Bovendien, het groen op de daken is niet publiekelijk toegankelijk. Dus ja, ik snap helemaal niks van GroenLinks. U had met een voorstel moeten komen om juist deze Parkhavenstrook te betrekken bij ons prachtige rijksmonument: Het Park. Niets van dat alles hebben we van GroenLinks gehoord. Ik vraag me werkelijk waar af waarvoor GroenLinks nog de term 'groen' in zijn naam heeft staan eigenlijk.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ook dit is een karikatuur van de werkelijkheid. Er staan op dit moment 355 bomen, daarvan worden er 98 gekapt. Dat vinden wij ontzettend jammer, want natuurlijk, wij zijn GroenLinks, elke boom is ons even lief, maar er worden ook 200 bomen bijgeplaatst. In deze context leven wij en ik vind het een hele rare suggestie die mijnheer Van der Velden doet. Dit is de reden waarvoor wij voor dit plan menen te kunnen stemmen, omdat wij gewoon die woningen voor al die Rotterdammers die dat zo nodig hebben, belangrijk vinden. En daar zal ik verder in mijn bijdrage ook nader op ingaan.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou ja kijk, voorzitter, er zijn overal zat plekken met gewoon steen waar je kan bouwen en ja, een partij die akkoord gaat, die zich GroenLinks noemt, met 98 gezonde bomen, hup, kappen, ja ik zou er nooit mee kunnen instemmen. En weet u nog, u heeft het over compensatie, u ging ook akkoord met bijna 285 bomen weghalen in het Museumpark, weet u nog? Toen zou er ook groencompensatie komen. Nou, ik loop er dagelijks langs, er staat nog helemaal niks. Dus ja, GroenLinks, je kan het leuk aan

jezelf verkopen, maar het stelt niks voor. Ik dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Kockelkoren, u komt straks in uw eigen bijdrage, denk ik, nog terug op het thema. Ik ga naar mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, laat ik vooropstellen, wij hebben natuurlijk ook heel veel mailtjes gekregen van bewoners vooral in het aangrenzende gebied, die aangeven deze planontwikkeling absoluut niet te wensen. En eerlijk gezegd begrijp ik dat, want het is in die zin nooit prettig als je een bepaalde bekende situatie hebt en dat die situatie verandert. En daarmee wil ik het niet bagatelliseren, maar ik snap wel dat dat zo werkt. En dan kijk ik naar dit plan en de uitdagingen die Rotterdam voor zich heeft, en dan is het wel makkelijk: nadenken vanuit je luie stoel in je eigen huis op de Mullerpier, op de Lloydpier. En dat klinkt hard, maar er zijn ook mensen, mijnheer Van der Velden gaf het aan, ik sta op voor de diertjes. En ik sta op voor de Rotterdammers die elke dag proberen op Funda een huis te vinden en niks vinden. Dat is waarom we het zo belangrijk vinden dat deze planontwikkeling doorgaat. En ik denk dat het proces dat we de afgelopen tijd hebben meegemaakt met elkaar het plan ook echt beter heeft gemaakt. En meer afstand tot op de Euromast, ik hoor het allemaal zeggen, ook door mijnheer Van Putten, dat allemaal ten goede is gekomen. Toch hoor ik zeggen dat Leefbaar Rotterdam ervoor kiest om tegen 600 woningen te stemmen, 600 woningen tegen te stemmen als partij, 600 woningen tegen, Leefbaar Rotterdam stemt tegen 600 woningen. Nou laat dat even duidelijk zijn in een stad waar we de komende jaren 50.000 woningen nodig hebben om aan de woningnood een bijdrage te leveren. En die mensen geef ik een stem, die mensen geef ik een stem. De VVD kiest voor het bouwen van woningen op een manier waarvan ik overtuigd ben, ook waarvan mijn fractie overtuigd is, dat die past binnen het gebied. En daar zou ik het in de eerste



termijn bij willen laten. Wij zullen volmondig 'ja' stemmen voor dit plan.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, vandaag wordt het aangepaste plan voor woningen aan de Parkhavenstrook besproken. Er is een groot tekort aan betaalbare woningen voor Rotterdammers in de stad. En deze plek aan de Parkhaven biedt ruimte voor 630 nieuwe woningen, waarvan de helft in het betaalbare segment. Daarmee wordt een serieuze bijdrage geleverd aan het woningtekort in de stad. Bovendien wordt de nu stenige kade groen ingericht. Dat is dan ook de reden dat GroenLinks vorig jaar onder een aantal voorwaarden steun heeft verleend aan dit plan. Vorig jaar refereerde ik in mijn bijdrage aan het thema van het stadsmakerscongres: goede groei, en de zorgen van omwonenden die juist hier over gaan. De stad, waar het aantrekkelijk wonen en werken is voor alle Rotterdammers, de stad waar je kunt ontspannen in het groen dicht bij huis, met goed openbaar vervoer en voorzieningen bij de hand. Die afweging is niet altijd eenvoudig te maken, bleek ook afgelopen week weer uit de zowel positieve als negatieve bijdragen en brieven over dit voorstel. Wij zien in deze ontwikkeling de kans om aan veel Rotterdammers een woning te bieden en willen blijven sturen op het tegemoetkomen in de zorgen die leven. Sturen op het toevoegen van groen in de wijken Cool, Lloyd, Mullerpier en Schiemon, waar op voorstel van GroenLinks een verkenning is gedaan door Stadsontwikkeling samen met de Groene Connectie. Het toevoegen van groen in de wijk moet gelijk opgaan met het bouwen van de woningen. Wij vragen het college dan ook hiervoor zorg te dragen. Voorzitter, we zien in de ontwikkeling van het Masterplan dat een aantal goede en noodzakelijke verbeteringen is aangebracht, zoals meer ruimte tussen de gebouwen en rondom de Euromast. De huidige stenige kade wordt een groene, recreatieve route met meer ruimte voor de voetganger en de fietser. Wel zien we dat deze groene route een grotere

meerwaarde heeft als de ontbrekende schakel langs het water richting de Veerhaven ook wordt aangepakt. Daarvoor dienen we de motie 'Ontbrekende schakel recreatieve fietsroute aanpakken' in.

Ook op het gebied van het GroenLinks-voorstel voor schone lucht zijn de eerste stappen gezet. Maar om de luchtkwaliteit bij de Maastunneltraverse echt meetbaar te verbeteren is meer inzet nodig. Ook hier blijven we het college houden aan de afspraken die zijn gemaakt met de urgentie, die schone lucht heeft voor zowel de huidige als de nieuwe bewoners. Bewoners van het Scheepvaartkwartier gaven aan zorgen te hebben over bouwverkeer via de Baden Powelllaan en overlast in hun wijk. Om deze overlast te voorkomen dient GroenLinks de motie 'Voorkom verkeer aan de Parkzijde' in. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Ontbrekende schakel recreatieve fietsroute aanpakken

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van 'Herzien raadsvoorstel over Parkhaven haalbaarheid unsolicited proposal en vaststellen Masterplan';

Concluderende dat:

- het voorliggende Masterplan Parkhaven inzet op een verbetering van de fietsverbindingen langs de Parkhavenkade, aan beide zijden van de Maastunneltraverse en de overbrugging daarvan voor de fiets;
- het fietspad langs de Parkhavenkade wordt geüpgraded en verbreed naar vier meter;
- het fietspad in oostelijke richting abrupt ophoudt bij de ingang naar de Maastunnel;

Overwegende dat:

- Rotterdammers zich steeds vaker verplaatsen op de fiets en de fietspaden intensiever gebruikt worden;
- het programma Rivieroevers inzet op het verbeteren van de toegankelijkheid van de



Rotterdamse rivieroeveren voor de voetganger en fietser;

- de vergroening van de Parkkade en upgrade van het fietspad een grotere meerwaarde heeft als de fietsroute doorloopt langs het water naar het centrum;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken op welke wijze de ontbrekende schakel voor fietsers langs het water in oostelijke richting tussen Maastunnel en Veerhaven aangepakt kan worden;

- hierover bij de uitwerking van het Masterplan met een voorstel te komen naar de gemeenteraad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en R.C.J. de Roon

Motie 8. Voorkom verkeer aan de Parkzijde

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van 'Herzien raadsvoorstel over Parkhaven haalbaarheid unsolicited proposal en vaststellen Masterplan';
Constaterende dat:

- het voorliggende Masterplan Parkhaven voorziet in de bouw van 630 woningen, een parkeergarage en voorzieningen aan de Parkkade;

- de start bouw voorzien wordt in de tweede helft van 2023 en oplevering in 2026;

Overwegende dat:

- de strook tussen de Maastunneltraverse en de Parkhaven het best bereikbaar is via het Drooglever Fortuynplein;

- de bouw gedurende een periode van drie jaar aan- en afvoer van personeel en bouwmaterialen met zich meebrengt;

- aan de andere zijde van de Maastunneltraverse zich Het Park bevindt dat zo min mogelijk hinder moet ondervinden van de bouwactiviteiten;

- verkeersbewegingen ook langs de rand van Het Park een te grote belasting vormen;

Verzoekt het college:

- te sturen op afwikkeling van verkeer via de Parkkadezijde en niet via de Baden Powelllaan ook tijdens de bouw;

- de dialoog te faciliteren tussen bewoners van het Scheepvaartkwartier en Parkhaven Partners om overlast door bouwlogistiek gedurende de bouw zoveel mogelijk te beperken;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. Kockelkoren, G.J. Engberts, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, T.J. Vonk en R.C.J. de Roon

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer de Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dank u wel, voorzitter. Ja ik dacht even dat mijnheer Engberts nog voor mij was, maar dat geeft niet, want we hebben het hier al heel lang over en ik had mijn verhaal ook al klaar voor vandaag.

Voorzitter, de afgelopen week en al ver daarvoor is uitgebreid gesproken, binnen en ook buiten onze partij over woningbouw op de Parkhaven. Dat er veel voor- en tegenstanders bij dit plan zijn, is bekend. Veel tegenstanders en voorstanders hebben we gesproken en velen hebben vorige week ook in de commissie hun bijdrage geleverd. Het ging over vragen over de strook, de monumentale status, de aanpassing van het plan om de Euromast meer ruimte te geven, compensatie van het groen en ook een juridische uitleg over het plan is aan bod geweest. De Parkkade, een bijzonder stuk Rotterdam aan de rand van Het Park, aan het water en bij onze icoon de Euromast. Eerder is al duidelijk geworden dat wij de verschillende belangen van Het Park, aan Het Park, de cultuurhistorische waarde, het recreëren en wonen hebben gewogen en voor dit plan zijn om woningen te bouwen op de strook, ik zeg het maar, niet in Het Park, op de strook naast de Euromast. Het is een unieke plek om te wonen voor verschillende groepen, starters, maar ook



voor gezinnen. Woningen die hard nodig zijn, ook juist eigenlijk in de stad. Niet alleen om te wonen maar ook de combinatie met toerisme en recreatie maakt dit stukje Rotterdam uniek. Dat is ook de reden dat ik een motie wil indienen om die combinatie in de toekomst met de toekomstige bewoners en ondernemers vorm te geven. Medeondertekend door Leefbaar Rotterdam en DENK. Daarnaast ondersteunen wij ook de motie van GroenLinks over de verkeersafhandeling tijdens de bouw.

Voorzitter, er is al heel veel over gezegd de afgelopen periode. Ook de afgelopen week hebben wij weer brieven ontvangen van zowel voor- als tegenstanders. En ja, het advies van de RCE is aan bod geweest. Misschien heb ik hierover één vraag aan de wethouder. De RCE heeft blijkbaar in de toekomst het nooit nodig geacht om de hele strook als rijksmonument aan te wijzen, maar wel de Euromast zelf. Nou ja, wellicht kan de wethouder daar nog eventjes, of graag, moet ik zeggen, kan de wethouder daar nog eventjes op ingaan. Het zal duidelijk zijn dat de fractie van D66 voor dit Masterplan is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Roon heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Levendigheid in de Parkhaven

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het Masterplan Parkhaven; Constaterende dat:

- steeds meer mensen in Rotterdam willen wonen, maar het tekort aan woningen in onze stad nog altijd groot is;
- in het coalitieakkoord ‘Nieuwe Energie voor Rotterdam’ het voornemen is uitgesproken om gedurende deze coalitieperiode 18.000 woningen bij te bouwen;
- het college met het Masterplan Parkhaven verregaande plannen heeft om circa 630 woningen te realiseren op de Parkhavenstrook;

- de Parkhaven met attracties zoals o.a. Euromast, Splashtours en de Pannenkoekenboot een toeristische trekpleister is in de stad, waar naar schatting zo’n een miljoen toeristen per jaar komen;

- verschillende ondernemers in de Parkhaven zorgen hebben over hoe de functies “wonen” en “toerisme” harmonieus samen kunnen gaan in de nieuwe Parkhaven;

Overwegende dat:

- het college in het Masterplan Parkhaven schrijft dat het gebied een “recreatieve en toeristische verrijking” voor de stad wordt;

- het voor D66 van groot belang is dat de plek van de huidige ondernemers in de Parkhaven geborgd blijft en ook dat toekomstige bewoners van de Parkhaven weten dat dit een gebied is met veel toerisme;

- door bij de uitwerking van het Masterplan de ondernemers goed te betrekken er geen goede samenhang tussen wonen en toerisme ontstaat;

Verzoekt het college:

- bij de verdere ontwikkeling van de Parkhavenstrook de (toeristische) ondernemers expliciet te betrekken bij het omgevingsmanagement en hier bijvoorbeeld een speciale klankbordgroep voor op te richten zodat gedurende de bouw en daarna iedereen goed op de hoogte is en kan bijdragen aan het verbeteren van de uitwerking van het Masterplan;

- in het omgevingsmanagement ook aandacht te besteden aan de bereikbaarheid van ondernemers gedurende en na de bouw;

- ook de horeca uit dit gebied hier expliciet bij te betrekken;

- de ontwikkelaars erop aan te spreken dat zij toekomstige bewoners actief informeren over het toeristische karakter van de Parkhaven;

- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. R.C.J. de Roon en E.S. Walgenbach



De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Een unsolicited proposal, een UP. Een begrip waarmee de heren en dames ontwikkelaars zichzelf een riante positie hebben verschaft in de wereld van het bouwen. En uiteraard door onze wethouder als vooruitgeschoven post van de projectontwikkelaars in het college warm omarmd. Een UP is een vrijbrief om alles te doen wat de reguliere wet- en regelgeving niet toestaat. Doe er een toetsingskader op maat gemaakt voor het desbetreffende ingediende UP bij en klaar is Kees, de wethouder en daarmee de projectontwikkelaars hebben voor zichzelf een luilekkerland op Rotterdamse bodem gecreëerd. En zo geschiedde het, voorzitter, zo komt de wethouder met een Masterplan Parkhaven op de proppen. Een plan dat allang op de plank lag. Maar welke geen schijn van kans zou maken als we de reguliere wet- en regelgeving erop toepassen. En dat, voorzitter, brengt mij op het punt waarom 50PLUS het een schande vindt wat er nu gebeurt. Dit is namelijk door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed al in januari 2020 aan de wethouder gezegd. En dit is niet op niets gebaseerd voorzitter. Zelfs die vriendjes van de wethouder en ik noem dat Fakton Consultancy zegt in haar analyse van dit unsolicited proposal in het document 'Ongevraagd maar niet ongewenst' het volgende bij 'Uitsluitings- en beoordelingscriteria' en ik citeer: op welke locaties is een UP wenselijk? Ook de gerenommeerde autoriteit RCE heeft dat gelezen en gaf de wethouder aan dat het UP Masterplan Parkhaven op de Parkhavenstrook geen wenselijke plek is voor een UP. De RCE zegt dat je eerst cultuurhistorisch onderzoek moet doen en vanuit de randvoorwaarde die dat oplevert met een plan moet komen. En de wethouder schuift dat advies met een pennenstreek terzijde. De wethouder dekt zich in door met een eigen cultuurhistorisch

onderzoek van een particuliere instantie SteenhuisMeurs de autoriteit RCE onderuit te halen, te schofferen in mijn ogen voorzitter. Maar dat doet SteenhuisMeurs helemaal niet voorzitter. Nee, want ook SteenhuisMeurs is een gerenommeerd onderzoeksbureau op dit vlak en maakt een geweldige analyse die overeenkomt met wat het RCE ook heeft opgenomen. En de conclusie laat SteenhuisMeurs aan de wethouder over.

Ook de commissie Welstand en Monumenten van de eigen gemeentelijke organisatie vindt wat van dit UP Masterplan Parkhaven. En al mag ik niet zeggen van de voorzitter dat de wethouder liegt, de wethouder vertelt in iedere geval niet de waarheid als hij zegt dat Welstand en Monumenten er niet bij betrokken is. Op 25 september 2020 verzoekt namelijk Stadsontwikkeling om een plananalyse aan Welstand en Monumenten. En ook Welstand en Monumenten is negatief. De raad kent dit document niet maar via art.10 lid 2 sub e WOB is dat boven water gekomen. Maar deze wethouder weet van geen ophouden en dus gaat het Masterplan vandaag op democratische wijze met minstens 23 stemmen van de in beton gegoten coalitie akkoord bevonden worden. Hier zal 50PLUS Rotterdam dan ook niet aan gaan tornen. Wel twijfelt 50PLUS Rotterdam aan de rechtmatigheid van de inhoud, zoals de lucht- en geluidsnormen en de locatie Parkhavenstrook. 50PLUS Rotterdam gaat zich beraden of het voorliggende voorstel Masterplan Parkhaven qua inhoud en qua locatie wel rechtmatig is. En vooralsnog hebben we een motie om het niet akkoord te bevinden. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Laat Masterplan Parkhaven niet doorgaan!

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van 'het voorstel m.b.t. de



haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook zoals vastgelegd in het Masterplan Parkhaven’;

Constaterende dat:

- het volgens de uitsluitings- en beoordelingscriteria een Unsolicited Proposal niet wenselijk is op de locatie Parkhavenstrook;
- de gerenommeerde autoriteit Rijksdienst Cultureel Erfgoed zeer negatief adviseert om op de Parkhavenstrook woningbouw te gaan ontwikkelen;

Overwegende dat:

- afgelopen maandag 15 februari 2021 door de Bewoners Organisatie Scheepvaartkwartier alsook door de Stichting Groen Parkhaven bij de Rijksdienst Cultureel Erfgoed het verzoek ingediend is om de Parkhavenstrook aan te wijzen als rijksmonument;
- daarmee een totaal ander licht op de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook geworpen wordt;

Draagt het college op:

- af te zien van het verder ontwikkelen van het Masterplan Parkhaven op de Parkhavenstrook;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Jonker. Sorry, mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. De afgelopen dagen hebben we als fractie veel oproepen gekregen met de vraag om tegen Parkhaven te stemmen. We merken dat het onderwerp bij veel mensen leeft. Waarschijnlijk zitten velen thuis mee te kijken. Al vroeg in het proces hebben we voor en achter de schermen gevraagd om een goed verhaal over de monumenten. Dat was voor ons een belangrijk punt om duidelijkheid over te krijgen. Temeer omdat we snel de potentie van het plan zagen: woningen toevoegen in alle segmenten. De stenige kade vergroenen en het blik van de straat halen.

Het heeft ons verbaasd en teleurgesteld dat de RCE negatief adviseert, terwijl er op verzoek van de gemeente en diezelfde RCE een degelijke cultuurhistorische verkenning en een transformatiekader gemaakt zijn. De verkenning geeft mooi inzicht in het verleden. Vijf episodes worden beschreven. En opvallend, de betonnen paal van de Euromast was aanvankelijk niet gewenst in het groene gras. Maar dankzij zakelijk initiatief kwam hij er toch. Eigenlijk een voorloper van een unsolicited proposal. En de tijd heeft geleerd, dat het een goede keuze is geweest. Tijdens de besprekingen in de commissie hebben we onze teleurstelling uitgesproken over het advies van de RCE en de opmerking gemaakt, dat als er dan helemaal niet en nooit gebouwd mag worden, de RCE er een rijksmonument van had moeten maken. Kort daarna hebben de tegenstanders van de plannen snel een aanvraag ingediend om dat alsnog te regelen, met dank aan ChristenUnie-SGP voor de tip. Wat ons betreft gaat deze aanvraag voorbij aan het transformatiekader dat er ligt. Aan de wethouder wel de vraag wat deze aanvraag betekent voor de verdere planvorming.

Voorzitter, de mensen die ons opgeroepen hebben om tegen te stemmen, moet ik helaas teleurstellen. Wij denken met dit plan een goede weg in te slaan voor de zesde episode in het verhaal van de Parkhaven. Een plan dat past in de traditie van de Parkhaven. Een plan dat woningen toevoegt, de stenige kade groen maakt. En ook nu zal de tijd leren of we de goede keuze hebben gemaakt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Jonker. Mijnheer Jonker gaat eerst inloggen, dan gaan we naar mijnheer Engberts eerst.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Prima, dank u wel, voorzitter. Er is grote druk op de ruimte in Rotterdam en dat leidt tot conflicterende belangen en ook tot onenigheid. We zien het bij de discussie



over de Kanaalweg, waar volkstuinen en sportvelden, maar ook een stadscamping en manege tegen elkaar aanduwen. En ook hier is dat aan de hand: groen, woningbouw, zichtlijnen, recreëren, vervoer. En met alle druk op de stad is het ook niet onverwacht dat deze strook, waar al jarenlang eigenlijk iets mee moet, op tafel is komen te liggen. Die strijd om de ruimte, voorzitter, gaat vaak vanuit hartstocht. Veel liefhebbers van groen en ruimte in de stad verdedigen die met hart en ziel en dat is in onze ogen ook ongelooflijk belangrijk. Want alleen op die manier kunnen we de verschillende en vaak tegenstrijdige belangen goed wegen. We beseffen heel goed dat dit plan een verandering betekent voor de beleving van Het Park en het zicht op groen en monumentale gebouwen. Voor een belangrijke groep Rotterdammers is dat doorslaggevend.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden wil een vraag stellen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat kan.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, ik hoor mijnheer Engberts zeggen dat er iets mee moest met die strook. Waarom? Kunt u dat uitleggen?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, we vonden dat, en volgens mij vonden heel veel Rotterdammers dat al heel lang. Je kan natuurlijk zeggen: wat leuk, dat is een rafelrandje en dat laten we lekker zoals het is. Maar het was ook een nogal stenige omgeving waar weinig gebeurde, waar heel veel mensen ook van zeiden: je zou er eigenlijk veel meer mee moeten. Daar zijn ook verschillende voorstellen voor gedaan, volgens mij.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja nu heeft u het ook over 'druk', maar wat we nu merken in de lockdown en tijdens de hele coronacrisis is juist dat de druk op het groen enorm is. Dus dan lijkt het me juist heel verstandig om nou juist net niet te

gaan bouwen in het groen. Hoe kijkt u daartegenaan, mijnheer Engberts?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik ben het heel erg met u eens dat er veel druk is op het groen, daar heb ik ook, volgens mij in een aantal debatten ook al van gezegd, dat we ontdekken dat dat, zeker in de coronatijd belangrijk is. Een plekje om de hoek of een wat groter stuk om naar buiten te kunnen gaan. Ik bestrijd dat we met dit plan daar afbreuk aan doen. En zoals mevrouw Kockelkoren ook al aan u heeft uitgelegd komt er een hele hoop groen voor terug. Ze heeft de aantallen veel beter in haar hoofd dan ik. Maar wij vinden dat op dat punt overtuigend. En ja, ik ben het met u eens, en dat zei ik net ook al, er is veel druk op de ruimte. Want wij vinden tegelijkertijd dat we juist met dit plan een flinke bijdrage kunnen leveren aan die noodzakelijke woningbouw en ook een oplossing kunnen bieden voor heel veel mensen die geen woning kunnen vinden. Maar ja, het een gaat altijd ten koste van het ander en we zullen dat moeten afwegen met elkaar. En u maakt een andere afweging dan wij op dit punt.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nou ja, toch wel opmerkelijk dat een sociaaldemocratische partij als de Partij van de Arbeid zo ontzettend blij is met de VVD-woningen. Oké, ik dank u.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan, mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, de kwalificatie 'VVD-woningen' is voor mijnheer Van der Velden. Wij zijn heel erg blij dat er 300 woningen in de betaalbare sector komen en dat we daarmee een oplossing bieden voor veel mensen die geen woning kunnen vinden, zoals ik net zei. Terwijl tegelijkertijd wat ons betreft ook de lege strook die er toch echt op dit moment in onze ogen is, wel verbeterd, er ook voldoende aandacht is voor het behoud van de hoeveelheid groen en zeker met de nu beoogde aanpassingen er in onze ogen een betere balans is in het



belang van degenen die pleiten voor behoud van voldoende groen en voor de monumentale status. Voorzitter, we hebben natuurlijk geprobeerd om alle belangen en zienswijzen zo goed mogelijk te wegen en niet alles is verenigbaar. Maar verbeteringen zijn er altijd te vinden en we verbinden onze naam en steun daarom aan de moties van D66 en GroenLinks die op dit punt worden ingediend. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Bedankt. Mijnheer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. De bebouwing van de Parkhavenstrook is een onderwerp dat de gemoederen in de stad heel erg bezighoudt. Ook wij hebben ontzettend veel berichtjes gehad van mensen die tegen het plan zijn, ook berichten gehad van mensen uiteraard die voor het plan zijn. En dat laat zien hoe dit leeft en hoe de belangen die bij dit project horen ook zo actueel zijn in het kader van de ontwikkeling van deze stad. DENK heeft in een eerder stadium voor dit plan gestemd. En ik zal u alvast vertellen dat wij ook een voorstander van dit plan zullen blijven. Wij vinden de algehele belangenafweging als we kijken naar de woningbouwnoodzaak in onze stad, zeer zwaar wegen. Wij vinden het zeer zwaar wegen dat we ervoor zorgen dat we in deze stad ertoe komen dat we woningen gaan toevoegen. En dit plan draagt daaraan bij. En in de belangenafweging van dat algemene belang ontkom je er soms niet aan dat je projecten ontwikkelt op plekken waarbij dat gevoelig ligt, waarbij er ook andere deelbelangen zijn. Maar wij denken echt dat de woningbouwnoodzaak in deze stad van zo'n grote urgentie is, dat we dit kunnen doen. Wij zijn uiteraard de mening toegedaan dat wij liever hadden gezien dat er meer sociale woningbouw gerealiseerd had geworden in dit plan, dat er ook een extra stap was gezet om de middenhuur die wordt gerealiseerd betaalbaar te maken. Maar met een percentage van de helft van de woningen ongeveer, die in het betaalbare onderdeel van het totaal zullen

horen, vinden wij dat acceptabel genoeg om in het belang van de stad als geheel, namelijk dat enorme woningtekort, waardoor mensen gewoon letterlijk geen plek kunnen vinden, op dit moment onze steun voor dat plan uit te spreken. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik ga proberen mijnheer Jonker nog even binnen te halen. Die konden wij technisch niet bereiken. Mijnheer Jonker?

De heer **JONKER** (sp). Dit keer lukt het wel?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel voorzitter. Uw voorstel om met grote voortvarendheid aan de Parkhaven 630 woningen te bouwen is geen goed plan. Zelfs als er 60 procent sociale huurwoningen zouden komen, zou de SP haar bedenkingen hebben gehad. Het opofferen van dit stukje groen, deel uitmakend van Het Park vindt de SP in tegenstelling tot voorheen GroenLinks ronduit zonde, het is ook nergens voor nodig. Ik maak even een bruggetje. Als u in de stad meer woningen wilt bouwen, kijk dan ook eens naar de mogelijkheden die u op Zuid kunt creëren. Op de plek waar een heel klein groepje mensen een volstrekt ongewenst nieuw stadion voor Feyenoord wil bouwen, zou plek zijn voor 1500 woningen. Een draagvlak voor dat peperdure stadion is er niet, een draagvlak voor 1500 woningen is er uiteraard wel. Even terug naar de andere kant van de rivier. Over de Parkhaven valt nog op te merken dat het aantal parkeerplaatsen dat er komt, als het plan onverhoopt doorgaat, volstrekt onvoldoende is. Voorts is al eerder door de SP gemopperd dat de geste dat Woonbron 20 procent sociale woningen mag bouwen op deze plek gekoppeld is aan het verminderen van de sociale voorraad van Woonbron op het Coolhaveneiland. Dat is apekool, zou locoburgemeester Van der Ploeg vijftig jaar



geleden gezegd hebben. Bij dezen herhaal ik zijn stopwoordje.

Het bebouwen van de Parkhaven is kort samengevat een plan waar de SP op dit moment geen voorstander van is. Tot zover. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKCİFCİ** (nida). Voorzitter, we hebben een flinke bouwopgave in deze stad. We zien graag een stop op sloop van betaalbare woningen, we zien graag snel voldoende woningen erbij komen in allerlei categorieën. Kortom: erbij bouwen. Maar niet ten koste van groen. Voor NIDA is openbaar groen van onmisbaar belang en dat heeft corona eigenlijk ook wel bewezen, hoe belangrijk het is, dit soort plekken. NIDA ziet Het Parkhavengebied graag als een aantrekkelijk, toegankelijk publiekelijk openbaar gebied voor recreatieve doeleinden. Voor ontmoeting en een plek waar het groen de rivier ontmoet. We hebben het eerder ook al aangegeven: als het aan NIDA ligt, komt er meer balans tussen mens en natuur en ziet een luchtfoto van Rotterdam er net zo uit als de Rotterdamse vlag: twee groene stroken met water erdoor. We hebben eerder tegen het bouwplan op deze locatie gestemd en dat zullen we nu ook doen met dit gewijzigde Masterplan. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Volgens mij heb ik nu alle fracties gehad, als ik mij niet vergis. Mevrouw Eskes nog tot slot.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja voorzitter, in het kort. Ik sluit me aan bij de belangenafweging, zoals mijnheer Van Baarle die heeft verwoord. Wat ons betreft is het fantastisch dat we op dit stukje stenige kade gaan vergroenen en daarnaast woningen toevoegen, waarvan 50 procent in het betaalbare segment. Wij zijn hier blij mee en steunen dit van harte. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Wij hebben eerder natuurlijk uitgebreid gesproken over de ontwikkeling van Parkhaven en dit is ook ons voorbeeld geweest bij het vaststellen van het grondbeleid unsolicited proposal. Juist ook om te zien wat je allemaal niet aan initiatieven los kan trekken in de stad en wat ook de consequenties daarvan kunnen zijn. Dus we zijn altijd heel transparant geweest over wat dat met zich meebrengt.

Eerder heeft uw raad uitgesproken in de kern de bebouwing wenselijk te achten en nu ligt er een Masterplan. Dat is uitgewerkt en dat toetsen wij aan ons toetsingskader. Ons college komt tot het oordeel, zoals velen van u eigenlijk in uw bijdragen noemden, dat deze ontwikkeling wenselijk is en een aantal van u heeft dat ook genoemd, de woningnood die er is. Mijnheer Lansink-Bastemeijer maakt dat gevoel bijna heel tastbaar door te zeggen: ja, de pijn die je hebt als je op Funda een huis zoekt. Het is toch ook aan ons om de mensen die een huis zoeken een gezicht te geven in deze raad en dat op het totaal af te wegen. Maar die huizen, dat is één aspect. Ik denk dat we ook een grote kwaliteitsslag maken op de kade die nu toch voor een groot gedeelte verrommeld is, die gedomineerd wordt door auto's en parkeren. Dat kan allemaal onder de grond, waardoor we ook een mooie verblijfskade krijgen, waar je kunt fietsen, wandelen en waar we groen kunnen toevoegen. En waar we dus ook wat doen aan onze rivieroever. Wij willen echt het water van de Maas gaan betrekken bij de stad. De verbinding met Het Park is natuurlijk ook een hele mooie toegevoegde waarde. We hebben ook gewerkt aan onze referentiewaarde. We hebben eerder een debat gehad over huisartsen, nou er komt hier een gezondheidscentrum, is de bedoeling. Dus u ziet dat we ook echt in de praktijk al zoeken naar ruimte voor maatschappelijke voorzieningen. Al met al



een ontwikkeling die wij wenselijk achten. En in een ensemble van woningbouw dat tijdloos moet zijn en ook nog iets toevoegt aan de stad.

Als ik dan doorga naar de vragen die u gesteld hebt en uw bijdragen, mijnheer Van Putten heeft het ook over parkeren. Er liggen ook wat moties, dus dan zal ik daar straks op terugkomen. De motie over de zelfbewoningsplicht, daar stelt u mij toch een beetje teleur door mij nu te verrassen door te zeggen dat dit niet is waarmee u kunt instemmen, terwijl we precies hebben gedaan wat u vroeg, namelijk afspraken met de ontwikkelaar over een zelfbewoningsplicht. Die geldt voor vijftien jaar op de woning en vijf jaar zelfbewoning en als je dan wilt verkopen of verhuren, dan moet je een ontheffing vragen via de gemeente. Dat is nogal wat. Dat grijpt erg in op het eigendomsrecht. En wat je natuurlijk wilt is speculatie voorkomen. En die vijf jaar is precies een redelijke termijn, waarin je niet al te diep ingrijpt op dat eigendomsrecht en tegelijkertijd het eigenlijk heel oninteressant maakt voor mensen die van een woonproduct een beleggingsproduct willen maken.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, ik heb wel een vraag aan de wethouder: is die zelfbewoningsplicht nou vijf jaar of tien jaar voor de eerste bewoner?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Vijf jaar per bewoner en vijftien jaar op het totaal op de woning.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, dat is een kettingbeding. Maar wij hebben gevraagd om een tienjarige zelfbewoningsplicht per bewoner.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). U heeft volgens mij gevraagd om een inspanning te leveren om afspraken te maken over die zelfbewoningsplicht. Dat is precies wat we hebben gedaan. Het is aan u om nu te beoordelen of dat voldoende is, dit is het resultaat.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, ik kan me herinneren dat in dat project van Feyenoord City daar wel tien jaar is komen te staan op die woningen daar. Dus dan is het toch anders afgesproken met de ontwikkelaar om het op vijf jaar te zetten.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat zou zomaar kunnen. Het wordt per locatie bekeken wat daarin haalbaar is. En hier ligt dit resultaat. Vijftien jaar, ik herhaal het nog een keer, vijftien jaar op de woning, wat echt een zeer lange tijd is en vijf jaar per bewoning. En als er tussentijds een onvoorziene omstandigheid is, als iemand in een scheiding ligt of stante pede moet verhuizen naar het buitenland, dan kan er in het kader van maatwerk een ontheffing aangevraagd worden bij de gemeente. Ik denk dat we daarmee een heel stevige set afspraken hebben voor dit project.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, alles is beter dan niets natuurlijk, maar het is niet zoals het er exact stond in de motie. En ja, ik zou u nogmaals willen proberen te vragen om het op tien jaar te zetten vanuit de ontwikkelaar, de eerste tien jaar van de eerste bewoner.

De **VOORZITTER**. Uw vraag is helder, mijnheer Van Putten, en het resultaat ligt er zoals de wethouder dat nu aangeeft. Volgens mij gaat u niet in elkaars richting groeien. Ik weet niet, wethouder?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Nee en mijn beleving is dat de motie niet sprak over tien jaar, maar opriep om afspraken te maken en dat is wat nu voorligt. Ik begrijp nu dat de wens van mijnheer Van Putten nog veel verder gaat dan het resultaat dat we bereikt hebben. Maar dit is wel het resultaat dat nu voorligt op basis van uw oproep om afspraken te maken.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja nogmaals, dat is niet zoals het in de motie stond. Kijk, de motie roept wel op tot een onderhandelingsresultaat, maar daarmee is er toch niet gehaald wat wij hadden gevraagd. Ik laat het hier even bij, want we



hebben anders te weinig spreektijd verder als fractie. Bedankt.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja dank u wel. Ik zal nogmaals straks terugkomen op parkeren, het punt dat mijnheer Van Putten ook maakte.

Mijnheer Van der Velden, ja ik denk dat wij juist bij het vaststellen van het grondbeleid hebben aangetoond wat een unsolicited proposal allemaal teweeg kan brengen, juist ook op deze locatie. En daarom heeft uw raad inderdaad in volle overtuiging en wetenschap kunnen beoordelen wat die unsolicited proposal gaat betekenen. Ja ook ben ik het eigenlijk gewoon niet met u eens en u werd ook al een beetje tegengesproken door andere sprekers. Ik denk dat wij er trots op mogen zijn als stad dat we uiteindelijk op zo'n mooie locatie 50 procent betaalbare woningen hebben, dat is iets voor alle Rotterdammers. En dat dat mooi en mooi gemengd een ongedeelde stad wordt, waar iedereen door elkaar heen woont. En dat niet alleen, maar dat we ook nog de maatschappelijke voorzieningen regelen, met een gezondheidscentrum en begeleid wonen. En daar ben ik eigenlijk wel trots op, dat wij dat als Rotterdam doen. En ik denk dus ook dat we echt een kwaliteitsverbetering gaan maken, Een verbeterslag voor de Parkhaven, maar ook een plek waar Rotterdammers veel fijner kunnen verblijven en heen zullen gaan voor een leuk dagje uit.

Mijnheer Lansink-Bastemeijer, ik heb het net al gehad over het gevoel waar u aan appelleerde en u zag ook de duidelijke kwaliteiten van het plan en gaf aan volmondig 'ja' te kunnen stemmen. Mevrouw Kockelkoren haalde het thema van goede groei aan en dat is natuurlijk ook de uitdaging voor de komende tijd. We zetten wel iets weg voor de komende jaren en dan moet het ook goed zijn, dat ben ik volledig met u eens. Dus het gaat niet alleen om die 630 woningen, maar ook om

de kwaliteit van de kade en ook om het groen dat we terugplaatsen en ook om die referentiewaarde en ook om die verbinding naar Het Park, die echt beter kan en ook om die sociale veiligheid vanaf de Maastunnel straks, als je er 's avonds op de fiets langs moet. De groencompensatie, daar wordt aan gewerkt. We hebben het er in de commissie ook over gehad. Ik heb u toen ook toegezegd de uitkomsten daarvan zo spoedig mogelijk te delen als die daartoe rijp zijn. En u had het over die ontbrekende schakel en daar kom ik straks, in de beantwoording van de moties op terug.

Mijnheer De Roon en ook mijnheer Vonk stelden vragen naar de RCE en eigenlijk ook naar de ontwikkeling, waarbij de bewoners nu een individuele aanvraag hebben gedaan bij de RCE om die reststrook die daar ligt, om die dan tot rijksmonument te verheffen. Dat kan, dat staat mensen vrij om dat verzoek bij de RCE in te dienen. Ik wil er wel op wijzen dat de RCE destijds bij het vaststellen van de Euromast als rijksmonument, die reststrook is daar toen ook niet bij betrokken. Het is voor de gemeente Rotterdam altijd een reststrook geweest. We hebben juist een heel zorgvuldig proces willen doorlopen, juist ook op verzoek van de RCE een gerenommeerd bureau ingeschakeld waarbij zowel gemeente als de RCE hebben meegekeken in de opdrachtformulering. Dat is SteenhuisMeurs geworden, ook richting mevrouw Verkoelen, een zeer gerenommeerd bureau dat natuurlijk ook goed zijn professionele ruimte pakt daar waar nodig is, zoals van hen verwacht mag worden. En uiteindelijk op basis daarvan heeft RCE een advies uitgebracht. Helaas redelijk ongemotiveerd, om het zo maar te zeggen. Maar ook daarin niet de reststrook betrokken. Ik denk dus dat wij een uitgebreid en zorgvuldig proces doorlopen hebben, waarbij het onderzoek door SteenhuisMeurs niet alleen de kwaliteiten van het gebied en de monumenten beschrijft, en dan gaat het om de landschappelijke sfeer, de mate waarin de



Euromast vrij verrijst, er is ook een berekening gedaan van het groen eromheen. Ook van de zichtlijnen van de Euromast daarnaartoe, daar is allemaal rekening mee gehouden. En al met al denk ik dat wij gewoon een hele sterke zaak hebben als college om hier te zeggen: op deze manier kan het wel. Ik zie dat verdere proces dan ook met vertrouwen tegemoet.

Ik heb richting mevrouw Verkoelen ook al wat gezegd over het rapport van SteenhuisMeurs. Lucht en geluid, ja toch nog ietsje dieper daarop ingaan: we hebben nu getoetst: kan het überhaupt? Het antwoord is ja, modelmatig. We hebben nog extra de torens in de windtunnels gezet en op basis daarvan worden er ook nog aanpassingen gedaan. Maar we zullen bij het bestemmingsplan natuurlijk in het kader van goede ruimtelijke ordening opnieuw de bewijslast moeten leveren, dus dat wordt vervolgd. Het is niet zo dat we daarmee klaar zijn vandaag. We hebben alleen de toets op de haalbaarheid gedaan en de volgende stap is het uitwerken in het bestemmingsplan en concrete bouwplan.

Mijnheer Vonk en eigenlijk mijnheer Van Dijk in de commissie haalde ook aan: het had maar een haar gescheeld of heel die Euromast was er niet geweest. Omdat uw rechtsvoorgangers het eigenlijk te veel geld vonden kosten en toen als de wiedeweerga zijn private partijen in de stad met de pet rondgegaan en hebben ervoor gezorgd dat hij er wel kwam. En eigenlijk past ook dit private initiatief in het DNA van dat gebied, zo zou je het ook kunnen zien. Dit is het volgende private initiatief van een voorstel dat eigenlijk op die historische lijn van besluitvorming voortborduurt. Ik denk ook, richting mijnheer Vonk, dat het ook wel goed is om te zeggen: er zijn ook echt significante aanpassingen gedaan aan het plan op basis van het historisch onderzoek. We hadden aanvankelijk ook een veel bredere overgang naar Het Park voorzien met veel meer groen en daarvan werd juist gezegd: nee, die zichtlijn ook voor de automobilisten naar de Euromast, die moet

intact blijven, dus dat is veel ranker en slanker geworden met minder groen. Ik heb me daar in de commissie ook over verbaasd, want ik heb met autorijles geleerd: handen op het stuur en ogen op de weg. Kennelijk moet ook daar de zichtlijn op de Euromast goed geborgd zijn. Dat hebben we gedaan. En verder zijn er ook blokken in elkaar geschoven, is er rekening gehouden met zichtlijnen vanaf de andere kant en die ruimte rond de Euromast is van 70 naar 105 meter gegaan.

Mijnheer Engberts hield eigenlijk een hele mooie samenvatting in zijn bijdrage en die ga ik onthouden. We hebben net als citaat ook 'hemelwater' in het boekje geschreven, maar 'de druk op de stad en de strijd om de ruimte vanuit hartstocht' dat vind ik er toch ook een die in zo'n boekje thuishoort. En ik denk dat dat ook wel aan de hand is. Bouwen in Rotterdam in tijden van woningnood, het gaat wel ergens over en dat zien we ook in de reacties die het teweeg brengt, zowel positief, zoals de ontwikkelcombinatie u ook heeft nagezonden en soms ook mensen die echt tegen zijn en die kan ik niet overtuigen hoe mooi en hoe goed we het plan ook aanpassen.

Mijnheer Van Baarle, dank voor uw algehele belangenafweging en dat u die ook maakt. We hebben in de commissie ook gesproken over de middenhuur, we gaan in het midden zitten, volgens Actieplan Middenhuur ook. Ik heb u ook de toezegging gedaan: als er nog mogelijkheden zijn tot optimalisatie dan is het eerste wat we zullen doen kijken naar die lage aanvangsgrens van het middensegment. Dus die toezegging heb ik u reeds gedaan. Maar goed om dat hier nog een keer te benadrukken, want u heeft die zorg ook nog een keer niet voor niets geuit.

Mijnheer Jonker zei: we hebben eerder gemopperd. Ik hoor mijnheer Jonker eigenlijk overal maar over mopperen en die is overal tegen. Zelfs als je ergens op een



A-locatie 20 procent sociaal bouwt. Je zal er maar straks mogen gaan wonen. Het is toch fantastisch dat we dat doen als stad. En ja, die bouwopgave is gigantisch, en ja we willen juist alle segmenten bouwen en ja dit biedt een fantastische kans om dat te doen.

Richting mijnheer Büyükçifci, u gaf aan: ja er moeten meer woningen bij, maar we willen juist in het groen daar spaarzaam mee omgaan. Ik denk juist dat we in dit plan een hele mooie balans hebben gevonden door ook die kade bijvoorbeeld 35 meter te maken, waardoor de voetgangers en fietsers dominant zijn in het gebied, door meer bomen terug te plaatsen dan er nu zijn. Ik denk dat uiteindelijk het gebied er een stuk beter bij komt te liggen dan het nu is. Want als u er nu heengaat ja, nogmaals, het is toch een verrommeld gebied met veel parkeren, veel blik op straat en niet een plek waar je lekker lang wilt verblijven. Ik denk dus dat het echt in kwaliteit gaat toenemen. Tot slot mevrouw Eskes, ook u maakte de belangenafweging in totaliteit en dank voor uw woorden van steun.

Dan ga ik nu over tot de moties die zijn ingediend. Met name ga ik in op de laatste punten die u heeft gemaakt. Het zijn in totaal negen moties en dan begin ik met motie 1: 'Los nu toekomstige parkeerproblemen in de Parkhaven op' en die roept eigenlijk op om toekomstige, zoals de motie zegt, parkeerproblemen op te lossen, zodat ieder huishouden een parkeerplek kan krijgen en voldoende bezoekers voor de horeca en de Euromast ook goed kunnen parkeren. Ja ik wil u twee dingen zeggen: één, dat is toch ook wel een uitspraak die u waarschijnlijk wel kent, Henry Ford heeft dat ooit gezegd: als ik de mensen had gevraagd wat ze wilden, hadden ze gezegd: snellere paarden. Toch kwam hij met de auto. En ook wij zitten nu in een transitie, waarbij de gemeente zegt: die auto moet er ook gewoon kunnen zijn, maar we gaan van autobezit naar -gebruik. En dat is ook de beweging die we hier maken, dat zit ook in het beleid van de

gemeente verankerd, goede mobiliteit leveren. Inzetten op de fiets, op deelmobiliteit, op mobility service, dat is de richting die je inzet. En voorts hebben we natuurlijk gekeken naar de huidige bezoekersaantallen die er zijn, juist rondom de Euromast, daar zitten de ondernemers. Het aantal parkeerplekken dat er nu is op de kade, dat is zo'n 200. Vervolgens hebben we gekeken naar het aantal woningen dat erbij komt en daar weer een autonome groei op gezet. Ik heb net wat gezegd over die mobiliteitsdiensten en die hebben we nog niet eens volledig ingerekend. Dan komen we op dit aantal. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden. Tegelijkertijd wil ik daar wel bij zeggen: als ondernemers zorgen hebben, en die hebben zij geuit over parkeren, dan wil ik de komende tijd ook gebruiken om die zorgen goed te adresseren, ook in de overleggen die er zullen zijn. En natuurlijk zal ik dan ook openstaan voor optimalisatieslagen, mochten die kunnen. Maar dat is van later orde. Maar deze motie zou ik willen ontraden.

Motie 2: 'Dikke en beeldbepalende bomen blijven staan'. U wilt eigenlijk dat al die bomen blijven staan en we geen kapvergunning geven. Maar we hebben nou juist een hele inventarisatie gedaan door een bomenexpert. Die heeft opgenomen welke bomen er staan, welke bomen er kunnen blijven staan, welke bomen er herplant kunnen worden en ja in sommige gevallen ook welke bomen er gekapt moeten worden. En daar waar het de bouw in de weg staat, we willen juist die ontwikkeling, we willen die bouw, dan zal er af en toe ook gekapt moeten worden. Maar er komen meer bomen terug. En deze motie zou ik dan ook willen ontraden.

Motie 3: 'Toename houtopstand en kroonvolume bomen Parkhaven'. Ja we hebben, zoals gezegd, ook een boomexpert in de arm genomen, die heeft alle bomen opgenomen, die hebben ook een waarde gekregen. Die waarde hebben we weer opgenomen in de grex, zodat we ook echt goede bomen, volgroeide bomen



terug kunnen gaan planten en daar de middelen ook voor hebben. Ik wil toch ook wel benadrukken dat wij ook niet alleen kijken naar de stamdikte van bomen, maar juist ook naar de biodiversiteit die we ook willen hebben in het gebied. Dat kunnen we door het groen op de daken dat op verschillende hoogtes zit, daardoor kunnen we biodiversiteit creëren, maar ook juist door verschillende bomen die aangeplant worden, dat kunnen we juist ook op biodiverse wijze creëren. En deze motie zou dat een beetje in de weg staan, omdat u ook alleen maar naar die boomdikte kijkt. En bovendien doen we het gewoon ontzettend netjes via onze werkwijze. Deze motie is overbodig en zou ik willen ontraden.

Dan motie 5: 'Stamp geen files uit de grond', ook van Leefbaar Rotterdam. Ja, waar u eerst opriep om meer auto's mogelijk te maken, roept u nu op om juist het gebruik van de auto en de consequenties daarvan tegen te gaan. Ik wil toch ook wel verwijzen naar de motie van de VVD, die eerder is ingediend toen wij het toetsingskader vaststelden, die eigenlijk al adresseerde aan dat Drooglever Fortuynplein: daar moeten we een keer goed naar kijken, een goede studie doen naar al die verkeersstromen die daar samenkomen. Die motie ligt er al, daar wordt nu uitvoering aan gegeven, dus daar wil ik naar verwijzen. En natuurlijk zal bij het bestemmingsplan zelf ook gewoon de mobiliteitsparagraaf erbij zitten met alle modellen die er onbepaald bij horen te zitten. Dus deze motie zou ik willen ontraden.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Een interruptie op de wethouder: hoe ziet hij het laden en lossen van vrachtauto's voor zich die daar bijvoorbeeld de commerciële ruimtes in de plint moeten bevoorraden, of de Euromast moeten bevoorraden? Hoe zal dat in zijn werk gaan?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Kijk, we zitten nu natuurlijk nog op Masterplanniveau. En dat betekent dat

we getoetst hebben op haalbaarheid op basis van ons eigen toetsingskader. Ik weet bijvoorbeeld dat u de touringcarbussen, dat vond en vindt u ook heel belangrijk, en terecht. Dus daar hebben we ook voor gezorgd dat in de gebruiksfase daar laad- en losplekken zijn en dat elders bussen kunnen keren in de stad. Tegelijkertijd stelt u nu eigenlijk weer de vervolgvraag, die ook een verdere uitwerking en plek zal krijgen. Natuurlijk moeten de horecaondernemers, en dat geldt voor de bouwfase, die er zitten, ook gewoon bevoorrad worden. Daar zullen we dus aandacht voor moeten hebben en dat zullen we moeten uitwerken. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de fase na de bouw. Ook dan moeten zij bevoorrad worden en ook daar zullen we dan aandacht voor hebben, bijvoorbeeld via laad- en losplekken. Maar dan zitten we eigenlijk veel verder in de inrichtingsplanfase. Hetzelfde geldt natuurlijk ook voor de voorzieningen die we extra gaan creëren. Ik heb net genoemd dat er maatschappelijke voorzieningen komen, zoals een gezondheidscentrum. Ja dat moet ook gewoon goed bereikbaar zijn. Dat zijn allemaal uitwerkingsvragen die nog volgen in het bouwplan, in het inrichtingsplan en dan komen we toch ook een beetje op de motie van D66, misschien is dat een mooi bruggetje.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Voorzitter? Ja ik wil toch nog even terugkomen op de twee busparkeerplekken die nu ingetekend staan voor de Euromast. En het wordt een eenrichtingsverkeerroute en nu kunnen de bussen volgens mij van twee kanten aankomen. Hoe is het tot die afspraak gekomen om daar maar met twee plekken te kunnen gaan werken? Het lijkt toch op piekmomenten tot files en stilstand op de weg daar?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Kijk nu parkeren de bussen daar en blijven ze daar staan. We hebben gekeken naar de drukte, wat is er nodig en dan komen we uit op twee plekken waar je kunt laden en de mensen kunnen in- en uitstappen. De

bussen, zoals bij Kiss&Ride, de bussen gaan dan vervolgens weer door en op anderhalve kilometer hebben we nu tijdelijk parkeerplekken geregeld die overeenkomen met het aantal parkeerplekken van nu. Zo is dat gedaan. En misschien mag ik van mijnheer Van Putten toch ook een bruggetje maken naar de motie, die van D66.

De **VOORZITTER**. Eerst even kijken of mijnheer Van Putten geen nadere vraag heeft.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja voorzitter, ik hoor de wethouder geen concreet antwoord geven op die twee plekken.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat heb ik wel gedaan. Overigens, dat schiet me nu te binnen, het verkeer was aanvankelijk in het plan eenrichtingsverkeer en is juist op initiatief en verzoek van de omwonenden van het Scheepvaartkwartier weer tweebaans geworden. Dus je ziet daar ook dat er van twee kanten aangereden kan gaan worden straks. En een aantal vragen die u stelt, zal echt bij de verdere inrichting een plek krijgen. En de motie van D66 roept ook op tot een klankbordgroep. En ik wilde dat punt toch maken, dat is eigenlijk goed omgevingsmanagement. En ik vind ook dat dit soort vragen daarin een plek horen te krijgen. Dus de vragen die u stelt zijn heel wezenlijk en zullen dus ook in zo'n klankbordgroep een plek kunnen en moeten krijgen. Die motie van D66 roept daartoe op, tot een goed omgevingsmanagement. Voor de fase van de bouw, maar ook daarna, zodat iedereen goed op de hoogte is van de uitwerking van het Masterplan. En daarin ook die ondernemers te betrekken. En ik denk dat dit ook juist tafels kunnen zijn waar dit soort zorgen, wensen, behoeften een plek kunnen gaan krijgen in de verdere uitwerking. En deze motie zou ik dan ook willen omarmen.

'Een kettingbeding voor behoud bomen Parkhaven', motie 6 van de Partij voor de

Dieren. U gaat ervan uit dat de bomen op particulier terrein komen te staan. Misschien is het goed om die misvatting gewoon weg te halen. De grond wordt uitgegeven voor het bouwen van woningen. De buitenruimte is echt voor de gemeente, de uitwerking. Daar zullen we dus ook alle partijen bij gaan betrekken. Ik heb u net al verteld dat we een bomenexpert al in de arm hebben genomen. En ja de buitenruimte buiten is ook gewoon openbaar toegankelijk en blijft bij de gemeente. Dat kettingbeding is dus niet nodig en deze motie zou ik dan ook willen ontraden, want die is overbodig.

Motie 7: 'De ontbrekende schakel en een recreatieve fietsroute aanpakken' is ingediend door mevrouw Kockelkoren. Ik mag namens wethouder Bokhove deze motie beantwoorden. Ik wil vanuit mijn portefeuille in ieder geval benadrukken dat dit echt buiten de scope van dit project ligt, dus ik snap uw behoefte, ik begrijp dat u wilt onderzoeken hoe je dan, als je dan toch die verblijfskade goed inricht ook richting die Veerhaven goed kunt gaan. Maar dat moet dan wel echt in het kader van de mobiliteitsopgave staan en vanuit ook de mobiliteitsbudgetten komen, want het kan niet financieel op dit plan drukken, want dat ligt echt buiten de scope van dit plan. Met die opmerking kan ik deze motie namens wethouder Bokhove omarmen.

Motie 8: 'Voorkom verkeer aan de parkzijde'. Daarmee spreekt u eigenlijk een hele duidelijke voorkeur uit dat u de afwikkeling van het verkeer niet via de Baden Powelllaan wilt laten gaan tijdens de fase van het bouwen. En die voorkeur snap ik helemaal, want dan zit u aan de kant van Het Park. We hebben net ook de motie voor goed omgevingsmanagement van D66 aangenomen zodat juist tijdens die fase van bouwen er aandacht zal zijn voor bouwlogistiek en overlast die daarbij komt kijken. Daar hoort ook goede communicatie bij. Ik wil echter wel één kanttekening plaatsen, want ik wil heel graag hierop sturen. Ik wil deze motie ook omarmen. Ik heb uw behoefte duidelijk gehoord, dat was



in de commissie al duidelijk. Tegelijkertijd is het nu echt veel te vroeg om al helemaal specifiek te weten hoe de fase van bouwen eruit gaat zien, waar er als eerste begonnen gaat worden, welk materieel precies getransporteerd moet worden of daar een keer heen moet. En of je dan toch niet misschien een keer die Baden Powelllaan nodig hebt. Maar met die kanttekening, dat we bij wijze van hoge uitzondering toch daar ook naartoe kunnen uitwijken als dat nodig is, en daar stuur ik met liefde op, dat we dat zo min mogelijk laten gebeuren, want zo lees ik deze motie dan, als uw wens om dat op die manier te doen en ook de dialoog te faciliteren met de bewoners, dan kan ik deze motie omarmen.

Dan kom ik tot slot bij motie 9 van 50PLUS. Ja, u wilt eigenlijk de Parkhaven niet laten doorgaan, zo luidt de motie. Wij willen dat wel, dus ik kan deze motie niet anders dan ontraden. En toch ook nog eens een keer benadrukken: we hebben een zorgvuldig proces doorlopen met een gerenommeerd historisch bureau. En wij zien voldoende aanknopingspunten op de waarde die zij hebben gedefinieerd, maar ook het transformatiekader dat erbij zit om deze ontwikkeling zeer zorgvuldig ter hand te nemen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik check nog even of er nog behoefte is aan een tweede termijn, dan wel een vraag die is blijven liggen. Zijn alle vragen beantwoord? Eenmaal andermaal. Mijnheer Jonker. Mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, dank u voorzitter, ik ben te verstaan?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **JONKER** (sp). Ik wilde nog even reageren op de woorden van de wethouder. Ja inderdaad, de SP moppert en blijft maar mopperen. Of er nu wel of niet 126 sociale huurwoningen aan de Parkhaven bijkomen, Woonbron vermindert tot 2030 haar sociale voorraad met ruim 30

procent. Er blijven dan iets meer dan duizend woningen over. Dat wethouder Kurvers dat toejuicht is één ding, dat de SP dat betreurt is weer een ander ding. Die goedkoopste woningen in Delfshaven hebben niets met leegstand te maken, er is een gigantische vraag naar. De wachtlijsten zijn enorm. Dus mijn extreemlinkse, geëngageerde verhaaltje zal waarschijnlijk niet voor de laatste maal in de notulen worden opgenomen. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Waarvan akte. Er zijn verder geen verzoeken voor een tweede termijn. Wethouder, er zijn nu geen vragen gesteld, dit was eigenlijk meer een naschrift bij het debat.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat klopt. Op het gevaar af dat er weer gewoon een potje gewoonvisied gaat worden, dat moeten we niet doen, maar toch ook wel: als we iets willen doen aan die wachtlijsten in al die segmenten, en als we iets willen doen aan die buikpijn die mensen hebben als ze Funda openen, dan moet er ook gebouwd worden. Dus ik hoop dat we de SP, is het niet bij dit plan dan hopelijk toch bij volgende bouwplannen wel over de streep kunnen trekken, zodat we iets doen voor Rotterdammers die een huis zoeken. Dank u.

De **VOORZITTER**. Dat is een interruptie van mijnheer Jonker nog.

De heer **JONKER** (sp). Ik wil geen potje Woonvisie ervan maken, voorzitter. Dat hebben we al genoeg gedaan. Maar goed, als het gaat over lange wachtlijsten, dan maak ik weer een bruggetje naar Zuid. Daar staat een gebouw dat heet De Startmotor. Sociale woningen, volgens u althans, zeer klein, er is een gigantische wachtlijst voor. Dus dat wilde ik ook nog eventjes bij u in de groep gooien. Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte wethouder? Oké. Dan stel ik vast dat we de beraadslagingen op dit onderwerp



beëindigen. En daarmee zou ik u ook willen voorstellen om naar een dinerpauze te gaan. Het is nu bijna 18.30 uur en ik stel u voor om een uur te schorsen voor het avonddiner met twee opmerkingen daarbij: ik verzoek u helemaal uit te loggen, het systeem uit te zetten en opnieuw in te loggen om te vermijden dat we technisch falen krijgen, zoals de vorige keer. Dat heeft te maken met de duur waarin het systeem actief is. Dus het verzoek aan iedereen om actief uit te loggen en om 19.30 uur weer opnieuw actief in te loggen. En het kan zijn dat ik niet helemaal op tijd terug ben, dat om 19.30 uur de vicevoorzitter even de vergadering opstart, maar dan is er altijd iemand die de vergadering leidt. We schorsen voor een uur, de vergadering is geschorst tot 19.30 uur.

(De vergadering is geschorst.)

(Dinerpauze.)

(18.25 uur)



Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 18 februari 2021

Notulen van de raadsvergadering van 18 februari 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap voor de agendapunten 26.2 en 28 is waargenomen door de heer J.W. Verheij en van 23.02 tot 00.26 uur is waargenomen door de heer R.A.C.J. Simons (Stemmingen).

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Goedenavond. Ik heropen de vergadering. Ben ik goed hoorbaar? Ja? Oké. Ik hoop dat u allemaal heeft kunnen inloggen en dat de verbinding het vanavond ook volhoudt.

23. Brief van burgemeester en wethouder met betrekking tot het locatieonderzoek Kanaalweg

De **VOORZITTER**. Ik ga met u mee naar agendapunt 23: Brief van burgemeester en wethouder met betrekking tot het locatieonderzoek Kanaalweg. Mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (Ir). Voorzitter, kent u het verhaal van die twee verenigingen die niet weg willen, maar weg moeten versus twee andere verenigingen die aangeven best weg te willen, maar niet weg hoeven? Voorzitter, kent u het verhaal van een bevredigende verhuizing voor een bedrag van 3,3 miljoen euro versus een ongewenste verhuizing voor een bedrag van 5,9 miljoen euro? Voorzitter, kent u het verhaal van een wethouder die een pasklare oplossing aangereikt krijgt door insprekers in de commissie maar hardnekkig blijft vasthouden aan zijn eigen onnozele plan? Voorzitter, kent u het verhaal van een voetbalvereniging die op een dinsdagochtend een telefoontje van drie minuten krijgt dat er nóg een optie is voor hun ruimtetekort: namelijk hun vereniging opheffen.

Voorzitter, u kent deze verhalen want het gebeurt helaas in onze mooie stad. Geen Bananasplit, geen Frans Bauer, maar wrange werkelijkheid. Voorzitter, ook na de commissievergadering wil deze wethouder nog steeds dat voetbalvereniging Steeds Hooger of naar volkstuinvereniging SNV verhuist, wat volstrekt ongepast is. Letterlijk en figuurlijk alle perken te buiten. Of dat Steeds Hooger naar Rotterdam United moet vertrekken terwijl zij duidelijk aan de voorkant, en als enige ontbindende voorwaarde voor alle opties die worden onderzocht, hebben aangegeven dit absoluut niet te willen. Onacceptabel, onbehoorlijk bestuur en vals spel wat Leefbaar Rotterdam betreft.

In lijn met de insprekende partijen komt Leefbaar Rotterdam vandaag met de al aangekondigde motie om de volkstuinvereniging te redden en onderzoek te doen naar de zogenaamde variant drie, waarbij gehoor wordt gegeven aan de vertrekwen van de manege en de



scouting. En waarbij Steeds Hooger met een extra veld hun complex aan de Kanaalweg met de camping gaat delen. Laat gezond verstand vandaag s.v.p. overwinnen en stem, al is het tandenknarsend misschien, voor een motie van Leefbaar Rotterdam. Iedereen blij. Zelfs de gemeentekas. Daarnaast kan en mag het natuurlijk niet gebeuren dat Steeds Hooger opgesplitst, oftewel opgeheven, moet worden. Om dit als optie aan te geven en mede te delen slaat werkelijk alles. En dat gericht tegen een voetbalvereniging die zich altijd constructief heeft opgesteld. Het college heeft hiermee wat Leefbaar Rotterdam betreft een grens overschreden. En daarom dienen wij vandaag de motie 'Handen af van voetbalvereniging Steeds Hooger' in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Elck heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Onderzoek variant 3!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het agendapunt locatieonderzoek Kanaalweg;
Constaterende dat:
- het college variant 1 gaat uitwerken van het locatieonderzoek waarbij Steeds Hooger moet gaan verhuizen van de Kanaalweg naar of volkstuinvereniging SNV of voetbalvereniging Rotterdam United;
Overwegende dat:
- de verhuizing van Steeds Hooger naar volkstuinvereniging SNV ten koste gaat van een deel van deze mooie volkstuinvereniging en daarom terecht tot grote weerstand leidt;
- verhuizing naar voetbalvereniging Rotterdam United voor Steeds Hooger geen optie is, wat zij ook altijd heeft aangegeven;
- de scouting en de manege tijdens het inspreken in de commissie ZOCS hebben aangegeven geen bezwaren te hebben tegen een verhuizing van de Kanaalweg;

- hierdoor variant 3 open komt te liggen waarbij de scouting en de manege uitgeplaatst worden en waarbij Steeds Hooger (met een tweede veld) en de camping het complex aan de Kanaalweg kunnen gaan delen;
- met variant 3 volkstuinvereniging SNV volledig behouden blijft;
- variant 3 - de meest logische variant - ook nog eens ruim 2,5 miljoen euro goedkoper is;
Verzoekt het college:
- variant 3 uit het locatieonderzoek uit te werken en nader te onderzoeken;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck

Motie 9. Handen af van voetbalvereniging Steeds Hooger!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het locatieonderzoek Kanaalweg;
Constaterende dat:
- het college met de optie komt om voetbalvereniging Steeds Hooger op te splitsen en haar leden te verdelen over andere verenigingen;
- hiermee de voetbalvereniging wordt opgeheven;
Overwegende dat:
- het van de zotte is om een 114-jarige en springlevende voetbalvereniging met 610 actieve leden op te heffen;
- deze voetbalvereniging met de gehele geschiedenis waarbij zij steeds achter het net hebben gevist voor extra speelruimte - en zelfs een aangenomen motie niet uitgevoerd hebben gezien - het niet verdient om bij het grofvuil gezet te worden;
- ondanks alle tegenslag en door de gemeente niet nagekomen afspraken, deze voetbalvereniging zich altijd zeer constructief heeft opgesteld;
- het geen kwestie van slikken of stikken moet zijn voor deze bij zoveel Rotterdammers geliefde voetbalvereniging;
Draagt het college op:



- af te zien van de voorgestelde optie om Steeds Hooger op te splitsen en daarbij haar leden te verdelen over andere verenigingen in hetzelfde verzorgingsgebied;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.G.J. van Elck

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Van Elck. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Het barst van de biodiversiteit en de stadsnatuur op de ongeveer negentig tuinen die met deze optie voor uitplaatsing zouden moeten wijken. Het is nu een oase van ruim twee hectare groen en dat moet ook zo blijven. Voorzitter, het is niet alleen een rustoord voor de dieren, maar ook voor de mensen. De tuinders hebben namelijk allemaal iets gemeen. Dat is hun bovenwoning midden in de stad, in Delfshaven bijvoorbeeld of in Noord, waar je in de zomer wordt weggebrand en geen toevluchtsoord hebt, behalve dan ja, de volkstuin. Rotterdammers dus die hier alleen kunnen wonen, omdat ze tot rust kunnen komen op de tuin, een plek waar ook gezinnen met weinig middelen toch een Zuid-Frankrijkgevoel kunnen hebben. Het college zou eigenlijk veel meer volkstuinten moeten stichten. De vraag is namelijk enorm. En laat deze casus dus gelden als een belangrijke les voor ons allemaal. Zonder natuur en groen om je heen kun je als mens niet bestaan. Streven naar Verbetering blijft en daarom heeft de Partij voor de Dieren ook een motie. Ik dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Streven naar verbetering van het Locatieonderzoek Kanaalweg

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter

bespreking van het Locatieonderzoek Kanaalweg;

Constaterende dat:

- het college voor de invulling van de Kanaalweg tot 2035 een toeristisch-recreatieve functie van het gebied voor ogen heeft, namelijk variant 1 van het Locatieonderzoek Kanaalweg;
- variant 1 moet leiden tot uitplaatsing van voetbalvereniging Steeds Hooger van de Kanaalweg en dat daarbij twee opties zijn besproken, te weten uitplaatsing naar het perceel van volkstuinvereniging Streven naar Verbetering en naar een bestaand sportcomplex dat nu wordt gebruikt door voetbalvereniging Rotterdam United;
Overwegende dat:

- eventuele uitplaatsing van voetbalvereniging Steeds Hooger naar het perceel van de volkstuinvereniging op grote bezwaren stuit en niet strookt met doelstellingen van het college ten aanzien van het vergroten van stedelijke biodiversiteit, het zoeken naar balans tussen 'rust en reuring' en het bijdragen aan sociale cohesie en diversiteit onder stadsbewoners;

Verzoekt het college:

- uitplaatsing van voetbalvereniging Steeds Hooger naar het perceel van volkstuinvereniging Streven Naar Verbetering uit te sluiten;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, T.J. Vonk, E. Büyükcifci, M.J.P. Meeuwissen, A. van Zevenbergen en N. Balwantsingh

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mijnheer Van der Velden, hartelijk dank. Mijnheer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter. Samen stad maken is samen stad maken. En wat dat betreft is het onderwerp van vandaag, het locatieonderzoek van de Kanaalweg, wat ons betreft een voorbeeld van hoe we met elkaar samen de stad maken. En naar aanleiding van een aantal



scenario's en daarna een aantal varianten hebben we nu een aantal zaken met elkaar te besluiten. Of niet. Ik loop even met een paar stappen, ik doe er even een nieuwe trits bij. Ik loop er even met u doorheen, want stap één is dat naar aanleiding van de scenario's er met alle betrokkenen van de Kanaalweg een aantal varianten is samengesteld en het college heeft ons een drietal varianten voorgesteld waarvan de voorkeur is variant één, de toeristisch-recreatieve. Ik moet eerlijk zeggen voorzitter, de GroenLinksfractie snapt deze keuze en begrijpt ook waarom een partij als Leefbaar Rotterdam een andere keuze maakt voor scenario drie. Onze keuze valt in ieder geval op variant, sorry ik moet het wel goed zeggen, 1.

Dan hebben we stap twee in dit traject. Dat is dat we naar aanleiding daarvan twee brieven hebben die we nu bespreken. Brief 1 is in december gezonden waarin het college aangeeft dat er gekozen wordt voor variant 1 en dat betekent dat er twee opties zijn, namelijk een locatie voor Steeds Hooger bij Streven naar Verbetering of bij Rotterdam United. Nou, het moge duidelijk zijn, gezien alle reacties in de commissie, daartussendoor, maar ook van mijn eigen fractie, dat de locatie Streven naar Verbetering geen optie is. In de tweede brief echter wordt er ook nog door het college een ander alternatief geopperd, namelijk de locatie bij Leonidas. En ik moet eerlijk zeggen, voorzitter, dat lijkt ons een vrij haalbare. Ook wordt Streven naar Verbetering daar nog in genoemd en ook wordt Rotterdam United erin genoemd. Hierbij geldt nog steeds: Streven naar Verbetering is voor de GroenLinksfractie geen optie. Maar die andere twee zijn interessant. En in die commissiebespreking, voorzitter, hebben we nog meer opties besproken met elkaar en nog meer out of the box-oplossingen aan het college aangedragen, want hoe tevreden ik ook was over de manier waarop de locatie Kanaalweg werd besproken met elkaar, hoe ontevreden ik was over het college met de opties die ze gaven. Er is veel meer mogelijk. Denk

bijvoorbeeld aan de parkeerplaats bij Blijdorp. Vandaag heeft de VVD 'Gestapeld Rotterdam' ingediend, een initiatiefvoorstel, waar wat mij betreft als zevende locatie deze locatie aan mag worden toegevoegd. Ook heeft Streven naar Verbetering veel alternatieven gegeven die het college ook heeft beantwoord. Ik denk dat zo meteen mijnheer Lansink-Bastemeijer nog gaat spreken over de motie die hij heeft ingediend en die ik heb medeondertekend waarin we oproepen om met Steeds Hooger op zoek te gaan naar een geschikte locatie niet zijnde de Kanaalweg niet zijnde de locatie Streven naar Verbetering. Wij denken dat er met elkaar heel veel te bespreken valt hoe we dat kunnen inpassen. Ik denk dat er ook genoeg ruimte is en ook genoeg mogelijkheden zijn als we met elkaar samen die stad blijven maken. Met alle betrokken partijen.

En voorzitter, als laatste, dat geldt ook voor de toekomst, want in elke variant, scenario, stap of hoe je het ook maar wilt noemen, geldt dat 2035 een jaartal is dat erboven hangt en de ontwikkelingen van de Van Nelle Knoop ook belangrijk zijn. Ik wil eigenlijk het college oproepen en het stadsbestuur om ook na deze periode samen die stad te blijven maken door middel van bijvoorbeeld gebiedsconferenties, zodat we alle belangen kunnen afwegen uiteindelijk bij ons in de gemeenteraad. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ondanks het feit dat ik wellicht een beetje in herhaling val en dat het eigenlijk niet mijn stijl is, vind ik dat bij dit onderwerp toch van belang. Daarmee val ik wellicht in herhaling met wat mijnheer Smet ook al heeft gedaan om toch nog eens even terug te kijken. We hebben twee jaar geleden volgens mij een proces gestart als gemeente Rotterdam, de spelers aan de Kanaalweg, alle gebruikers aan de Kanaalweg om te kijken hoe al hun



ambities van groei en investeringswensen gecombineerd zouden kunnen worden. Ik heb eigenlijk van een ieder in dat proces gedurende dat proces, maar ook van de wijkraad gehoord dat dat een heel goed proces is geweest en ik hoor wel eens anders bij participatieprocessen of gebiedsconferenties die de gemeente Rotterdam vaart, want het blijft altijd lastig als je het over tegengestelde belangen hebt. Aan de voorkant, bij de start van dat proces, is altijd gezegd dat partijen zich er rekenschap van moesten geven dat er wellicht voor één of meerdere partijen een wat nare uitkomst uit zou komen. Dat betekent geen plek voor jou op de Kanaalweg. Feitelijk hebben alle partijen gezegd: dat weten we dat we dat gaan doen, maar we hebben ook allemaal wensen en daarvan willen we graag kijken of we die kunnen verenigen dan wel begrijpen hoe de Kanaalweg de komende jaren zich gaat ontwikkelen.

Voorzitter, als we dat proces hebben doorlopen, en ook kijken wat daar dan uitkomt dan is variant 1 een hele logische keuze, die functies passen heel goed bij elkaar, want dat is rust en verblijf en recreatie. Voetbal is toch passie en emotie en er wordt ook nog weleens een kantine gebruikt. Dus in principe kunnen wij heel goed begrijpen dat juist omdat een stadscamping, een manege en de scouting elkaar versterken, omdat ze van elkaar gebruik kunnen maken, dat dat een hele logische mix van functies is.

De brief die daarna volgt vanuit het college, dat dit gevolgen heeft voor Steeds Hooger begrijpen we, want de Kanaalwegstudie enerzijds heeft gevolgen voor Steeds Hooger anderzijds. En de richting die het college daarbij geeft, Streven naar Verbetering en Rotterdam United, daar kunnen wij ons van alles en nog wat bij voorstellen, maar we zijn ook realistisch. Wij wilden graag een conferentie in dat gebied, om te kijken of de spelers eruit zouden komen, alle gebruikers aldaar. Maar we hebben ook vast kunnen stellen dat voor in ieder geval Streven naar

Verbetering geen enkel draagvlak is en ik vind wel, een gebiedsconferentie moet je niet aan de voorkant mankeren door daarin al een hele duidelijke richting of een deur op slot te gooien. Daarmee zeiden wij in eerste instantie van een gebiedsconferentie als volgende stap: ja, het zijn toch allemaal schuifpanelen. Dat vinden wij nu toch niet haalbaar. Maar dat betekent dat Steeds Hooger wel met lege handen blijft staan, want ik hoor de partijen wel zeggen wat ze niet willen, maar ik hoor niet altijd van de partijen wat ze wel willen en daarom dien ik samen met CDA en GroenLinks inderdaad een motie in waarin we hebben gezegd: nu er steeds meer duidelijk wordt is ook het moment gekomen om met Steeds Hooger er toch in een ultieme poging uit te komen. En dan ook echt eruit te komen, wat ons betreft, om in goede samenwerking en overleg met Steeds Hooger te kijken ook buiten hun huidige verzorgingsgebied of er elders een plek is waar Steeds Hooger tot groei en wasdom kan komen, want het zou eeuwig zonde zijn als een voetbalvereniging met zo'n historie uiteindelijk ter ziele gaat. Dat is niet onze insteek op dit moment. Daarom ook de motie die ik van harte aan mijn collega's aanbeveel en ik zou ook, gezien het feit dat Steeds Hooger al lang wacht op een uitslag, voor de zomer van het college willen horen wat de uitslag van die samenwerking is. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Lansink-Bastemeijer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Steeds Hooger, nog steeds samen!

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari ter bespreking van het agendapunt locatieonderzoek Kanaalweg;
Constaterende dat:
- variant 1 van de locatiestudie voor Steeds Hooger betekent dat zij worden uitgeplaatst;



- het college als uitplaatslocatie volkstuincomplex Streven naar Verbetering of Rotterdam United overweegt;
Overwegende dat:

- er weinig draagvlak is gebleken voor de uitplaatslocatie SNV;
- er door het op voorhand uitsluiten van oplossingsrichtingen een open participatieproces rond het Roel Langerakpark gemankeerd wordt en daarmee niet meer opportuun is;
- het college nieuwe out-of-the-box-oplossingen niet moet schuwen, maar gezien de schaarste in de ruimte in de stad huidige beschikbare veldcapaciteit wel als uitgangspunt dient te nemen;

Verzoekt het college om:

- in overleg en samenwerking met Steeds Hooger een ultieme poging te ondernemen om tot een uitplaatslocatie te komen, niet zijnde de Kanaalweg dan wel volkstuinvereniging SNV;
 - hierin ook opties buiten het huidige verzorgingsgebied mee te nemen;
 - en de uitkomst, van deze ultieme poging, voor de zomer voor te leggen aan de gemeenteraad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.P. Lansink-Bastemeijer, E.C.
Eskes en J. Smet

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel. Mijnheer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Nou, de collega-raadsleden hebben al het een en ander gezegd. Wat de Partij van de Arbeid betreft kiezen wij ook voor de toeristisch-recreatieve variant, variant 1, waarbij Steeds Hooger wordt uitgeplaatst, maar daarbij wel de kanttekening dat wij echt volkstuinvereniging SnV willen ontzien. Het is een mooi volkstuincomplex pal naast Blijdorp. Voetbalvelden met lichtmasten naast het ijsberenverblijf, nou ja, nog een ander argument, dat vinden wij geen goed idee. Wij steunen dan ook de motie, we dienen die eigenlijk samen met de Partij

voor de Dieren en andere partijen in waarin we het college daar ook om verzoeken, om de volkstuinvereniging te ontzien.

Rotterdam United staat open voor samenwerking. We hebben inmiddels begrepen dat Leonidas ook een alternatief is die ook positief staan tegenover samenwerking met Steeds Hooger. Wat ons betreft is daar bij Leonidas ruimte voor meer dan één voetbalclub. We hopen dan ook dat één van deze opties voor Steeds Hooger een begaanbaar pad is. Mocht dat niet zo zijn dan steunen wij sowieso ook de motie van VVD, CDA en GroenLinks om met Steeds Hooger op zoek te gaan naar een nieuwe locatie. Nou, voorzitter, tot zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, locatieonderzoek Kanaalweg. Tijdens de commissievergadering over het locatieonderzoek Kanaalweg was het klip en klaar. De wethouder krijgt geen meerderheid achter zich om prachtige oude volkstuinen te slopen voor plastic gras en parkeer-asfalt. Toch hield de wethouder vol dat een meerderheid zich achter zijn voorkeursvariant had geschaard. Een vreemde gewaarwording was dat. Zo ook het locatieonderzoek zelf. Veel gegoochel met scenario's en varianten, zodat je na het lezen ervan door de bomen de camping kwijt bent. Ambtelijke hocus pocus in de hoop dat raadsleden niet doorhebben waar ze uiteindelijk voor kiezen.

Voorzitter, de PVV laat zich geen zand in de ogen strooien door een snelle wethouder in een strak zwempak en had meteen door dat er groot leed en onrecht aangedaan zou worden met de voorkeursvariant van deze wethouder. De ene recreant zou moeten wijken voor de andere. Bovendien is dit ook nog eens de duurste variant. Zonder draagvlak bij betrokkenen. Wij kiezen voor variant drie, de camping-voetbal-variant. Voorzitter, daartoe dient de PVV drie moties in en als eerste de motie 'Camping-voetbal-variant'.



Het dictum luidt: verzoekt de wethouder te kiezen voor variant drie: camping-voetbal. En onze tweede motie ga ik even helemaal voorlezen. Constaterende dat de laatste jaren het voortbestaan van veel volkstuinten en daarmee unieke stukken natuur in onze stad ernstig onder druk staan, overwegende dat deze groene oases essentieel zijn voor onze mentale en fysieke gezondheid, overwegende dat volkstuinten unieke beschermde flora en fauna huisvesten en overwegende dat volkstuinten sociale organisaties zijn die al dikwijls in meer dan vijftig jaar zijn opgebouwd, verzoekt het college geen enkele vierkante meter volkstuin meer op te offeren voor een andere bestemming. En voorzitter dan ten slotte mijn laatste motie: verzoekt de wethouder een knip in de besluitvorming aan te brengen waardoor de keuze voor variant 1, de toeristisch-recreatieve variant, niet tegelijkertijd de toekomstige locatie van voetbalclub Steeds Hooger vastlegt en daarbij wordt ook de wethouder verzocht definitief af te zien van de locaties volkstuinvereniging SNV en voetbalclub United als nieuwe locatie voor Steeds Hooger. Dus dat moet ook worden uitgesloten. Tot zover mijn inbreng voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Kies voor "Variant 3: Camping Voetbal"

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van locatieonderzoek Kanaalweg;
Constaterende dat:
- de wethouder voorstelt de "variant 1: Toeristische Recreatieve" uit te werken;
- deze uitwerking de duurste is, minstens 2.500.000 euro duurder dan "variant 3: Camping Voetbal", door de verhuizing van voetbalclub "Steeds Hooger";
- zowel deze voetbalclub als één van de mogelijk toekomstige locaties, te weten "Volkstuinvereniging SNV", ongelukkig zijn met deze uitwerking;

Overwegende dat:

- tijdens de raadscommissiebehandeling het voorstel om voetbalclub "Steeds Hooger" een locatie aan te bieden op het terrein van "Volkstuinvereniging SNV" geen meerderheid kreeg;
- verhuizing van scouting en manege, makkelijker en goedkoper is. Bovendien bestaat vanuit scouting en manege minder weerstand tegen hun eigen verplaatsing;

Verzoekt de wethouder:
- te kiezen voor "variant 3: Camping Voetbal";
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 3. Knip in besluitvorming indien keuze voor "variant 1: Toeristische Recreatieve"

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van locatieonderzoek Kanaalweg;

Constaterende dat:

- de wethouder een voorkeur heeft voor "variant 1: Toeristisch Recreatieve";
- bij keuze voor variant 1 onlosmakelijk het besluit valt over de toekomstige locatie van voetbalclub "Steeds Hooger";
- zowel deze voetbalclub als één van de mogelijk toekomstige locaties, te weten "Volkstuinvereniging SNV", ongelukkig zijn met deze uitwerking;
- andere nieuwe locaties voor voetbalclub "Steeds Hooger" niet zijn onderzocht;

Overwegende dat:

- tijdens de raadscommissiebehandeling het voorstel om voetbalclub "Steeds Hooger" een locatie aan te bieden op het terrein van "Volkstuinvereniging SNV" geen meerderheid kreeg;
- de verhuisplannen voor voetbalclub "Steeds Hooger" beter uitgewerkt moeten worden voorafgaand aan dit besluit;

Verzoekt de wethouder:
- een knip in de besluitvorming aan te brengen waardoor de keuze voor "variant 1: Toeristisch Recreatieve" niet tegelijkertijd de toekomstige locatie van voetbalclub "Steeds Hooger" vastlegt;



- definitief af te zien van locaties
"Volkstuinvereniging SNV" en voetbalclub
"United" als mogelijk toekomstige locatie
voor voetbalclub "Steeds Hooger";
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 4. Handen af van elke vierkante
meter volkstuin

'De gemeenteraad van Rotterdam, in
vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter
bespreking van locatieonderzoek
Kanaalweg;

Constaterende dat:

- de laatste jaren het voortbestaan van veel
volkstuinten en daarmee unieke stukken
natuur in onze stad ernstig onder druk
staat;

Overwegende dat:

- deze groene oases essentieel zijn voor
onze mentale en fysieke gezondheid;
- volkstuinten unieke beschermde flora en
fauna huisvesten;
- volkstuinten sociale organisaties zijn die in
dikwijls meer dan 50 jaar zijn opgebouwd;

Verzoekt het college:

- geen enkele vierkante meter volkstuin
meer op te offeren voor een andere
bestemming;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en
maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66).
Voorzitter, vier partijen verdringen zich al
jarenlang op een stukje bij de Kanaalweg.
Het voetbal dat met één veld niet kan
groeien, de camping waar de gasten uit
hun slaap worden gehouden door het licht
en het geluid. De paarden die schrikken
van het voetbal. En de scouting die graag
ook meer voorzieningen wil, zoals
douches. De ambities van Steeds Hooger
kwamen eerst naar voren drijven en daar is
toen een motie over aangenomen: 'Steeds

Hooger steeds groter' en daar is ook
eigenlijk wel uitvoering aan gegeven.
Steeds Hooger kon mee met Blijddorp, zou
een extra veld krijgen. Dat was allemaal in
kannen en kruiken, maar Steeds Hooger
wilde dat niet, de leden stemden daarop
tegen en toen zei Steeds Hooger: nou, dan
moet de camping maar weg. Nou, dat gaat
natuurlijk niet zomaar. Toen is er
uiteindelijk een mediation-proces opgestart.
Daar heeft D66 toen in het debat ook om
gevraagd. Uiteindelijk is daar uitgekomen
dat de meest gedragen variant is geweest
dat het voetbal daar niet past. Ik zie
mijnheer Van Elck.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Elck wil u
een vraag stellen.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja voorzitter, ik
was van plan me alleen op de wethouder te
richten, maar mevrouw Van Wifferen heeft
geloof ik zeven onwaarheden in drie zinnen
verteld. Dat vind ik erg knap. Als eerste is
het zo dat voetbalvereniging Steeds
Hooger samen met de hockeyvereniging
Delfshaven naar de Noorderbocht wilde
gaan. Daar kwam een andere
voetbalvereniging tussendoor, waardoor ze
achter het net visten. Toen zouden ze een
tweede veld krijgen op Blijddorp. Die motie
is helemaal niet uitgevoerd, waar ook uw
handtekening onder stond, van uw partij.
Dus die motie is helemaal niet uitgevoerd,
want zij spelen daar niet. Nou is in
diezelfde motie, u heeft het heel erg over
overlast, maar toen zei D66 ook: ga eens
kijken of de voetbalvereniging bij de
camping kan inspelen. En nu is er ineens
sprake van overlast. Dan heeft u het over
een gedragen oplossing. Laat ik daar even
een concrete vraag over stellen. Als u naar
het onderzoek kijkt, hoeveel mensen
hebben dan voor variant 1 gekozen van de
vier partijen? Kunt u mij dat zeggen?

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66). Volgens
mij waren er zeker drie enthousiast over.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, dat was
niet mijn vraag. Ik vraag: hoeveel mensen



hebben gezegd: variant 1 is voor mij de eerste optie?

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Dat was de camping.

De heer **VAN ELCK** (lr). Exact. Is een gedragen oplossing dan een gedragen oplossing als van vier partijen één iemand zegt: ik ga voor optie 1, is dat voor u een gedragen oplossing? Want als dat zo is, dan is het heel makkelijk. Wij hebben zo'n 25 procent van de stemmen hier in Rotterdam. Nou, dan gaan ook gewoon alle voorstellen van ons erdoorheen. Dat is snel geregeld dan.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, u kunt dit wel zo makkelijk zeggen, maar het was ook zo dat de scouting en de manege ook best samen wilden met de camping, alleen die wilden ook wel naar een andere locatie, maar het was niet dat zij die variant 1 niet zagen zitten. Dus u verdraait zeker de feiten.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja voorzitter, volgens mij is het heel duidelijk en heeft mevrouw Van Wifferen hier geen antwoord op. Alleen de camping ging voor variant 1 en de anderen niet. Dat is voor Leefbaar Rotterdam geen gedragen oplossing. Voor uw partij misschien wel, u heeft het over een mooi proces. Alleen de uitkomst is belabberd.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, de manege en de scouting, ik kan het nog een keer herhalen, stonden ook achter deze oplossing. Het was misschien niet hun eerste voorkeur, maar ook een voorkeur die hun goedkeuring kon wegdragen.

Nou, ik ga verder met mijn verhaal. De oplossing die voor het uitplaatsen voor Steeds Hooger werd gekozen, was het in beslag nemen van een deel van de volkstuinten die zich daardoor rot waren geschrokken en natuurlijk in verzet kwamen. Of het was Rotterdam United, die daar eigenlijk geen plek heeft en zelf al moet inkrimpen, maar die hoffelijk de deur

op een kier hield, want waar een wil is, is een weg, zei de voorzitter. D66 vindt het niet goed als de volkstuinten geslachttofferd worden en zeker omdat we nog helemaal bezig zijn met de Volkstuinvisie over wat we nou eigenlijk willen met de volkstuinten in Rotterdam. Om daar op voorhand dan al een aantal voetbalvelden te plaatsen, daar is D66 niet voor. Daarom steunen we ook de motie van de Partij voor de Dieren. Bovendien vindt D66 echt dat belangen als biodiversiteit en stadsnatuur en groen mee moeten worden gewogen. Dus vandaar. Maar dan is nu de vraag: wat nu met Steeds Hooger? De camping en het voetbal gaan niet goed samen. Dat is duidelijk. De volkstuinten gaan het niet worden. En Steeds Hooger zegt: wij willen niet met een andere voetbalclub. En ook niet verder dan vijfhonderd meter van de huidige locatie. Bouw gewoon voor tientallen miljoenen een dak bij het parkeerterrein Blijdorp of zo'n soort oplossing. Nou ja, dat is een lastige in een stad met veel ruimtegebrek en ook als we kijken naar de concept-sportnota dan zien we dat we echt steeds meer moeten uitgaan van accommodaties delen en samenwerken op sportgebied om die schaarste van de ruimte goed te kunnen benutten. Het is ook zo, wat mijnheer Lansink-Bastemeijer ook zegt, dat de andere drie partijen ook willen weten waar ze aan toe zijn. Ze kunnen geen jaren meer wachten. Steeds Hooger laten verdwijnen zou echt hartstikke zonde zijn, maar er is een patstelling ontstaan. Als de volkstuinten niet gaat en Steeds Hooger wil verder niks, alleen een peperduur dak op de parkeergarage van Blijdorp dan komen we er niet uit. Daarom steunt D66 ook de motie van de VVD en het CDA om echt met spoed verder te zoeken naar nog een andere locatie voor Steeds Hooger. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Een stukje bloemlezing.



Potverdikkeme wethouder, wat hadden we nou afgesproken? Ik ben de sloopwethouder en jullie zijn mijn sloopploeg. Ik kan toch niet in alle commissies jullie werk komen doen? Wethouder slopen keek uitermate verbolgen. Zo lang als hij lang was, keek wethouder mooiprater op naar zijn collega. Ja, maar collega, ik haalde een zeperd, ik stond in mijn hemd. Buiten jouw en mijn cluppie was er niemand die jou steunde. Ik heb het echt geprobeerd. ik heb rookgordijnen opgeworpen, ik heb zalvend gesproken, maar het mocht allemaal niet baten, de meerderheid van de raad is tegen het slopen van een derde van het volkstuincomplex. Oké, stampvoette wethouder slopen verongelijkt. Dan gaan we gewoon over op de volgende altijd succesvolle truc. We sturen twee dagen van tevoren een brief naar de raad, met nog meer varianten, met nog meer rook. Dan slopen we toch die hele voetbalvereniging. Het zal mij allemaal worst wezen, zolang als we maar slopen. We maken die raad helemaal gek met al die proefballonnen. Er zal er toch wel ééntje beklijven? Wethouder mooiprater fleurde er helemaal van op. En zo geschiedde het.

Voorzitter, in een notendop is dit het verhaal. Veel meer valt er niet over te zeggen. Wethouder Kurvers en wethouder De Langen zijn onderuitgehaald in de commissie. En met de brief van twee dagen geleden proberen ze nu nieuwe stunts uit te halen. Allemaal flauwekul en niet ter zake doende. 50PLUS Rotterdam heeft met groot genoegen de motie over het niet mogen slopen van de volkstuincomplex met de meerderheid van de raad ondertekent. Het volkstuincomplex Streven naar Verbetering gaat niet gesloopt worden. En voorzitter, om te voorkomen dat er nog meer varianten, nog meer scenario's, nog meer proefballonnen aan de orde komen, heeft 50PLUS Rotterdam met een aantal fracties de motie 'Terug naar de tekentafel' voor de wethouders opgesteld. Wethouders, doe je huiswerk over en kom met een serieus te nemen

toekomstvisie, met een perspectief voor het hele gebied, voor de hele Van Nelle Knoop. Schei uit met alles maar op te knippen en alles zo druppelsgewijs ons door de strot te douwen. Schei uit met de bewoners steeds op de kast te jagen met dat gekluns van jullie. Tot zover voorzitter. En zoals gezegd, ik kom terug in de commissie op de tweede brief.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Terug naar de tekentafel

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van 'Brief van de burgemeester en wethouder met betrekking tot het locatieonderzoek Kanaalweg;

Constaterende dat:

- de Kanaalweg onderdeel is van de Van Nelle Knoop: een groter gebied dat in de Strategische Verkenning Verstedelijking (vastgesteld door het college, niet door de raad) is aangewezen als mogelijke verdichtings-/woningbouwlocatie;
- eind 2019 vanuit de gemeente een planologische verkenning start naar de mogelijkheden voor verdichting/ woningbouw in dit gebied;
- uitkomsten van deze studie bepalend zijn voor het toekomstperspectief van de functies aan de Kanaalweg;
- volledig los van de Van Nelle Knoop er een locatieonderzoek Kanaalweg bestaande uit een Variantendeel en een Analysedeel heeft plaatsgevonden;
- de scenario's en varianten voortkomend uit het locatieonderzoek Kanaalweg niet voor alle gebruikers van de Van Nelle Knoop zijn onderzocht;

Overwegende dat:

- slechts vier gebruikers (de Stadscamping, voetbalvereniging Steeds Hooger, manege Schanswijk en scouting Brownseagroep 66) betrokken zijn bij het locatieonderzoek Kanaalweg;
- het college het voorstel heeft om de voetbalvereniging Steeds Hooger uit te plaatsen naar het noordelijk deel van het volkstuinencomplex Streven naar



Verbetering of in de omgeving van Voetbalvereniging Rotterdam United (variant 1 uit het locatieonderzoek Kanaalweg);

- de twee gebruikers volkstuintencomplex Streven naar Verbetering en de voetbalvereniging Rotterdam United totaal niet betrokken zijn bij het locatieonderzoek Kanaalweg;
- in de commissievergadering de raad in grote meerderheid het voorstel van het college om de voetbalvereniging Steeds Hooger uit te plaatsen naar het noordelijk deel van volkstuintencomplex Streven naar Verbetering of in de omgeving van Voetbalvereniging Rotterdam United (variant 1 uit het locatieonderzoek Kanaalweg), afwijst;

Draagt het college op:

- terug naar de tekentafel te gaan en de analyse en de scenario's en varianten van het locatieonderzoek Kanaalweg in relatie tot de ontwikkeling van de Van Nelle Knoop te gaan onderzoeken;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, M.J.P. Meeuwissen, B. van Noppen, R.T.J. van der Velden en A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Helder. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Excuses voorzitter. Ben ik hoorbaar?

De **VOORZITTER**. Ik hoor u heel goed.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ik bouw de spanning even op. Ja, dank u wel voor het woord. Ja, de populaire Rotterdamse ruimte wordt steeds schaarser. En het kan niet anders dan dat bij de verdeling van die schaarse ruimte er steeds meer sprake is van botsende belangen. Dus allereerst luisteren naar belanghebbenden, dan met een voorstel komen en daarna de politieke afweging. Dat is het proces dat nodig is en dat proces is ook gevolgd. Het gesprek met directbetrokkenen is er geweest en daaruit

is variant 1 als meest gunstige naar voren gekomen. Weliswaar suboptimaal, maar daar kom je meestal op uit als je alle belangen meeweegt. Daarin hebben de vier partijen, de camping, de manege, het voetbal en de scouting zich ook uitgesproken en het past ons dan ook om daarbij aan te sluiten. Maar in de uitwerking komt er een politieke afweging om de hoek kijken die voor ons zwaar weegt. En dan gaat het om een stuk grond waar zich nu de volkstuinten bevinden. In de commissie hebben we al aangegeven dat de ecologische waarde, wat al een waarde in zichzelf is, en de functie van de volkstuinten voor mensen die wonen in een versteende stad, voor ons heel kostbaar is. De uiteindelijke oplossing moet dus deze kostbare ruimte, wat de ChristenUnie-SGP betreft, met rust laten. Daarnaast is het van belang dat er helderheid komt over de langere termijn. De ontwikkelingen van het gebied onder de naam Van Nelle Knoop hangen boven de markt en het is van belang dat alle partijen weten waar ze aan toe zijn, ook als die ontwikkeling het gebied straks gaat veranderen. Dus in de komende periode moet dat langetermijnperspectief glashelder worden om ook kapitaal aan te kunnen trekken om te kunnen investeren in de toekomst. Wat ons betreft ontkom je er niet aan dat in tijden van schaarste sportaccommodaties zo optimaal mogelijk benut gaan worden. Daarom is het idee om het medegebruik van de Leonidas-velden te onderzoeken, of dat een haalbare optie is, een hele goede wat ons betreft. We snappen dat dat voor de voetbalclub ook slechts suboptimaal is, maar daarmee is het in het licht van alle botsende belangen misschien wel de beste optie. En hoewel we uiteraard niet tegen een extra verkenning zijn om een eigen terrein voor Steeds Hooger te vinden, is samengaan en inschikken misschien wel de beste optie in het omgaan met de schaarse ruimte. We dienen met de Partij voor de Dieren een motie in om van de raad te vragen vast te leggen dat het kostbare gebied van de natuur en volkstuinten niet sneuvelt in het geweld van de botsende belangen. Tot zover voorzitter.



De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel voorzitter. Ja, gezien de tijd ga ik het zeer beperkt houden. Ik sluit mij aan bij mijnheer Lansink-Bastemeijer. Wat ons betreft is het belangrijk dat er een oplossing gevonden wordt, maar in een stad waarin er sprake is van ruimteconcurrentie kan het niet zonder dat iemand daar last van heeft. Dus wat ons betreft zien wij dat het van belang is SNV daar te behouden en steunen wij variant 1 en dienen wij samen met de VVD de reeds genoemde motie in. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Bedankt. Ik check nog even bij de raad of er nog iemand over het hoofd is gezien. Mijnheer Van Zevenbergen wil nog even het woord.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Kan ik voorzitter?

De **VOORZITTER**. Zeker weten.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oké. Dank u wel. Ja voorzitter, u weet het, ik ben een echte tuinliefhebber. Ik woon ook in een tuindorp en ik vind tuinen het cultureel erfgoed van Rotterdam en het verdwijnt en het verdwijnt en het verdwijnt maar. Dus ik heb al eerder geroepen: we moeten geen bijtjesdag voor de volkstuinten organiseren, alsjeblieft niet. Laten we die in ieder geval in stand houden. Ik houd het ook kort hoor, want we hebben heel weinig spreektijd en dat hoort ook zo in een efficiënte raad. Ik wil de tuinen dus in stand houden, want dat geeft zoveel woongenot en ik gun eigenlijk iedereen een tuin. U heeft zelf, voorzitter, in een speech in Vreewijk weleens gezegd, ik zat toen te luisteren en zat nog niet in de gemeenteraad, ik zat te luisteren en toen zei u: paleizen voor de armen, dat was de bedoeling toen het ontworpen werd, dat dorp. En de ruimte die gecreëerd wordt voor de mensen, dat is fijn. Dus tuinen geven het ook. Ik ben het dus eens met mijnheer Van der Velden toen hij zei: ja, die mensen komen allemaal uit Delfshaven, uit

kleine flatjes, gun ze die ruimte. Dus ja, ik steun in ieder geval de motie van 50PLUS over 'Opnieuw naar de tekentafel' en ook die van de Partij voor de Dieren. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mijnheer Van Zevenbergen. Het betrof een citaat bij de oprichting van de vereniging die Vreewijk ging bouwen. Een citaat uit de mond van mijnheer Van der Mandele.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Van der Mandele, klopt.

De **VOORZITTER**. Van der Mandele naar wij later terecht een penning hebben genoemd, de Van der Mandelepenning. Die sprak over sociale woningbouw als het bouwen van paleizen voor de armen. Het was een citaat.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Juist.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wethouder De Langen. Sorry wethouder De Langen, mijnheer Büyükcifci meldt zich alsnog.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Voorzitter, ik heb mij net op de valreep nog even aangemeld inderdaad. Ja, de Kanaalweg is inderdaad een typisch voorbeeld van schaarste aan ruimte en heeft zeg maar gewoon te dealen met groeiambities van allerlei belangrijke maatschappelijke functies die wij in onze stad hebben en die ook allemaal een groeiambitie hebben. In dit geval moet er wat NIDA betreft vooral gekeken worden hoe we maximaal tegemoet kunnen komen aan de diverse belangen die er zijn, want het zijn ook botsende belangen. De optie van de verplaatsing van de voetbalvereniging Steeds Hooger kent veel weerstand en de verplaatsing van de manege Schanswijk naar de Noorderbocht kent veel minder weerstand. Dat is in ieder geval wat aan mij is teruggekoppeld uit de discussie in de commissie die mijn collega mijnheer Benalla heeft gevoerd. Om die reden dienen wij als NIDA een motie in om te kijken, om in ieder geval te onderzoeken, of



de manege verplaatst kan worden naar de Noorderbocht. Dat wilde ik nog even meegeven voorzitter. Dank.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Büyükçifci heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. In galop naar de Noorderbocht

‘De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het locatieonderzoek Kanaalweg;

Constaterende dat:

- het college voor de invulling van de Kanaalweg een toeristisch-recreatieve functie van het gebied voor ogen heeft, dit is bekend als “variant 1” van het locatieonderzoek Kanaalweg;

- variant 1 moet leiden tot uitplaatsing van voetbalvereniging Steeds Hooger van de Kanaalweg. Daarbij zijn twee opties besproken, te weten:

- * uitplaatsing naar het perceel van volkstuinvereniging Streven naar Verbetering; en

- * uitplaatsing naar een bestaand sportcomplex dat nu wordt gebruikt door voetbalvereniging Rotterdam United;
- tijdens het inspreekmoment door manege Schanswijk is aangegeven dat ze een verhuizing naar de Noorderbocht wel zien zitten mits de voorwaarden goed voor hun zijn;

Overwegende dat:

- optie verplaatsing van voetbalvereniging Steeds Hooger veel weerstand kent;
- optie verplaatsing Manege Schanswijk naar Noorderbocht veel minder weerstand kent dus makkelijker te realiseren is dan variant 1;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken of het mogelijk is om Manege Schanswijk te verhuizen naar locatie Noorderbocht;
- zo ja, te onderzoeken of het hierdoor mogelijk is om voetbalvereniging Steeds Hooger niet te verhuizen;
- over de uitkomsten van deze onderzoeken, de raad te informeren;

En gaat over tot de orde van de dag.’

w.g. E. Büyükçifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Dan alsnog de wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dank u wel voorzitter. We hebben een boeiende periode achter de rug met een novum voor ons als college en als raad, waarbij we voor het eerst een botsproef hebben georganiseerd bij een locatie in de stad, de Kanaalweg, waar een structureel tekort is aan ruimte en er vier partijen zijn die behoefte hadden aan groei, alleen dat dat niet allemaal kon op dezelfde plek. En op verzoek van die partijen zelf zijn we gekomen tot een proces waarbij we van tevoren wisten en ook iedereen er van tevoren mee heeft ingestemd dat het uiteindelijk ergens pijn zou gaan doen. Dat proces is nu tot een einde gekomen, in ieder geval tot een tussenstop waarbij volgens mij heel helder de belangen van iedereen voorliggen en er ook een belangenafweging dient te worden gemaakt door college en raad, waarbij het college een helder voorstel heeft neergelegd en ik merk nu ook naar aanleiding van de commissie en alle informatie die er is, dat u ook zelf een heldere belangenafweging heeft kunnen maken, waarbij ik zie dat diverse partijen ook andere keuzes maken. Samenvattend, ook na de sprekers van vandaag, is het in ieder geval helder dat er een meerderheid is voor variant 1, de toeristisch-recreatieve variant, waarbij ik ook moet constateren als college dat daar überhaupt het meest draagvlak voor is, waarop wij ook onze keuze hebben gebaseerd. Er is een ander standpunt van het college dat eigenlijk deels niet wordt gedeeld door de commissie. Dat is een van de belangrijkste uitplaatslocaties voor Steeds Hooger, binnen de Sportring nabij het Sportcentrum Blijdorp waar ook het honkbal en de hockey zitten, want dat zou de meest dichtstbijzijnde oplossing zijn voor een eigen complex voor Steeds Hooger.



De **VOORZITTER**. Ja, maakt u uw zin maar af wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dat maakt in ieder geval ook de optie die het college heeft voorgesteld voor die uitplaatslocatie onmogelijk, maar gelukkig zijn er wel partijen die daar verder over hebben nagedacht.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, graag in ordetijd, want dan combineer ik de vraag die ik al gesteld had als interruptie op de wethouder. Dat is dezelfde vraag die ik ook stelde aan mevrouw Van Wifferen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Elck. Mijnheer Van Elck, ik kan pas achteraf beoordelen of het in ordetijd was, want een interruptie is in de regel geen ordetijd. Gaat uw gang.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ik had de vraag gesteld, ook aan mevrouw Van Wifferen, hoe u komt tot een gedragen oplossing voor variant 1.

De **VOORZITTER**. Gaat uw gang. Wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, dat is best eenvoudig voorzitter, in al zijn ingewikkeldheid. We hebben natuurlijk dat proces gelopen met drie varianten. We weten van elke variant waar partijen voor of tegen zijn, niet alleen op de Kanaalweg, maar bijvoorbeeld ook aan de organen eromheen, dus de wijkraad die daarover heeft geadviseerd. We zien dat in ieder geval bij variant 1 er drie tevreden gebruikers zijn. En dat dat bij andere varianten toch minder sterk naar voren komt dan bij variant 1. En daarbij, ik ben natuurlijk ook zelf aanwezig geweest bij dat proces, we hebben dat ook afgesloten, we hebben netjes op anderhalve meter afstand wel ook variant 1 besproken, dat was trouwens digitaal, twee keer, waarbij ook de conclusie was van alle gebruikers dat dit de variant was die het einde was van het proces. Dus we hebben dat ook met elkaar afgesloten en gezegd dat dat de variant

was waar we dan als uitkomst voor zouden gaan.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, laten we gewoon bij de feiten blijven. Er is een onderzoeker geweest, die heeft een onderzoek gedaan, die heeft drie varianten naar voren gebracht. Daar zat ook de optie bij: Steeds Hooger met de camping. Als je naar de vier partijen gaat kijken, heeft één partij gekozen voor variant 3. Hoe komt u er nou in vredesnaam toe dat dat de meest gedragen optie is, als één van die partijen die optie naar voren brengt? Ik begrijp het echt niet. Legt u mij dat nou eens uit. Misschien dat wethouder Kurvers het uit kan leggen dat één een meerderheid is van vier. Dat is bij mij nog altijd drie, maar misschien dat wethouder Kurvers wel tot drie kan tellen. Maar legt u het mij een keer uit.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, dat blijf ik ook graag doen, net zoals in de commissie. Kijk, wat heel helder is bij variant 1 is dat de stadscamping erg tevreden is, want die heeft een uitbreiding. Dat biedt ook mogelijkheden tot investeren, ook als ondernemer wil hij daar perspectief in bieden. Voor de manege is dat prettig, omdat zij nog een lange afschrijftermijn hebben voor hun huidige gebouwen en het biedt ook nog de mogelijkheden voor de scouting om perspectief te zien. Dus al die drie partijen zijn daar positief in. Steeds Hooger was daarin wat minder positief, maar zag zeker ook met eventuele uitplaatsingslocaties, waar minder positief op wordt gereageerd door de raad, overigens nog wel perspectief. Dus we hebben dat proces afgesloten met variant 1 ook echt als hoofdvariant. Het was ook niet zo dat variant 3 daar dichtbij in de buurt kwam. Dus in de gesprekken met de vier partijen hebben we ook niet een discussie gehad tussen variant 1 en variant 3. Het was heel duidelijk variant 1. Er was ook geen woord Spaans bij. Variant 3 is een optie die wel kan.

De heer **VAN ELCK** (lr). Dus voorzitter, de onderzoeker die dat onderzoek gedaan



heeft, heeft eigenlijk lopen snurken dat hij met variant 3 op de proppen is gekomen? Dat is toch eigenlijk het verhaal? Het onderzoek dat acht maanden geduurd heeft. Variant 3, ja dat was eigenlijk helemaal niks.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Dat was dezelfde man hè voorzitter. Dus de onderzoeker is gewoon de man die het ook proces verder heeft geleid, waarbij we samen om tafel hebben gezeten en ook uiteindelijk met elkaar hebben besloten om te kiezen voor variant 1. We hebben geen discussie gehad op het einde tussen variant 1 en variant 3. Dat is gewoon de werkelijkheid en de eerlijkheid. Het neemt niet weg dat als er andere belangen vooropstaan je ook voor een andere variant zou kunnen kiezen. Dat is helemaal niet gek. Maar laten we ook eerlijk zijn mijnheer Van Elck. Kijk, bij variant 3, de voetbal-campingvariant moet de camping inkrimpen. Dat is qua investering voor die camping natuurlijk niet interessant. Dan moet de scouting verhuizen naar een locatie waar ze niet per se blij mee zijn en ook de manege moet verhuizen terwijl ze financieel niet in de positie zijn om dat nu een-twee-drie te doen. En naast de kosten van de gemeente zijn er ook nog externe kosten voor overige partijen die negatief uitpakken. Dus het is ook niet voor niks, mijnheer Van Elck, dat wij ook als college voor variant 1 zijn gegaan. Het was redelijk duidelijk, ook in de discussie met de partijen aan het einde, dat we voor variant één zouden gaan.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, ik kom terug bij mijn verhaal. Twee verenigingen willen verhuizen en daarvan zegt u: dat hoeft niet. Twee verenigingen willen niet verhuizen en die moeten weg. Dat is de logica van dit stadsbestuur. Nou, oké, prima als u dat wilt, hartstikke goed.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan wethouder.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Nee, dat klopt ook. Ik ben ook met mijnheer

Van Elck van mening dat er ook andere opties zijn. Maar bij de opties die er zijn is er altijd een partij ontevreden. Ik denk dat we nu voor een keuze staan, inderdaad suboptimaal zoals andere partijen ook zeggen, maar wel een optie waarbij de meeste partijen gewoon tevreden zijn.

Ze wisten vooraf dat het ergens pijn zou gaan doen. We wisten nog niet waar. We weten nu ook met de raad waar de meerderheden liggen. Ik had al verteld dat ik bemerk dat er een meerderheid is voor variant 1. Ik bemerk ook dat er geen meerderheid is voor de optie die het college vervolgens kiest, dus om wat groter te kijken in het gebied rondom het Roel Langerakpark om een oplossing te vinden waarbij we ook de volkstuinvereniging niet uitsluiten, omdat dat de meest haalbare optie is om een eigen complex te realiseren voor Steeds Hooger. Het is ook niet voor niks dat het college dat naar voren heeft gebracht, omdat we juist ook Steeds Hooger de optie wilden gunnen van een eigen complex, maar ik merk ook dat de commissie ook daar heel helder in is, dat helpt ook het college in die belangenafweging. Een meerderheid van de commissie zegt gewoon: niet bij Streven naar Verbetering. Dat heeft natuurlijk wel consequenties. Die heb ik transparant en inzichtelijk willen maken, maar ik ben het heel erg eens met de analyse van de VVD die zegt: ja, het heeft geen zin om een open proces te gaan doen als je vooraf al allerlei opties gaat wegstrepen. Dus dat maakt dat ik vanuit dat oogpunt ook de moties natuurlijk becommentarieer.

Dan begin ik, voorzitter, bij motie 1 van Leefbaar Rotterdam die ik snap vanuit het oogpunt en de argumentatie van Leefbaar Rotterdam, maar dat is natuurlijk niet de keuze die wij hebben gemaakt. Dus motie 1 ontraad ik voorzitter.

Motie 2 van de PVV lijkt daar nogal op, want die vraagt ook om te kiezen voor die derde variant en gezien de discussie en het debat net mijnheer Van Elck zal mijnheer



Meeuwissen niet verbazend overkomen ook motie 2 door mij wordt ontraden.

Ik vind motie 3 een beetje een ingewikkeld geformuleerde motie. Daar staat bijvoorbeeld bij het eerste gedachtepunt: verzoekt de wethouder om niet tegelijk de toekomst van Steeds Hooger vast te leggen. Ja, dat hebben we dus ook nog niet gedaan. We kiezen natuurlijk wel echt voor die eerste variant. Maar deze motie ontraad ik.

Motie 4 is een hele algemene motie. Ik vind het ook wel te ver gaan om in dit debat over dit gebied al gelijk te praten over alle volkstuinen en de gevolgen daarvan. Laten we ook waken dat we überhaupt in de stad mogelijkheden behouden om dingen te verschuiven en te verplaatsen of eventueel met voortschrijdend inzicht anders in te zetten. Dus motie 4 'Handen af van elke vierkante meter volkstuin' ontraad ik ook.

Motie 5, 'Streven naar verbetering van het locatieonderzoek Kanaalweg'. Die sluit uit dat Streven naar Verbetering wordt gebruikt als uitplaatsingslocatie. Dat is natuurlijk tegen het advies van het college in. U heeft bij mij bemerkt dat ik weet dat deze motie een meerderheid heeft, maar ik vind het wel zo netjes om ook gewoon vast te houden aan het collegestandpunt en ook de mogelijkheid vanuit ons als college om Steeds Hooger een eigen complex te kunnen geven in de Sportring nabij de honkbal en het hockey, dus ik ontraad motie 5.

Dan is er motie 6 van NIDA. Die vraagt eigenlijk om te onderzoeken of de manege naar de Noorderbocht kan. Dat is natuurlijk wel al bekeken. Ik moet ook tegen mijnheer Büyükçifci zeggen: als je alleen de manege naar de Noorderbocht verhuist dan is eigenlijk Steeds Hooger nog niet geholpen, omdat je dan niet de ruimte hebt voor twee voetbalvelden. Dus je krijgt dan anderhalf veld. Volgens mij is dat nog minder prettig. Wat goed is aan die eerste variant is dat er op termijn, als je echt weer naar die periode van 2035 kijkt, en als je ook kijkt

naar de financiële draagkracht van de manege zelf, dat er op den duur, maar dan heb ik het echt wel over de lange termijn, er wel een mogelijkheid is om deze verplaatsing te gaan maken, maar zeker voor de korte termijn en de komende tien jaar lijkt dat niet realistisch. Dus ik vind het goed dat er zo wordt meegedacht, maar in dezen is het geen oplossing. Dus motie 6 wil ik ontraden, waarbij ik dus wel blijf zeggen dat dit ook bij de eerste variant in de toekomst later eventueel een overweging is.

Dan motie 7 voorzitter. Die gaat over Steeds Hooger nog steeds samen, de motie van VVD, CDA en GroenLinks, zoals ik die nu voor mij zie. Die vraagt ondanks de keuze voor variant 1 en het afvallen van het volkstuinencomplex Streven naar Verbetering toch te blijven kijken naar een goede locatie om voor Steeds Hooger een plek te vinden. En hoe moeilijk dat ook is en hoe lastig dat ook zal zijn met alle gesprekken ook met alle andere partijen die eventueel bij zo'n samenwerking betrokken zouden moeten worden en misschien zijn er nog wel out-of-the-box-oplossingen die boven komen drijven, dat doe ik natuurlijk graag. Dus wetende dat de motie van de Partij voor de Dieren het gaat halen, dat de optie van het college gewoon niet meer op tafel ligt, wil ik u aanraden om deze motie in dat geval wel te steunen.

Dan is de motie van 50PLUS de motie 'Terug naar de tekentafel' en dat is een beetje een rare motie, omdat dat een motie is die tegen de wil is van de vier partijen zelf en de start die we ooit hebben gemaakt, waarbij we wisten dat we voordat we ooit zouden spreken over de Van Nelle Knoop al eerder dit varkentje zouden gaan wassen. En we zijn met open ogen daarin gestapt, wetende dat er ook negatieve consequenties zouden kunnen zijn. Dus ja, het is ook een beetje stom om terug naar diezelfde tekentafel. Dit is de weg die we hebben gekozen en waar een grote meerderheid voor was, ook in de stad zelf. Dus motie 8 moet ik ontraden.



Dan is er een laatste motie van Leefbaar Rotterdam, vandaar ook nummer 9, die daaraan is toegevoegd. Die vraagt het college af te zien van de voorgestelde optie om Steeds Hooger op te splitsen. Nou, eigenlijk best heel simpel voorzitter, wij hebben in de brief transparant gemaakt wat er zou kunnen gebeuren als Streven naar Verbetering wordt geschrapt, omdat dat een hele logische locatie is voor een eigen complex van Steeds Hooger. Nou, dat is dus niet meer mogelijk als de motie van de Partij voor de Dieren het haalt. Dan moet je dus gaan kijken naar andere opties en als ook de club zich niet in zo'n optie kan vinden en variant 1 wordt doorgevoerd dan zou het een consequentie kunnen zijn van alles wat nog komen gaat dat uiteindelijk Steeds Hooger zal moeten gaan opsplitsen. Dat is dus niet een voorgestelde optie. Het is wel een perspectief dat ik heb geschetst dat zich zou kunnen voordoen, omdat simpelweg ook ik als wethouder niet kan garanderen dat we tot een goede uitkomst komen. Dus vanuit die veronderstelling moet ik die motie ontraden, waarbij ik nogmaals zeg: het is geen voorgestelde optie vanuit het college, maar we hebben wel ook eerlijk en transparant willen aangeven aan de partijen in de raad wat de consequenties kunnen zijn van de moties die zij indienen ook als het gaat om het behouden van het terrein van Streven naar Verbetering. Dus nogmaals: motie 9 ontraden voorzitter. Volgens mij heb ik dan netjes alle moties becommentarieerd.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Elck wil nog een vraag stellen.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, hoorde ik het nou echt goed, dat de wethouder de motie van Leefbaar Rotterdam niet omarmt, dat hij dus eigenlijk gewoon zegt dat er een mogelijkheid is dat Steeds Hooger opgeheven wordt? Meent u dat echt? Als sportwethouder van deze stad, een voetbalvereniging? Springlevend, 114 jaar met 610 leden, even richting mijnheer Lansink-Bastemeijer: 610 leden. 610. Meent u dat echt?

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja voorzitter, volgens mij ben ik heel duidelijk geweest, dat ik graag toewerk naar een oplossing voor Steeds Hooger. Dat heb ik al verschillende malen gedaan. De beste optie voor een eigen complex was natuurlijk Streven naar Verbetering. Daar zet de raad een streep door. Daar was mijnheer Van Elck ook bij tijdens de commissiebespreking en u heeft ook net gehoord wat daar de consequentie van is, zo'n meerderheid in de raad. Ik ga natuurlijk op zoek naar andere opties. Er zijn verschillende opties, ook qua samenwerking, maar ik kan natuurlijk ook niet als wethouder bepalen wat de keuze van de ledenvergadering van een voetbalvereniging is. Dus als u aan mij vraagt: wethouder, kunt u garanderen dat dat als last resort nooit zal gebeuren? Nee, dat kan ik niet garanderen, want dan zou ik ook een oneerlijke wethouder zijn en ook geen knip voor de neus waard zijn.

De heer **VAN ELCK** (lr). Nee voorzitter, als ik op dat laatste mag reageren? Dat klopt inderdaad. Als u zelf niet het fatsoen heeft om een voetbalvereniging zelf te bellen met zo'n boodschap, maar een ambtenaar belt en moet in twee minuten zeggen dat er nog een optie bij is gekomen, dat de kans aanwezig is dat de voetbalvereniging opgeheven moet worden, dat vind ik echt onfatsoenlijk, onbehoorlijk bestuur, asociaal bestuur. Ik vind het jammer, want u had vandaag de kans om deze fout te herstellen. Dat heeft hij hier niet gedaan. Dat is kwalijk. We gaan nog verder praten over dit dossier. Dus ik ben erg benieuwd. Wij nemen dit hoog op. Dan weet u dat vast.

De heer **DE LANGEN** (cda) (wethouder). Ja, ik snap de boosheid misschien van mijnheer Van Elck, maar ik zal natuurlijk in mijn positie als wethouder altijd open, transparant en eerlijk blijven. En als de raad bepaalde keuzes maakt dan heeft dat consequenties. Ik vind dat ik dan ook eerlijk naar alle partijen daar over moet communiceren. En dat zal ik ook blijven doen, want het traject met Steeds Hooger



met de motie van mijnheer Lansink-Bastemeijer en consorten, ja dat zal ook geen makkelijke weg zijn. En zoals u heeft gezien, ook rondom dit dossier, een moeilijke weg ga ik zeker niet uit de weg, die ga ik gewoon met volle moed tegemoet. En dan hoop ik dat er een mooie uitkomst komt met misschien zelfs een mooie samenwerking met andere verenigingen.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Ik check of er nog resterende vragen zijn die nog niet beantwoord zijn. Eenmaal andermaal. Dan stel ik vast dat punt 23 voldoende is besproken en dat de moties straks aan bod komen in het stemvenster.

24. Het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke Verordening Corona- noodsteun dierenparken Rotterdam 2021

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 25, Het toeristisch recreatief ontwikkelingsperspectief Hoek van Holland. Nee, ik stap over een punt heen. Excuses. Agendapunt 24, hoe kan ik dat over het hoofd zien. Het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke Verordening Corona- noodsteun dierenparken Rotterdam 2021. Ik heb op mijn lijst als eerste mijnheer Tak van de Partij van de Arbeid.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. In elke andere situatie zou een staking op zijn plek zijn, maar de verzorgers kunnen dat niet. Zij kunnen hun dieren namelijk niet in de steek laten. De directie weet dit en maakt daar gretig gebruik van, want ondanks de bezwaren van een meerderheid van deze raad gaat de directie van Blijdorp gewoon door met de reorganisatie. Ze heeft niet eens het fatsoen om te wachten op de uitkomsten van vandaag. Als iets duidelijk is geworden de afgelopen weken dan is het wel dat vrijwel iedereen hier zich iets anders had voorgesteld bij de reorganisatie waar het college en de directie nu hun steun aan hebben gegeven, want voorzitter, laat ik u allen nog in herinnering roepen waartoe wij

besloten hebben. De gemeenteraad heeft tien miljoen euro aan steun toegezegd om de coronaperiode te overbruggen. Wij hebben deze steun toegezegd onder de voorwaarde dat er goed voor het personeel gezorgd zou worden. In oktober vorig jaar is bij de raadsbehandeling zelfs een motie van DENK en NIDA aangenomen met de titel 'Behoud van banen'. Wat is er met deze motie gedaan? Als wij kijken naar de stukken van Deloitte, die dateren van september, trekken wij de conclusie dat deze reorganisatie geen millimeter is veranderd ten opzichte van het originele plan. Tijdens de commissiebehandeling gaf de wethouder aan niet op de stoel van de directie te willen gaan zitten. Voorzitter, het is dit college dat met zijn raadsbesluit zelf voorwaarden stelde aan de reorganisatie. En mocht u aan mijn woorden twijfelen dan roep ik u graag de woorden van de wethouder zelf in herinnering. Woorden uit de beantwoording van schriftelijke vragen van Leefbaar Rotterdam op 26 januari. In antwoord op de vraag of de resterende zes miljoen euro voldoende is voor Blijdorp gaf de wethouder de voorwaarden voor dit geld mee. Hij schrijft dat de voorwaarden van de lening gaan over een, en ik citeer, herstructurering van de organisatie inclusief de harmonisering van arbeidsvoorwaarden. Het meest bijzonder is nog wel dat de wethouder zelf, in hetzelfde antwoord, aangeeft dat deze reorganisatie niet noodzakelijk is om deze periode te overbruggen. Ik citeer wederom: na afloop van deze lockdown zullen ook daarna nog beperkende coronamaatregelen blijven gelden, waardoor de bezoekersaantallen voorlopig laag zullen uitvallen. Uitgaande van dit scenario verwacht Diergaarde Blijdorp niettemin dat de noodsteunlening van tien miljoen euro voldoende zal zijn om in 2021 te kunnen overbruggen. Zelfs zonder ingrijpende maatregelen te hoeven nemen. Mijn fractie kan op basis van deze antwoorden niet anders dan concluderen dan dat het college ondanks de motie van DENK en NIDA toch heeft doorgezet met de reorganisatie zoals voorgesteld in



september vorig jaar. Sterker nog: deze blijkt financieel niet eens noodzakelijk. Voorzitter, dan heeft het ministerie van LNV op 17 februari van dit jaar ook nog eens een subsidieregeling van 39 miljoen euro voor dierentuinen aangekondigd. Het was al niet nodig om zo ingrijpend te reorganiseren, maar met een aanvullende subsidie van enkele miljoenen is dat zeker niet meer het geval. Mijn fractie kan niet anders dan concluderen dat het personeel van Blijdorp aan het kortste eind trekt en slachtoffer dreigt te worden van de reorganisatiedrift van de directie. Een reorganisatie die overigens bijna net zoveel kost als dat het zou moeten gaan opleveren. Uit het rapport van Deloitte blijkt zelfs dat Blijdorp extra geld moet lenen om de reorganisatie te kunnen betalen. Snapt u het nog? Mijn fractie dient vandaag daarom de motie 'Laat personeel Blijdorp niet in de steek' in. Wij vragen de vakbond, ondernemingsraad en directie om samen tot een akkoord te komen. Een akkoord dat recht doet aan goed werkgeverschap. Een akkoord dat recht doet aan de wensen van deze raad. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Laat personeel Blijdorp niet in de steek

'De gemeenteraad van Rotterdam, in digitale vergadering bijeen op donderdag 18 februari 2021, te bespreking van de aanstaande reorganisatie bij Blijdorp; Constatende dat:

- de Diergaarde Blijdorp in een financieel lastige situatie zit door de coronacrisis;
 - een zware periode als deze moet worden overbrugd zodat de Diergaarde Blijdorp daarna weer klaar is om bezoekers te ontvangen;
 - Blijdorp door haar 'B3'-status zelf moet opdraaien voor eventuele WW, pensioen van ontslagen personeel;
 - er op dit moment geen sociaal plan is opgesteld waarin werk-naar-werk is vastgelegd;
- Overwegende dat:

- alternatieve invulling van de reorganisatie denkbaar is, met mogelijk vergelijkbaar of beter financieel resultaat;
 - het personeel van Diergaarde Blijdorp, net als de diergaarde zelf, bescherming verdient om deze periode door te komen;
 - het ongewenst is dat individuele afspraken worden gemaakt met het personeel over ontslag of inleveren van salaris;
 - er overeenstemming tussen de directie en bonden in het belang van personeel en dierentuin zeer wenselijk is;
- De raad roept op:
- dat de directie van Blijdorp, ondernemingsraad en de vakbond weer om tafel gaan en gezamenlijk overeenstemming bereiken over de reorganisatie, waarbij de belangen van medewerkers en de diergaarde in balans zijn;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.P.A. Tak, R.A.C.J. Simons, P.J.H.D. Verkoelen, F. Achbar en M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, het is als Rotterdammer bijkans onmogelijk om niet met passie en emotie, welke kant op dan ook, over onze Diergaarde Blijdorp te spreken, een icoon dat net zo past bij Rotterdam als de Kuip, de Erasmusbrug en ons prachtige stadhuis. Een icoon ook dat door sluiting als gevolg van de coronacrisis in financieel zwaar zweer terecht is gekomen. Om niet failliet te gaan heeft de diergaarde een lening van maximaal tien miljoen euro aangevraagd. Eerst op de markt en toen geen enkele private partij daartoe bereid bleek bij de gemeente. Voorzitter, GroenLinks heeft eind vorig jaar al aangegeven achter het verstrekken van de lening te staan en we bevestigen dat nu formeel. Nu tegen deze lening stemmen zou betekenen dat Blijdorp de coronacrisis



niet overleeft. Met desastreuze gevolgen voor medewerkers, dieren en de stad. Nog wel één vraag daarbij: wat betekent de toegezegde subsidieregeling vanuit het Rijk voor de financiële positie van Blijdorp en voor de noodzaak van een lening dan wel de hoogte van de lening vanuit de gemeente?

Voorzitter, dat is de hopelijk korte termijn. Er is ook een lange termijn waarin de cruciale vraag is hoe we Diergaarde Blijdorp ook na 163 jaar nog toekomstbestendig houden. Steeds meer mensen voelen een zeker ongemak als ze door Blijdorp lopen en zien hoe we omgaan met wilde dieren. Voorzitter, daar moeten we een eerlijk gesprek over voeren. Rotterdam verdient een diergaarde die vooroploopt in natuurbehoud, dierenwelzijn, educatie en onderzoek. Daarnaast, voorzitter, is van belang dat Blijdorp verantwoordelijk is voor het onderhoud van prachtige monumentale gebouwen met een grote waarde voor de stad. Maar dat onderhoud kost veel geld. En de vraag is in hoeverre Blijdorp de komende jaren in staat is dat op te brengen. Daarom voorzitter de motie 'Toekomst voor Blijdorp', samen met D66, SP, ChristenUnie-SGP en het CDA. Met de oproep aan het college om samen met Blijdorp een gesprek met de stad te organiseren over hoe die diergaarde van de toekomst eruitziet. En vervolgens te onderzoeken welke publieke en private investeringen nodig zijn om die toekomst werkelijkheid te laten worden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Postma heeft de volgende motie ingediend.

Motie 10. Toekomst voor Blijdorp

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2020, ter bespreking van de Verordening noodsteun corona dierentuinen en dierenparken; Constatende dat:

- Diergaarde Blijdorp door de tijdelijke sluiting als gevolg van corona in grote financiële problemen is gekomen;

- Blijdorp een aanvraag heeft gedaan bij de gemeente Rotterdam voor een lening van 10 miljoen euro;

- Blijdorp deze lening alleen kan terugbetalen als het een 'herstructurering' doorvoert waarmee het de kosten verlaagt en de inkomsten verhoogt;

Overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam in 2013 besloot de subsidie aan Blijdorp af te bouwen van 5 miljoen euro per jaar naar 8 ton;

- het inmiddels de vraag is in hoeverre de overgangsregeling die daarmee gepaard ging voldoende was/is voor het dekken van de personeelslasten en het onderhoud van de monumentale gebouwen;

- Blijdorp in haar 'Masterplan 2030' daarnaast ambities uitspreekt op het gebied van natuurbehoud, dierenwelzijn, educatie, onderzoek, fokprogramma's en een klimaatpositieve en circulaire bedrijfsvoering;

- het cruciaal is dat Blijdorp kan investeren in een dierentuin die ook na 163 jaar nog toekomstbestendig is en een positieve impact heeft op de samenleving, dieren en de aarde;

Verzoekt het college:

- in samenwerking met Blijdorp een gesprek met de stad te organiseren over een toekomstvisie op dit Rotterdamse icoon;

- wanneer Blijdorp weer volledig open is en geen noodsteun meer nodig heeft, te onderzoeken of een (structurele) gemeentelijke bijdrage nodig en wenselijk is om die toekomstvisie te realiseren; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. J.P. Postma, C.M. Zeegers, A. van Zevenbergen, T.J. Vonk en R.C.G. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Toen wij vorig jaar als DENK een motie indienden, genaamd 'Behoud van banen' hebben wij het college



nadrukkelijk verzocht om bij te dragen hieraan en een sociaal plan te ontwikkelen voor mensen die desondanks hun baan verliezen. Helaas zien wij nu een aantal maanden later dat hier weinig van terecht is gekomen. Wij tekenen dan ook mee met de moties van onze collega's om met een aangepast reorganisatievoorstel te komen alsmede de motie om jaarlijks structurele subsidie te verlenen aan Blijddorp.

Voorzitter, wij merken ook op dat veel bezoekers van Blijddorp de dierentuin missen en de dieren graag zouden willen zien. Dit gebeurt nu al op vijf plekken in het Centrum van Rotterdam gedurende de vakantie. Wij zouden graag zien dat Blijddorp dit voortzet en meer online livestreams organiseert en hierbij ondersteund wordt door de gemeente waar mogelijk. Zo zorgen we er namelijk voor dat Blijddorp, zodra het mogelijk is, weer het maximale aantal bezoekers zal ontvangen en eventueel weer aantrekken. En om die reden dienen wij vandaag dan ook de motie in genaamd 'Online blij worden van Blijddorp'. Tot zover mijn eerste bijdrage voorzitter in deze termijn.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 11. Online blij worden van Blijddorp

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 24, Het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke Verordening Corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021;

Constaterende dat:

- Diergaarde Blijddorp door de coronacrisis al enige tijd gesloten is;
- hierdoor Diergaarde Blijddorp het financieel zwaar heeft;
- Diergaarde Blijddorp op vijf plekken in het centrum van Rotterdam livestreams mogelijk heeft gemaakt zodat Rotterdammers tijdens de vakantie kunnen meekijken in de dierenverblijven;

- Erik Zevenbergen (directeur van Diergaarde Blijddorp) aangeeft dat veel fans benieuwd zijn naar hoe het met de dieren in Blijddorp gaat;

- Diergaarde Blijddorp het voornemen heeft om ook online meer livestreams te gaan verzorgen;

Van mening dat:

- veel bezoekers Diergaarde Blijddorp missen en graag de dieren willen zien;

- met de livestreams de dierentuin naar de stad wordt gebracht;

- Diergaarde Blijddorp ondersteund kan worden door de gemeente tijdens het nemen van de volgende stap om online meer livestreams te gaan verzorgen;

Verzoekt het college:

- in gesprek te treden met Diergaarde Blijddorp en te kijken naar de mogelijkheden om ondersteuning te bieden voor het voornemen om online meer livestreams te gaan verzorgen;

- hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. F. Achbar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. 98%, wij mensen delen 98% van ons DNA met mensapen. En toch sluit Blijddorp onze gorilla's levenslang op. Wat heeft een gorilla de mens misdaan om op deze wijze behandeld te worden? Hoe legitimeer je dat anno 2021? En hoe legitimeer je dat als vooruitstrevende stad zoals Rotterdam zegt te zijn? En hoe legitimeer je het als je toevallig geen geld meer zou hebben om dan te gaan dreigen of te overwegen om gezonde dieren te gaan doden? Alleen maar vanwege financiële motieven? Dat is ethisch niet verantwoord. Geld mag nooit een rol spelen bij het afmaken van gezonde dieren. En daarom komen wij met een motie om zo'n schandalige behandeling niet te laten plaatsvinden in Blijddorp. Daarom heet onze motie 'Dieren worden



niet afgemaakt bij financiële nood'. En mocht Blijddorp dat wel gaan doen, dan roep ik het college op om aangifte te doen als Blijddorp echt overgaat tot het afmaken van gezonde dieren volgens de Wet dieren artikel 2.1 en 2.10. Mocht het college het niet doen, dan zeg ik nu al tegen Blijddorp: ik ga dat in ieder geval dan wel doen.

Voorzitter, als je nu te veel dieren hebt om te onderhouden, maar je blijft wel doorgaan met fokken, ja dan roep je het onheil over jezelf af en daarmee ook over de dieren. En daarom komen wij met een motie 'Stop met het fokken van dieren in Blijddorp' om dit op te nemen in de voorwaarden voor de noodsteun. En terwijl dierentuinen miljoenen uitgeven om dieren gevangen te houden, wordt hun natuurlijke leefomgeving vernietigd en sterven er dieren, omdat er onvoldoende geld is om ze te beschermen. De enige effectieve en duurzame manier om diersoorten te redden, is door programma's te ondersteunen die zich echt richten op de reden waarom deze dieren uitsterven en dat is namelijk gewoon de verwoesting van hun leefomgeving, want wat heeft het nou voor zin om dieren te gaan fokken als je ze toch geen thuisplek kan geven om naartoe te gaan?

Voorzitter, we leven momenteel nog steeds in een lockdown en veel mensen hebben hier moeite mee. Zij voelen zich in hun vrijheid beperkt, maar de dieren in Blijddorp zitten in een permanente lockdown. Hoe moet het zijn voor een gorilla die 98 procent van ons DNA deelt zijn hele leven lang opgesloten te zijn midden in de stad? Alleen maar voor het vermaak van de mens. Blijddorp bestaat sinds 1857. In die tijd was er nog slavernij en werden er nog mensen tentoongesteld in kooien en vrouwen hadden helemaal niets te vertellen, zeker niet met betrekking tot het kiesrecht. Gelukkig is de maatschappij veranderd, maar het principe dierentuin is in al die jaren eigenlijk helemaal niet veranderd. Nog steeds worden dieren als etalagepoppen tentoongesteld in gevangenschap, alleen maar voor het

vermaak van de mensen. Het is heel pijnlijk. Het is respectloos. Het is onethisch. Dieren zijn wezens, net als wij. En ze hebben emoties en gevoel.

Voorzitter, Blijddorp in de huidige vorm is niet meer van deze tijd. Laat het huidige Blijddorp tot het verleden behoren. Transformeer Blijddorp tot een duurzame, groene oase midden in de stad en maak er een ecopark van voor alle Rotterdammers. Een park voor de toekomst. En voorzitter, tot slot: dieren, dat zijn mijn vrienden en mijn vrienden eet ik niet. Mijn vrienden sluit ik niet op. En in tijden van nood dood ik mijn vrienden niet. Ik dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Dieren worden niet afgemaakt bij financiële nood

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke verordening coronanoodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021;

Constaterende dat:

- de directie van Diergaarde Blijddorp in de media heeft geopperd dieren af te maken (eufemistisch: 'te euthanaseren') als maatregel om in de kosten te snijden;
- noodsteunmaatregelen van de rijksoverheid in het voorjaar van 2021 beschikbaar komen voor houders van dierentuinvergunningen en ervoor zijn bedoeld om dierenwelzijn op de dierentuinen te bestendigen;

Overwegende dat:

- het afmaken van dieren als gevolg van financiële afwegingen ethisch niet verdedigbaar is, omdat geld nooit een rol mag spelen in het bepalen van leven en dood;
- ten tijde van het verstrekken van de eerste tranche van noodsteun aan Diergaarde Blijddorp (à 4 miljoen euro) nog werd gesteld dat het afmaken van dieren niet aan de orde is, terwijl dat volgens de



directie van de diertuin toch wel degelijk het geval is;

Verzoekt het college:

- in de voorwaarden voor het verstrekken van de tweede tranche van noodsteun (à 6 miljoen euro) op te nemen dat Diergaarde Blijdorp geen dieren afmaakt als gevolg van financiële nood;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 5. Tien miljoen en daar blijft het bij

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke verordening corona-noodsteun diertuinen en dierenparken Rotterdam 2021;

Constaterende dat:

- de Tijdelijke verordening corona-noodsteun diertuinen en dierenparken Rotterdam 2021 eventuele aanvullende noodsteun aan Diergaarde Blijdorp in de toekomst mogelijk maakt;

Verzoekt het college:

- geen verdere noodsteun aan Diergaarde Blijdorp te verlenen aanvullend op de 10 miljoen euro die al eerder is toegezegd;
 - de Tijdelijke verordening corona-noodsteun te laten vervallen na verstrekking van de tranche van 6 miljoen euro als onderdeel van de eerder toegezegde noodsteun;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 6. Gemeente doet aangifte bij het nodeloos afmaken van dieren

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke verordening corona-noodsteun diertuinen en dierenparken Rotterdam 2021;

Constaterende dat:

- de directeur van Diergaarde Blijdorp dreigt met het afmaken van dieren (eufemistisch: 'euthanaseren',

, 'verkleinen van de collectie') als de diertuin door toedoen van de coronamaatregelen in blijvende financiële nood verkeert, ondanks dat het Rijk aan houders van een diertuinvergunning reeds 56 miljoen euro heeft toegezegd voor het bestendigen van dierenwelzijn op diertuinen tijdens de coronacrisis;

- de gemeente Rotterdam als subsidiegever voor educatie-activiteiten én als verlener van coronanoodsteun een zakelijke en bestuurlijke relatie met Diergaarde Blijdorp onderhoudt;
- Overwegende dat:

- de Wet dieren (Artikel 2.10) bepaalt dat het doden van dieren, anders dan voor de productie van dierlijke producten en voor specifiek aangewezen gevallen door het Rijk, niet is toegestaan;
- het tevens op basis van deze wet (Artikel 2.1) verboden is om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen;

Voorts overwegende dat:

- Diergaarde Blijdorp een strafbaar feit begaat als zij door toedoen van financiële nood dieren afmaakt;

Verzoekt het college:

- aangifte te doen van overtreding van de Wet dieren als Diergaarde Blijdorp ertoe overgaat dieren af te maken door toedoen van haar financiële situatie;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 7. Stoppen met fokken in Diergaarde Blijdorp 2.0

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke verordening corona-noodsteun diertuinen en dierenparken Rotterdam 2021;

Constaterende dat:

- Diergaarde Blijdorp er momenteel fokprogramma's op nahoudt voor Aziatische olifanten, kleine (of rode)



panda's, kuifherten, Egyptische landschildpadden en Rüppells gieren; Overwegende dat:

- de fokprogramma's van diertuinen zelden succesvol zijn in het verbeteren van de staat van instandhouding van bedreigde diersoorten;

- fokprogramma's daarentegen wel leiden tot een 'overschot' aan dieren, waardoor diertuinen vervolgens overgaan tot euthanasie als 'binnen de collectie geen geëigende plaats meer kan worden geboden';

Verzoekt het college:

- in de voorwaarden voor het verstrekken van de tweede tranche van noodsteun (à 6 miljoen euro) op te nemen dat Diergaarde Blijdorp stopt met haar fokprogramma's; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer mijnheer Van der Velden. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Leefbaar Rotterdam heeft in haar historie altijd achter Blijdorp gestaan. En dat staan we nog steeds. En dat zullen we ook blijven doen. Ook omwille van de tijd houd ik het kort, maar er zijn twee zaken waar ik aandacht voor wil vragen. Eerst de voorwaarden aan de noodsteun, die leiden tot een eigenlijk onaanvaardbare uitkomst voor de dierenverzorgers en daarmee op termijn ook voor de dieren. Nou, mijn collega mijnheer Tak heeft hier al uitgebreid over gesproken. Daar sluit ik me ook bij aan. Ik ben in dit geval ook met mijnheer Tak van het begin af aan opgetrokken. Dus daar wil ik het nu bij laten wat betreft de reorganisatie. We hebben wel twee moties over de reorganisatie. En dat is één: 'Het goede voorbeeld geven'. Als die reorganisatie dan toch doorgaat, kan het natuurlijk niet zo zijn dat er personeel wordt ontslagen of 20 procent loon in moet leveren, maar dat de directieleden de dans ontspringen. Dat kan

ook niet bij een KLM die staatssteun krijgt. Nu krijgt Blijdorp gemeentesteun. Dus dat is de motie 'Het goede voorbeeld geven'.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Postma heeft een vraag aan u.

De heer **POSTMA** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, mijnheer Simons heeft mooie woorden over zowel dieren als medewerkers. Ik vraag me toch af waarom Leefbaar Rotterdam tegen de motie van DENK en NIDA heeft gestemd vorig jaar al om het behoud van banen en een sociaal plan centraal te stellen in de overleggen met Blijdorp.

De heer **SIMONS** (lr). Ik kan me daar in ieder geval niks van herinneren. Als mijnheer Postma het zegt dan zal het ongetwijfeld zo zijn, maar ik heb daar geen herinnering aan. Dus dat is mijn antwoord. Ik ga even, ook gezien de tijd, verder.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Postma wil toch nog een nadere vraag stellen.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, dat is echt een 'Rutteaanse' move van mijnheer Simons die geen actieve herinnering heeft aan zijn eigen uitgebrachte stem. Nota bene op dit dossier waar hij toch zelf ook zo druk mee bezig is geweest. Maar dan in alle ernst, over het goede voorbeeld gesproken, laten we het erop houden dat Leefbaar Rotterdam bij de vorige stemming heeft zitten slapen, maar het maakt ze niet geloofwaardiger voor het opkomen van de medewerkers van Blijdorp.

De **VOORZITTER**. Het punt is gemaakt. U heeft nog een tweede motie mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nou ja, voor mijnheer Postma, als hij wat verder kijkt dan een motie lang is dan kan hij zien dat we de afgelopen twintig jaar altijd Blijdorp hebben gesteund en dat ook zullen blijven doen.



De tweede motie is 'Lening noodzakelijk? Dan achtergesteld!'. Dus we vragen eigenlijk om een achtergestelde lening voor Blijdorp, die tien miljoen. Dat is nadelig voor de gemeente, maar voordelig voor Blijdorp.

Het tweede probleem is nog fundamenteeler. Als je naar de onderliggende stukken kijkt, zie je dat het verdienmodel van Blijdorp gewoon onvoldoende is om een dierenpark op termijn te exploiteren. Daarom hebben wij een motie gemaakt, 'Laat Blijdorp niet in haar hempie staan' en die heb ik ook samen met mijnheer Tak opgesteld. Ik ben hem ook zeer erkentelijk dat hij zowel publiekelijk als hier in de raad met de ondertekening deze motie heeft ondersteund, want daarmee gaan we in op de ruimte die wethouder Wijbenga heeft geboden in de commissie bij zijn toezegging om te gaan onderzoeken welke steun structureel of incidenteel in de toekomst noodzakelijk is om Blijdorp open te houden. Een voorbeeld: er staat een monument, de Rivièrahal, dat kost al tientallen miljoenen om dat te renoveren. Dat is een monument, dus dat moet je renoveren. Als je dan kijkt naar de periode 2017-2019 dan zie je dat er ongeveer anderhalve ton onder de streep overbleef gemiddeld, ja daar gaan we dat niet redden. Ik heb ook de vergelijking gemaakt met het Philharmonisch Orkest en Boijmans, die vele tientallen miljoenen krijgen en Blijdorp krijgt feitelijk niks, wordt met een fooi het bos in gestuurd. Gezien mijn beperkte spreektijd houd ik het even hierbij.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Laat Blijdorp niet in haar hempie staan

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari ter bespreking van het agendapunt verordening noodsteun corona dierenparken en dierenparken;

Constaterende dat:

- Diergaarde Blijdorp het financieel zwaar te verduren heeft als gevolg van de coronacrisis;

- de voorlopig voorgenomen bezuinigingen en de maatregelen voor extra structurele inkomsten vooralsnog een papieren tijger zijn en mogelijk onhaalbaar zijn;

Overwegende dat:

- Diergaarde Blijdorp een stadscoon is en jaarlijks ongeveer 1,5 miljoen bezoekers trekt;

- het huidige verdienmodel van Diergaarde Blijdorp onvoldoende en te inflexibel is om de dierenpark draaiende te houden en het noodzakelijke onderhoud te plegen, ook al zijn er geen coronamaatregelen meer;

- deze structurele problemen niet met een reorganisatie opgelost kunnen worden;

- Diergaarde Blijdorp tot 2013 jaarlijks van de gemeente Rotterdam een exploitatiesubsidie ontving van 5,3 miljoen euro;

- er momenteel slechts 0,8 miljoen euro beschikbaar is voor natuureducatie;

- Museum Boijmans Van Beuningen jaarlijks bijna 10 miljoen euro gemeentelijke subsidie krijgt en het Rotterdam Philharmonisch Orkest 7 miljoen euro;

Verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden om vanaf 2022 een jaarlijks structurele subsidie te verlenen om te kunnen voorzien in het draaiende houden van Diergaarde Blijdorp en het plegen van noodzakelijk onderhoud;

- iedere vijf jaar te evalueren over de noodzaak en omvang van deze structurele subsidie;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons, F. Achbar, M.J.P. Meeuwissen, D.P.A. Tak en B. van Noppen

Motie 3. Het goede voorbeeld geven

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari ter bespreking van het agendapunt verordening noodsteun corona dierenparken en dierenparken;
Constaterende dat:



- Diergaarde Blijddorp het financieel zwaar te verduren heeft;
- de diergaarde reeds een gemeentelijke noodsteunlening heeft gekregen van tien miljoen euro;
- hiervoor wel voorwaarden zijn gesteld zoals reorganisatie en harmonisering van de arbeidsvoorwaarden;
- de diergaarde voornemens is om 3,75 miljoen euro te bezuinigen, welke volledig op het personeel worden afgewenteld;

Overwegende dat:

- een groot deel van het personeel van diergaarde Blijddorp tot twintig procent van hun salaris moet inleveren voor baanbehoud;
- de CEO, CZO (Clustermanager Dier & Plant) en COO (Manager Bedrijfsvoering en Dagbezoek & Evenementen) geen cent inleveren bij deze reorganisatie en harmonisering;
- de CEO tussen 2018 en 2019 een flinke salarisverhoging heeft gehad;
- de directie te allen tijde het goede voorbeeld moet geven en dus óók in eigen vlees moet snijden teneinde geloofwaardigheid richting haar personeel te waarborgen;

De gemeenteraad spreekt uit:

- als voorwaarde bij de reorganisatie en harmonisering van Diergaarde Blijddorp te borgen dat de directieleden een evenredig deel van hun salaris inleveren;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons, M.J.P. Meeuwissen,
D.P.A. Tak en R.T.J. van der Velden

Motie 8. Lening noodzakelijk? Dan achtergesteld!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari ter bespreking van het agendapunt verordening noodsteun corona dierentuinen en dierenparken;
Constaterende dat:

- Diergaarde Blijddorp in twee tranches een lening van totaal tien miljoen euro ontvangt van de gemeente Rotterdam;
- Diergaarde Blijddorp in het geval van steunverlening door het Rijk de

gemeentelijke lening direct terugbetaalt en de rente versneld aflost, voor zover de voorwaarden in de nog te publiceren rijksregeling daartoe de mogelijkheid bieden;

- Diergaarde Blijddorp als voorwaarde van de lening een herstructurering moet doorvoeren van haar organisatie;

Overwegende dat:

- deze lening noodzakelijk is voor het voortbestaan van Diergaarde Blijddorp;
- een lening ook een keerzijde heeft, namelijk het hebben van schulden en het afbetalen van de lening;
- Diergaarde Blijddorp structureel relatief kleine winsten boekt en hierdoor beperkte financiële marges heeft om een lening vloeiend af te betalen;
- een achtergestelde lening ervoor zorgt dat schuldeisers bij eventuele problemen achter andere crediteuren aansluiten;
- een achtergestelde lening meer financiële ademruimte biedt aan Diergaarde Blijddorp, indien de gemeente Rotterdam geen hoger rentepercentage vraagt van Diergaarde Blijddorp;

Verzoekt het college:

- de lening voor Diergaarde Blijddorp om te zetten in een achtergestelde lening;
- bij deze achtergestelde lening geen hoger rentepercentage te vragen aan Diergaarde Blijddorp;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Vanavond ligt de noodsteunverordening voor Blijddorp op tafel. De VVD kan daarmee instemmen. We hebben dat ook eerder al laten weten. Wij staan achter deze lening, omdat dat Blijddorp in staat stelt om de coronacrisis door te komen. Tegelijkertijd zijn we wel van mening dat het belangrijk is dat de gemeente zuiver blijft op de rol die ze heeft. Wij hebben in 2013 de subsidie van



Blijdorp afgebouwd en daarmee is Blijdorp ook een zelfstandig functionerend orgaan geworden en het is niet aan ons om in de bedrijfsvoering te gaan zitten. Het is niet aan ons om aan de onderhandelingstafel tussen werknemers en werkgever te gaan zitten. En het is ook niet onze rol om de marketing van Blijdorp over te nemen. De VVD vindt de motie van DENK over meer livestreams zeer sympathiek. Ongetwijfeld wordt er meegeluisterd en als het een goed idee is, zullen ze het ongetwijfeld oppakken, maar we vinden niet dat we onze wethouder met zo'n opdracht op pad moeten sturen, want daar gaat hij simpelweg niet over.

Voorzitter, voor de lange termijn kan ik me aansluiten bij de woorden van mijnheer Simons zojuist die aangaf dat er hoge kosten en investeringen nodig zijn vanwege de monumenten en dat het wellicht nodig is om op termijn eenmalig dan wel iets structureler ondersteuning te bieden daarbij. De motie die hij indient roept meteen op tot een structurele exploitatiesubsidie. Dat gaat ons te ver, maar we horen graag van de wethouder hoe hij deze motie uitlegt, gezien ook zijn woorden hierover in de commissie en dan kunnen we daar op een later moment over doorpraten hoe we dat dan gaan doen.

De **VOORZITTER**. Een interruptie van mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Overigens vond ik het grappig dat u zei dat wij niet mee moeten helpen met de marketing van Blijdorp, want ik zag namelijk van de week uw eigen wethouder naast een reclamebord van Blijdorp staan, waarin we live de dieren konden volgen. Dus volgens mij is deze motie van DENK vooral overbodig en doen we dit al, maar de vraag die ik u eigenlijk daadwerkelijk wilde stellen is: ja, we moeten niet op de stoel van de directie gaan zitten, maar wat vindt u dan van het feit dat eigenlijk het college zelf in de beantwoording van schriftelijke vragen, maar ook in de stukken van Deloitte, die gemaakt zijn op verzoek

van de gemeente, heel gedetailleerd ingaat op die reorganisatie? Dan kunt u toch niet anders dan het met mij eens zijn dat de gemeente wel degelijk dat heeft gedaan waar u eigenlijk niet blij van wordt?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, het is goed om op het moment dat je een lening van tien miljoen aan een organisatie geeft je goed nadenkt over wat de risico's daarvan zijn en hoe die leningen eventueel gebruikt worden. In de beantwoording van de schriftelijke vragen heeft de wethouder wat ons betreft gewoon feitelijk weergegeven wat er op tafel ligt, zonder dat hij daar per se zijn eigen oordeel over gevelde heeft en dat is ook juist. Dat moet hij namelijk niet doen. Hij moet zich beperken tot het verlenen van de noodsteun die we om een geldige reden doen, namelijk het behoud van een icoon voor de stad, maar dat wil niet zeggen dat je op de stoel van de directie moet gaan zetten noch op de stoel van de werknemers.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan. U was klaar mijnheer Verheij? Ja. Hij was klaar. Dan gaan we naar mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. De Diergaarde Blijdorp is beroemd en gezichtsbepalend voor Rotterdam en monumentaal. Verdient zo'n organisatie steun? Dan zou ik zeggen ja. Dit zijn uitzonderlijke tijden en daar horen ook uitzonderlijke maatregelen bij en dus zelfs voor een zelfstandige organisatie die weliswaar zo gezichtsbepalend is voor de stad moet je dan op een gegeven moment ook een helpende hand uitsteken. Dat doen we met het raadsvoorstel dat hier vandaag ligt. Ik wil even kort onze gedachtegang over het gehele verhaal vertellen, waardoor we ook meteen eigenlijk op alle moties ons stemadvies geven. Dus ik ga ze niet allemaal successievelijk langs. Kijk, wij zeggen ja op moties die de helpende hand reiken en die Blijdorp de gelegenheid geven om in deze crisis te overleven, wat voor iedere



ondernemer een kunst is en zeker voor een dierentuin waarvoor het personeel nou niet bepaald op iedere straathoek te vinden is, want het gaat ook regelmatig over best wel specialistisch werk wat die mensen daar uitvoeren. Dus als je ze nu moet laten gaan en ze straks weer terug moet halen dan zou dat zomaar eens heel onwenselijk kunnen zijn. Maar dat is ook gelijk de bedrijfsvoering van de organisatie en daar moeten wij niet intreden. Wat dat betreft zitten wij ook volledig op de lijn die mijnheer Verheij van de VVD net al verwoordde. We moeten daar wel secuur in zijn. Natuurlijk geven we een lening en mogen we daar randvoorwaarden aan stellen. Natuurlijk hebben we een korte lijn met de organisatie. Maar we moeten absoluut niet de indruk wekken op die stoel te gaan zitten en iets over de bedrijfsvoering gaan zeggen. Daarom zullen wij dus ook tegen alle moties zijn, zelfs moties die de afgelopen dagen steeds ietsjes meer zijn afgezwakt, maar toch uiteindelijk op die stoel gaan zitten en over de bedrijfsvoering iets zeggen, daar zullen wij allemaal tegen zijn.

Ten slotte, waar wij weer voor zullen zijn, zijn moties die oproepen om Blijdorp te helpen een steuntje in de rug te geven of misschien wel een duwtje in de rug te geven om na te denken over de dierentuin 2.0, want de partijen die heel kritisch zijn op überhaupt dierentuinen, daar gaan wij zeker niet zover in, maar we zeggen wel: het zijn wel andere tijden en we moeten zeker ook kijken naar hoe kan een dierentuin ook de komende 150 jaar nog blijven bestaan en laten we nou hopen dat dat nou juist de Diergaarde Blijdorp is. Dus we zullen voor moties stemmen die vooral gaan over dierentuinen 2.0. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Segers-Hoogendoorn, ik dank u zeer. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Diergaarde Blijdorp, onze eigen Rotterdamse diergaarde, in 1856 begonnen als spoorwagentje van twee

spoorwegbeambten. Een van de eerste dieren die daar gehouden werd was een kokmeeuw, maar dat terzijde. Dit Rotterdamse icoon staat op omvallen door de coronamaatregelen. Nog niet zo lang geleden was Blijdorp de best bezochte dierentuin van Nederland en een van de grote attracties van Rotterdam. Ruim anderhalf miljoen bezoekers in 2019. En dan nu een gat in de begroting van 13 miljoen en een kwart van het personeel verliest zijn baan. Schrikbarende cijfers voorzitter. De door Blijdorp voorgestelde reorganisatieplannen pakken desastreus uit voor het personeel, terwijl de directie buiten schot blijft. De PVV vindt dit onacceptabel. Het personeel van Blijdorp is de ruggengraat van dit fantastische park. Mensen die met veel passie en dierenliefde dag in dag uit ervoor zorgen dat Blijdorp elk jaar weer tot een van de topattracties van Nederland behoort. Voorzitter, wij hebben meegetekend met de eerste drie moties. Verder zullen we stemmen voor motie 4, dat dieren niet afgemaakt mogen worden uit financiële nood. Dat is echt volstrekt onacceptabel. En wij zullen ook voor stemmen voor motie 8 over de achtergestelde lening. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, het gaat financieel erg slecht met de dierentuin. Goed dat we hen ook via ons investeringskader een lening kunnen geven, zodat de dierentuin deze moeilijke periode kan doorstaan. Wel vinden we het belangrijk om te kijken of de dierentuin destijds bij de verzelfstandiging voldoende middelen heeft gekregen om vooral ook de monumenten goed te kunnen onderhouden. Bovendien willen wij dat verbinden met de toekomstvisie van de dierentuin. We zien uit naar de bespreking van het Masterplan daarover. Daarom steunen wij ook de motie van GroenLinks die oproept om goed te kijken naar de monumenten en naar de toekomstvisie. Nou, er is al veel gesproken over de reorganisatieplannen van Blijdorp. D66



vindt het uiteraard belangrijk dat er goed voor het personeel gezorgd wordt en tegelijkertijd vindt D66 dat we ons aan de juiste governance-principes dienen te houden. We moeten als raad dan wel als college niet op de stoel van de directie gaan zitten. We moeten ons niet willen mengen in de reorganisatieplannen van de diertuin. Wij zullen dan ook tegen moties stemmen die daartoe oproepen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Heb ik zo iedereen gehad? Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Kan ik voorzitter?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u. Het gaat over het steunpakket aan de diergaarde en het concept diertuin is volgens de SP eigenlijk niet meer van deze tijd. Dierentuinen zijn volgens de SP het dierenleed versierd. Dieren in prachtige verblijven, maar in essentie gewoon hokken. Dieren die heel veel ruimte nodig hebben, worden gewoon beperkt in die ruimte. Het is te zien aan hun gedrag. Ik zal daar verder niet op ingaan. Mijnheer Van der Velden heeft er een prachtig verhaal over gehouden. Zal de SP dan nu tegen die subsidie stemmen? Ja, dat vind ik een dilemma. Hoezeer we ook het systeem willen veranderen van die diertuin, we hebben ook geluisterd naar de vakbond. Daarom willen wij een aantal voorwaarden verbinden aan die steun. Never waste a good crisis. En in een crisis zit Blijdorp. En aan die hulp willen we dus een aantal voorwaarden verbinden. Vaste banen voor de medewerkers is het uitgangspunt. Niemand ontslagen en de directie levert iets in. Niet het schurkachtige wij alles en de ander niets. Het concept diertuin gaat op de schop. Ik wil op korte termijn een plan zien waarin we op een moderne manier mens en dier met elkaar kunnen laten kennismaken en van elkaar genieten. Wij dienen daarom de motie 'Allemaal blij in Blijdorp' in. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Allemaal blij in Blijdorp

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 18 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 24, 'Het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke Verordening Corona-noodsteun diertuinen en dierenparken Rotterdam 2021';
Constaterende dat:

- de Diergaarde Blijdorp het financieel moeilijk heeft door de coronacrisis;
 - het concept "diergaarde" in essentie een verouderd concept is en niet meer van deze tijd;
 - investeren in vernieuwing daarom investeren in de toekomst van de stichting is;
 - een zware periode als deze moet worden overbrugd zodat de Diergaarde Blijdorp daarna weer klaar is voor de doorstart;
- Overwegende dat:
- Rotterdammers weer massaal naar de diertuin gaan na de lockdown;
 - het personeel van Diergaarde Blijdorp, net als de dieren, bescherming verdient om deze periode door te komen;
 - personeel in vaste dienst nodig is voor meer betrokkenheid bij dier en soort en voor een deskundige verzorging;
 - Blijdorp door haar 'B3'-status zelf de kosten voor WW, pensioen van ontslagen personeel draagt;
 - de directie zelf niets inlevert;
- Verzoekt het college:
- in het kader van "never waste a good crisis" nu vast stappen te maken voor een duurzaam en diervriendelijk concept;
 - de directie van Blijdorp dringend te verzoeken een aangepast reorganisatievoorstel gericht op behoud van personeel te maken met een eerlijke verdeling van de lasten over iedereen;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen



De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, eigenlijk is vrijwel alles gezegd. Ik wil eigenlijk twee punten die ook al genoemd zijn door andere partijen even markeren, omdat die voor ons belangrijk zijn. Het eerste is dat de lening die is verstrekt op korte termijn het hoofd van Blijdorp boven water houdt en dat vinden we een goede zaak, want we willen een icoon als Blijdorp behouden voor de stad. Aan ons is het om de voorwaarden die we hebben meegegeven met de lening te bewaken. Het is aan de directie van de dierentuin om te doen waar de directie voor is: een gezonde, toekomstbestendige bedrijfsvoering met goede zorg voor personeel, de dieren en de bezoekers. Moties om op de stoel van de directie te gaan zitten, gaan we niet steunen.

Naast de reddingsoperatie op korte termijn is er ook het punt van de lange termijn. Daarin spelen vragen als: is de financiële last in verhouding tot de bijdrage vanuit de gemeente? En hoe ziet een dierentuin eruit in het licht van onze veranderende opvattingen over het houden van dieren voor educatieve doeleinden? Deze vragen moeten we wel samen met Blijdorp gaan bespreken en daarom staat onze naam op de motie 'Toekomst voor Blijdorp' die door GroenLinks is ingediend. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan gaan we nu naar de wethouder. Wethouder Wijbenga. Hij zal de gestelde vragen beantwoorden en over de moties adviseren.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter en dank u wel raadsleden. Niet alleen in de commissie hebben we een aantal uren gesproken over Blijdorp, we hebben dat ook afgelopen weken in allerlei verbanden gedaan en vandaag hebben heel veel raadsleden ook weer het woord hierover gevoerd. Het

bewijst dat Blijdorp belangrijk is. Niet alleen voor de stad, maar ook voor ons als raadsleden die de stad representeren. Mijn collega Van Gils en ik hebben op een overduidelijke manier de steun gevoeld voor de voorbereide leningovereenkomst voor Blijdorp. Blijdorp is belangrijk. Het is een icoon dat we willen koesteren en in deze coronacrisis met ontbrekende ticketinkomsten is een faillissement, dat onafwendbaar is zonder hulp, niet gewenst en daarom is er brede steun voor een lening. Een aanpassing van de bedrijfsvoering is daarvoor wel een voorwaarde, want kosten en baten zijn onvoldoende in gezonde balans. De PvdA benoemde dat, maar daarmee gaat u op de stoel van de directie zitten. Wij noemen dat als college dat wij daarmee een zakelijke voorwaarde stellen aan die substantiële lening.

U heeft een aantal accenten gelegd met de moties die ik zal becommentariëren en een vraag. De vraag was van mijnheer Postma van GroenLinks. Hoe zit het met de rijks gelden en de gemeentelening? Het Rijk bij monde van de Rotterdamse minister Schouten heeft vandaag per brief ons bericht dat er ongeveer 38 miljoen subsidie komt voor alle dierentuinen in Nederland, dat geld is gericht op dierenwelzijn voor nu en de langere termijn. Die brief hebben we koud binnen en we gaan de voorwaarden goed bestuderen en we kijken ook wat dat voor Blijdorp betekent. Het is duidelijk dat ook deze bijdrage zich zal richten op het voor de toekomst weerbaar zijn, want dat is de bedoeling van het ministeriële geld. De dieren niet de dupe laten zijn van deze financiële slag die de dierentuin door corona is toegebracht.

De eerste motie is die van de PvdA met steun van meerdere partijen. Ik lees hier Leefbaar Rotterdam, 50PLUS en DENK. Daarin staat dat de raad graag ziet dat de directie van Blijdorp met de ondernemingsraad en de vakbond weer om de tafel gaat, dat ze overeenstemming bereiken over de noodzakelijke reorganisatie waarbij de belangen van



medewerkers en de diergaarde in balans zijn. Dat is aan u om dat uit te spreken. En die boodschap zal gehoord worden in Blijdorp. Als college weet u dat we terughoudend zijn in het ons mengen in de bedrijfsvoering en discussies in het bedrijf Blijdorp daarover. We ontraden daarom wel deze motie.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Postma heeft een vraag.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. En dank aan de wethouder voor het antwoord op de gestelde vraag. Ik begrijp dat de brief echt koud binnen is en dat we nog niet helemaal inzichtelijk hebben wat de subsidie vanuit het Rijk betekent voor de financiële situatie van Blijdorp. Mag ik de wethouder dan vragen om op een geschikt moment, ik kan me voorstellen dat dat ergens in de komende maanden is, wanneer we meer weten over het verloop van de coronacrisis en vooral over de maatregelen, en dan verwijs ik ook even naar de scenario's in het Deloitte-stuk waarin we dus meer inzicht hebben in hoeverre die scenario's nou uitkomen of niet, gecombineerd met de steun van het Rijk, om ons dan een update te geven over wat de consequenties daarvan zijn voor die gemeentelijke lening, want ik zeg er ook maar even bij: wat dat betreft, die analyse van Deloitte laat toch ook wel haast angstwekkend zien wat er kan gebeuren op het moment dat de diertuin nog veel langer dicht moet blijven en wat dat doet met de financiële positie van de diergaarde. Dus dat is mijn eigenlijk heel concrete vraag aan de wethouder, om de komende maanden ons op de hoogte te houden van die financiële situatie.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, ik vind dat een heel terechte vraag en ik wil hier de toezegging doen dat wij na het bestuderen hiervan de raad zullen berichten over onze conclusies over de rijksbijdrage in relatie tot Blijdorp en de lening van de gemeente.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak wil een vraag stellen aan mijnheer Postma.

De heer **TAK** (pvda). Ja, kijk mijnheer Postma zegt inderdaad dat als het veel langer duurt hij zich nog meer zorgen maakt over de financiële situatie. Die mening deel ik. Wat ik alleen wel interessant vind, nu die stukken openbaar zijn praat het ook een stuk makkelijker, de hele reorganisatie kost tien miljoen, want vijf miljoen euro is begroot voor het afvloeien van personeel en het grootste deel van de bijdrage is gereserveerd voor investeringen. Voor die tien miljoen gaat ook Blijdorp een extra financiering aan. Als we het hebben over liquiditeitssteun, dus gaat Blijdorp wel of niet failliet, dan hebben we het over: hebben ze wel of niet genoeg liquiditeiten, dan neem ik aan dat u het met mij eens bent dat dan juist misschien wel ironisch genoeg de reorganisatie is die op dit moment in het plan stond van Blijdorp zelf, die tot meer liquiditeitsproblemen en tekorten zouden kunnen leiden door de hoge reorganisatiekosten? Dus ik zou u er graag op willen wijzen dat Blijdorp heel makkelijk het volgende jaar zou kunnen halen, want u ziet dat ze aan het eind van het jaar voor 7,7 miljoen euro aan liquiditeitstekort hadden zonder reorganisatie. Nou, dan heb je nog 2,3 miljoen euro marge op de tien miljoen.

De heer **POSTMA** (gl). Dank u wel voorzitter. Ja, directeur van een diergaarde zijn lijkt me een fantastische baan en misschien dat ik hem ooit nog eens ambieer, maar op dit moment houd ik me bij mijn rol als raadslid. GroenLinks steunt de oproep van de PvdA aan de directie en de medewerkers van Blijdorp om goed met elkaar om tafel te zitten om tot een goed sociaal plan te komen, maar hoe Blijdorp de lening terugbetaalt is verder aan henzelf en in die zin is het een zakelijke transactie. Blijdorp heeft geprobeerd op de markt tien miljoen euro te lenen. Dat is niet gelukt. Geen enkele bank durft dit aan. Wij als gemeente, en daar staan we als GroenLinks volledig achter, vinden Blijdorp zo belangrijk dat we het niet failliet willen



laten gaan en verstrekken een lening van tien miljoen tegen een lage rente. Ja, dat is wat ons betreft een goede oplossing. Maar hoe die lening wordt terugbetaald is echt aan Blijdorp zelf.

De **VOORZITTER**. Wethouder, wilt u ook uw geluid uitzetten, want het stoort tussendoor in het een-tweetje tussen mijnheer Postma en mijnheer Tak. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u voorzitter. Het enige wat ik nog zou willen toevoegen is: kijk, wij gaan hier niet op de stoel van de directeur zitten. Het is alleen wel zo: als we de stukken zelf bekijken, die zijn inmiddels met ons gedeeld, ik wil u er alleen maar op wijzen: er is volgens mij een andere financiële keuze mogelijk en het is inderdaad een zakelijke transactie, maar ik stel ook vast dat de gemeente zich daar op zeer groot detailniveau mee bemoeit heeft. Maar goed, inderdaad, ik ben blij met uw steun op onze motie. Ik hoop dat dat inderdaad een steuntje in de juiste richting zal zijn.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Excuses wethouder. Mijnheer Simons had nog een vraag.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik heb nog een vraag aan mijnheer Postma, want die heeft het over tien miljoen. Veel geld. Dat vinden wij ook. Maar hoe ziet mijnheer Postma dan de tien miljoen voor Boijmans? Of de zeven miljoen voor het Philharmonisch Orkest. Daar hoor ik hem nooit over. En Blijdorp als veel grotere publiekstrekker krijgt eigenlijk niks. Vindt u dat een redelijke deal, om het maar even in zakelijke termen te houden.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, misschien weet mijnheer Simons hoeveel bezoekers De Bijenkorf jaarlijks trekt. Dat is

meer dan vijf miljoen. En die krijgen geen subsidie. En die vragen er ook niet om. En datzelfde geldt voor Blijdorp. Blijdorp vraagt ook niet om subsidie. Natuurlijk, GroenLinks maakt zich wel zorgen over de toekomst van Blijdorp. Daarom dienen wij ook die motie in. Voer een goed gesprek over hoe de toekomst van Blijdorp eruit zou moeten zijn. Kijk ook heel goed naar de zorg voor de monumentale gebouwen. En dat is ook een gemeentelijke zorg. Nou, en kijk dan wat er mogelijk is of ik moet eigenlijk zeggen wat er nodig is aan ofwel private ofwel publieke investeringen. Dus ja, als uit dat gesprek komt dat hogere subsidie of andere financiële steun vanuit de gemeente noodzakelijk is, dan lopen wij daar niet voor weg, maar wel in de goede volgorde.

De heer **SIMONS** (lr). Als ik het goed begrijp dan maakt u zich druk om het rijksmonument en wat u in de commissie ook heeft gezegd, volgens mij zei GroenLinks ook: we willen eigenlijk met dat gesprek toch de diertuin zo veranderen dat het geen diertuin meer is?

De heer **POSTMA** (gl). Ik zal mijnheer Simons niet nog een keer met premier Rutte vergelijken, maar laat ik zeggen dat het een hele creatieve interpretatie van mijn bewoordingen is. Nee voorzitter, het doel van GroenLinks is om Blijdorp ook na 163 jaar nog toekomstbestendig te houden. Ja, en die diertuin ziet er nu anders uit dan 163 jaar geleden en die zal, laten we hopen dat die over 163 jaar nog bestaat, er ook weer heel anders uitzien. En dat is wat ons betreft heel gezond.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u kunt verdergaan. Wethouder, uw geluid staat uit.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Voorzitter, ik wil graag aangeven dat nu voor de tweede keer mijnheer Simons door mijnheer Postma gecompimenteerd is met de verwijzing naar premier Rutte. Ja, ik ben daar erg jaloers op, want we willen allemaal wel met premier Rutte vergeleken



worden. Dus ik zou mijnheer Postma willen vragen om zijn beoordeling ook eens over anderen te laten gaan dan alleen mijnheer Simons. Dank u wel.

We gaan door met de beantwoording van de vragen voorzitter, of de moties. De motie 'Laat Blijdorp in haar hempie staan' van Leefbaar Rotterdam. Onderzoek doen naar de mogelijkheden om de structurele financiële kwetsbaarheid vanaf 2022 te verminderen. Dat grijpt zelfs terug op de verzelfstandiging van 2013 en de wens om de noodzaak en omvang van een dergelijke hulp in kaart te brengen. Na overleg hebben we als college gekozen om dat te willen omarmen, omdat wij zien dat die financiële kwetsbaarheid er is en dat met alle steun van Rotterdammers, van Patricia Paay, van de actie Blijdorper en noem maar op en noem maar op en al die mensen die tickets kopen, dat het toch dun ijs is en we willen wel wat. En we hebben ambities in de toegankelijkheid van het park en het dierenwelzijn et cetera. Dus is het dan genoeg met wat we nu hebben afgesproken? Op dit moment is die studie daarvoor niet goed genoeg gedaan, is de crisis ook nog te dominant en moet die getackeld worden en daarom willen wij onderzoeken, voorzitter, of een gemeentelijke bijdrage waar hieraan gerefereerd wordt nodig is om Blijdorp niet in zijn hempie te laten staan voor de langere termijn. We vinden als college op voorhand een structurele exploitatiesubsidie niet een gewenste uitkomst. Dat is aan Blijdorp zelf. Maar het zou wel goed zijn dat een volgend college en een volgende raad een goed financieel inzicht hebben in de gezondheid van Blijdorp op lange termijn en of een gemeentelijke bijdrage daar niet gepast zou kunnen zijn.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik wil wethouder Wijbenga graag een compliment geven voor het omarmen van 'Laat Blijdorp niet in haar hempie staan'. Daar wil ik hem toch even voor bedanken. Dank u wethouder.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, graag gedaan. Ik denk dat dat een hele mooie keuze is voor de toekomst van Blijdorp.

De motie 'Het goede voorbeeld geven'. Voorzitter, de directeur van Blijdorp valt onder de Wet normering topinkomens. Er is een Raad van Toezicht die met de directeur arbeidsvoorwaardelijke gesprekken, functioneringsgesprekken houdt. Wij bemoeien ons daar als gemeente niet mee. Niet met de bedrijfsvoering en ook niet met de renumeration. Daarom vinden wij dat we deze motie moeten ontraden. En wat ik ook weet, is dat zowel de Raad van Toezicht als de directeur deze bespreking horen. Dus u geeft als raad wel een boodschap mee.

'Dieren worden niet afgemaakt bij financiële nood', voorzitter. Ja, dit is in zekere zin uit het hart gegrepen. Dit is ook waarom er zoveel legitimatie is voor de leningovereenkomst. Hier wordt echter gezegd: het moet een voorwaarde zijn in de tweede tranche van de noodsteun. Maar dat is eigenlijk wel gek, en daarom ontraden we de motie ook, want het is nu niet aan de orde. Dankzij de lening is er geen faillissement van Blijdorp en worden er geen dieren geëuthanaseerd en is dat ook geen kostenmaatregel die wordt genomen. In deze periode, dankzij de hopelijk positieve besluitvorming in de raad met de leningovereenkomst, zal de Diergaarde Blijdorp zo goed voor de dieren kunnen zorgen als we van ze gewend zijn en gaan de dieren de coronaperiode overleven.

'10 miljoen en daar blijft het bij'. We hebben in de verordening een subsidieplafond opgenomen.

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat wethouder eerst mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, de wethouder doet hier dus de toezegging dat tijdens de



looptijd van de lening Blijdorp geen enkel dier afmaakt. Begrijp ik dat goed?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Kijk, mijnheer Van der Velden is natuurlijk een gewiekst politicus en van het dictum 'niet nodeloos euthanaseren als gevolg van financiële nood' maakt hij nu: tijdens de looptijd van de lening nooit afmaken. Ja voorzitter, dat gaat mij één stap te ver. Ik kan dat niet overzien. Nodeloos is absoluut niet wat de directie noch de medewerkers ooit willen. En het zal altijd, en dat is ook de wettelijke plicht waar mijnheer Van der Velden aan refereerde, er kunnen noodsituaties zijn waarin dat wel aan de orde is. Dus ik wil nu even niet een toezegging doen op dit punt. Ik kan hardop zeggen dat de blijdschap van de medewerkers van Blijdorp en de directie en van allen die Blijdorp een warm hart toedragen over deze leningovereenkomst groot is, dat Blijdorp niet failliet gaat en ze de zorg voor de dieren op niveau kunnen voortzetten en de dieren de coronacrisis kunnen overleven.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, daar koop je dus helemaal niks voor hè. Kijk, de minister heeft gezegd, die reserveert 39 miljoen. In december heeft de minister nog eens 17 miljoen toegezegd als reserve. Nou, daar kunnen ze al het dierenwelzijn van betalen. Ik vind het een beetje slap verhaal van Blijdorp. Maar goed, ik stop.

De **VOORZITTER**. Daarmee bent u aan het einde van uw spreektijd mijnheer Van der Velden. Wat niet wil zeggen dat er niet altijd nog een vraag mogelijk is. Wilt u zich tot mij wenden? Dan kan ik zien wat de mogelijkheden zijn.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Voorzitter, ja dan wil ik graag aan mijnheer Van der Velden zeggen dat ik het echt heel hoog op zou nemen en het een groot verlies zou vinden als de strekking van deze motie dat de dieren de coronatijd gezond overleven, als die niet nagekomen

wou worden. Dus ik hoop dat dat mijnheer Van der Velden in die zin wel geruststelt.

Het subsidieplafond. De verordening kent dat plafond van tien miljoen. Zou om wat voor reden dan ook, die ik nu niet kan voorzien, dat kan ik nu niet voorzien, dat niet voldoende zijn, dan is een volledige gang naar uw raad weer nodig. Dan kan deze verordening daar ook niet meer toe dienen, want die is daartoe beperkt. Dat is een reden om deze motie niet te omarmen.

'Gemeente doet aangifte bij het nodeloos afmaken'. Ja, dat ziet toch een beetje terug op dat eerdere punt. Ik heb nu een aantal jaren met Blijdorp geregeld mogen optrekken en men maakt dieren niet nodeloos af. Blijdorp verzorgt dieren. Ja, aangifte doen bij het nodeloos afmaken, ik zou eigenlijk willen zeggen: dan gaan mijnheer Van der Velden en ik dat samen doen, want dat is gewoon niet waar deze diergaarde voor is en wat men wil.

'Stoppen met fokken'. Ja, dat is wel een meer fundamenteel debat, wat ik ook ken van de Partij voor de Dieren. Als je eigenlijk vindt dat dieren op die manier niet opgesloten moeten zijn en diersoorten niet op die manier maar in de natuur, niet in dierentuinen in continuïteit behouden moeten worden dan ben je dus ook tegen fokprogramma's. Ja, zover gaan we niet. Wij vinden dat het behoud van diersoorten die het in de natuur niet redden, maar wel behouden kunnen worden in dierentuinen over de hele wereld, dat daarvoor goede fokprogramma's bestaan, dat vinden we wel een redelijk onderdeel van het dierenbestand en de verantwoordelijkheid van Diergaarde Blijdorp. Zij zeggen ook dat dat onderdeel is van hun bedrijfsvoering, want alleen als je dat internationaal doorzet en doet, kun je ook met elkaar uitwisselen en kun je dieren gezond houden en je dierenbestand op peil houden. U begrijpt dat ik daarmee de motie moet ontraden.

De lening achtergesteld, waar Leefbaar Rotterdam aandacht voor vraagt. Nou, dat willen we echt niet als college. We willen



dat we bij die lening niet achteraan in de rij komen te staan. We hebben gewoon de rechten vastgelegd die ten opzichte van de lening bestaan en we willen niet dat alle schuldeisers eerst komen en dan pas de Rotterdamse belastingbetaler.

‘Allemaal blij in Blijdorp’. Nou, allemaal blij met blij in Blijdorp, maar de invulling die mijnheer Van Zevenbergen daaraan geeft gaat toch een stuk verder. Eigenlijk is hij niet voor een dierentuin, voor een tuin met dieren. Wat hij wel doet, is oproepen tot gesprekken in de stad over de diergaarde en dat is wel een goed punt, vind ik. En ik kan hier ook zeggen dat de directie mij heeft laten weten dat ze graag in samenwerking met het stadsbestuur gesprekken zouden willen hebben in de stad over de diergaarde van de toekomst, het Masterplan 2030 nodigt daar ook toe uit om dat te doen. Dan gaat het inderdaad over: wat is dan dierenwelzijn in de diergaarde van de toekomst? En hoe is die verhouding tussen mens en dier die echt aan verandering onderhevig is? Dus dierenwelzijn, duurzaamheid en natuurbehoud komen daar allemaal aan de orde en net zoals we daar in de raad wel verschillende meningen over hebben, zullen die verschillende meningen in de stad dan ook naar boven komen. Dus deze motie zal ik ontraden. Het tweede deel van de motie is al eerder behandeld.

De motie ‘Toekomst voor Blijdorp’ heeft voor een deel hetzelfde punt, het gesprek met de stad over Blijdorp. Nou, dat gaan we dus doen. Deze motie houdt het daar ook bij en combineert dat met de vraag van Leefbaar Rotterdam naar de toekomstige financiële gezondheid. Dus alhoewel er wat overlap is met de motie ‘in zijn hempie’ en het een goede boodschap geeft, zoals mijnheer Van Zevenbergen dat ook deed, is deze motie eigenlijk in zijn volle glorie te omarmen.

‘Online blij worden van Blijdorp’. Nou, mijnheer Tak volgt de media goed. Ik heb gisteren in de stad als wethouder Buitenruimte, maar toch ook wel een beetje

van de dieren, laten zien dat we een aantal blikken in de dierentuin in het straatbeeld van Rotterdam Centrum aangebracht hebben zien worden. Dat is overigens helemaal georganiseerd door Blijdorp zelf met het marketingbedrijf van die borden. Dus ik was daar ook vooral bij om de raad en het stadsbestuur daarin te representeren en er wat extra aandacht voor te laten krijgen.

Ik wil naar DENK zeggen: volgens mij was het mijnheer Büyükcifci die daar het woord over voerde? Of mijnheer Achbar. Sorry. Excuses mijnheer Achbar. U heeft het woord daarover gevoerd. Online is gewoon een deel van de business van Blijdorp. Eigenlijk was het verhaal van de borden daar maar een klein voorbeeld van, dat ontwikkelen ze door, daar gaan ze mee door. Het is alleen meer dat je Blijdorp fysiek kunt bezoeken.

Voorzitter, het waren veel moties. We hebben er veel over gesproken. Ik hoop dat u als raad zult kiezen om Blijdorp door deze coronacrisis heen te helpen en zich de komende tijd te laten voorbereiden op een lange-termijn-gezondheid van dit icoon van onze stad.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer wethouder. Zijn er nog vragen blijven liggen die niet zijn beantwoord?

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, ik heb even een ander puntje. Naar aanleiding van het betoog van de wethouder heb ik in de motie ‘Het goede voorbeeld geven’ ‘verzoekt het college’ veranderd in ‘de raad spreekt uit’ zodat we een moreel appel doen in plaats van het college de opdracht te geven. Ik weet niet of de wethouder daar nog op kan reflecteren, op deze verandering.

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Voorzitter, ik vind dit een plezierige vorm. Als de raad dit in meerderheid vindt is dat een statement. Dat statement komt



natuurlijk ook bij het bestuur en de Raad van Toezicht van Blijdorp terecht. Wij zullen als college ons onthouden van een inhoudelijke rol daarin.

De **VOORZITTER**. Zo is het voldoende beantwoord denk ik. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

25. Het toeristisch recreatief ontwikkelingsperspectief Hoek van Holland

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 25: Het toeristisch recreatief ontwikkelingsperspectief Hoek van Holland. Ik hoop dat de wethouders Kasmi en eventueel Kurvers aangesloten zijn. Ik begin bij mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja. Ik hoop dat het een beetje zichtbaar zo op dit tijdstip van de dag.

De **VOORZITTER**. U bent goed te zien.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Nou, fijn. Voorzitter, al jaren vraagt de Rotterdamse VVD om te komen met een concrete visie om Hoek van Holland een volwaardige vierseizoenenbadplaats te maken. In de commissie hebben we een stevige discussie gehad over het TROP, dat wat ons betreft meer een vergezicht is dan een stap voorwaarts. Zeker na zo'n lange tijd verdient Hoek van Holland een concreet uitgewerkt plan met ook de daarbij behorende prioriteiten. We willen niet langer dat Hoek van Holland of de toeristische ontwikkeling in de ijskast staat. De afgelopen week kwam de Provincie Zuid-Holland met een studie 'Van strand tot stad. Ontwikkelingskansen aan de Hoekse Lijn'. Een mooie basis voor de toekomst van Hoek, gefocust op twee concrete geografische locaties. Voorzitter, dat is hét perspectief waar de Rotterdamse VVD naar op zoek is. We moeten vooruit. Leg prioriteit bij de toeristische ontwikkeling rondom de twee metrostations, te weten de zuidwesthoek tussen Badweg en Nieuwe Waterweg en het centrum van Brinkplein tot metrostation Haven. En om dat mogelijk

te maken dienen we vanavond samen met 50PLUS de motie 'Hoek van Holland vooruit' in.

Voorzitter, de Rotterdamse VVD vindt het wel jammer dat de oorspronkelijke geografische verdeling is verdwenen. Hierdoor wordt er ook geen rekening meer gehouden met de specifieke doelgroepen en de karaktereigenschappen van de verschillende gebieden. De recreanten op het recreatieoord zijn en blijven wezenlijk anders dan toeristen die in de strandhuisjes of bij de Landal beachvilla's op bezoek gaan. In de uitwerking zouden we dat graag willen terugzien. Daarom dienen we vanavond ook de motie 'Toekomstperspectief voor Hoek van Holland' in, samen met 50PLUS, PvdA, D66 en CDA.

Tot slot voorzitter: we vinden de tekst over het Recreatieoord nogal summier, of eigenlijk: ronduit vaag. En de omschrijving blijft zorgen voor veel onrust. Waarom, voorzitter, is ervoor gekozen het recreatieoord zo karig aan bod te laten komen? Dat horen we graag. Wat ons betreft passen we dat aan en geven we dit unieke stukje in Hoek van Holland ook een separate visie voor de toekomst. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Hoek van Holland vooruit

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 februari 2021, ter bespreking van het toeristisch recreatief ontwikkelperspectief Hoek van Holland (TROP);
Constaterende dat:
- de provincie Zuid-Holland afgelopen week de studie "Van strand tot stad: ontwikkelkansen aan de Hoekse Lijn" toestuurde aan de gemeenteraad;
- deze studie twee concrete geografische locaties in Hoek van Holland benoemt als prioritaire ontwikkellocaties, namelijk bij de



metrostations Hoek van Holland Strand en Hoek van Holland Haven;

- het TROP geen prioriteiten benoemt en geen uitvoeringsagenda omvat;

Overwegende dat:

- Hoek van Holland al decennia wacht op de daadwerkelijke ontwikkeling van de vierseizoenenbadplaats;

- de gebiedscommissie in haar reactie op het TROP voornamelijk vraagt om snelle start van de realisatie;

Spreekt uit dat:

- prioriteit voor de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen ligt bij de directe omgeving van de twee metrostations, te weten de zuidwesthoek tussen Badweg en Nieuwe Waterweg en het centrum van Brinkplein tot metrostation Haven;

Draagt het college op:

- de focus voor toeristische ontwikkeling op deze locaties te richten;
- aanvullende op het TROP een concreet uitvoeringsprogramma op te stellen inclusief beoogde planning en benodigde middelen;

- hierbij aan te geven welke werkzaamheden voor bijvoorbeeld masterplan, bestemmingen, plannen en inrichtingsplannen door private partijen uitgevoerd kunnen worden om verdere vertraging te voorkomen en ontbreken van eventuele gemeentelijke capaciteit te ondervangen;

- hierover uiterlijk bij de begroting 2022 te rapporteren;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen, J.W. Verheij en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Toekomstperspectief voor Hoek van Holland

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 februari 2021, ter bespreking van het toeristisch recreatief ontwikkelperspectief Hoek van Holland (TROP);

Constaterende dat:

- de concept-TROP uit 2016 uitging van een geografische indeling en specifiek rekening heeft gehouden met de

doelgroepen die Hoek van Holland aantrekt;

- het toeristisch recreatief ontwikkelperspectief Hoek van Holland (TROP) thematisch is ingedeeld en niet spreekt over doelgroepen;

Overwegende dat:

- Hoek van Holland vraagt om een concrete uitvoering van haar toeristische kansen om op die manier van Hoek van Holland een vierseizoenenbadplaats te maken;
- de verschillende doelgroepen op verschillende plekken uiteenlopende wensen hebben;

- het Recreatieoord wezenlijk anders is qua karakter en uitstraling dan strandhuisjes of de Landal beachvilla's;

- voor een goede toeristische visie voor Hoek van Holland juist deze karakteristieke en doelgroepeigenschappen essentieel zijn om de juiste ontwikkelingen per gebied door te voeren;

- deze karakteristieke elementen ook zorgdragen dat Hoek van Holland haar unieke karakter blijft behouden en geen uni worst gaat worden;

Verzoekt het college om:

- de huidige TROP te voorzien van een uitvoeringsprogramma met een goede geografische indeling, die rekening houdt met de karakteristieke eigenschappen van de verschillende gebieden en de verschillende doelgroepen die Hoek van Holland aantrekt;

- voor de begroting 2022 met het uitvoeringsprogramma te komen en deze voor te leggen aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen, D.P.A. Tak, P.J.H.D. Verkoelen, E.S. Walgenbach en R.C.G. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik wil graag beginnen met het maken van excuses naar wethouder Kasmi. Vorige week in de



commissie EDEM heb ik me zeer kritisch naar hem uitgelaten. Uiteraard bied ik geen excuses aan voor het feit dat ik kritisch was. Als raadslid is dat tenslotte mijn taak. Wel wil ik dat doen voor het feit dat ik op dat moment niet goed op de hoogte was van het feit in welke positie de wethouder verkeerde. Ik zal het u uitleggen. U kent vast wel de film Gladiator. Daarin zit een scène waarin een aantal mensen onvoorbereid en met een halve wapenuitrusting de arena ingeschopt wordt, waar ze vervolgens worden opgewacht door serieuze gladiatoren met scherpgeslepen zwaarden. Wat er vervolgens, laat zich raden. Dat is wat er vorige week is gebeurd met wethouder Kasmi. Hoewel het Recreatieoord slechts zijdelings benoemd wordt in het 88 pagina's tellende plan voor de ontwikkeling van het toerisme in Hoek van Holland kon het college verwachten dat juist daar de nadruk op zou komen te liggen. Desondanks is de wethouder Toerisme door de VVD-wethouder voor Bouwen en projectontwikkelaars als een lappenpop in de arena gegooid. Wethouder Kasmi, er staat toerisme op de kaft, dus het is jouw beurt vandaag. En vervolgens was het natuurlijk alle ballen op de enige aanwezige wethouder, met een zeer onbevredigend debat tot gevolg. Met zulke vrienden in je coalitie heb je als wethouder geen oppositie meer nodig. In het TROP wordt tussen neus en lippen door even snel gesproken over het moderniseren van het Recreatieoord en de camping. Zo'n belangrijk onderwerp verdient natuurlijk een eigen traject en hoort niet als alineaatje in een 88 pagina's tellend plan te worden opgenomen. Gelukkig wordt die opvatting door vele partijen in deze raad gedragen. Wat schetst echter mijn verbazing? Zodra we dit allemaal formeel willen gaan vastleggen middels een motie of een amendement wekt dat achter de schermen opeens de toorn van de VVD-wethouder en worden hemel en aarde bewogen om het schrappen van een enkele alinea tegen te houden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Drunen, ik val u in de rede. U bent door uw spreektijd heen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dan ga ik er snel een eind aan maken.

De **VOORZITTER**. Mag ik u vragen enigszins af te ronden? U bent lekker op dreef.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Blijkbaar is die ene alinea nogal essentieel voor de wethouder. Daarom mijn vraag: waarom die weerstand tegen het schrappen van die ene alinea? Heeft u al zaken in werking gezet die door het schrappen van deze passage gedwarsboomd zouden kunnen worden? Afsluitend: Leefbaar Rotterdam vindt dat de bewoners van het Recreatieoord alle mogelijkheden moeten hebben om zelf mee te praten over hun eigen toekomst. En dat er niet achter hun rug om dealtjes gemaakt worden door het college met welke partij dan ook. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, dank. We hebben het in de commissie uitgebreid gehad over Hoek van Holland. Ik zal het hier ook kort houden. Ik ben blij dat de wethouder in de commissie aangaf dat de natuurwaarde van dit stukje Rotterdam ontzettend belangrijk is en dat dat een basiselement is van dit ontwikkelingsperspectief. En ook gaf hij in de vergadering aan natuurorganisaties te betrekken bij toekomstige ontwikkelingen. Dat vind ik een goed uitgangspunt van dit college. Daar zit wat mij betreft ook wat onbehagen bij een tweetal moties van onze collega's van de VVD, de moties 1 en 2. Als we nu snel gaan uitvoeren en snel tot ontwikkeling overgaan dan is dat natuurlijk prachtig voor de toeristische industrie, maar ik vraag me wel af welk oog er dan nog is voor de natuur. En waar ik me ook wat zorgen over maak: we zijn een stad die stevig onder financiële druk staat, er



moeten harde keuzes gemaakt gaan worden waarschijnlijk, als dit om grote extra financiële uitgaves vraagt, ja dan vraag ik me af of daar ruimte voor is en ik ben bang dat we met dit soort moties wel de indruk wekken dat we dat zeker gaan doen. Mijn vraag aan de wethouder is dus om in de advisering van die twee moties daar even op in te gaan.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Kan ik voorzitter?

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Dank. Het toeristisch recreatief ontwikkelingsperspectief voor Hoek van Holland, waar het wat het CDA betreft vooral over moet gaan in deze kwestie is de balans die we moeten zoeken tussen aan de ene kant de enorme kansen die er op deze plek liggen, Rotterdam aan zee, maar vooral Hoek van Holland aan zee en tegelijkertijd de eigenheid van het gebied, want vergis u niet: Hoek van Holland is een heel eigen stukje in onze gemeente. Een heel eigen stukje met een hechte gemeenschap, een levendige dorpskern en een aantal hele duidelijke karakteristieken die juist Hoek van Holland Hoek van Holland maken. En de kunst voor ons als raad en u als college is om de balans te vinden tussen de kansen die hier liggen om te ontwikkelen en tegelijkertijd die maat van Hoek van Holland zelf zo veel mogelijk te behouden en daarom houd ik het erbij door alleen onze motie die wij in dienen verder nog toe te lichten. Die gaat dus vooral over die balans. Onze motie 'Hoek is Hoek' roept op om de participatie fors op te zetten en dus ook samen met Hoekenezen te zoeken naar wat de beste ontwikkeling van het gebied is, want alleen dan is er voldoende draagvlak en tegelijkertijd de plannen ook goed te laten indalen zal ik maar zeggen in het gebied als het gaat over mobiliteit, als het gaat over de inzet voor natuurbeschoud en bijvoorbeeld de verbeteringen en het behoud van de dorpskern en het voorzieningenniveau.

Daar wilde ik het bij laten voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Hoek is Hoek

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van het toeristisch recreatief ontwikkelingsperspectief Hoek van Holland; Concluderende dat:

- Hoek van Holland groot potentieel heeft voor verdere toeristisch-recreatieve ontwikkeling;
 - dit grote kansen biedt voor het gebied en haar inwoners, maar het dorps karakter in de planvorming behouden moet blijven;
- Overwegende dat:
- het toeristisch recreatief ontwikkelingsperspectief Hoek van Holland tal van ontwikkelingen op het gebied van bouwen, mobiliteit en voorzieningenniveau kent;
 - deze ontwikkelingen te allen tijde goed moeten passen binnen de kracht en eigenheid van het gebied;
 - groei van toerisme en leefbaarheid alleen samen kunnen gaan als er goed geluisterd wordt naar de Hoekenezen;
 - draagvlak voor de plannen essentieel is voor de uitvoerbaarheid;
 - daarmee goede participatie cruciaal is;
- Verzoekt het college:
- participatie op te starten om met de bewoners van Hoek van Holland te praten over de voorgenomen plannen;
 - daarbij vooral plannen rondom het verbeteren van de mobiliteit (waaronder bijvoorbeeld ook de mogelijkheid tot het invoeren van betaald parkeren), de inzet op natuur(beschoud) en het behoud en de verbetering van de dorpskern en het voorzieningenniveau, als uitgangspunt te nemen;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.C.G. Segers-Hoogendoorn



De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. In 2017 diende D66-raadslid mevrouw Eeuwijk een motie in samen met VVD-collega mijnheer Verheij om een integrale visie te ontwikkelen voor de badplaats Hoek van Holland en deze visie ligt er en die bespreken wij vandaag. De TROP is een soort kanskaart met mogelijkheden voor Hoek van Holland. Maar of er echt duidelijke prioriteiten zijn gesteld en of de Hoekenezen echt weten waar ze nu aan toe zijn? Dat niet. Daarom steunen we ook de moties om dit verder uit te werken en deze prioritering wel te maken. Net als de motie van het CDA om de participatie met bewoners van Hoek van Holland goed in te regelen.

Dan tot slot over het Recreatieoord in de TROP. Wij zijn van mening dat het goed is om hier met een aparte visie voor te komen en steunen dan ook de motie die daarvoor wordt ingediend. Ook vinden wij de tekst in de huidige TROP over het Recreatieoord op dit moment erg vaag en wij steunen dan ook de motie van de VVD om dit aan te passen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u voorzitter. Gezien de tijd richt ik me gelijk op het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland die ik verder Recreatieoord ga noemen. De desastreuze situatie die zich ontspint rond het Recreatieoord vraagt om aandacht. Het Recreatieoord Hoek van Holland die ik dus voor het gemak anders noem nu had in het hele participatieproces rondom de ontwikkeling van deze voorliggende TROP een rol en een positie moeten krijgen. Net zoals ook de gebiedscommissie beter betrokken had moeten worden bij de ontwikkelingen van het TROP en bij de ontwikkelingen van het Recreatieoord. Voor velen staat het

namelijk buiten kijf dat het Recreatieoord een bestaansrecht heeft in de vierseizoenenbadplaatsambitie, prachtig scrabblewoord overigens, van Hoek van Holland. Het moge ook duidelijk zijn dat het huidige Recreatieoord met haar 1100 standplaatsen een grote economische binding heeft met en voor Hoek van Holland.

Voorzitter, het Recreatieoord, inclusief camping, is een uniek stukje immaterieel cultureel erfgoed. Het Recreatieoord en de camping doorlopen momenteel een volledig eigen traject. De toekomst van het Recreatieoord en de camping, met al haar bijzonderheden en historie, vraagt om een eigenstandige visie op de toekomst voor het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland. En daar is in het voorliggende TROP te weinig aandacht voor geweest. Vandaar dat 50PLUS samen met vele partijen met een motie komt om het Recreatieoord uit het voorliggende TROP te halen. En om eindelijk eens handen en voeten te geven aan een visie rond het Recreatieoord hebben dezelfde fracties ook een motie om dit werkelijk werkelijkheid te laten worden. En daarmee krijgen ook het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland de rol en positie die zij verdienen in de vierseizoenenbadplaats Hoek van Holland. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Een perspectief voor het Recreatieoord & Camping hoek van Holland, een uniek mooi stukje Rotterdam

‘De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het toeristisch recreatief ontwikkelperspectief Hoek van Holland (TROP)’;

Constaterende dat:

- het Recreatieoord, inclusief camping, een uniek stukje cultureel erfgoed is dat door de gemeente Rotterdam in beheer genomen is;



- het Recreatieoord & Camping Hoek van Holland daarmee behoort tot het Rotterdams immaterieel cultureel erfgoed; Overwegende dat:
- de identiteit en continuïteit van het immaterieel cultureel erfgoed geborgd dient te worden in het recreatieperspectief van Hoek van Holland;
- het Recreatieoord en de camping momenteel een eigen traject doorlopen en niet passen in het opgestelde Toeristische Recreatieve Ontwikkelingsperspectief van Hoek van Holland (TROP);
- de visie op de toekomst van het Recreatieoord en de camping, met al hun bijzonderheden en historie welke het tot Rotterdams immaterieel cultureel erfgoed maakt, vragen om een eigenstandige visie op de toekomst voor het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland;
- de toerismewethouder tijdens de commissievergadering van EDEM heeft toegezegd een aparte visie voor het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland te willen maken;

Draagt het college op:

- een aparte visie te ontwikkelen voor een beter perspectief voor het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland;
- hierbij rekening te houden dat het Recreatieoord en camping behoren tot het Rotterdams cultureel erfgoed;
- deze visie uit te laten werken door de bewoners van het Recreatiepark en Camping (de RAR), in samenspraak met de gebiedscommissie en de gemeente;
- de bewoners daarbij te ondersteunen en te faciliteren en deze visie voor september 2021 in concept aan de raad te doen toekomen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, B. van Drunen, A. van Zevenbergen, R.T.J. van der Velden, M.J.P. Meeuwissen, E.S. Walgenbach, B. van Noppen, S.R.T. van Baarle en D.P.A. Tak

Motie 5. Haal het Recreatieoord & Camping Hoek van Holland uit het TROP

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het toeristisch recreatief ontwikkelperspectief Hoek van Holland (TROP)';

Constaterende dat:

- het Recreatieoord, inclusief camping, een uniek stukje cultureel erfgoed is dat door de gemeente Rotterdam in beheer genomen is;

- het Recreatieoord & Camping Hoek van Holland daarmee behoren tot het Rotterdams immaterieel cultureel erfgoed; Overwegende dat:

- de identiteit en continuïteit van het immaterieel cultureel erfgoed geborgd dient te worden in het recreatieperspectief van Hoek van Holland;

- het Recreatieoord en de camping momenteel een eigen traject doorlopen en niet passen in het opgestelde Toeristische Recreatieve Ontwikkelingsperspectief van Hoek van Holland (TROP);

- de visie op de toekomst van het Recreatieoord en de camping, met al hun bijzonderheden en historie welke het tot Rotterdams Immaterieel Cultureel Erfgoed maakt, vragen om een eigenstandige visie op de toekomst voor het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland;

- de toerismewethouder tijdens de commissievergadering van EDEM heeft toegezegd een aparte visie voor het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland te willen maken;

Draagt het college op:

- onder Pijler 1: Badplaats onder 'Kansen en ambities', onder 'Verblijfsrecreatie en bouwen met de natuur' op bladzijde 19 de volgende tekst te schrappen: 11. Het Recreatieoord, inclusief camping, is toe aan modernisering. De functie van het oord (verblijfsaccommodatie t.b.v. gasten van een vierseizoenenbadplaats) vraagt om versterking waar het inrichting, organisatie en beheer betreft. Hiertoe worden de mogelijkheden onderzocht;

Toelichting op deze motie:
Het Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsperspectief Hoek van Holland (TROP) geeft richting aan de



vierseizoenenbadplaats Hoek van Holland, alleen niet specifiek aan verschillende gebieden die Hoek van Holland rijk is. Het Recreatieoord, inclusief camping, is een uniek stukje cultureel erfgoed. Het Recreatieoord en de camping doorlopen momenteel een eigen traject en komen nauwelijks aan bod in het TROP. De visie op de toekomst van het Recreatieoord en de camping, met al hun bijzonderheden en historie welke het maakt tot Rotterdams immaterieel cultureel erfgoed, vragen om een eigenstandige visie op de toekomst voor het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland. Dit is, in lijn met het advies van de gebiedscommissie, om met een aparte visie te komen. Daarom is het beter om de schamele regels over het Recreatieoord in het TROP te schrappen; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, B. van Drunen, A. van Zevenbergen, R.T.J. van der Velden, M.J.P. Meeuwissen, B. van Noppen en S.R.T. van Baarle

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, ik sluit me graag aan bij mijn collega's die inderdaad memoreerden aan onze commissievergadering waarin ook mijn fractie kenbaar maakte dat ons vooral is opgevallen de dikheid en de hoeveelheid van de stukken die we hebben gekregen, maar eigenlijk ook het gebrek aan vervolgcities die we helaas hebben kunnen zien als het gaat over het TROP. We steunen daarom vandaag ook van harte een aantal moties van de VVD die daartoe manen om snelheid te maken. Wel hebben wij voor de wethouder en de twee indieners van moties eigenlijk nog een volgende vraag. Het valt ons op dat, en dat juichen we toe, de paragraaf in het TROP over het Recreatieoord door twee partijen wordt voorgesteld om dat te wijzigen. Wij vinden ook dat de huidige tekst zoals die er staat niet voldoende recht doet aan de

huidige situatie, alleen wij hebben ook de zorg dat de tekst misschien op verschillende manieren kan worden uitgelegd. Dus we zouden graag willen begrijpen van mevrouw Van Groningen wat ze precies bedoelt met haar stukje over eventuele modernisering. Is dat iets anders dan de modernisering die bedoeld werd in de originele tekst, want dat wordt namelijk een stuk grootschaliger dan de combinatie die u maakt in uw tekst. En ik zou graag van mevrouw Verkoelen beter willen begrijpen waarom u zegt waarom het beter is om de hele tekst in zijn geheel te verwijderen. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Is er nog iemand die het woord wenst?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Zal ik dan kort spreken voorzitter? Ja, uw vraag heb ik eigenlijk ook aan de wethouder gesteld. Dus wellicht kan hij daar antwoord op geven. De motie waar u op doelt heb ik nog niet ingediend. Die heb ik nog even onder mijn arm voor de tweede termijn. Dus ik hoor eerst graag even van de wethouder daarover. Dank u wel.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, ik wil dat graag wel beantwoorden. Ik heb heel lang geprobeerd om met de wethouder en de VVD tot een vergelijk te komen, maar het woord modernisering betekent namelijk dat er dan aanbesteed kan worden en dan gebeurt er het volgende. Als je een bepaald terrein zoals dit Recreatieoord niet modern genoeg acht, dan geef je gewoon de inwoners nog een jaar de tijd om met een huisje daar te zitten en dan moeten ze verdwijnen en vervolgens trek je het hele terrein leeg en zeg je: ik ga moderniseren en ik zet er prachtig nieuwe woningen op. Dat is wat onze zorg is. En dat is waarom wij het woord 'modernisering' uit de TROP gehaald willen zien, want wij denken gewoon dat dat niet goed is om dat nu in de aanbestedingsregels mee te gaan nemen en dat is puur de reden waarom wij zeggen: haal het er nu uit, geef gewoon een gelijk speelveld en laten we die visie



op gaan stellen. Dan kunnen we ermee aan de gang. Dat is de kern.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mevrouw Verkoelen. U bent ook door uw spreektijd heen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja.

De heer **TAK** (pvda). Ja, nog even kort. Dank u voorzitter. En ik begrijp overigens dat de motie van de VVD gewoon op het RIS te vinden is en ik heb hem inmiddels ook in diverse commissiegroepen voorbij zien komen, dus ik ging er eigenlijk van uit dat hij was ingediend, maar inderdaad, de vraag van mevrouw Verkoelen zou ik graag dan bij de wethouder neer willen leggen. Klopt inderdaad de uitleg van mevrouw Verkoelen of klopt die niet. Wij zullen afhankelijk van de reactie van het college onze steun dan wel niet verlenen aan diverse moties. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan gaan we beginnen met wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ben ik goed te verstaan voorzitter? Oké. Fijn. Goedenavond allemaal richting de raadsleden en alle andere luisteraars via de voorzitter. Ik zal maar meteen beginnen, ook gezien het tijdstip, met de beantwoording van de vragen en de moties. Er is een aantal kleine vragen gesteld, beginnend bij de vragen zoals ze in chronologische volgorde zijn binnengekomen, bij mevrouw Van Groningen. Haar opmerking over waarom de teksten over het Recreatieoord zo karig, zo summier zijn opgenomen. Nou, daar is een aantal redenen voor. Allereerst gaat het natuurlijk om het TROP dat het hele gebied Hoek van Holland bestrijkt. We weten dat we iets willen met het Recreatieoord. Dus het zou heel gek zijn als we daar helemaal niks over opnemen in het TROP. Tegelijkertijd willen we dat niet heel uitgebreid doen, maar het wel noemen, omdat we een heel ander uitgebreid traject met elkaar hebben

afgesproken voor het TROP. Een van de moties roept ook op tot het komen tot een visie met alle stakeholders. Daar gaan we ook parallel aan de verkoop van het Recreatieoord mee aan de slag en dan krijgt het alle aandacht die het verdient. Dus we noemen het wel, omdat we in ieder geval willen laten weten aan iedereen dat we er toekomstplannen mee hebben, maar we gaan er niet heel uitgebreid op in, omdat het TROP niet de juiste plek is om dat te doen. De tweede reden is dat het in alle stukken terugkomt, ook van de gebiedscommissie zelf, die het in de wijkactieplannen heeft opgenomen die door uw raad al zijn vastgesteld bij de begroting van eerder waarin precies ook dezelfde tekst staat. Dus we vonden het ook raar om het dan hier niet te noemen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen eerst.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik hoor de wethouder zeggen dat u hier toekomstplannen mee heeft. Nou ja, dat mag. Waar het ons om gaat, is dat we geen dingen uitsluiten. Stel dat de recreant zegt: joh, wij hebben een partij en die wil met ons samenwerken, dan kunnen we zelf de grond kopen, behoort dat dan ook nog steeds tot de opties? Of hebben we dat uitgesloten op het moment dat we kiezen voor het woord modernisering?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee hoor, wij gaan het straks aanbesteden en dan kan iedereen zich daarvoor inschrijven. We sluiten niemand uit aan de voorkant. Het enige wat we hebben gedaan, door die zinsnede op te nemen, door die paragraaf, is dat we in ieder geval laten blijken aan particulieren, aan andere belanghebbenden wat de kansen zijn en het moderniseren van het Recreatieoord is daar ook een van. Dus u moet het meer zien als een soort van inzichtelijk maken in de TROP, welke kansen er allemaal liggen in het gebied Hoek van Holland waar we als stad graag in gezamenlijkheid ook met andere partijen, want we kunnen niet alles



zelf financieren, willen optrekken. En dit is er één van. Zo moet u hem lezen. Maar ik begrijp overigens de opmerking heel goed hoor.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we hier gewoon heel helder met elkaar hebben dat als we dit opnemen we hier niet mee tekenen voor een paar bulldozers die het terrein leegtrekken, want dat is waar niemand trek in heeft.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, en het college ook niet. Dus dat kan ik bevestigen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Mooi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, wij hebben volgens mij ook op geen enkele manier laten blijken, en als dat wel zo is dan wil ik dat meteen rechtzetten, dat wij met de bulldozer over het terrein gaan. Sterker nog: wij willen het heel goed en zorgvuldig vorm gaan geven met elkaar. Daarom zijn we bijvoorbeeld in gesprek met de RAR. Daarom zijn we in gesprek met de gebiedscommissie en andere belanghebbenden. Dus we willen het juist heel zorgvuldig doen.

Maar voorzitter, voordat het een hele discussie wordt over het verkopen van het Recreatieoord, want daar komen we nog uitgebreid met elkaar over te spreken, dit was even kort een reactie als antwoord op de vraag die gesteld is door mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER**. Ik zie dat mevrouw Verkoelen nog een vraag wil stellen. Dat sta ik wel toe, maar die moet wel kort zijn. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dat gaat over modernisering. Waarom moet het woord modernisering er dan in? Want bij die aanbesteding zijn er namelijk van dat soort parken, Droomparken, De Roompot, die moderniseren terreinen. Die doen dat

specifiek. En als je het in de aanbesteding zet, komen die erop af.

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder, wilt u daar iets over zeggen?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, daar kan ik wel iets over zeggen. Modernisering is maar één woord dat nu ineens enorm groot wordt gemaakt. Wij hebben een heel afwegingskader straks. Bij de aanbesteding gaan wij samen met u, daar hebben we u ook echt toe uitgenodigd, vandaar dat we ook een uitspraak aan u hebben gevraagd als raad, nogmaals het is in principe een collegebevoegdheid, maar gezien de gevoeligheid van het dossier hebben we het juist ook vanuit zorgvuldigheidsoogpunt aan u voorgelegd. Wij komen dadelijk met criteria die de uitgangspunten zullen zijn voor de verkoop van het park, waarin we een aantal zaken met elkaar goed gaan regelen en wat mij betreft is dat allesbehalve met een bulldozer over het terrein.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, met uw toestemming, goed om te horen dat de wethouder inderdaad aangeeft dat het niet met de bulldozer gaat. Dan zou ik u eigenlijk om een toezegging willen vragen, want eigenlijk is de zorg bij mijn fractie dat het straks niet naar grote kapitalisten gaat die als enige mee kunnen doen aan zo'n Europese aanbesteding. Kunt u dat toezeggen, dat een Europese aanbesteding niet de enige route is en dat u ook openstaat voor alternatieve routes? Want volgens mij zijn we er dan gewoon.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Voorzitter, deze vraag laat ik graag aan mijn collega Kurvers, aangezien hij veel meer verstand heeft van aanbestedingen dan ik, maar de intentie kan ik u nu al melden is gewoon het Europees aan te besteden. En wat uiteindelijk leidend is en misschien kan wethouder Kurvers mij daarop aanvullen, maar wat leidend is, is dat hebben wij altijd hebben gezegd: het beste plan voor het park. En dat beste plan



voor het park, dat is voor ons leidend. Dus welke partij daar het dichtstbij komt, die wint uiteindelijk de aanbesteding. Zo is het. En die criteria gaan we dus samen met u aan de voorkant stellen. En als die criteria scherp en helder zijn aan de voorkant is dat leidend voor de aanbesteding. En dat is eigenlijk je bescherming, je zekerheid dat je zeker weet dat de partij die uiteindelijk de aanbesteding wint ook recht moet doen aan die criteria die gesteld zijn. Dus dat is eigenlijk zeg maar de veiligheid die je inbouwt om zeker te weten dat het bijvoorbeeld niet een koper is die hele andere plannen heeft met het park. Maar wellicht dat wethouder Kurvers nog kan aanvullen.

De **VOORZITTER**. Laten we dat meteen maar doen. Dat lijkt me wel zo handig anders blijft dit hangen en blijft de vraag te lang liggen. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Nee, wethouder Kasmi heeft het goed uitgelegd. Wij staan voor een proces waarbij we extra zorgvuldigheid betrachten. Het wordt ook niet voor niks voorgelegd bij uw raad, terwijl het eigenlijk een collegebevoegdheid is. Ik kies ook niet voor de hoogste prijs. We willen er een goed plan bij hebben. Daar worden nu die criteria voor opgesteld, maar omdat het ook openbaar transparant moet zijn, en er ook wel degelijk een ontwikkelopdracht bij zit, zien we dat het een aanbesteding wordt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak, voordat u doorgaat, ik zou toch de raad duidelijk nog een keer onder de aandacht willen brengen dat dit hier gaat over een toeristische visie die u met elkaar bespreekt. Ik snap alle aandacht en de discussie die nodig is over het Recreatieoord. Daar komt u nog met elkaar over te spreken op enig moment. Maar u gaat erover. Als u vandaag uw spreektijd hieraan wilt opmaken moet u dat doen, maar volgens mij ligt hier een ander onderwerp voor. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u voorzitter. Het gaat natuurlijk over de link die gemaakt wordt met het TROP en het Recreatieoord. Dus dan kunnen we die twee denk ik niet onafhankelijk van elkaar zien. Ik wil wel even vastgesteld hebben, op basis van de antwoorden van de wethouder, kiezen we dus niet altijd voor het beste plan, want er is maar een hele selecte groep aan partijen die mee kan doen aan een Europese aanbesteding. En een Europese aanbesteding is allesbehalve een recept voor succes kan ik u vertellen, ook gewoon op basis van Europese aanbestedingen die ik van dichtbij zelf heb kunnen zien. Maar dank voor uw antwoorden. Mijn fractie neemt het mee in de overwegingen.

De **VOORZITTER**. Helder. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank u zeer voorzitter. Dan ga ik inderdaad verder. De moties neem ik zo in één keer allemaal mee. Dus daar kom ik straks op terug. Maar dat was de vraag van mevrouw Van Groningen.

Mijnheer Van Drunen had volgens mij geen vragen voor mij, maar als ik mij niet vergis een vraag aan mijn collega.

GroenLinks, mijnheer Leewis, sprak aan de ene kant zijn complimenten uit voor het feit dat we goed oog hebben voor de natuur, maar sprak aan de andere kant zijn zorgen uit dat we hier voldoende aandacht voor moeten hebben. Dat blijven we doen bij ontwikkelingen die we hebben in het gebied. Daarom betrekken we ook de natuurorganisaties zoals ik u al eerder heb medegedeeld in de commissies bij het plan. Misschien ook, dat weet u ongetwijfeld als lid van de fractie van GroenLinks, het grootste gedeelte van het groene gebied in Hoek van Holland is Natura 2000-gebied. Dit geniet ook de hoogste natuurbescherming. Dus ook in die zin zou ik zeggen, is het goed beschermd, maar we zullen er heel zorgvuldig mee omgaan. Dan heeft u mij gevraagd om straks in de advisering over de moties,



maar misschien kan ik daar nu al wat over zeggen, iets in te gaan op het financiële deel. Daarvan kan ik u melden: het klopt dat het budget voor toerisme ontzettend beperkt is, maar we gaan kijken of we de organisatie iets anders kunnen inrichten, waarbij het toch mogelijk is om het een en ander te versnellen. Daar gaan we in ieder geval een goede poging toe wagen. We gaan ook kijken hoe we misschien een aantal dingen bij elkaar kunnen brengen.

Dan mijnheer Segers-Hoogendoorn. Die had een motie. Daar kom ik straks op terug. Mevrouw Walgenbach, daar geldt hetzelfde voor. Geen vragen, wel een motie. 50PLUS had ook moties. Nou, en de vraag van de PvdA heb ik al beantwoord. Dan blijven alleen de moties over. Een vraag aan de voorzitter: die doe ik in de tweede termijn neem ik aan? Ze zijn nog niet allemaal ingediend.

De **VOORZITTER**. Eens kijken of wethouder Kurvers nog iets toe te voegen heeft aan uw beantwoording.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Nee, dank. Wethouder Kasmi refereerde nog aan de bijdrage van mijnheer Van Drunen. Daar zat niet zozeer een vraag in, maar wel een heel spannend verhaal. Laten we gewoon heel duidelijk zijn: het college heeft altijd een taakverdeling. Ik zit iedere week in de commissie Bouwen en Wonen en dan spreek ik bijvoorbeeld over gebiedsontwikkeling of ruimtelijke ordening. Dat raakt ook tal van dossiers. In dit geval gaat het gewoon om een toeristische visie en ja, dat raakt ook andere onderwerpen, maar het college spreekt met één mond en ik kijk uit naar de bespreking met uw raad wanneer het gaat over de verkoop van het Recreatieoord. Maar dat is van later orde.

De **VOORZITTER**. Oké. Ik ga nu richting de tweede termijn. Mevrouw Van Groningen, u had aangekondigd wellicht nog een motie te zullen indienen. Mijnheer Van Drunen. U heeft geen spreektijd, maar ik sta u nog wel een zinnetje toe. Maar u heeft geen spreektijd meer.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Nee, klopt. Het is ook in technische tijd voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dat hangt ervan af.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dat is aan u inderdaad. Wethouder Kurvers gaf aan dat er geen vraag voor hem in mijn betoog zat, maar dat is niet helemaal het geval. Ik heb namelijk de vraag gesteld wat nou het grote probleem was van het schrappen van de alinea waarin gesproken wordt over het moderniseren van het Recreatieoord, waarom dat ineens zo'n heet hangijzer is.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). In mijn beleving heeft wethouder Kasmi dat net gewoon beantwoord. Een alinea schrappen in een toeristische visie voor Hoek van Holland waar het Recreatieoord niet in genoemd wordt, dat is ook een beetje gek. Je zoekt een balans tussen richting geven en ruimte bieden. Wij zullen dat in het verdere proces ook gaan invullen. En over het woord modernisering is net al een debatje geweest.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank voorzitter. Ja, zelfs met de toelichting net blijven we erbij dat de tekst over het Recreatieoord gewoon geen recht doet. Het Recreatieoord inclusief de camping is gewoon een uniek stukje cultureel erfgoed en momenteel doorlopen wij dan ook een eigen traject en dat komt in de huidige tekst nauwelijks aan bod. Wat ons betreft moet het kleinschalige karakter ook echt het uitgangspunt zijn en daarom dienen we vanavond dus alsnog de motie in, samen met D66 en GroenLinks om het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland tot zijn recht te laten komen in het TROP met een nieuwe tekst die de oude vervangt en schrapt. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Laat het Recreatieoord & Camping Hoek van Holland tot zijn recht komen in het TROP



'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 18 februari 2021, ter bespreking van het toeristisch recreatief ontwikkelperspectief Hoek van Holland (TROP);

Constaterende dat:

- het TROP richting geeft aan de vierseizoenenbadplaats Hoek van Holland, alleen niet specifiek aan verschillende gebieden die Hoek van Holland rijk is.

Overwegende dat:

- het Recreatieoord, inclusief camping, een uniek stukje cultureel erfgoed is;
- het Recreatieoord en de camping momenteel een eigen traject doorlopen en dat dit in de huidige tekst nauwelijks aan bod komt;

- de toekomst van het Recreatieoord en de camping, met al hun bijzonderheden en historie, wordt weergegeven in een eigenstandige visie op de toekomst voor het Recreatieoord & Camping Hoek van Holland;

- het daarom beter is om de schamele regels in het TROP over het Recreatieoord te schrappen en te vervangen door een nieuwe tekst;

Verzoekt het college om:

- de volgende tekst in het TROP te schrappen: Verblijfsrecreatie en bouwen met de natuur (pagina 19):

11. Het Recreatieoord, inclusief camping, is toe aan modernisering. De functie van het oord (verblijfsaccommodatie t.b.v. gasten van een vierseizoenenbadplaats) vraagt om versterking waar het inrichting, organisatie en beheer betreft. Hiertoe worden de mogelijkheden onderzocht;

- deze tekst te vervangen door: 11. Het Recreatieoord bestaat voor het overgrote deel uit recreatiehuisjes en vaste staanplaatsen voor caravans. Een beperkt deel is ingericht als camping voor kortdurend verblijf. Het Recreatieoord is bezig met een kwaliteitsslag in het beheer. Ook qua inrichting en organisatie kunnen er nog verbeterlagen gemaakt worden. Ten behoeve van de vierseizoenenbadplaats-ambitie voor Hoek van Holland is het belangrijk om de openstelling van het Recreatieoord en de camping te verruimen en waar nodig zaken

te kunnen moderniseren. Het kleinschalige karakter van het gebied blijft uitgangspunt; En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.A. van Groningen, E.S. Walgenbach en S. Leewis

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Nog iemand in de tweede termijn voor zover de tijd beschikbaar is? Wethouder Kasmi, wilt u nog reageren op de opmerking van mevrouw Van Groningen? En wellicht nog de resterende moties van advies dienen?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik weet niet of alle moties al ingediend zijn. Ik heb hier natuurlijk wel een aantal moties voor me. Ik kan ze nu al allemaal van advies voorzien.

De **VOORZITTER**. Ja, loop ze even langs wethouder en daarna zien we wel. Wat in het RIS zit, wordt geacht te zijn ingediend.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Oké. Dank voorzitter. Dan loop ik ze af. Beginnend bij de motie 'Hoek van Holland vooruit'. Een motie van de VVD en 50PLUS. Die kan ik omarmen. Ik zal heel kort zijn.

De motie 'Toekomstperspectief voor Hoek van Holland', door meerdere partijen ondersteund, die kan ik ook omarmen met de opmerking bij het eerste dictum over de geografische indeling dat we die inderdaad bij de uitvoering van het programma, het uitvoeringsprogramma, dat we daar de gebieden aan koppelen. Maar die kan ik dan zo overnemen.

Dan de motie van het CDA over 'Werk maken van participatie', Nou, die kan ik ook omarmen. Er staat alleen wel: participatie opstarten. Misschien een kleinigheidje maar we zijn natuurlijk al een hele tijd bezig met participatie. Daar is onder andere het TROP uit voortgekomen. Er hebben al heel veel participatietrajecten plaatsgevonden,



maar ik snap de geest van de motie en er komt ook nog een conferentie binnenkort in Hoek van Holland, dat is een uitnodiging van de gebiedscommissie, en dat gaan we nog in het eerste deel van het jaar organiseren. Dus deze motie kan ik ook omarmen.

Dan de motie 'Een perspectief voor het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland'. Een uniek mooi stukje Rotterdam. Die kan ik ook omarmen. Ik wil daar nog wel bij zeggen, na het eerste dictum 'een visie te ontwikkelen voor een beter perspectief voor het Recreatieoord', dat is onderdeel van het verkooptraject. Dus daar komen we met een visie die we gaan opstellen met alle stakeholders. Dus omarmen. Bij het tweede dictum is het misschien nog wel even goed, van belang, om te weten dat een cultuurhistorisch onderzoek onderdeel is van de visie en het verkooptraject. Wel wil ik een kleine voetnoot plaatsen bij het woord 'Rotterdamse cultureel erfgoed'. Dit is toegekend door het Kenniscentrum en heeft in die zin niet echt een status, maar ik begrijp wat u bedoelt. En zoals gezegd: een cultuurhistorisch onderzoek is onderdeel van wat we gaan doen. Dus in die zin, met die opmerkingen, kan ik hem omarmen.

Dan de motie 'Haal het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland uit het TROP', ook door meerdere partijen ondersteund. Die moet ik ontraden. De reden daarvoor heb ik net allemaal toegelicht in het debat net over die zinsnede in het TROP.

En dan kom ik bij de laatste, voorzitter, dat is de motie 'Laat het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland tot zijn recht komen in het TROP'. Ook die kan ik omarmen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wethouder Kurvers, heeft u nog een motie die u advies van wilt dienen? Dat is niet het geval. Is er nog een restantvraag die nog niet beantwoord is? Ik check het nog één keer. Dat is niet het geval. Dan sluit ik de

beraadslagingen op dit onderwerp af. De stemming over de moties komt straks aan de orde. Het moet mij wel van het hart, dat na zo lang in Hoek van Holland geweest te zijn en zo lang ook zelf met allerlei mensen daar gesproken te hebben, ik het bijzonder verdrietig vind dat mijnheer Roest ons is ontvallen zo met de kerst. Ik wilde naar aanleiding van dit debat dat toch even gememoreerd hebben. Er is ook door hem heel veel tijd en energie gestoken in dit onderwerp.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik sluit me graag helemaal aan bij uw woorden voorzitter. Dank dat u daaraan memoreert.

De **VOORZITTER**. Ik wilde dat graag even zeggen. Dat is denk ik het minste wat we voor hem kunnen doen.

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN

De **VOORZITTER**. Dan terug naar de agenda. Agendapunt 26.1 hebben we reeds behandeld.

26.2 Debat over 'Geheime interne nota NCTV lekt uit: Erdogan bij opkomst salafisme in Nederland', aangevraagd door het lid Hoogwerf

De **VOORZITTER**. We komen nu aan bij 26.2. Dat is beoogd te zijn een Regeling van Werkzaamheden. Ik wil graag aan de vicevoorzitter vragen om de helpende hand te bieden, mijnheer Verheij.

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat doe ik graag burgemeester. Ik pak dan ook even de agenda erbij om te kijken wat we gaan doen. We gaan het hebben over agendapunt 26.2. Dat is de Regeling van Werkzaamheden over 'Geheime interne nota NCTV lekt uit: Erdogan bij opkomst salafisme in Nederland', aangevraagd door mevrouw Hoogwerf. En die ga ik dan ook als eerste het woord geven. Mevrouw Hoogwerf.



Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zie dat ik in geleende tijd spreek, dus ik zal het kort houden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voor de Regeling van Werkzaamheden zou ik graag twee dingen van tevoren willen vragen. A) Om niet alleen inzage te geven in het rapport dat uiteindelijk door de NCTV naar buiten wordt gebracht, maar ook in het rapport dat gelekt is, zodat we ook in staat zijn om te zien wat er overeen is gebleven en wat niet. Dat zou ik wel relevant vinden. En twee: wat ik vanmorgen al zei, dit is niet de eerste keer dat we het over dit onderwerp hebben. Er is al eerder vanuit landelijk een onderzoek gedaan naar mogelijke financiële belangen vanuit Ankara ook naar Turkse instellingen. Dat rapport is verre van volledig geweest. Laten we dat nou als Rotterdam wel een keertje gewoon goed in kaart brengen om ook te weten hoe stevig die invloed is vanuit Ankara. Dat die invloed er is, dat weten we, de stemadviezen die komen rond de Turkse verkiezingen, de brug die volstaat na een oproep van Erdogan en ga zo maar door. De lijst is lang. U kunt dat onderzoek vinden in de motie die we al bij het eerdere debat hadden toegevoegd. Dat zijn de twee punten die ik alvast aan wilde geven. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Hoogwerf. Dan mijnheer Van Baarle aanvullend voor de Regeling van de Werkzaamheden.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zou graag wensen dat het college in reactie op deze Regeling van Werkzaamheden ingaat op A) de vraag hoe heeft het nou kunnen gebeuren dat een onvoldragen rapport, zoals dat genoemd wordt, naar buiten heeft kunnen treden. Ik vind dat wel relevant voor de discussie die we gaan voeren. En ik zou ook graag willen dat het college ingaat op de gevolgen voor de maatschappelijke

verhoudingen in de stad, omdat met een onvoldragen rapport een klimaat rondom islam, rondom Turkse Rotterdammers, rondom Turks-Rotterdamse instellingen wordt gecreëerd dat naar de mening van DENK kant noch wal raakt en ik zou graag willen dat het college ingaat op dat klimaat van stigmatisering, dat klimaat van verdachtmakingen en wat dat doet met de samenhang in onze stad Rotterdam en wat het college gaat doen tegen dat klimaat van verdachtmakingen in de richting van Turkse Rotterdammers en Turks-Rotterdamse instellingen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van Baarle. Mevrouw Arsiëni aanvullend voor de Regeling.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik dacht: ik doe het licht iets hoger. Maar het wordt niet beter vrees ik.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We kunnen u zien.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ik zal het ook kort houden. Het is nu een Regeling dus we gaan het sowieso bespreken in de commissie. Ik denk dat dat goed is, dat we het er ook over moeten hebben. Let wel, datgene wat er nu uitgelekt is, is onvoldragen. We weten ook niet of de analyse op deze manier standhoudt. Ik denk dat we er goed aan doen om het rapport af te wachten. Ik sluit me wat dat betreft aan bij het procesvoorstel van de burgemeester, dat daar nog een brief over naar de raad komt en dat we dan te zijner tijd ons ook kunnen buigen over de consequenties voor Rotterdam en of het dan handig is om daar op de een of andere manier acties uit te ontlelen. Daar wilde ik het bij laten.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Arsiëni. Mijnheer Meeuwissen, uw vragen om mee te geven in de voorbereiding aan de burgemeester.



De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, de inhoud van de uitgelekte geheime nota van de NCTV komt voor velen als een schok, voor de PVV niet. Wij wijzen al jaren op de verderfelijke, giftige invloed van het Erdogan-regime op onze Nederlandse samenleving. Voor de PVV is het uiteraard wel schokkend dat deze nota onder de pet werd gehouden. Een knap staaltje van wegstijgen en het zoveelste voorbeeld dat we door Rutte en Co bedonderd worden waar we bijstaan. En verder, ja mijnheer Van Baarle schrok natuurlijk al een beetje, want de PVV wil erop inzetten dat al die Erdogan-Turken zo snel mogelijk gerenationaliseerd worden en dan is al het DENK-stemvee gewoon weg en dan kan mijnheer Van Baarle een ander baantje gaan zoeken. Helaas kunnen we onze moties niet indienen, maar we kijken wel uit naar zo snel mogelijk een Regeling van Werkzaamheden. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Anderen die nog aanvullende vragen mee willen geven aan de burgemeester in de voorbereiding op het commissiedebat? Mijnheer Büyükcifci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik heb vanochtend al aangegeven om eerst te wachten op het eindrapport, om het dan te bespreken, want het is nog wel een nota waar vooral heel veel onderbuikgevoelens in zitten, maar als we het dan toch al binnenkort, ik weet niet wanneer, gaan bespreken, dan zou ik het wel fijn vinden in ieder geval als het college de moeite neemt om enige deskundigheid in te winnen, want wat je er in ieder geval over leest, Turkijedeskundigen prikken er zo doorheen, wat er allemaal nu al in staat. Dus dat zou ik in ieder geval goed vinden, om het op die manier met elkaar te bespreken.

En het tweede punt: mijnheer Van Baarle gaf het ook al aan, hoe kan het zijn dat zo'n nota eigenlijk weer gewoon uitlekt, ook gezien de timing zeg maar? Net zo voor de verkiezingen. Dat vind ik nog een hele interessante. Om daar ook nog even oog

voor te hebben, want het creëert wel behoorlijk wat spanning in de samenleving kan ik in ieder geval zeggen. Dus als deze twee punten meegenomen kunnen worden dan is NIDA in ieder geval heel erg blij.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Aanvullend nog? Mijnheer Van Baarle, ik had u eerder al gezien.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, met uw permissie zou ik wellicht ten overvloede nog even afstand willen nemen van het feit dat net door raadslid mensen die op DENK stemmen worden gekarakteriseerd als stemvee. Die mensen kunnen zich hier niet verdedigen. Ik neem daar afstand van. Dat is onbeschoft en doet die mensen onrecht aan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Waarvan akte. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Ik kan mij aansluiten bij in ieder geval de vorige spreker, mijnheer Van Baarle. Onze partij vindt het ook goed om hier in commissieverband verder over te spreken. Ik zou graag één vraag mee willen geven. Dat is: hoe gaan wij in algemene zin om met buitenlandse inmenging in onze stad? Het is een nationaal gevaar, maar ik zou wel willen weten hoe wij daar als stad op reageren, wat wij doen om onze Rotterdammers daar weerbaar tegen te maken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik zie geen andere sprekers in deze termijn voor de Regeling van de Werkzaamheden. Dan gaan we naar de burgemeester. Het punt komt terug in de commissie. Wellicht kunt u een paar woorden wijden aan wat dat voor debat wordt.

De heer **ABOUTALEB**. Nou voorzitter, ik wil daar wel iets meer woorden aan wijden in tegenstelling tot wat we normaal gesproken doen, omdat ik wel degelijk wil afbakenen wat wel en wat niet van mij verwacht kan worden, want anders ga ik



heel veel mensen teleurstellen. Wat ik ga doen is het volgende. In navolging van de minister van Justitie die zei: als het rapport gereed is, gaat het naar de Kamer, ga ik ervan uit dat als ik het rapport heb, dan zal ik dat samen met in eerste instantie wethouder Wijbenga bekijken en daarna met het college en beoordelen of er in dat rapport significante vraagstukken aan de orde zijn die voor het lokale beleid relevant zijn. Als dat aanknopingspunten biedt voor lokaal handelen dan zullen we daar een brief aan wijden. Die leggen we boven op het rapport en dan bieden wij dat aan de raad aan en daar kan de raad zijn voordeel mee doen, voor welk debat dan ook. Wat ik niet ga doen, voorzitter, is wat mevrouw Hoogwerf vraagt, dat ik een tekstexegese ga plegen tussen het rapport dat er straks komt en het uitgelekte document dat ik overigens ook niet heb. Het uitgelekte document bestaat voor mij niet, heb ik ook niet, daar beschik ik ook niet over, blijkbaar beschikt een blad daarover dat daar ook uit heeft geciteerd. Dus als mevrouw Hoogwerf die teksten naast elkaar wil gaan leggen, wil zien wat er gelekt is en wat er in het eindrapport staat, dan moet mevrouw Hoogwerf dat echt zelf doen. Ik werk met een document dat straks van de zijde van het kabinet komt. Ik ga evenmin, voorzitter, doen wat mijnheer Van Baarle vraagt, om een exegese te plegen over wat dit nou betekent voor de gemeenschappen in de stad en voor de polarisatie en allerlei andere vraagstukken. Dat moet nou juist het resultaat zijn van het algemene overleg tussen het college en de raad als het stuk ook bekend is. Drie: ik ga evenmin doen wat mijnheer Büyükcifci vraagt, namelijk deskundigen betrekken bij dit vraagstuk. Die hebben we namelijk bij onze eigen directie Veiligheid, die een brief maken voor de raad. En mocht de raad deskundigen willen raadplegen dan is het aan de raad om de deskundigen uit te nodigen. Ik was van plan om het zo af te bakenen voorzitter. En in die zin zal ik graag dan mijn taak vervullen om te voldoen aan wat de raad aan mij vraagt, maar wel graag binnen deze kaders.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is helder burgemeester. Een opmerking van mevrouw Hoogwerf daarbij is nog dat de exegese door haarzelf gedaan wordt, maar dat ze gewoon wil dat ze inzage heeft in de betreffende documenten.

De heer **ABOUTALEB**. Ja nogmaals voorzitter, als ik dat document heb, geef ik dat ook aan de raad. Maar gelekte documenten, daar doe ik zelf nooit iets mee. Ze bestaan voor mij ook niet. Wat er voor mij bestaat is een officieel document afgescheiden door de NCTV met een handtekening van de directeur van de NCTV. Dat is voor mij een document dat bestaat. Als het een gelekt document is dat langs derdenhanden is gegleden en in mijn richting komt, wie zegt tegen mij dat dat een origineel document is? Want het is gelekt. Wie zegt dat dat niet gemanipuleerd is voorzitter? Dus ik ga daar niks mee doen. De jacht op een uitgelekt document is wat mij betreft echt aan de raadsleden. Ik heb te dealen met een formeel document dat straks door de NCTV wordt afgescheiden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Uw antwoord is helder. Volgens mij is daarmee duidelijk op welke wijze de burgemeester in ieder geval de beantwoording van de gestelde vragen doet, zowel de invulling als de voorbereiding. Het punt gaat geagendeerd worden in de raadscommissie zoals vanochtend al afgesproken. En daarmee kunnen we volgens mij deze Regeling van de Werkzaamheden voor dit moment sluiten en komt het terug in de commissie. Dan geef ik de voorzittershamer weer terug aan de burgemeester op dit moment.

(De heer Verheij draagt het voorzitterschap over aan burgemeester Aboutaleb.)

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer.

27.1 Tweeminutendebat over
'Ervaringsdeskundigen bij het
hulpteam Toeslagen 010',



aangevraagd door het lid Van Zevenbergen

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij naar agendapunt 27.1: Tweeminutendebat over 'Ervaringsdeskundigen bij het hulpteam Toeslagen 010'. Ook hier: voor zover u nog iets wilt zeggen in een kort zinnetje als u geen tijd heeft dan kan dat. Meldt u zich alstublieft, maar houd er rekening mee dat het dan echt kort moet zijn. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Hulpteam Toeslagen 010. Nou, we zijn er natuurlijk heel erg blij mee dat dat team bestaat. De doelgroepen van dat team zijn mensen die gedupeerd zijn door de overheid en daardoor ook heel weinig vertrouwen hebben in diezelfde overheid. Gelukkig is het daarom ook gesitueerd bij de Ombudsman. Hartstikke goed geregeld. Maar om nog meer draagvlak te krijgen pleiten wij ervoor dat er ook ervaringsdeskundigen bij zijn die samen met die mensen over hun eigen ervaringen kunnen praten. Dus in deze motie gaat het daar dan ook over. We pleiten er ook voor dat we die gedupeerde ouders kunnen ondersteunen door ze zo snel mogelijk naar betaald werk te geleiden. Gezien mijn beperkte tijd blijf ik hierbij.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Ervaringsdeskundigen bij het Hulpteam Toeslagen 010

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021, ter bespreking van agendapunt 27.1 'Ervaringsdeskundigen bij het Hulpteam Toeslagen 010';

Constaterende dat:

- gedupeerde ouders naast financiële schade ook sociaal-emotioneel schade hebben opgelopen;
- het Hulpteam Toeslagen 010 mede is ontstaan vanuit het besef dat de

gedupeerde ouders het vertrouwen in de overheid en overheidsfunctionarissen zijn verloren;

- gedupeerde ouders onderling meerdere groepen op o.a. social media zijn gestart om gehoor, troost, advies en empowerment te vinden bij elkaar;

Overwegende dat:

- gedupeerde ouders onderling het best de diepte van de opgelopen sociaal-emotionele schade begrijpen;

Verzoekt het college:

- ervaringsdeskundigen een rol te geven binnen het Hulpteam Toeslagen 010, indien mogelijk tegen een passende vergoeding;
 - te onderzoeken hoe we gedupeerde ouders (die dat willen) kunnen ondersteunen bij de stap naar betaald werk;
 - financiering hiervoor te zoeken bij het Rijk via afspraken tussen de VNG en het ministerie van Financiën;
 - hierover te rapporteren aan de raad;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen, E. Yigit, E. Jami, R.C.G. Segers-Hoogendoorn, T.J. Vonk, E. Büyükcifci, M.J.P. Meeuwissen en L.L.P.R. Roest

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Ik dank u zeer. Mijnheer Jami. Mijnheer Versnel stond ook op mijn lijstje, maar die retardeert. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank u wel voorzitter. Ik heb ook nog maar 31 seconden en ik blijf keurig binnen die tijd. Ik wil mijnheer Van Zevenbergen van de SP hartelijk dankzeggen namens het CDA Rotterdam voor het aanvragen van dit debat, maar vooral het indienen van de motie die erbij hoort. Hartstikke goed initiatief om dit te doen. Wij steunen die motie en staan er ook op als het goed is. Van harte. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Arsieni.



Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik houd het ook heel kort. Ik denk een heel goede motie. Mooi dat het Hulpteam er is en ik denk ook dat het heel goed is om daar zo laagdrempelig mogelijk een manier te vinden om daarvandaan ondersteuning en zorg te verlenen. Dus heel goed als we daar ervaringsdeskundigen bij kunnen betrekken. Dus ik sluit me volledig aan bij deze motie en mijn fractie met mij.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, het is nog eens goed om te benadrukken dat wij enkele weken geleden in de actua aangevraagd door NIDA en de ChristenUnie-SGP erg blij waren met de toezegging van het college om de schulden van Rotterdamse gedupeerden van de toeslagenaffaire kwijt te zullen schelden. Gedupeerden verkeren in financiële onzekerheid en Rotterdam geeft hiermee een belangrijk signaal af en hopelijk in ieder geval ook als voorbeeldstad voor heel veel andere steden. De gedupeerden verkeren in financiële onzekerheid, maar ook in emotionele zin hebben ze ook flinke deuken opgelopen en hun vertrouwen in de overheid is behoorlijk aangetast. In die zin goed dat de SP nog eens benadrukt, in ieder geval aandacht vraagt voor ervaringsdeskundigen inschakelen bij het Hulpteam Toeslagenaffaire. Dus we gaan daar helemaal in mee, met hun verzoek. Ik heb wel nog een vraag aan de wethouder om nog even scherp te krijgen hoe het er nu mee staat, met zo'n drieduizend gedupeerde ouders in Rotterdam en hoe vaak dat Hulpteam ook al is ingeschakeld, of hij daar in ieder geval de meest actuele cijfers van aan ons kan geven. En of dit allemaal nu wel nog voldoende is zeg maar, dat Hulpteam of dat afdoende is om die ouders nu zo snel mogelijk ook te helpen zeg maar in de zorgen die ze hebben, de financiële situatie maar ook de emotionele toestand waarin ze verkeren.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Yildirim. Ook u heeft geen spreektijd meer, maar een enkele zin mag nog.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Uiteraard volle steun voor deze motie en inderdaad sluit ik me aan bij de vraag van mijnheer Büyükcıfci dat het voornamelijk belangrijk is om ook inderdaad goed aan de slag te gaan met dat meldpunt. Uiteindelijk moeten we gewoon die mensen traceren, de ouders helpen enzovoorts, enzovoorts. Dit is een mooie aanvulling op wat we doen. Dus ik ben benieuwd naar de voortgang.

De **VOORZITTER**. Helder. Dat zijn zo de sprekers bij dit agendapunt. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, last but not least zou ik zeggen. Ja, heel goed dat dit wordt ingediend voorzitter, want ik herinner mij de woorden van de Rotterdamse Ombudsman van afgelopen dinsdag in een Arminiusdebat. Die een heel zorgelijk signaal afgaf, dat ze heel veel mensen spreekt in Rotterdam die absoluut geen vertrouwen meer hebben in de overheid. Zelfs als de overheid met geld over de brug komt, is dat niet genoeg om het vertrouwen terug te winnen. En voorzitter, alles in de samenleving begint bij vertrouwen. En wij kunnen dan beter die brug opnieuw slaan tussen de overheid en burgers dan de mensen zelf die gedupeerd zijn? Begrip en praktische hulp bij het leven weer opnieuw op de rit krijgen zoals het vinden van werk. En juist al deze punten zijn heel mooi vervat in de SP-motie. Dus wij konden dan ook niet anders dan meetekenen met heel veel plezier. We hopen in het kader van herstel van vertrouwen dat we er als raad allemaal achter gaan staan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wethouder Grauss.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Goedenavond voorzitter. Goedenavond geachte raadsleden. Wat voorligt is een motie, maar ook nog een vraag over de stand van zaken. Laat ik gewoon met de motie beginnen. De motie 'Ervaringsdeskundigen bij het Hulpteam Toeslagen', ingediend door de SP, CDA, mijnheer Van Zevenbergen, mijnheer



Segers-Hoogendoorn, de Omtzigt en Leijten van Rotterdam zullen we maar zeggen, maar ook gewoon heel veel andere fracties. Het zou wel eens raadsbreed kunnen zijn. U vraagt het betrekken van ervaringsdeskundigen bij het Hulpteam 010. Dat Hulpteam 010 is er gekomen door de eerdere motie van het befaamde duo. Die heette 'Een frisse en eerlijke start'. Voorzitter, ik laat even een vacaturetekst zien op onze eigen site waarin staat: we zoeken een jeugd- en gezinscoach voor het Hulpteam Toeslagen 010, naar aanleiding van, en dan staat er in de tweede regel: de nieuw aangenomen motie 'Een frisse en eerlijke start'. We zoeken ook casusregisseurs. Dus we zijn hard bezig en we zijn aan het vergroten, aan het opschalen. En sommige vacatures zijn intern, sommige zijn al extern heb ik begrepen. Het zou natuurlijk geweldig zijn als ervaringsdeskundigen daar ook op solliciteren, want dan heb je gewoon een pre. Los daarvan zetten we nu al ervaringsdeskundigen in. Ze worden nu al gevraagd om mee te werken. Vorige week heb ik bijvoorbeeld weer een oproep gedaan samen met de Ombudsman, met Naomi was dat, een van de gedupeerden zelf, om te zeggen: zorg nou dat je beschermd wordt. Sommige mensen krijgen nu een compensatie en het is nog steeds niet allemaal goed geregeld. Zorg dat je bij de Ombudsman een veilige haven hebt, zodat we samen kunnen zorgen dat die schuldeisers er niet bij kunnen, maar ook dat we kijken naar andere zaken. Dus we werken nu al samen met ervaringsdeskundigen, bijvoorbeeld ook het voorbeeld dat ik u nu gaf. Maar deze motie vraagt dat breder te doen. En ik wil dat graag namens het college toezeggen. Ik omarm dus deze motie, dat we breder kijken hoe we de inzet van de ervaringsdeskundigen een verdere boost kunnen geven, want terecht werd gezegd: als het vertrouwen in de overheid zo fundamenteel geschaad is en niet incidenteel, maar structureel, zo langjarig, ja dan zijn wij van wc-eend niet geschikt om te zeggen: komt u bij de overheid, want wij kunnen u goed helpen. De enige

geloofwaardige vertegenwoordiger daarvan zijn de mensen zelf. En je ziet dus ook dat de onderlinge boodschap, zowel in de facebookgroepen en de lotgenotenapps et cetera is: zorg dat je steun krijgt, daar en daar kan je dat halen, dat is goed. U vraagt in uw motie om daar veel verder mee te gaan. Dat willen we doen. Dus we pakken dat op en we zullen daar ook over communiceren, want ik denk dat er heel veel mogelijkheden zijn om ervaringsdeskundigen een rol te geven. We doen al wat, maar ik ben het met u eens: dat kan veel breder gaan. De eerlijkheid gebiedt wel te zeggen dat soms mensen zo kapotgemaakt zijn door wat ze mee hebben gemaakt dat ze op dit moment niet in staat zijn dat te doen. Dan hebben ze gewoon hulp nodig. En daar hebben ze alle recht toe. Dus hoe we het precies invullen, ja dat zal met die mensen zelf moeten zijn, maar wat ze kunnen, dat zetten we graag in en ook de begeleiding naar werk, of dat nou hierin is of op een andere manier. Ik weet dat de mensen van collega Moti daar graag ook hun steentje aan bijdragen. Dus ik kan hem van harte omarmen.

Ja, voorzitter, mijnheer Büyükcıfci stelde de vraag die twee uur spreektijd als het ware vraagt, om de stand van zaken te bespreken. Dat is volgens mij op dit tijdstip van de gemeenteraadsvergadering niet het meest verstandige om te doen. Dus ik zal een paar tipjes van de sluier proberen te onthullen en tegelijkertijd ook verwijzen naar toen mijnheer Büyükcıfci in de actualiteitenraad dit debat voerde, daar heb ik een toezegging gedaan op welk moment we meer tekst en uitleg geven en gewoon goed alles zwart op wit zetten. Dus die eerdere toezegging hebben we gedaan. Dus dat hoeft ik niet opnieuw te doen. Wat we zien is dat door alle publiciteit er veel meer gedupeerden zich melden, zich melden bij de landelijke Belastingdienst. Als college hebben we daar een agendapost ondertekend, dat de landelijke Belastingdienst zegt: op deze en deze voorwaarden kunt u informatie krijgen en de mensen die zich melden bij de landelijke Belastingdienst, die kunnen wij nu zien. En



dan krijgen wij de namen en het BSN-nummer zouden we kunnen zien. Daarom ook die opschaling, want dat zijn grote getallen en de aantallen mensen die zich aanmelden bij de landelijke Belastingdienst stijgen nog per week. Dus de ene dag krijg ik dan te horen 1100 en een week later zijn dat er 1900 geworden. Deze week ging het van 2600 naar 2900 namen op die lijst. Maar het is wel een vervuilde lijst, in die zin: de landelijke Belastingdienst kan niet zeggen: al deze mensen die op die lijst staan, zijn echt gedupeerden. En die gaan compensatie krijgen of daar zijn we mee bezig. Dus vandaar dat we onder leiding van de VNG, en een van mijn eigen directeuren zit in de stuurgroep op landelijk niveau, we zitten echt wekelijks te praten: zorg nou voor een betere lijst met gegevens, zorg nou voor echt een moratorium, dat we van die 30.000 compensatie 100 procent af kunnen blijven. Kijk, wij willen er niet aan zitten, begrijp me goed, maar we moeten wel privacy-technisch het goed regelen dat we van die gegevens af kunnen blijven, dat ook onze incasserende afdelingen niet nog brieven blijven schrijven. Nou, daar zitten wij voorop als Rotterdam. We hebben de meeste gedupeerden. We moeten het wel zorgvuldig regelen, want het laatste wat je wil is dat de rechten van deze mensen aangetast worden. Wij willen er voor hun zijn en vandaar ook die frontoffice bij de gemeentelijke Ombudsman. We zetten echt stappen met privacy, maar het is nog niet rond. De compensaties worden langzamerhand uitgekeerd, maar de verdediging daarvan is nog niet rond.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen wil u een vraag stellen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Een kort vraagje wethouder. Ik hoop niet dat u bedoelt dat de Belastingdienst gaat screenen. Dat bedoelt u toch zeker niet? Om die lijst schoon te krijgen?

De **VOORZITTER**. En nog een vraag van mijnheer Büyükcifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Oh, nu gelijk? Of even wachten op de beantwoording? Ja?

De **VOORZITTER**. Ja, doe het maar gelijk.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Oké. Nee, goed, de wethouder zit er in ieder geval bovenop uit zijn verhaal te horen. Dus dat is goed om te horen. Ik was wel even benieuwd in ieder geval, dat was eigenlijk ook meer mijn vraag, dat Hulpteam dat is ingeschakeld, wordt dat goed bezocht? Wordt dat goed bereikt? Hoe zit het met het bereik eigenlijk van het Hulpteam? Worden de mensen ook echt bereikt? Dat is eigenlijk even de vraag die ik nog heb.

De **VOORZITTER**. Ja. Helder. Wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja, dank. Er zijn 150 mensen nu in begeleiding bij het Hulpteam en er zijn 30 mensen in afwachting van een gesprek met de gemeentelijke Ombudsman. Dus je ziet echt die aantallen stijgen en mijnheer Van Zevenbergen geeft terecht aan: ja, wilt u dan die lijst gaan screenen? Maar ik wil wel de garantie hebben, kijk eigenlijk zou ik verder willen gaan, dat ik gelijk deze mensen die op die lijst staan, die BSN-nummers gewoon door ons systeem jassen en elke terugvordering kan bevriezen. Maar dat is privacy-technisch nog niet geregeld. Dus we proberen echt zo goed mogelijk het vertrouwen van de mensen niet te schaden, maar ook gewoon actieve en effectieve stappen te zetten. Ik zie gewoon echt dat het Rijk ons nodig heeft omdat wij midden in die praktijk zitten. En we willen ook gewoon dat de landelijke Belastingdienst - ja hoe formuleer ik dat netjes? - zich zeer bescheiden opstelt. En dat het belang van de gedupeerden echt centraal staat. Kijk, Anne Mieke Zwaneveld als gemeentelijke Ombudsman trekt bij ons de kar. Die is van het Hulpteam Toeslagen. Wij werken heel nauw samen. Mijn mensen zitten op de backoffice te kijken: wat kunnen we doen? Of dat nou kwijtschelden van schulden is en bevriezen, of dat nou psychosociale hulpverlening is, of het nou

is kinderen direct uit de brand helpen. Vandaag heb ik nog even gesproken over twee van die gedupeerden, ouders die kinderen hebben, die een stageplek zoeken. Dan zeg je: regelen. Die willen bij ons bij de gemeente een stageplek hebben. Regelen. Dat moeten we nu doen. Elk stapje dat we kunnen doen om het vertrouwen weer een klein beetje te herstellen, dat moeten we doen. Maar het is gigantisch ingewikkeld.

De **VOORZITTER**. Wethouder, mag ik u eraan herinneren dat dit een tweeminutendebat is? Wilt u tot een afronding proberen te komen en uw advies over de motie uit te brengen?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja, voorzitter, ik heb over de motie al gezegd dat ik die namens het college kan omarmen, wil omarmen, ga uitvoeren. En ik heb aangegeven dat de vraag van mijnheer Büyükcıfci over wat de stand van zaken is geen tweeminutendebat maar twee uur zou betekenen en dat ik daar al een toezegging over gedaan heb, het moment dat we daar in de diepte over doorgaan. Dus ik kan doorgaan, maar ik ben ook heel graag bereid om te zeggen: we stoppen nu conform de afspraken en dan gaan we gewoon op een later moment de diepte in. Dit vraagt het onderwerp.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik zou u ook met het oog op de rest van de agendapunten van deze raad en de stemmingen die nog gaan volgen, anders wordt het allemaal nachtwerk, allemaal willen vragen ons als het even kan een beetje te beperken. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

27.2 Tweeminutendebat over 'Een nieuwe visie voor de toerismebranche in Rotterdam', aangevraagd door het lid Van Drunen

De **VOORZITTER**. Dan ga ik naar agendapunt 27.2: Tweeminutendebat over 'Een nieuwe visie voor de toerismebranche in Rotterdam', aangevraagd door het lid

Van Drunen die ook geen spreektijd meer heeft, maar een enkele zin kan nog wel mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel voorzitter. Ik zal het uiterst kort houden. Wethouder Kasmi heeft een plan voor het toerisme opgezet. Dat is vervolgens door corona een jaar in een bureaula verdwenen en is daarna afgestoft en dat moet van de ene op de andere dag allemaal weer prima werken. Ik heb daarom een motie ingediend die erom vraagt: hé, maak nou ook een plan om dat proces aan te jagen, want we kunnen niet verwachten dat van de ene op de andere dag de toeristen weer landen op Rotterdam Airport of op Rotterdam Centraal massaal uit de trein stappen. Nee, daar is echt wel een zetje extra voor nodig. Dat gaat niet vanzelf. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Als eerste uit de startblokken

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari ter bespreking van het tweeminutendebat omtrent het Toerismebeleid;

Constaterende dat:

- de toerismesector volledig platligt door de gevolgen van de Coronacrisis en de daarbij gepaarde maatregelen;

Overwegende dat:

- de huidige Toerismevisie geen rekening houdt met het feit dat het niet vanzelfsprekend is dat toeristen Rotterdam opnieuw weten te gaan vinden;
- er na het opheffen van de reisbeperkende maatregelen een concurrentiestrijd zal ontstaan tussen verschillende steden om weer toeristen te trekken;

- het college momenteel geen intenties heeft om zich te mengen in deze concurrentiestrijd;

Verzoekt het college:

- een plan op te stellen teneinde de Rotterdamse toerismesector een boost te geven zodra het (internationaal) reizen weer mogelijk is;



- hierbij alle relevante actoren binnen de toerismebranche te betrekken;
- dit plan voor het zomerreces op te stellen en te behandelen met de raad;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Drunen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u zeer. Mijnheer Tak, ook voor u geldt: geen spreektijd, maar een enkele zin kan. Mijnheer Tak, bent u daar nog? Dan mevrouw Van Groningen.

De heer **TAK** (pvda). Goedenavond voorzitter. Sorry, ik was heel even uit beeld verdwenen.

De **VOORZITTER**. Dat was me duidelijk. U heeft geen spreektijd meer mijnheer Tak, maar een enkel zinnetje kan nog wel bij deze motie.

De heer **TAK** (pvda). Ja, exact. Het toerisme is nu het onderwerp.

De **VOORZITTER**. De toerismebranche in Rotterdam.

De heer **TAK** (pvda). Ja, exact. Nou, een hele korte toelichting. Eén motie hebben wij ingediend, die gaat over de koppeling met Airbnb. Wij begrijpen dat de gemeente nu nog logiesbelasting misloopt omdat die koppeling niet in orde is. Dat begrijpen we ook vanuit Airbnb. Dus vandaar dat we deze motie hebben ingediend. We hopen dat we dit alsnog voor de zomer geregeld kunnen hebben.

Verder hebben wij nog een tweetal moties. De ene motie is 'Meten is weten'. Die roept op na gaan denken: hoe moet het toerisme er in de toekomst in deze stad uitzien? En schakel daar ook Rotterdam Partners bij in.

En de derde motie gaat inderdaad over het aantal hotels, de concentratie van hotels in onze binnenstad en probeer daar nou slim beleid op te ontwikkelen en we hopen

uiteeraard dat deze moties het glansrijk gaan halen in deze gemeenteraad. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Strak op panden: voorkom toerisme-wantoestanden

'De gemeenteraad van Rotterdam, in digitale vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van Toerismebeleid en Stads cultuur;

Constaterende dat:

- het aantal inwoners, ondernemers en bezoekers van Rotterdam stijgt;
- het college het daarmee in het Programma Stads cultuur speerpunt heeft gemaakt om "de Rotterdamse quality of life" te garanderen;
- het Programma Stads cultuur op wijkniveau is toegespitst en dat iedere wijk een eigen DNA heeft;

Overwegende dat:

- het essentieel is voor de Rotterdamse quality of life om Amsterdamse overlastaferelen door toeristen te voorkomen;
 - het interessant is voor de verschillende wijken van Rotterdam als toerisme zich niet centreert in centrumgebieden, maar zich spreidt door de stad;
 - het beperken van centrering van toerisme ertoe kan leiden dat andere wijken gemakkelijker kunnen profiteren van de aanwas van toerisme;
- Verzoekt het college om:
- het aantal hotels in concentratiegebieden te beperken tot een maximaal aantal en in bepaalde gebieden (v.b. Witte de Withstraat) waar Horeca moet consolideren voorlopig geen nieuwe hotels toe te staan;
 - hierover te rapporteren aan de raad voor de zomer van 2021;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.P.A. Tak

Motie 4. Meten is weten



'De gemeenteraad van Rotterdam, in digitale vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van Toerismebeleid en Stadscultuur;

Constaterende dat:

- het aantal inwoners, ondernemers en bezoekers van Rotterdam stijgt;
- het college het daarmee in het Programma Stadscultuur speerpunt heeft gemaakt om "de Rotterdamse quality of life" te garanderen;
- het Programma Stadscultuur op wijkniveau is toegespitst en dat iedere wijk een eigen DNA heeft;

Overwegende dat:

- de gemeente veel invloed kan uitoefenen op het type toerist dat zich voelt aangetrokken tot Rotterdam;
- het essentieel is voor de Rotterdamse quality of life om Amsterdamse overlasttaferelen door toeristen te voorkomen;

- het interessant voor de verschillende wijken van Rotterdam is als toerisme zich niet centreert in centrumgebieden;

Verzoekt het college om:

- Rotterdam Partners onderzoek te laten doen hoe toeristen goed verspreid kunnen worden over de stad en te monitoren wanneer de druk op een wijk toeneemt;
 - daarbij bestaande instrumenten over leefkwaliteit in onze wijken te gebruiken en waar nodig adviezen aan het college te geven om bij te sturen;
 - met voorbeeldsteden waar de toerismedruk te groot is (v.b. Porto, Venetië, Amsterdam, etc.) in gesprek te gaan over wat zij geleerd hebben van de toerismedruk in piekjaren;
- En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.P.A. Tak en B. van Drunen

Motie 5. Wie het kleine niet eert

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van de toerismevisie voor Rotterdam;

Constaterende dat:

- de PvdA in maart 2020 al vragen stelde over het mislopen van logiesbelasting bij Airbnb;

Overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam de afgelopen jaren enkele tonnen per jaar mis heeft gelopen door het ontbreken van de koppeling met platformen als Airbnb;
- binnenlands toerisme tijdens de lockdown maakt dat we ook in 2020 en 2021 geld mislopen;

- de kosten voor het maken van de koppeling snel terugverdiend zijn;
- in Amsterdam het nieuwe registratiesysteem voor Airbnb-overnachtingen al per 1 april start en deze gemeente in 2020 de koppeling met logiesbelasting al op orde had;

Verzoekt het college om:

- vóór juni 2021 een automatische inning en afdracht van de logiesbelasting te regelen met Airbnb;
- vóór juni 2021 in kaart te brengen bij welke andere platformen automatische inning en afdracht van de logiesbelasting geregeld kan worden;
- over de voortgang hiervan te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. D.P.A. Tak, D.A. van Groningen en E.S. Walgenbach

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Dan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, toerisme van groot belang voor onze stad en het zorgt voor werkgelegenheid, reuring en omzet voor onze Rotterdamse winkels en horeca. We weten natuurlijk wel, laten we eerlijk zijn, dat het toerisme helemaal is stilgevallen door corona. De horeca is dicht, hotelkamers zijn leeg, groepsboten ongeboekt en geen evenementen. En dan vraagt u zich af: waarom kijken we vooruit? Juist omdat je vooruit moet kijken, want als je die kaders niet nu vaststelt voor de toekomst en niet nadenkt over hoe we



Rotterdam erbovenop gaan helpen gebeurt het niet. We zijn dan ook blij met deze visie, want in de visie staat in ieder geval dat toerisme in dienst staat van de stad en haar bewoners en niet andersom. En dat onderschrijven we volledig. Zo houden we ook die balans. We verwachten wel, voorzitter, dat zodra het weer kan, het college ook echt gas gaat geven voor het stimuleren van onze stadscultuur, dus het investeren in de synergie tussen evenementen, nachthoreca en toerisme. En in de tussentijd mag het college wat ons betreft in ieder geval vooruitstrevend zijn en in navolging van Utrecht starten met het uitproberen van wat kan. Dus het mogelijk maken van evenementen met sneltesten. En voorzitter, de vraag is ook: gaan we hier nu werk van maken? En welke stappen worden daar al voor gezet? Tot slot nog een paar dingen. We ondersteunen in ieder geval de motie van de PvdA voor die koppeling met de Airbnb. Belangrijk dat we dat doen. En ook de motie van GroenLinks over internationale treinen, want dat biedt een mooie mogelijkheid om Rotterdam te bereiken. Last but not least vinden wij ook als Rotterdamse VVD dat we trots mogen zijn op de zaken die onze stad groot maken, zoals de Haven en de cruisesector in Rotterdam. We hopen dat het college dit ook blijft uitstralen richting haar communicatie naar buiten, zodat we dat met z'n allen onderschrijven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Een mooie toeristische visie ligt voor ons en die gaan we bespreken in eigenlijk hele gekke tijden waarin er eigenlijk helemaal geen toeristen zijn in Rotterdam. De aanpak waarvoor is gekozen in deze toeristische visie steunen wij erg, juist om de identiteit van die wijken uit te lichten en daar de toeristen naartoe te begeleiden. Wij geloven echt dat er way to go is, juist omdat Rotterdam geen historisch stadscentrum heeft is dat eigenlijk een hele mooie, unieke kans om het toerisme goed te spreiden over de stad

en bezoekers te laten genieten van alles wat Rotterdam te bieden heeft en dat wij ook echt aandacht besteden aan stadscultuur is iets waar wij als D66 het hartgrondig mee eens zijn. Wij steunen de motie over de logiesbelasting bij Airbnb en de motie van GroenLinks over de nachttreinen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, met het oog op de tijd beperk ik me tot de moties. Wij komen met een motie om het gebruik van de internationale nachttrein te stimuleren. Er is geen enkele nachttrein die Rotterdam aandoet en dat is nou precies een manier om toerisme goed te verduurzamen. De grootste uitstoot van het toerisme gebeurt met de reis naar de toeristische bestemming toe. Treinreizen zijn veel duurzamer. En wat is er nou mooier dan 's avonds instappen in Berlijn en 's ochtends wakker worden in onze prachtige stad om dan je toeristische trip te starten. Dat zien wij helemaal voor ons. Rest mij nog wat verbazing uit te spreken over de motie die ik zie van NIDA en DENK als het gaat over de windmolens, want duurzaamheid zou wat mij betreft vooraan moeten staan. Dit was altijd een windzoeklocatie, dat komt nu ook vlak aan een groot industrieel gebied. Geen betere plek om grote hoeveelheden windenergie op te wekken. Ik zou zeggen: vooral doen. Deze locatie, dat is gewoon de beste locatie en dat was altijd al bekend. Dus ik zie hier geen brood in.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. De internationale nachttrein naar Rotterdam

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021 bij de bespreking van het Toerismebeleid; Constatende dat:



- aanpak van de klimaatcrisis inzet vraagt van alle sectoren van de economie, en dus ook de toeristische sector;
- het college duurzaamheid als één van vier speerpunten van het nieuwe toerismebeleid heeft benoemd;
- het college zich tot doel stelt toeristen te verleiden op een schonere manier naar de stad te komen;

Overwegende dat:

- treinvervoer één van de schoonste manieren van reizen is over langere afstanden;
- internationale nachttreinen een effectieve, efficiënte en goedkope manier zijn voor toeristen om duurzaam te reizen;
- de enige nachttrein in Nederland (die van Amsterdam naar Wenen) niet stopt in Rotterdam;
- Frankrijk recent heeft aangekondigd een netwerk te willen faciliteren van nachttreinen in Europa, maar dat er geen Nederlandse haltes zijn opgenomen in het plan;
- aansluiten op het internationale nachttreinennetwerk juist een goede manier is om het type toeristen, de frontrunner, naar Rotterdam te trekken waarop het toerismebeleid zich focust;

Verzoekt het college:

- een lobby op te zetten naar het Rijk en de Nederlandse Spoorwegen, om Rotterdam aan te sluiten op het internationale nachttreinennetwerk;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. S. Leewis, R.C.G. Segers-Hoogendoorn, B. van Drunen, E.S. Walgenbach, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen en D.A. van Groningen

Dank u zeer. Mijnheer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja, dat is jammer, want daar gingen precies onze moties over. We snappen heus de inleiding van mijnheer Leewis wel over deze locatie, maar we willen juist met deze moties duidelijk maken dat we hier echt een gemiste kans zien, want het is niet alleen maar dat hier windmolens komen, ze komen op het strand, op het strand. Niet

ernaast, niet erachter. Er is daar echt genoeg ruimte. Degenen die daar geweest zijn, weten waar ik het over heb. Er wordt ontzettend veel watersport. Ook heel veel gerecreëerd en ik had altijd het idee dat dat een tweede Hoek van Holland zou kunnen worden, met natuurlijk in gedachten dat het een apart karakter heeft. Als je achter de duinen staat, achter die duinen is voldoende ruimte voor die windmolens. Het enige wat ik begreep is dat de businesscase er dan wat anders uitziet, maar wij roepen in de motie op om na te denken om specifiek op dat strand na te denken over een toeristenvisie. Er wordt gerecreëerd, er komen veel toeristen naartoe en dat maakt het nog steeds mogelijk om dat te doen, zolang die windmolens niet op het strand staan, maar erachter, of een stukje naar een andere kant toe. Dus twee moties. De ene roept op om toch na te denken over een toeristenvisie voor die acht kilometer strand. Acht kilometer strand ten opzichte van twee kilometer in Hoek van Holland. En aan de andere kant kijken om te onderzoeken of die windmolens toch een stukje opgeschoven kunnen worden, zodat we dus toch nog kunnen genieten van die acht kilometer extra strand wat gewoon Rotterdams strand is. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Noppen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Plek voor toeristenvisie acht kilometer Maasvlaktestrand

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021; Constaterende dat:

- Rotterdam druk bezig is een toekomstvisie vast te stellen voor de lange termijn;
- we in Hoek van Holland twee kilometer strand hebben welke een prominente plek heeft in de toeristenvisie;
- we ook nog acht kilometer strand hebben op de Maasvlakte;

Overwegende dat:



- het Maasvlaktestrand voor de lange termijn een enorm economisch en recreatief potentieel vormt voor het almaar groeiende Rotterdam;
- ook veel buitenlandse toeristen zoeken naar 'extra strand';
- er veel watersporters zijn die een plek zoeken omdat op veel 'drukke stranden' dit niet altijd meer mogelijk is;

Verzoekt het college:

- ook een visie te ontwikkelen voor 'toerismebeleid Maasvlaktestrand';

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Noppen en N.D.Z.R.
Mohamed-Hoesein

Motie 8. Windmolens Maasvlaktestrand, achter de duinen

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 februari 2021; Constaterende dat:

- Rotterdam druk bezig is een toekomstvisie vast te stellen voor de lange termijn;
- we in Hoek van Holland twee kilometer strand hebben welke een prominente plek heeft in de toeristenvisie;
- we ook nog acht kilometer strand hebben op de Maasvlakte;
- er nu windmolens gepland worden OP het strand, in plaats van, in of achter de duinen;

Overwegende dat:

- het Maasvlaktestrand voor de lange termijn een enorm economisch en recreatief potentieel vormt voor het almaar groeiende Rotterdam;
- ook veel buitenlandse toeristen zoeken naar 'extra strand';
- er veel watersporters zijn die plek zoeken omdat op veel 'drukke stranden' dit niet altijd meer mogelijk is;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken of de geplande windmolens op een alternatieve plek achter de duinen gezet kunnen worden (bijvoorbeeld de Maasvlakteweg), waardoor er op het strand op de lange termijn plek is voor toeristische en recreatieve doorontwikkeling;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. B. van Noppen en N.D.Z.R.
Mohamed-Hoesein

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Prima. Dank u zeer. Volgens mij heb ik zo alle namen op mijn lijst aan het woord gehad. Is er nog iemand die het woord wenst? Niet? Dan gaan we voor de advisering over de moties eerst naar wethouder Kasmi en motie 8 over de windmolens, daar zal wethouder Bonte het zijne van vinden. Eerst wethouder Kasmi.

Mijnheer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Donkere zijde van toerisme tegen het licht houden

'De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het agendapunt 27.2 over 'Een nieuwe visie voor de toerismebranche in Rotterdam'; Constaterende dat:

- ongebreidelde groei van toerisme nadelige effecten kan hebben;
- toerisme naar Nederland al ontmoedigd wordt omdat de nadelige impact van toenemende toerisme al zichtbaar is;

Overwegende dat:

- het sociale weefsel van Rotterdam een kostbaar goed is en toerisme dit weefsel kan scheuren;
- onderzoek naar de gevolgen van toerisme laat zien dat omarming van toerisme betekent dat de prijzen van producten en diensten omhooggaan en voorzieningen minder toegankelijk worden voor lokale bewoners;
- de coronacrisis heeft laten hoe essentieel de toegankelijkheid van lokale voorzieningen is;
- een toerismevisie ook rekening dient te houden met lokale bewoners in plaats van alleen het aantrekken van zo veel mogelijk toerisme;

Roept het college op:



- te onderzoeken op welke terreinen toerisme een negatieve impact kan hebben en hier maatregelen op te nemen;
En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dank u voorzitter. Ik loop de moties allemaal af. De eerste motie is 'Donkere zijde van toerisme tegen het licht houden'. Die ontraad ik. Wij hebben juist een hele positieve insteek ten aanzien van toerisme. De motie is ook niet nodig, omdat onze hele toeristische visie juist hier ook goed op anticipeert omdat we het uitgangspunt hebben om juist dat toerisme in dienst te stellen van de stad en in dienst van de Rotterdammers. Daarom ontraad ik de motie.

Dan de motie van Leefbaar Rotterdam: 'Als eerste uit de startblokken'. Ook die ontraad ik en dat is ook omdat we echt nog niet zo lang geleden nieuwe afspraken hebben gemaakt met Rotterdam Partners over hoe we Rotterdam goed in de schijnwerpers kunnen zetten zodra het kan, ook na de coronacrisis. Sterker nog: we hebben ook gedurende de coronacrisis, toen het land even open ging en daarmee Rotterdam ook, al meteen een campagne opgezet: ga gewoon zelf. En die hebben we helaas ook weer moeten stopzetten toen we in een lockdown gingen, maar dat zegt genoeg over dat we zeker niet stilzitten, maar elke keer alle kansen grijpen om Rotterdam in de schijnwerpers te zetten. Met die nieuwe afspraken die we hebben gemaakt met Rotterdam Partners. Dus een ander voorbeeld is dat we gaan inzetten op toerisme, Rotterdam vooral in de directe buurlanden promoten, denk dus aan België, Frankrijk enzovoort, maar ook meer inzetten op binnenlands toerisme. Dus de motie ontraad ik om die redenen.

Dan de motie van de PvdA: 'Strak op panden: voorkom toerisme-

wanttoestanden'. Die kan ik omarmen. Ik moet er wel bij zeggen dat het nog wel nodig is om de bestemmingsplannen hierop aan te passen, maar ik omarm de motie, omdat de ambitie van het college ook is om zeker in gebieden waar nu al te veel hotels staan, dat te beperken.

Dan nog een motie van de PvdA, samen met Leefbaar Rotterdam, de motie 'Meten is weten'. Ook die kan ik omarmen.

De motie van de PvdA, VVD en D66: 'Wie het kleine niet eert' over logiesbelasting. Dat doe ik namens wethouder Van Gils. Die kan ik ook omarmen.

Dan nog een motie namens wethouder Bokhove, de motie 'De internationale nachttrein naar Rotterdam' en daarvoor te lobbyen. Ook die kan ik, namens wethouder Bokhove, omarmen.

Dan hebben we de motie van NIDA: 'Plek voor toeristenvisie acht kilometer Maasvlaktestrand'. Die ontraad ik. Ik kan overigens wel een toezegging doen. We gaan geen hele nieuwe visie opstellen voor dat kleine stukje acht kilometer stand, want we hebben al uitgebreide visies, maar wat ik wel kan toezeggen is dat we in de marketing ook Rotterdam Partners onder andere zullen gaan vragen om ook dat strand goed onder de aandacht te brengen. En daarmee voldoen we denk ik ook een beetje aan de geest van de motie, zonder een hele nieuwe visie op te gaan stellen.

Dan de laatste motie over windmolens. Die is voor wethouder Bonte. Dat waren ze voorzitter.

De **VOORZITTER**. Wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, motie nummer 8 van mijnheer Van Noppen. Het is creatief gevonden om deze motie bij de toerismevisie in te dienen. Het antwoord zal hetzelfde zijn als twee weken geleden als advies op de motie van Leefbaar Rotterdam. De locatie van deze windmolens, die ook al lang in de pijplijn



zat, is wat ons betreft een prima locatie. Het is natuurlijk ook een manier om schone energie op te wekken, vooral op een manier dat weinig mensen daar last van hebben. Overigens blijft het zuidelijk deel van de zeewering op de Maasvlakte gewoon beschikbaar voor recreatie en toerisme en volgens mij heeft u net een toezegging van wethouder Kasmi binnen dat daar ook nog extra promotie voor komt.

De **VOORZITTER**. Wethouder, ik dank u zeer. Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit onderwerp. Mevrouw Van Groningen, u heeft nog een vraag begrijp ik?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Nou, ik heb nog een openstaande vraag voorzitter. Ik sta hier netjes te wachten, maar ik heb het antwoord niet gehoord, omdat alleen de moties beantwoord zijn.

De **VOORZITTER**. U mag de vraag herhalen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja natuurlijk, ik had namelijk gevraagd of wij in navolging van Utrecht hier ook in ieder geval ervoor openstaan om evenementen mogelijk te maken waar we dus testen. Utrecht heeft dat net gedaan. Dus of we hier werk van gaan maken en of er al stappen voor worden gezet of gezet gaan worden.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja. Ik moest even mijn microfoontje aandoen. Dat ging niet direct. Ja, eigenlijk is deze vraag, voorzitter, ook een beetje voor u als chef van de veiligheidsregio. Dus ik laat hem even aan u over. Ik denk dat dat beter is.

De **VOORZITTER**. Misschien wil de vicevoorzitter de voorzittershamer vasthouden? Dan kan dat ook gelijk nuttig zijn voor het volgende onderwerp, namelijk 28.1. Mijnheer Verheij?

(Burgemeester Aboutaleb draagt het voorzitterschap over aan de heer Verheij.)

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Burgemeester, aan u het woord.

De heer **ABOUTALEB**. Ja voorzitter, het kabinet heeft besloten een aantal pilots uit te voeren, om te kijken of onder bepaalde condities sommige activiteiten mogelijk zijn. Volgens mij zijn dat er al zeven of acht in totaal. Die zijn niet toegekend aan Rotterdam, maar als het kabinet deze kant uit zou komen en zou zeggen: wilt u meewerken aan een pilot? Het is overigens lang voorbereid en het betekent dat je de GGD daarvoor moet optuigen en allerlei andere dingen. Dat is in het verkeer tussen het ministerie van Economische Zaken, Justitie en Utrecht. Ook omdat Utrecht centraal ligt voor dit soort experimenten is besloten om daar een aantal van deze pilots uit te voeren. Waar die pilots uitgevoerd worden is overigens volstrekt niet relevant. Het gaat om de vraag of er voldoende lessen uit voortkomen die vervolgens nuttig zouden kunnen zijn bij het opengooien van de samenleving dan wel een deel van de samenleving. Dus de proeven in Utrecht kunnen ook nuttig zijn voor ons zal ik maar zeggen. Het zijn ook eenmalige proeven. Tot nu toe is er één proef uitgevoerd met een congres van vijfhonderd man. Daar zijn veel mensen uit de evenementenbranche geweest. Als dat aan de orde zal zijn in Rotterdam sta ik daar graag voor open, maar nogmaals: het is een proef en het gaat om het leren en de uitkomsten, dat is waar het over gaat. Dus als zou blijken straks dat de mensen die vooraf getest zijn en meegedaan hebben aan dat evenement en vervolgens achteraf weer getest zijn en dat er geen verspreiding van het virus heeft plaatsgevonden dan betekent dat dat sprake is geweest van een gecontroleerde omgeving. Of je daar nog economisch iets aan hebt is nog maar zeer de vraag, want het betekent dat je dan een evenement hebt ergens op een plek waar je ook vooraf mensen moet testen en met die uitslag mag je dan wel of niet naar binnen en dat je dan ook nog eens een keertje moet testen. Dat moeten we allemaal nog eens goed bekijken. Maar die tests, die pilots



vinden plaats en wij, de 25 burgemeesters, monitoren de uitkomsten daarvan. Dus de uitkomsten kunnen nuttig zijn, maar waar de pilots plaatsvinden in Nederland is dus niet relevant, of dat nu Venlo of Rotterdam is of Utrecht of Amsterdam of Maastricht. Als het hier aan de orde zou zijn, staan we er graag voor open.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mevrouw Van Groningen, is daarmee uw vraag beantwoord?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd).
Jazeker. Ik ben ook blij met het antwoord. Ook met de uitgestoken hand, want het betekent in ieder geval dat als het kan u daarvoor openstaat. Laten we hopen dat de lessen positief zijn, zodat we ook snel in Rotterdam aan de slag kunnen met soortgelijke zaken. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Van Groningen. En dank u burgemeester voor de beantwoording. Volgens mij zijn we daarmee aan het einde van de behandeling van dit agendapunt over een nieuwe visie voor de toerismebranche in Rotterdam. Maar mijnheer Tak heeft nog een vraag. Uw spreektijd is wel op.

De heer **TAK** (pvda). Ja, een ordepunt. Ik heb geen spreektijd meer voorzitter. Dank u. Ja, met de beantwoording van de wethouder over mijn motie 'Strak op de panden' en de toezegging dat u het eigenlijk sowieso gaat oppakken trekken we de motie in, omdat hij eigenlijk daarmee overbodig is geworden. Dus dank.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan moet de griffie mij even helpen welke motie dat is.

De heer **ABOUTALEB**. Motie 3.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Motie 3 bij dit agendapunt is ingetrokken. Dat

passen we aan voor het stemvenster zo dadelijk. En daarmee zijn we wel degelijk aan het einde van dit agendapunt gekomen.

28.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Ondersteun de politiebonden voor een salarisverhoging', aangevraagd door het lid Jonker

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We gaan over naar agendapunt 28.1, het laatste inhoudelijke agendapunt van vandaag. Dat is een motie vreemd aan de orde van de dag, aangevraagd door het lid Jonker. Ondersteun de politiebonden voor een salarisverhoging. Mijnheer Jonker, gaat uw gang.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel voorzitter. Ik ben te verstaan?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Jazeker.

De heer **JONKER** (sp). Goed.
Politieagenten verdienen een steuntje in de rug. Hun salaris is geen goudmijn. Een beginnend agent van twintig jaar krijgt krap 200 euro meer dan het minimumloon. Dat is geen vetpot. De onderhandelingen die de vakbonden momenteel voeren met minister Grapperhaus zitten muurvast. De eis van de vakbonden voor een salarisverhoging van 2,5 procent is allesbehalve onredelijk. Om die reden heeft de SP samen met Leefbaar Rotterdam deze motie ingediend. Ik dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Mijnheer Jonker heeft de volgende motie vreemd aan de orde van de dag ingediend.

Motie 1. Ondersteun de politiebonden voor een salarisverhoging

'De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 18 februari 2021 ter bespreking van het agendapunt 28.1 'Motie vreemd aan de orde van de dag';
Constaterende dat:



- er momenteel onderhandelingen worden gevoerd over een nieuw politie-cao;
- de bonden niet akkoord zijn met het voorstel van minister Grapperhaus;
- de politiebonden vragen om een cao-verhoging van 2,5 procent tot 1 mei 2022 en twee eenmalige uitkeringen van 300 en 350 euro;
- politiepersoneel zich niet gesteund voelt door het kabinet;

Overwegende dat:

- de politie door de coronacrisis te kampen heeft met een verhoogde werkdruk;
- de politie binnenkort acties gaat voeren;
- politiepersoneel alle steun goed kan gebruiken;

Spreekt uit:

- dat de Rotterdamse gemeenteraad achter de vakbonden staat en de eisen voor een salarisverhoging volledig ondersteunt;

En gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. K. Jonker en E. Jami

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Dank u wel mijnheer Jonker.
Burgemeester, kunt u adviseren op deze motie?

De heer **ABOUTALEB**. Ik zie mevrouw Arsieni nog onder de sprekers voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ja. Mevrouw Arsieni. Mij stond bij dat alleen de indieners van een motie bij een motie vreemd spreken, maar misschien vergis ik mij.

De heer **ABOUTALEB**. U heeft gelijk. Maar op de lijst staat ook mevrouw Arsieni. Prima, dan ga ik er vast iets over zeggen voorzitter. Voorzitter, ik snap de indiening van deze motie, want eigenlijk zeggen de indieners: burgemeester, wie A zegt, zegt ook B. In die zin snap ik hem ook heel goed. Ik heb mij eerder kritisch uitgelaten over de inkomensposities van niet alleen de politiemensen, maar de mensen die een publieke taak bij een aantal onderdelen werken waar ik dan los van mij rol als

burgemeester verantwoordelijk voor ben. Dat is de brandweer. Dat zijn de mensen in de verpleging, op de ambulances. En ik heb toentertijd ook gesproken over de politie. Ik heb zelfs gewaagd gezegd: er zit een salarisachterstand van tien procent. Dat houd ik ook staande, want je ziet het ook in de concurrentie ten aanzien van het werven van mensen voor deze publieke taak, dat de concurrentie verloren wordt ten opzichte van andere partijen waar de concurrentie mee aan de orde is. Dus ik snap de indiening van deze motie, maar ik ga toch geen B zeggen. En waarom doe ik dat niet? Dat zou dan een rechtstreekse interventie zijn van de burgemeester van Rotterdam, een regioburgemeester in dit hele specifieke geval. Mevrouw Verkoelen, daar gaan we weer, dat is dan de zoveelste pet van vandaag. Als voorzitter van de regioburgemeesters ga ik mij niet mengen, rechtstreeks, in onderhandelingen tussen de minister en de bonden. Dat vind ik ongepast. Dat laat onverlet dat via de raad, via u, en ook elders, ook in de media, bekend is dat ik als burgemeester van Rotterdam vind en ook als voorzitter van de regio vind ik dat er sprake is van een salarisachterstand, een inkomensachterstand bij de publieke werkers van ongeveer tien procent. En daar moet iedereen zijn voordeel maar mee doen. Maar een interventie in onderhandelingen in de CAO, dat is ongepast.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder burgemeester. Ik zie mevrouw Arsieni. Ik wijs er nogmaals op dat dit een motie vreemd aan de orde van de dag is die als zodanig geagendeerd is en geen debat is aangevraagd en dat gaan we dan ook niet voeren. Mevrouw Arsieni, wat is uw punt?

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, u heeft mij binnengehaald. Toen dacht ik: ik wacht heel beleefd tot ik aan de beurt ben om me gewoon volledig aan te sluiten bij wat de burgemeester daarnet gezegd heeft, want dat zou precies zijn geweest wat ik ongeveer zou hebben aangegeven. Dus daar kan ik het ook echt wel bij laten.



De **VOORZITTER** (de heer Verheij).
Duidelijk. Dank u wel. Een kort nawoord
van mijnheer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Ja, deze motie
roept op dat de gemeenteraad zich
uitspreekt hierover. Ik neem kennis van
hetgeen de burgemeester zegt. Dus we
zullen straks gaan zien of deze motie het
haalt of niet. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank
u wel mijnheer Jonker. En zo is het, want
het is een motie die een raadsuitspraak
vraagt, maar die is van advies voorzien van
de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB**. Zo is het.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). En
daarmee zijn we aan het einde van de
beraadslagingen van deze raadsagenda.
Het is inmiddels 22.50 uur en wij gaan zo
meteen beginnen aan de stemmingen. Die
zullen worden voorgezeten door mijnheer
Simons als ik het goed zeg. En ik kijk even
naar de griffie hoe lang er nodig is om de
stemming voor te bereiden.

De **ABOUTALEB**. Ik begrijp tien minuten
voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Tien
minuten. Dan gaan wij schorsen en starten
de stemmingen om stipt 23.00 uur. Zeg ik
dat goed? Nee, dat is overdreven. 22.55
uur. De vergadering is geschorst tot 22.55
uur.

(De vergadering is geschorst.)

*(De heer Verheij draagt het voorzitterschap
over aan de heer Simons.)*

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nou,
geduld is een schone zaak. Ik ga ervan uit
dat ik te horen en te zien ben. Ik heropen
de vergadering. De besluitvorming die aan
de orde is heeft betrekking op de
agendapunten 9, 12, 14 en verder. Ten

aanzien van eerdere agendapunten heeft u
reeds een besluit genomen zonder
stemming. We gaan nu beginnen met de
inventarisatie van de stemverklaringen. U
kunt met het groene handje aangeven als u
daarvan gebruik wilt maken en dan krijgt u
op enig moment van mij het woord.
Mevrouw Aafjes-Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr).
Goedenavond voorzitter. Ik onthoud mij
van stemmen bij agendapunt 28.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank
u. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja,
goedenavond voorzitter. Wij willen graag
een stemverklaring doen bij agendapunt
27.2, motie 4 van de PvdA 'Met en is
weten'. Wij zijn geen Venetië en laten we
dan ook niet doen alsof we dat zijn. Met
deze motie roepen we op om middelen en
ook ambtenaren vrij te maken om te
onderzoeken hoe het toerisme zich
ontwikkelt. Wat ons betreft gaan we dat
gewoon doen. Als we daadwerkelijk zo
hard groeien, dat lijkt ons fantastisch. En
laten we dat dan ook echt in kaart brengen.
Onze focus zou moeten zijn: het
aantrekken van het toerisme en niet
onderzoeken wanneer het maximum
bereikt is. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank
u wel mevrouw Van Groningen. Mevrouw
Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel
voorzitter. Ik heb drie stemverklaringen.
Eén gaat over de motie 'Omvang
georganiseerde criminaliteit' van mevrouw
Hoogwerf bij agendapunt 21. Ook wij
vinden het zeer teleurstellend dat het
onderzoek 'Als de prooi de jager vangt' niet
is afgerond. Wij vinden eigenlijk dat de
informatie die er op dit moment ligt
onvoldoende is, alleen er wordt ook een
onderzoek uitgevoerd door staatssecretaris
Van Huffelen en er worden mogelijk ook
nog vervolgacties vanuit de Tweede Kamer
ingezet. Wij vinden het niet wenselijk om



heel veel onderzoeken tegelijkertijd op hetzelfde terrein te laten plaatsvinden. Daarom stemmen we op dit moment tegen, maar we wachten even af wat er uit de Tweede Kamer komt. Dat neemt niet weg dat we op een later moment met mevrouw Hoogwerf alsnog een initiatief op dit gebied zouden willen nemen.

Een volgende motie is de motie van mijnheer Van Elck, 'Handen af van Steeds Hooger'. Uiteraard willen wij ook dat deze club voortbestaat. Daarom spannen wij ons ook al langere tijd in voor deze club. Maar op dit moment scenario's uitsluiten vinden wij onwenselijk en voor geen enkele club kunnen wij de toekomst garanderen. Dus wij roepen de wethouder op om zich tot het uiterste in te spannen voor een goede oplossing voor alle betrokken partijen, maar op dit moment zullen wij deze motie niet steunen.

En tot slot de motie 'Salarisverhoging politie'. Ook wij gunnen de politie een salarisverhoging. Wij vinden ook dat dat nodig is. Wij delen daarin de opvatting die ook onder anderen de burgemeester heeft uitgesproken. Maar in de raad van Rotterdam worden geen CAO-onderhandelingen voor de politie gevoerd. Daarom zullen wij vanuit dat principe, dat wij er niet over gaan, tegen deze motie stemmen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mevrouw Eskes. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel. Ja, bij het agendapunt over Blijdorp hebben wij gezegd dat we geen moties steunen waarbij we op de stoel gaan zitten van de directie. Maar één motie is wat ons betreft een uitzondering en dat is de motie 'Dieren worden niet afgemaakt bij financiële nood'. Hoewel we erop vertrouwen dat dit niet zal gaan gebeuren, is het wel zo'n ethisch, bijna existentieel punt dat we dit wel willen borgen. Om te laten zien dat dit niet eens een optie is om te overwegen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u. Mijnheer Verheij. Sorry mijnheer Vonk. Oh, u heeft er nog eentje.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, een laatste dan. De motie vreemd, die oproept om ons te bemoeien met de CAO-onderhandelingen. Laat ik heel helder zijn: wij zijn voor hogere politieszalarissen, maar we gaan er niet over en we mengen ons er niet in. Maar om alvast een voorschot te nemen op een aantal volgende mogelijkheden: we zijn ook voor hogere salarissen voor zorgpersoneel, maar we gaan niet een volgende keer ons bemoeien met de onderhandelingen over de CAO gehandicaptenzorg, de CAO reclassering, de CAO welzijn en dienstverlening, de CAO jeugdzorg enzovoort. We zijn ook voor hogere salarissen in het onderwijs, maar we gaan ons ook niet bemoeien met de CAO's. Afijn, u raadt het al. Dit alles om te voorkomen dat we de komende tien raadsvergaderingen een standaardmotie vreemd aan de orde van de dag op de agenda hebben staan. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Vonk. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Voor de motie betreffende het niet afmaken van dieren in Blijdorp geldt dezelfde redenering als die mijnheer Vonk zojuist gaf. Ook wij zullen daarvoor stemmen. En verder kan ik u melden dat bij agendapunt 22 over Parkhaven ik word geacht niet te hebben deelgenomen aan de beraadslagingen en de stemmingen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Verheij. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u voorzitter. Een stemverklaring bij agendapunt 25 over het TROP, motie 6 van de VVD: 'Laat het Recreatieoord en Camping Hoek van Holland tot zijn recht komen in het TROP'. Zojuist in het debat hebben we van de wethouders begrepen dat voor hun het beste plan het uitgangspunt is en niet de hoogste bieder. Wat ons betreft betekent



dit dat we ook moeten kijken naar alternatieven voor Europees aanbesteden. Wij willen dat de tekst in het TROP zo goed mogelijk recht doet aan dit uitgangspunt. De fractie van de PvdA Rotterdam leest het voorstel van de VVD zo dat je eigenlijk niet anders kan dan juist de alternatieve routes openhouden met deze lezing om het kleinschalige karakter van het Recreatieoord ook echt te kunnen behouden. Wij steunen dus de motie van de VVD, met de kanttekening dat voor onze fracties op basis hiervan de Europese aanbesteding niet uitsluitend de route is voor de verkoop van het Recreatieoord, waarbij nog niet is ingevuld wat ons betreft wat precies moet worden begrepen onder het moderniseren en andere aanpassingen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u. Mijnheer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Wij willen een stemverklaring geven over de motie 'Handen af van Steeds Hooger'. Wij sluiten ons aan op hoofdlijnen bij de woorden van mevrouw Eskes, maar ik wil daaraan toevoegen dat de wethouder ook duidelijk heeft aangegeven dat voor nu dat niet op tafel ligt, dat hij alleen met een scenario van opheffing of opsplitsing heeft aangegeven dat als deze raad per ultimo geen oplossingen voor Steeds Hooger weet te definiëren dat dat natuurlijk per ultimo, mogelijkerwijs zou kunnen, maar dat het voor hem op dit moment geen insteek is en dat zorgt ervoor dat wij geen reden zien om de motie van mijnheer Van Elck te steunen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u voorzitter. 'Aanpak corruptie en criminaliteit in de haven', 21. Wij gaan de motie 'AIVD-screening voor havenmedewerkers' steunen, waar wij natuurlijk tegen de AIVD zijn. Dus dat is wel heel bijzonder, de SP die het toch gaat

steunen, maar wij denken dat de AIVD juist bij uitstek geschikt is om die georganiseerde criminaliteit aan te pakken. De threats en challenges hebben zij het best in zicht en ik denk dat zij dat ook het best kunnen coördineren, maar het liefst zou ik natuurlijk voor elkaar kunnen krijgen ooit dat er een bredere aanpak komt. Maar wij gaan deze in ieder geval steunen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Van Zevenbergen. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Agendapunt 21, 'Aanpak corruptie en criminaliteit in de haven'. Daar zal ik met pijn in mijn hart niet meestemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dank u wel voorzitter. Ik wil mededelen dat wij omtrent 15.2, 15.3 en 15.4 rond de rioleringen die niet gaan goedkeuren, die de Partij van de Dieren heeft ingeleverd. Die zullen we niet steunen. Echter zullen wij wel voor motie 22.2, 'Dikke en beeldbepalende bomen blijven staan' zijn. Daar zijn wij voor, want Leefbaar Rotterdam is de partij van de bomen. Dus daar gaan we ook voor voorzitter. U heeft er geloof ik een miljoen gevraagd, u heeft ze ook gekregen. En dat is het voor vandaag.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u mijnheer Van Schaik. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u voorzitter. Ik wilde ook over de motie 15.4, 'Opvang hemelwater voor doorspoeling toilet in nieuw of gerenoveerd gemeentelijk vastgoed' een stemverklaring geven, namelijk dat wij ondanks dat wij de richting van deze motie volmondig steunen, willen we nu eerst het college de tijd geven om de evaluatie bij het project dat al gaande is op dit gebied af te wachten en daarom zullen

we op dit moment tegen deze motie stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Eén stemverklaring over agendapunt 21.1, de motie van VVD en anderen: 'Zo sterk als de zwakste schakel'. Wij begrijpen dat wel als 50PLUS, maar wij zullen hier tegen stemmen, omdat het hoofdzakelijk in onze ogen een veel te dure aangelegenheid is en het is leuk om allemaal moties te bedenken, maar dit is een kostenpost die toch wel wat meer vraagt dan alleen een motie. Dus daar zullen we niet voor zijn.

En met betrekking tot agendapunt 25.6, ik vind het jammer dat het zo gelopen is. Het heeft veel tijd gekost om dit te organiseren en ik heb heel eerlijk gezegd geen enkele fiducia in het verhaal dat ik hoorde van de wethouders. Ik heb geen vertrouwen in het feit dat ik denk dat hier niet toch een slag om de arm genomen wordt richting al enige aanbestedingen en door het zo op te nemen denk ik dat we er een vrijbrief voor geven. Ik hoop dat ik ongelijk krijg, maar ik denk het niet. De motie zal het wel gaan halen, maar wij zullen in ieder geval erop tegen stemmen. Tot zover voorzitter.

Stemmingen

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dank u wel mevrouw Verkoelen. Eenmaal andermaal? Als ik geen mensen meer zie dan gaan we stemmen. U weet inmiddels allemaal hoe het werkt, dus dat ga ik niet nog een keer uitleggen. We gaan beginnen met de stemmingen voor agendapunt 9.

Agendapunt 9: Het initiatiefvoorstel-Karremans over 'Integrale aanpak bezorgaso's', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop

De **GRIFFIER**. Mijnheer Van Baarle vraagt het woord.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Gaat uw gang.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dat gaat niet over deze stemming, maar dat was ik vergeten te doen vóór de stemmingen. Excuses daarvoor. Maar motie 5 bij agendapunt 18 wensen wij in te trekken.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Motie 5 bij agendapunt 18 wordt ingetrokken. Ik zie dat de griffier het noteert. Dank u.

Nou, laten we er maar van uitgaan dat dit een opwarmstemming is en dat het daarna gewoon in één keer helemaal goed gaat.

'Initiatiefvoorstel Karremans Integrale aanpak bezorgaso's'. U kunt stemmen. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 10 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV en 50PLUS en het lid Yigit van de fractie van DENK.

Agendapunt 12: Het voorstel met betrekking tot de afgifte van een ontwerp-verklaring van geen bedenkingen voor het pand Coolsingel 75

'Voorstel met betrekking tot de afgifte van een ontwerp-verklaring van geen bedenkingen voor het pand Coolsingel 75'. U kunt stemmen. Het voorstel is met 42 stemmen voor en 3 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdD, PVV en het lid Jonker van de fractie van de SP.

Agendapunt 14.1: Het voorstel tot vaststelling van het beleidsplan Bestuurlijke integriteit

Motie 1, 'Afkoelingsperiode voor teruggetreden bestuurders'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de leden Aafjes-Van Aalst, Van Drunen, Duijm-Wickerhoff, Eerdmans, Van Elck, Hoogwerf, Jami, Van Putten, Van Schaik en Simons van de fractie van



Leefbaar Rotterdam en het lid Leeuwis van de fractie van GroenLinks.

(De heer Leewis gaf aan hier verkeerd te hebben gestemd en wenst geacht te worden voor te hebben gestemd.)

‘Voorstel tot vaststelling van het beleidsplan Bestuurlijke integriteit’. U kunt stemmen. Het voorstel is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 14.2: Het voorstel tot vaststelling van het beleidsplan Ambtelijke integriteit

Motie 1, ‘Online klokkenluidersregeling 2.0’. U kunt stemmen. De motie is met 39 stemmen voor en 6 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA en PVV.

Motie 2, ‘Afkoelingsperiode voor vertrekkende topambtenaren’. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

(Motie 3 is ingetrokken.)

‘Voorstel tot vaststelling van het beleidsplan Ambtelijke integriteit’. U kunt stemmen. Het voorstel is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 15: Het voorstel tot vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025

De **GRIFFIER**. Mijnheer Leewis vraagt het woord.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik denk dat ik de eerste van de avond ben. Ik heb niet opgelet en bij motie 1 van 14.1 per ongeluk tegen gestemd waar ik voor had moeten stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja, iemand moet de eerste zijn, maar dank u wel voor de melding. Waarvan akte. Het zal genotuleerd worden. Dank u. Nou, dan gaan we nu stemmen.

Motie 1, ‘Attendeer op de drainages’. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, ‘Afkoppeling hemelwater in de vuistregels voor het bouwen’. U kunt stemmen. De motie is met 35 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 3, ‘Belast grootverbruikers water, grootverbruikers riool’. U kunt stemmen. De motie is met 35 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

In de volgende motie staat het mooie woord hemelwater. Dat was volgens mij wel hét woord van vandaag.

Motie 4, ‘Opvang hemelwater voor doorspoeling toilet in nieuw of gerenoveerd gemeentelijk vastgoed’. U kunt stemmen. De motie is met 35 stemmen tegen en 10 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 5, ‘Hillegersberg aan de bak’. U kunt stemmen. De motie is met 43 stemmen voor en 2 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PVV en 50PLUS.

Motie 6, ‘Samen meten en weten we meer!’. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 7, ‘Behoud een werkzame pomp in Hillegersberg’. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

Amendement A, ‘Faciliteren van particulier initiatief’. U kunt stemmen. Het



amendement is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

‘Voorstel tot vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025’. U kunt stemmen. Het voorstel is met 41 stemmen voor en 4 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van DENK.

Agendapunt 16: Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de nota's van uitgangspunten voor het Codrico-terrein en voor het Maritiem Centrum, alsmede de cofinanciering ten behoeve van de woningbouwimpuls

Motie 1, ‘Codrikoop’. U kunt stemmen. De motie is met 38 stemmen voor en 7 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdD en 50PLUS.

Motie 2, ‘Doorbouwen voor starters en doorstromers’. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

‘Voorstel tot vaststelling van de nota's van uitgangspunten voor het Codrico-terrein en voor het Maritiem Centrum, alsmede de cofinanciering ten behoeve van de woningbouwimpuls’. U kunt stemmen. Het voorstel is met 42 stemmen voor en 3 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP en PVV.

Agendapunt 17: Het voorstel tot verlenging van het onderhandelingsmandaat Warmtebedrijf Rotterdam in het kader van WLQ+

Motie 1, ‘Wel de lusten, niet de lasten’. U kunt stemmen. De motie is met 41 stemmen voor en 4 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP, PvdD en PVV.

‘Voorstel tot verlenging van het onderhandelingsmandaat Warmtebedrijf Rotterdam in het kader van WLQ+’. U kunt stemmen. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen

stemden de fracties van SP, PvdD, PVV en 50PLUS.

Agendapunt 18: De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes

Motie 1, ‘In gesprek met zorgverzekeraars’. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 2, ‘Eén aanspreekpunt voor huisartsen’. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 3, ‘De huisarts is een basisbehoefte’. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 4, ‘De huisarts staat niet alleen’. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

(Motie 5 is ingetrokken.)

Agendapunt 20.1: Het voorstel tot vaststelling van de tweede wijziging van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2020

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, ik heb verkeerd gestemd en volgens mij kan dat nog, want hij loopt nu toch vast, dus dat is gunstig.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Komt dat door u dat hij vastloopt?



Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, waarschijnlijk wel. Als je verkeerd stemt dan gaat het hele systeem vast.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Zeker, want alles is natuurlijk al van tevoren bekend.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, big brother.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Maar, wat ik nu voor u doe: u heeft verkeerd gestemd.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Kunnen we opnieuw gaan stemmen, want het agendapunt is nog niet afgerond?

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nou, dan moet ik even naar de griffier kijken of dat kan. Nou, die knikt. Dus u heeft weer geluk.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Heerlijk.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dus dan gaan we over menstruatieproducten beschikbaar maken met de Rotterdampas opnieuw stemmen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Een bloederige toestand allemaal. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Zeker.

Motie 1, 'Menstruatieproducten toegankelijk maken via Rotterdampas'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen voor en 12 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

'Voorstel tot vaststelling van de tweede wijziging van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2020'. U kunt stemmen. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 20.2: Het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2021

Motie 1, 'Participeren kan je definiëren'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 2, 'Gemeentelijke dienstverleningsproducten betalen uit het Jeugdtogoed'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

'Voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtogoed Rotterdam 2021'. U kunt stemmen. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 21: Aanpak corruptie en criminaliteit in de haven

De **GRIFFIER**. Waarbij mijnheer Lammering niet meestemt, bij dit punt.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Waarvan akte.

Motie 1, 'Zo sterk als de zwakste schakel'. U kunt stemmen. De motie is met 36 stemmen voor en 8 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdD, PVV en 50PLUS.

Motie 2, 'Anti-corruptieconferentie'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 2 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdD en PVV.

Motie 3, 'Omvang georganiseerde criminaliteit in de haven'. U kunt stemmen. De motie is met 27 stemmen tegen en 17 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en DENK en het lid Van Groningen van de fractie van de VVD.

De **GRIFFIER**. Mijnheer Büyükcıfci wil het woord.



De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik word geacht tegengestemd te hebben.

De **GRIFFIER**. Bij welk punt? Oh, sorry ik ben geen voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Ja, bij welk punt mijnheer Büyükcıfcı?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Waar we nu nog mee bezig zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Even kijken, dat gaat om motie 4: 'AIVD-screening voor havenmedewerkers' bij agendapunt 22.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Dus u heeft voor gestemd?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ik heb voor gestemd, maar het moest tegen zijn.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké. Nou, dat kan gebeuren. Waarvan akte.

De **GRIFFIER**. De conclusie is nog niet getrokken, dus we kunnen opnieuw stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Nou, als mijnheer Büyükcıfcı dat echt graag wil dan kunnen we deze service op dit late uur natuurlijk gewoon verlenen. Of niet griffier? Nou ja, ik zie mijnheer Büyükcıfcı niet meer.

De **GRIFFIER**. We gaan opnieuw stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). We gaan opnieuw stemmen. Nou, we hadden net de vaart erin en nu komt de trein weer helemaal tot stilstand.

Raadsleden gaan mij nu bellen. Oh oh oh. Jullie weten toch dat ik bezet ben?

Motie 4, 'AIVD-screening voor havenmedewerkers'. U kunt stemmen. De

motie is met 23 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, CDA, VVD en PVV.

Motie 5, 'Zelflerende aanpak corruptie en criminaliteit in de haven'. U kunt stemmen. De motie is met 30 stemmen voor en 14 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD, PVV en 50PLUS.

Agendapunt 22: Het voorstel met betrekking tot de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook zoals vastgelegd in het Masterplan Parkhaven

De **GRIFFIER**. De volgorde is gewijzigd.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh, sorry. We beginnen met motie 9. En mijnheer Verheij stemt niet mee. Waarvan akte.

Motie 9, 'Laat Masterplan Parkhaven niet doorgaan!'. U kunt stemmen. De motie is met 37 stemmen tegen en 7 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV en 50PLUS.

Motie 1, 'Los nu toekomstig parkeerprobleem in de Parkhaven op'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 2, 'Dikke en beeldbepalende bomen blijven staan'. U kunt stemmen. Met 22 stemmen voor en 22 tegen staken de stemmen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS. Tegen stemden de fracties van PvdA, GroenLinks, D66, CDA, VVD en ChristenUnie-SGP.

Dan staken de stemmen en gaat deze motie naar de volgende raadsvergadering. Dan gaan we naar motie 3.



Motie 3, 'Toename houtopstand en kroonvolume bomen Parkhaven'. U kunt stemmen. Met 22 stemmen voor en 22 tegen staken de stemmen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS. Tegen stemden de fracties van PvdA, GroenLinks, D66, CDA, VVD en ChristenUnie-SGP.

Dan staken de stemmen en gaat deze motie ook naar de volgende raadsvergadering. Dan hebben we nu motie 4.

Motie 4, 'Levendigheid in de Parkhaven'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 4 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP, PvdD en PVV.

Motie 5, 'Stamp geen files uit de grond'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 6, 'Kettingbeding voor behoud bomen Parkhaven'. U kunt stemmen. De motie is met 33 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 7, 'Ontbrekende schakel recreatieve fietsroute aanpakken'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 2 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de SP.

Motie 8, 'Voorkom verkeer aan de parkzijde'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 4 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP, PvdD en PVV.

Dan gaan we nu naar het voorstel zelf.

'Voorstel met betrekking tot de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook zoals vastgelegd in het Masterplan Parkhaven'. U kunt stemmen.

Het voorstel is met 27 stemmen voor en 17 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV en 50PLUS en de leden Aafjes-Van Aalst, Van Drunen, Duijm-Wickerhoff, Eerdmans, Van Elck, Hoogwerf, Jami, Koster, Van Putten en Simons van de fractie van Leefbaar Rotterdam.

(De heer Van Schaik gaf aan hier verkeerd te hebben gestemd en wenst geacht te worden tegen te hebben gestemd.)

Agendapunt 23: Brief van burgemeester en wethouder met betrekking tot het locatieonderzoek Kanaalweg

De **VOORZITTER** (de heer Simons). We gaan met motie 1 beginnen.

De **GRIFFIER**. Nee, we beginnen met motie 8.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh, ik wou net aan u vragen: is de volgorde nog veranderd? Maar ik denk, ik wacht even, maar ik hoor niks, dus maar toch een verandering.

De **GRIFFIER**. Ik dacht: ik laat u even uitpraten.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh. Dus motie 8 eerst?

De **GRIFFIER**. Ja. In de chat staat de volgorde. Motie 8 eerst ja.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh, dat is wel een hele ingewikkelde ja. Nou, we gaan kijken of we dat tot een goed einde kunnen brengen. We beginnen bij motie 8.

Motie 8, 'Terug naar de tekentafel'. U kunt stemmen. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Dan gaan we nu naar motie 4.



Motie 4, 'Handen af van elke vierkante meter volkstuin'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen tegen en 11 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Dan gaan we nu naar motie 1.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Bij 22 heb ik voor Parkhaven gestemd, maar dat moet tegen gestemd zijn. Dus dat kunt u in de notulen opnemen.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Waarvan akte.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank u.

Motie 1, 'Onderzoek variant 3!'. U kunt stemmen. De motie is met 25 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 2, 'Kies voor variant 3: camping-voetbal'. U kunt stemmen. De motie is met 27 stemmen tegen en 18 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV en DENK.

Motie 7, 'Steeds Hooger, nog steeds samen!'. U kunt stemmen. De motie is met 29 stemmen voor en 16 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, PVV en 50PLUS.

Motie 9, 'Handen af van de voetbalvereniging Steeds Hooger'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV en 50PLUS en de leden Achbar, Van Baarle en Yigit van de fractie van DENK.

Motie 3, 'Knip in besluitvorming indien keuze voor variant 1: toeristisch recreatieve'. U kunt stemmen. De motie is met 38 stemmen tegen en 7 voor

verworpen. Voor stemden de fracties van NIDA, PVV en DENK.

Motie 5, 'Streven naar verbetering van het locatieonderzoek Kanaalweg'. U kunt stemmen. De motie is met 38 stemmen voor en 7 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA en VVD.

Motie 6, 'In galop naar de Noorderbocht'. U kunt stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, PVV en DENK.

Agendapunt 24: Het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke Verordening Corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021

Motie 1, 'Laat personeel Blijdorp niet in de steek'. U kunt stemmen. De motie is met 32 stemmen voor en 13 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66, CDA, VVD en ChristenUnie-SGP.

Motie 2, 'Laat Blijdorp niet in haar hempie staan'. U kunt stemmen. De motie is met 37 stemmen voor en 8 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, SP en PvdD.

Motie 3, 'Het goede voorbeeld geven'. U kunt stemmen. De motie is met 27 stemmen voor en 18 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, D66, CDA, VVD en ChristenUnie-SGP.

Motie 4, 'Dieren worden niet afgemaakt bij financiële nood'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 5, 'Tien miljoen en daar blijft het bij'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen tegen en 5 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD en NIDA.

Motie 6, 'Gemeente doet aangifte bij hetodeloos afmaken van dieren'. U kunt



stemmen. De motie is met 24 stemmen tegen en 21 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 7, 'Stoppen met fokken in Diergaarde Blijdorp 2.0'. U kunt stemmen. De motie is met 41 stemmen tegen en 4 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD en 50PLUS.

Motie 8, 'Lening noodzakelijk? Dan achtergesteld!'. U kunt stemmen. De motie is met 26 stemmen tegen en 19 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

Motie 9, 'Allemaal blij in Blijdorp'. U kunt stemmen. De motie is met 38 stemmen tegen en 7 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA en 50PLUS en het lid Achbar van de fractie van DENK.

Motie 10, 'Toekomst voor Blijdorp'. U kunt stemmen. De motie is met 43 stemmen voor en 2 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdD en 50PLUS.

Motie 11, 'Online blij worden van Blijdorp'. U kunt stemmen. De motie is met 25 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA en DENK.

'Voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke Verordening Corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021'. U kunt stemmen. Het voorstel is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PvdD.

Agendapunt 25: Het toeristisch recreatief ontwikkelingsperspectief Hoek van Holland

Motie 1, 'Hoek van Holland vooruit'. U kunt stemmen. De motie is met 34 stemmen voor en 11 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, SP, PvdD, NIDA en PVV.

Motie 2, 'Toekomstperspectief voor Hoek van Holland'. U kunt stemmen. De motie is met 40 stemmen voor en 5 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van GroenLinks.

Motie 3, 'Hoek is Hoek'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 4, 'Een perspectief voor het Recreatieoord & Camping Hoek van Holland, een uniek mooi stukje Rotterdam'. U kunt stemmen. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 5, 'Haal het Recreatieoord & Camping Hoek van Holland uit het TROP'. U kunt stemmen. De motie is met 23 stemmen tegen en 22 voor verworpen. Voor stemden de fracties van SP, PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS, het lid Van Wifferen van de fractie van D66 en de leden Aafjes-Van Aalst, Van Drunen, Eerdmans, Van Elck, Hoogwerf, Jami, Koster, Van Putten, Van Schaik en Simons van de fractie van Leefbaar Rotterdam.

(Mevrouw Van Wifferen gaf aan hier verkeerd te hebben gestemd en wenst geacht te worden tegen te hebben gestemd.)

(Mevrouw Duijm-Wickerhoff gaf aan hier verkeerd te hebben gestemd en wenst geacht te worden voor te hebben gestemd.)

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, het is nu toch een keer gebeurd. Ik heb verkeerd gestemd. Ik had tegen moeten stemmen en ik heb voor gestemd.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké. Waarvan akte.

De **GRIFFIER**. De vraag is even bij welke motie.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). De laatste.



De **GRIFFIER**. Oké.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké.
Er was al een uitslag? Of niet?

De **GRIFFIER**. Ja, en de motie is verworpen.
Dus het heeft geen invloed op de
stemmingsuitslag.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Goed.
Dan gaan we nu naar het voorstel zelf. Of
hebben we dat ook al gehad?

De **GRIFFIER**. Nee, motie 6.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oh,
motie 6 ja.

Motie 6, 'Laat het Recreatieoord en
Camping Hoek van Holland tot zijn recht
komen in het TROP'. U kunt stemmen. De
motie is met 27 stemmen voor en 18 tegen
aangenomen. Tegen stemden de fracties
van PvdD, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS
en de leden Aafjes-Van Aalst, Van Drunen,
Duijm-Wickerhoff, Eerdmans, Hoogwerf,
Jami, Koster, Van Putten en Van Schaik
van de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Er is geen voorstel. Nou, dat is mooi. Dan
hoeven we daar ook niet over te stemmen.

*Agendapunt 26.1: Debat over 'Onze
wethouders wonen in Rotterdam',
aangevraagd door de leden Meeuwissen
en Verkoelen*

Motie 1, 'Stringenter beleid, onze
wethouders wonen in Rotterdam'. U kunt
stemmen. De motie is met 29 stemmen
tegen en 16 voor verworpen. Voor stemden
de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD,
NIDA, PVV en 50PLUS.

26.2 is een Regeling van Werkzaamheden
geworden als ik het goed heb.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Hallo
voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Hallo.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Ik heb
een foutje gemaakt. Ik had voor moeten
stemmen bij 25.5.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). Oké.
Het zal genotuleerd worden. Dank u wel.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Dank
u.

De **VOORZITTER** (de heer Simons). We
waren bij 26.2. Dat is natuurlijk veranderd
in een Regeling van Werkzaamheden. Dus
daar hoeven we niet meer over te
stemmen. Dat is al behandeld. Dan gaan
we nu naar 27.1.

*Agendapunt 27.1: Tweeminutendebat over
'Ervaringsdeskundigen bij het Hulpteam
Toeslagen 010', aangevraagd door het lid
Van Zevenbergen*

Motie 1, 'Ervaringsdeskundigen bij het
Hulpteam Toeslagen 010'. U kunt
stemmen. De motie is met algemene
stemmen aanvaard.

*Agendapunt 27.2: Tweeminutendebat over
'Een nieuwe visie voor de toerismebranche
in Rotterdam', aangevraagd door het lid
Van Drunen*

Motie 1, 'Donkere zijde van toerisme tegen
het licht houden'. U kunt stemmen. De
motie is met 26 stemmen tegen en 19 voor
verworpen. Voor stemden de fracties van
Leefbaar Rotterdam, SP, PvdD, DENK en
50PLUS.

Motie 2, 'Als eerste uit de startblokken'. U
kunt stemmen. De motie is met 26
stemmen tegen en 19 voor verworpen.
Voor stemden de fracties van Leefbaar
Rotterdam, NIDA, PVV, DENK en 50PLUS.

(Motie 3 is ingetrokken.)

Motie 4, 'Meten is weten'. U kunt stemmen.
De motie is met 37 stemmen voor en 8
tegen aangenomen. Tegen stemden de



fracties van CDA en VVD en het lid Jonker van de fractie van de SP.

daarmee sluit ik deze vergadering. Tot de volgende keer.

Motie 5, 'Wie het kleine niet eert'. U kunt stemmen. De motie is met 42 stemmen voor en 3 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP en 50PLUS.

(De vergadering is gesloten.)

(00.26 uur)

Motie 6, 'De internationale nachttrein naar Rotterdam'. U kunt stemmen. De motie is met 44 stemmen voor en 1 tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 7, 'Plek voor toeristenvisie acht kilometer Maasvlaktestrand'. U kunt stemmen. De motie is met 25 stemmen tegen en 20 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA, DENK en 50PLUS.

Motie 8, 'Windmolens Maasvlaktestrand achter de duinen'. U kunt stemmen. De motie is met 26 stemmen tegen en 19 voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, SP, NIDA en DENK.

Agendapunt 28.1: Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Ondersteun de politiebonden voor een salarisverhoging', aangevraagd door het lid Jonker

De **GRIFFIER**. Mevrouw Aafjes-Van Aalst onthoudt zich van stemming.

De **VOORZITTER** (de heer Simons).
Waarvan akte.

Motie 1, 'Ondersteun de politiebonden voor een salarisverhoging'. U kunt stemmen. De motie is met 30 stemmen voor en 14 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66, CDA, VVD, ChristenUnie-SGP en 50PLUS.

Sluiting

De **VOORZITTER** (de heer Simons). En dan zijn we beland aan het eind van deze raadsvergadering. Ik wil iedereen hartelijk bedanken voor zijn en haar inzet. Ik wens iedereen een goede nachtrust toe en



Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	255
Afscheid van mevrouw B.C. Kathmann als wethouder	260
Benoeming van een wethouder	263
Onderzoek van wettelijke vereisten en verenigbaarheid van functies welke verband houden met het wethouderschap	263
Het voorstel tot het verlenen van ontheffing van het ingezetenschap aan een wethouder	265
Tweeminutendebat over 'Onze wethouders wonen in Rotterdam PUNT', aangevraagd door de leden Meeuwissen en Verkoelen	266
Stemopneming met betrekking tot de benoeming van een wethouder	277
Beëdiging van een wethouder	277
Mededelingen	278
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 18 februari 2021	281
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 4 tot en met 6	296
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	296
De (geheime) brief van burgemeester en wethouders over voortgang ontwikkeling Schiekadeblok	296
Bijlage behorende bij de brief van burgemeester en wethouders over discussiedocument Steunaanvraag Diergaarde Blijdorp	296
Stemopneming met betrekking tot de benoeming van een voorzitter van de commissie Werkgelegenheid, Inkomen, Integratie, Schuldenaangepak en Armoedebestrijding (WIISA)	299
Stemopneming met betrekking tot de benoeming van een voorzitter en een lid van het algemeen bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)	300
Het voorstel over beschikbaar stellen van extra rijksmiddelen voor Cultuur	300
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening beslistermijn schuldhelpverlening Rotterdam	300
Het voorstel tot vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan Gym 2021	300



Onderwerp	Pagina
Integriteit	301
Het voorstel tot vaststelling van het beleidsplan Bestuurlijke integriteit	301
Het voorstel tot vaststelling van het beleidsplan Ambtelijke integriteit	301
Het voorstel tot vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025	311
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de nota's van de uitgangspunten voor het Codrico-terrein en voor het Maritiem Centrum, alsmede cofinanciering ten behoeve van de woningbouwimpuls	321
Het voorstel tot verlenging van het onderhandelingsmandaat Warmtebedrijf Rotterdam in het kader van WLQ+	329
De betaalbaarheid van huisartsenpraktijken en eerstelijnszorgruimtes	333
AOW- en Jeugdtegoed	341
Het voorstel tot vaststelling van de tweede wijziging van de Verordening AOW- en Jeugdtegoed Rotterdam 2020	341
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening AOW- en Jeugdtegoed Rotterdam 2021.	341
Aanpak corruptie en criminaliteit in de haven	348
Het voorstel met betrekking tot de afgifte van een ontwerp-verklaring van geen bedenkingen voor het pand Coolsingel 75	360
Het initiatiefvoorstel-Karremans over 'Integrale aanpak bezorgasos', alsmede de reactie van de burgemeester en wethouders hierop	362
Het voorstel met betrekking tot de haalbaarheid van de ontwikkeling van de Parkhavenstrook zoals vastgelegd in het Masterplan Parkhaven	365
Brief van burgemeester en wethouder met betrekking tot het locatieonderzoek Kanaalweg	387
Het voorstel tot vaststelling van de Tijdelijke Verordening Corona- noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021	404
Het toeristisch recreatief ontwikkelingsperspectief Hoek van Holland	422
Debat over 'Geheime interne nota NCTV lekt uit: Erdogan bij opkomst salafisme in Nederland', aangevraagd door het lid Hoogwerf	434
Tweeminutendebat over 'Ervaringsdeskundigen bij het hulpteam Toeslagen 010', aangevraagd door het lid Van Zevenbergen	437



Onderwerp	Pagina
Tweeminutendebat over 'Een nieuwe visie voor de toerismebranche in Rotterdam', aangevraagd door het lid Van Drunen	442
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Ondersteun de politiebonden voor een salarisverhoging', aangevraagd door het lid Jonker	450
Inventarisatie stemverklaringen	452
Stemmingen	455

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 18 maart 2021.

De griffier,



De voorzitter,


